An aerial photograph of a rural landscape. In the foreground, there is a dense forest of green trees. A road winds through the middle ground, separating a residential area with houses and a larger industrial or commercial area with several large buildings and parking lots. Beyond the road, there are rolling green hills, some fields, and more forest. In the background, a large body of water, possibly a lake or reservoir, is visible under a clear blue sky.

ÄLVSBYNS KOMMUN-NORRBOTTENS PÄRLA

ÖVERSIKTSPLAN

ÄLVSBYNS KOMMUN 2019

ÖVERSIKTSPLAN ÄLVSBYNS KOMMUN 2019
UPPRÄTTAD AV MILJÖ- OCH BYGGKONTORET, ÄLVSBYNS KOMMUN
ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 2019-05-06, LAGA KRAFT 2019-06-05
DIARIENUMMER: 0144/ 16 – 212
FOTON OCH ILLUSTRATIONER: ÄLVSBYNS KOMMUN, BERGSLAGSBILD, TRAFIKVERKET
TRYCK: ÄLVSBY TRYCK & DESIGN AB, 2019

”Kommunen ska sträva mot ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet”

UR ÖVERSIKTSPLAN ÄLVSBYNS KOMMUN 2019

INNEHÅLL

DEL 1. INLEDNING 8

1	INTRODUKTION – ÄLVSBYNS KOMMUN	9
2	BAKGRUND	10
2.1	VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?	10
2.2	BEHOVET AV EN NY ÖVERSIKTSPLAN	11
2.3	ÖVERSIKTSPLANENS TIDSHORISONT	11
2.4	ARBETET MED ÖVERSIKTSPLANEN	11
3	MÅL, PLANER OCH PROGRAM FÖR HÅLLBAR UTVECKLING	13
3.1	HÅLLBARHETSBEGREPPET	13
3.2	AGENDA 2030 - GLOBALA MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING	14
3.3	SVERIGES NATIONELLA MILJÖMÅL	15
3.4	SVERIGES TRANSPORTPOLITISKA MÅL	20
3.5	SVERIGES FRILUFTSMÅL	21
3.6	DEN NATIONELLA LIVSMEDELSSTRATEGIN	21
3.7	REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI FÖR NORRBOTTEN 2030	22
3.8	REGIONALT TILLVÄXTPROGRAM (RTP)	22
3.9	SAMVERKAN I REGIONEN	22
3.10	VISION 2030, FRAMTIDSRIKA ÄLVSBYN – NORRBOTTENS PÄRLA	23
3.11	STRATEGISK PLAN 2018	25
3.12	ÖVRIGA LOKALA STRATEGIER OCH PROGRAM	25
3.13	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	26
3.14	MILJÖKONSEKVENSER	26

DEL 2. MARK- OCH VATTENANVÄNDNING 27

4	BEFOLKNINGSUTVECKLING OCH BOSTÄDER	28
4.1	BEFOLKNINGSUTVECKLING	28
4.2	BOSTADSMARKNAD OCH TOMTER	30
4.3	DETALJPLANERADE OMRÅDEN	30
4.4	OMRÅDEN MED SAMMANHÅLLEN BEBYGGELSE	31
4.5	ATTRAKTIVA LÄGEN FÖR NY BEBYGGELSE	32
4.6	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	32
4.7	MILJÖKONSEKVENSER	33
5	STRANDSKYDD OCH LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN	34
5.1	STRANDSKYDDETS SYFTEN	34
5.2	LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN	34
5.3	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	36
5.4	MILJÖKONSEKVENSER	36
5.5	KONSEKVENSER FÖR FRILUFTSLIVET	36
6	SAMHÄLLSSERVICE	37
6.1	BARNOMSORG OCH SKOLA	37
6.2	VÅRD OCH OMSORG	37
6.3	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	38
6.4	MILJÖKONSEKVENSER	38
7	NÄRINGSLIV OCH SYSSELSÄTTNING	39
7.1	ETT GOTT FÖRETAGSKLIMAT	39
7.2	TILLVERKNINGSINDUSTRI	39
7.3	TESTVERKSAMHET	39
7.4	HANDEL, SERVICEPUNKTER, CAFÉ OCH MATSERVERING	40
7.5	TURISM OCH BESÖKSNÄRING	40
7.6	SKOGSBRUK	41
7.7	JORDBRUK	41
7.8	RENNÄRING	42
7.9	ATTRAKTIONSKRAFT OCH VARUMÄRKE	42
7.10	NÄRINGSLIVSUTVECKLING	43
7.11	ATTRAKTIVA LÄGEN FÖR LOKALISERING AV NÄRINGSLIVET	44
7.12	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	45
7.13	MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING	46

8	KULTUR, FRITID OCH UTMILJÖER	47
8.1	MÖTESPLATSER	47
8.2	IDROTTS- OCH GYMNASIKANLÄGGNINGAR	47
8.3	KANISOMRÅDET	48
8.4	ELLJUSSPÅR	48
8.5	RIDSPORT	48
8.6	HÖGHEDENS FLYG- OCH MOTORSPORTANLÄGGNINGAR	48
8.7	RÖRLIGT FRILUFTSLIV, JAKT OCH FISKE	49
8.8	PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN	49
8.9	MUSEER OCH SEVÄRDHETER	50
8.10	UTOMHUSEVENEMANG	50
8.11	NATTLIV	50
8.12	LULEÅREGIONENS UTBUD AV FRITIDSAKTIVITETER OCH KULTUR	50
8.13	UTVECKLING OCH BEHOV INOM KULTUR OCH FRITID	50
8.14	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	51
8.15	MILJÖKONSEKVENSER	52
9	INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNIKATIONER	53
9.1	JÄRNVÄG	53
9.2	GODSTERMINALER	54
9.3	VÄGAR	54
9.4	ENTRÉERNA – KOMMUNENS SKYLTFÖNSTER	54
9.5	GÅNG- OCH CYKELVÄGAR	55
9.6	KOLLEKTIVTRAFIK	56
9.7	ANPASSNING TILL MILJÖBILSSAMHÄLLET	56
9.8	FLYGPLATSER	57
9.9	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	57
9.10	MILJÖKONSEKVENSER	58
10	ENERGIPRODUKTION OCH TEKNISK FÖRSÖRJNING	59
10.1	VINDKRAFT	59
10.2	VATTENKRAFT	59
10.3	SÖLENERGI	59
10.4	ELNÄT	59
10.5	FJÄRRVÄRME	60
10.6	BREDBANDSUTBYGGNAD OCH TELEKOMMUNIKATION	60
10.7	RENHÅLLNING OCH AVFALLSHANtering	61
10.8	VATTEN OCH AVLOPP	61
10.9	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	61
10.10	MILJÖKONSEKVENSER	62
11	VÄRDEFULLA ÄMNER OCH MINERAL	63
11.1	MALMFYNDIGHETER	63
11.2	GRUSTÄKTER OCH BERGTÄKTER	64
11.3	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	64
11.4	MILJÖKONSEKVENSER	64
12	OPÅVERKADE OMRÅDEN	65
12.1	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	65
12.2	MILJÖKONSEKVENSER	65

DEL 3 HÄNSYN **66**

13	RIKSINTRESSEN	67
13.1	OMRÅDE MED MINERALISKA ÄMNER AV RIKSINTRESSE	68
13.2	RIKSINTRESSEN FÖR KULTURMILJÖ	68
13.3	RIKSINTRESSE VÄGAR OCH JÄRNVÄGAR	69
13.4	RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARET	70
13.5	RIKSINTRESSE RENNÄRING	71
13.6	RIKSINTRESSE FÖR RÖRLIGT FRILUFTSLIV	72
13.7	NATURA 2000	72
13.8	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	73
13.9	MILJÖKONSEKVENSER	73

14	NATURVÅRDEN	74
14.1	NATURA 2000	74
14.2	ÖVRIGA NATURA 2000-OMRÅDEN OCH NATURRESERVAT	75
14.3	OMRÅDE SKYDDSFÖRM 2017	75
14.4	NYCKELBIOTOPER OCH BIOTOPSKYDD	76
14.5	VÅTMARKER	76
14.6	GRUNDVATTEN	77
14.7	MILJÖKVALITETSNORMER FÖR VATTEN	77
14.8	RESTAURERINGSPROJEKT AV ÄLVAR	77
14.9	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	77
14.10	MILJÖKONSEKVENSER	78
15	KULTURMILJÖ	79
15.1	RIKSINTRESSE KULTURMILJÖ	79
15.2	REGIONAL KULTURMILJÖ	80
15.3	REGIONALA FORNVÅRDSMILJÖER	83
15.4	KULTURHISTORISKT VÄRDEFULLA VÄGMILJÖER OCH VÄGBROAR	83
15.5	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	83
15.6	MILJÖKONSEKVENSER	83
16	VATTENOMRÅDEN	84
16.1	STATUS FÖR VATTENFÖREKOMSTER	84
16.2	ÅTGÄRDSPROGRAM	84
16.3	ÖVRIGA FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER SOM BIDRAR TILL FÖRBÄTTRAD VATTENSTATUS	86
16.4	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	86
16.5	MILJÖKONSEKVENSER	86
17	MILJÖ- OCH RISKFAKTORER	87
17.1	KLIMATFÖRÄNDRINGAR	87
17.2	RADON	87
17.3	LUFTFÖRORENINGAR	87
17.4	FÄRLIGT GODS	88
17.5	FÖRORENADE OMRÅDEN	88
17.6	TEKNISKA OLYCKSRISKER	89
17.7	OMRÅDEN MED RISK FÖR ÖVERSVÄMNINGAR NU OCH I FRAMTIDEN	89
17.8	OMRÅDEN MED RISK FÖR RAS, SKRED ELLER SLAMSTRÖMMAR	92
17.9	EXTREMA VÄRMEBÖLJOR	94
17.10	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	95
17.11	MILJÖKONSEKVENSER	95

DEL 4 UTVECKLINGSOMRÅDEN **96**

18	UTVECKLINGSSTRATEGI	97
19	ÄLVSBYOMRÅDET	100
19.1	FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR ÄLVSBYNS TÄRTORT	100
19.2	TRAFIK	101
19.3	FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR NÄRINGSLIVET I CENTRALA ÄLVSBYN	101
19.4	RIKTLINJER FÖR ÄLVSBYNS ENTRÉER	101
19.5	BOSTÄDER I CENTRALA ÄLVSBYN	101
19.6	UTVECKLING AV BYAR I NÄRHETEN AV CENTRALORTEN	104
19.7	OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET	104
19.8	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	105
19.9	MILJÖKONSEKVENSER	105
19.10	LIS-OMRÅDEN I ÄLVSBYOMRÅDET	107
20	VIDSELSOMRÅDET	109
20.1	OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET	110
20.2	SKOLA OCH BARNOMSÖRG	110
20.3	OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER	110
20.4	OMRÅDEN FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN	111
20.5	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	115
20.6	MILJÖKONSEKVENSER	115
21	VISTRÄSKOMRÅDET	116

21.1	OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET	117
21.2	SKOLA OCH BARNOMSORG	117
21.3	OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER	117
21.4	LIS-OMRÅDEN – LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN	118
21.5	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	121
21.6	MILJÖKONSEKVENSER	121
22	KORSTRÄSKOMRÅDET	122
22.1	OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET	122
22.2	OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER	123
22.3	SKOLA OCH BARNOMSORG	123
22.4	LIS-OMRÅDEN – LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN	124
22.5	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	127
23	PÅLSTRÄSKOMRÅDET	128
23.1	OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET	128
23.2	OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER	128
23.3	SKOLA OCH BARNOMSORG	128
23.4	LIS-OMRÅDEN – LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN	129
23.5	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	130
24	TVÄRÅSELSOMRÅDET	131
24.1	OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET	131
24.2	OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER	131
24.3	SKOLA OCH BARNOMSORG	131
24.4	LIS-OMRÅDEN – LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN	132
24.5	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	132
25	TVÄRÅOMRÅDET	133
25.1	OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET	133
25.2	OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER	133
25.3	SKOLA OCH BARNOMSORG	133
25.4	LIS-OMRÅDEN – LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN	134
25.5	KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE	136

DEL 5 GENOMFÖRANDE

137

26	GENOMFÖRANDEPLAN	138
26.1	BEHOV AV YTTERLIGARE UTREDNINGAR	147

BILAGOR

1. MARKANVÄNDNINGSKARTA ÄLVSBYNS KOMMUN
2. MARKANVÄNDNINGSKARTA RIKSINTRESSEN
3. LIS-OMRÅDEN ÖVERSIKT
4. LIS-OMRÅDEN TABELL
5. JORDARTSKARTA

LÄSANVISNING

Översiktsplanen är trots dess övergripande karaktär en omfattande plan som syftar till att beskriva kommunens intentioner för bevarandet och den fortsatta utvecklingen av kommunens mark- och vattenområden. För att underlätta läsningen kan det vara bra att känna till dess struktur.

Planen är indelad i fem delar.

I den första delen ges en introduktion i Älvsbyns kommun, dess storlek och största kvaliteter. Därefter beskrivs vad översiktsplanering syftar till och varför planen revideras. I del ett beskrivs även vilka mål för hållbar utveckling som kommunen ska bidra till att uppnå genom den fortsatta planerings- och byggprocessen samt genom bevarande av särskilda funktioner och områden.

Den andra delen innehåller en beskrivning av nuläget samt kommunens intentioner avseende befolkningsutveckling och bostäder, näringsliv, samhälls-service, kultur, fritid och grönområden samt strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Här återfinns också kapitlen om infrastruktur och kommunikationer, teknisk försörjning, värdefulla ämnen och mineral samt opåverkade områden.

Del tre redogör för områden av riksintresse samt natur- och kulturområden som ska tas särskild hänsyn till i den fysiska planeringen. Här finns även en beskrivning av kommunens vattenområden och på vilket sätt de ska beaktas i planeringsprocessen. Del tre avslutas med en redogörelse för miljö- och riskfaktorer som skall beaktas, här ingår exempelvis risk för ras och skred samt översvämningar som kan uppkomma till följd av ett förändrat klimat.

I del fyra sammanfattas kommunens intentioner i en utvecklingsstrategi samt en beskrivning av sju geografiska områden; Älvsbyn, Vidsel, Visträsk, Korsträsk, Pålsträsk, Tväråsel och Tvärån, i vilka kommunen tagit ställning att verka för en befolknings- och/eller näringslivsutveckling. För vart och ett av de sju utvecklingsområdena beskrivs också de LIS-områden som utpekats i respektive område.

För varje kapitel i de fyra första delarna av översiktsplanen finns en sammanställning av **KOMMUNENS POLITISKA STÄLLNINGSTAGANDEN** samt vilka **MILJÖKONSEKVENSER** som bedöms följa av ett genomförande av planen enligt de politiska inriktningarna.

Den femte och sista delen sammanfattar kommunens ställningstaganden i en åtgärdslista där det också framgår vem eller vilka som ansvarar för att respektive åtgärd genomförs.

Länkar under rubriken **HÄNVISNING** är klickbara och tar dig till en annan plats i dokumentet eller till en hemsida där du kan ta del av mer information.

DEL 1. INLEDNING

I ÖVERSIKTSPLANENS FÖRSTA DEL GES EN INTRODUKTION I ÄLVSBYNS KOMMUN VARPÅ BAKGRUNDEN TILL OCH ARBETET MED REVIDERINGEN BESKRIVS. HÄR FINNS OCKSÅ DE MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING SOM KOMMUNEN STRÄVAR EFTER OCH ÄR DELAKTIGA I UPPFYLLANDET AV.

1 INTRODUKTION – ÄLVSBYNS KOMMUN

Älvsbyns kommun ligger i södra delen av Norrbottens län, strax söder om polcirkeln, en knapp timmes bilresa från Luleå, Piteå, och Boden. Kommunen är 1 713 km², vilket gör det till Norrbottens Läns näst minsta kommun till ytan. Centralort är Älvsbyn och de största byarna Vidsele, Korsträsk och Visträsk. Avståndet till kusten från kommunens sydostligaste del är ca 30 km.

Landskapet i Älvsbyns kommun är starkt kuperat med berg och kraftigt nedskurna dalstråk som Piteälvens dalgång och det sjörika dalstråket kring Korsträsk och Visträsk. Högländet är barrskogsklätt och har en kullig moränmyrterräng, där moränen nära dalstråken ofta är blockrik. Längs vattendragen och i dalgången väster om Älvsbyn tätort dominerar partier med isälvsediment, grus, sand, silt och lera. Älvsbyns kommun har en varierande geologi med bland annat granit, gabbro, gråvacka, skiffer, kvartsit och olika vulkaniska bergarter.

Piteälven, som flyter genom kommunen, är delvis vild och forsande och i andra delar lugnt ringlande. Storforsen, den största forsens, i norra delen av kommunen är Norrbottens mest besökta turistmål med ca 150 000 besökare varje år. Kring centrala Älvsbyn ringlar älven fram genom landskapet, kantat med skog och bördiga, öppna åkerlandskap och byar.

Stora skogar och skogsklädda berg dominerar i kommunen. Bebyggelsen och jordbruket är huvudsakligen koncentrerat kring de bördiga jordarna närmast sjöar och vattendrag. Här finns även de äldsta bosättningarna och en stor del av fritidsbebyggelsen. Tack vare den särpräglade naturen finns en unik flora och fauna i kommunen.

Såväl järnvägarna Stambanan genom övre Norrland och Piteåbanan som riksväg 94 går genom centralorten. Under 2018 invigdes Älvsbyns resecentrum där både tåg- och busstrafik angör och som är en viktig nod för såväl lokalbefolkning som besökande.

I kommunen bor drygt 8100 personer. Befolkningsutvecklingen har varit sjunkande men vände under 2015 och har sedan dess stigit fram till år 2018 då befolkningen sjönk med 134 personer vilket motsvarar 1,6%. Framtidsstron för kommunen som profilerar sig som Norrbottens pärla där den ligger som inbäddad bland bergen, är stor. Kommunen har i den Strategiska planen för 2018–2020 satt som mål att befolkningen ska växa till 10 000 invånare år 2030 vilket innebär att nya områden behöver tas i anspråk för såväl företags-/industrietableringar som bostadsbebyggelse, samhällsservice, och olika fritidsaktiviteter. I visionen för det Framtidsrika Älvsbyn beskrivs det samhälle som kommunen strävar efter och planerar för. För att nå dit behöver kommunen också utvecklas och förbättras så att den blir mer attraktiv för dem som bor/arbetar i och/eller besöker den.

Näringslivet är starkt med stora företag som Polarbröd, Älvsbyhus och Arctic falls i toppen. I kommunen finns också Vidsele Test Range. Boliden har sökt koncession för gruvbrytning i Laver vilket skulle kunna skapa ett stort antal arbetstillfällen under en lång tid. Näringslivskontoret arbetar för ytterligare etableringar av såväl små som stora företag runt om i kommunen. För att näringslivet ska kunna växa och för att skapa arbetstillfällen för den växande befolkningen krävs att nya områden tas i anspråk även för detta.

2 BAKGRUND

2.1 VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

Översiktsplanering är ett sätt för kommunen att arbeta med en långsiktig utvecklingsstrategi så att varje detaljplanering, bygglov och projekt blir en del av att nå ett större mål snarare än en tillfällig lösning som passar just för stunden. Planeringen är ett sätt att samordna och väga olika intressen mot varandra för att uppnå större nytta och en bättre samhällsekonomisk och mer hållbar effekt i resursutnyttjandet.

Kommunen ska enligt plan- och bygglagen (PBL) ha en aktuell översiktsplan som omfattar *bela* kommunen. Av översiktsplanen ska enligt 3 kap 5§ PBL framgå

- grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden,
- kommunens intentioner för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras,
- hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljökvalitetsnormer,
- hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,
- hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder, och
- sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) som avses i miljöbalken.

I översiktsplanen anges den politiska inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ger på så sätt vägledning för framtida beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen ligger i och med detta till grund för och effektiviserar den fortsatta samhällsbyggnadsprocessen som omfattar exempelvis detaljplanering och bygglov.

Översiktsplanen fyller också en viktig funktion i kommunens dialog med staten avseende de allmänna intressenas innebörd och hantering.

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men starkt styrande för vilka allmänna intressen som ska beaktas vid såväl kommunens som andra myndigheters planering.

I syfte att belysa ett särskilt intresse eller ett särskilt geografiskt område kan översiktsplanen kompletteras med tillägg eller fördjupningar. För Älvsbyns kommun finns i dagsläget en fördjupning för tätorten samt en trafikstrategi som båda utgör tematiska tillägg till översiktsplanen.

HÄNVISNING

Fördjupad översiktsplan för Älvsbyns tätort (2018)

Trafikstrategi – Älvsbyn (2018)

2.2 BEHOVET AV EN NY ÖVERSIKTSPLAN

Den översiktsplan som beslutades 2011 har delvis blivit inaktuell varför kommunfullmäktige har beslutat att uppdatera den. Nedan beskrivs den utveckling som föranlett ändring av planen.

2.2.1 UTVECKLING I CENTRALA ÄLVSBYN

Sedan 2011 då den föregående översiktsplanen antogs har tre större detaljplaner för småhusområden varav en för småhus i kombination med industritomter antagits; Prästgården, Bäckängen och Atuna-Övraby.

Det planerade området på Prästgården är bebyggt och genomförandet av planen för området Bäckängen pågår.

En detaljplan för handel och flerbostadshus i kvarteret Leken har antagits och en ICA-butik öppnades 2014. Ett av två planerade bostadshus stod färdigt för inflytt 2017.

Detaljplanering av Visträsk för företagande och bostäder, Nybergshägnan för bostäder och Västermalmshöjden för särskilt boende pågår.

Flera mindre detaljplaner för bostäder och parkeringar har också antagits sedan 2011. Trots det är det inte tillräckligt för att tillgodose bostadsbehovet för det befolkningsmål på 10 000 medborgare år 2030 som kommunfullmäktige har satt som mål i den strategiska planen 2018 - 2020.

En ny detaljplan som ersätter gamla detaljplaner för delar av Altuna industriområde och en ny detaljplan för en utökning av Norra Nyfors industriområde har antagits.

2.2.2 LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

I översiktsplanen 2011 pekades 53 områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden) ut. Sedan dess har flera av områdena bebyggt med såväl fritids- som permanentbostäder.

Kommunen ser ett behov av att utöka antalet LIS-områden för att ytterligare bidra till utvecklingen av landsbygden varpå den nya översiktsplanen innehåller ett antal tillagda respektive utökade LIS-områden.

2.2.3 VINDKRAFT

I 2011 års översiktsplan utpekades områden för storskalig vindkraft. Vindkraft sågs som ett mycket starkt intresse i kommunen och var då även utpekat som riksintresse.

Att etablera vindkraftparker i kommunen har dock visat sig vara svårt då det finns flera konkurrerande riksintressen som kommer i konflikt med intresset för vindkraft, däribland riksintresset för rennäring, Natura 2000 och riksintresse för totalförsvaret. Det finns heller inte längre något område av riksintresse för vindkraft utpekat i Älvsbyns kommun och kommunen har mot bakgrund av detta tagit ställning för att någon vindkraftsetablering inte ska ske.

2.3 ÖVERSIKTSPLANENS TIDSHORISONT

Översiktsplanering är långsiktig och bör ta sikte långt fram i tiden. Visionen för denna översiktsplan sträcker sig tidsmässigt minst fram till år 2050.

2.4 ARBETET MED ÖVERSIKTSPLANEN

Arbetet med att ta fram den nya Översiktsplanen kan delas in i fyra skeden: inriktningsbeslut, samråd, granskning (tidigare utställning) och antagande. Planen har varit utställd för samråd under våren 2018, därefter reviderats för att under perioden 9 januari – 10 mars ställas ut för granskning. I och med detta har myndigheter, angränsande kommuner, medborgare och andra intressenter getts tillfälle att lämna synpunkter på planens syfte, utformning och innehåll. Planen har sedan granskningen justerats utifrån de yttranden som inkommit och därefter lämnats till kommunfullmäktige för antagande.

2.4.1 DEMOKRATI OCH MEDBORGARINFLYTANDE

Översiktsplanen är ett mycket övergripande och framåtsyftande dokument som beskriver kommunens intentioner för användning av mark och vatten. Planer och program ska ha fokus på ett framtida jämställt samhälle som är tillgängligt för alla varpå medborgarna ges möjlighet att delta och inkomma med förslag som kan komma att resultera i inriktningar för kommande planering och åtgärder. Under arbetet med Översiktsplanen har kommunen den här gången träffat medborgare och andra intressenter och diskuterat frågor som rör planen enligt nedan.

2.4.1.1 DIALOG MED BYAFÖRENINGAR

Utvecklingen av kommunen berör i hög grad landsbygden och av den anledningen är det viktigt att invånarna i byarna i ett tidigt skede ges möjlighet att framföra sina synpunkter. I samband med uppdateringen av översiktsplanen

kontaktades byaföreningarna i Älvsbyns kommun samt samebyarna för att under hösten 2017 samla in förslag och åsikter från de boende på landsbygden. Ett antal förslag har inkommit och integrerats i planen.

2.4.1.2 UNGDOMSTING

I oktober 2017 hölls det årliga Ungdomstinget i Älvsbyns kommun. Ungdomstinget är ett forum där grundskole- och gymnasieelever möter kommunens politiker och tjänstemän för att diskutera frågor som rör dem. Under Ungdomstinget behandlades bland annat kommunens utveckling och ungdomarna framförde konkreta initiativ till åtgärder som beaktas i Översiktsplanen.

2.4.1.3 MÖTE MED FÖRETAGARNA

Representanter från kommunens företagare träffade tjänstemän från Miljö- och byggkontoret i november 2017 och diskuterade utvecklingen av kommunen och revideringen av översiktsplanen med utgångspunkt från ett företagarperspektiv. Under mötet framfördes en rad konkreta förslag till åtgärder som företagarna anser skulle kunna vara till gagn för näringslivet i kommunen. Motsvarande möte har också hållits med företrädare från Älvsbyns köpmannaförening under hösten 2017.

Utöver detta har ett antal goda medborgarförslag som framkommit i olika sammanhang och som haft bäring på översiktsplanen integrerats i denna.

2.4.2 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN

Hösten 2017 höll Miljö- och byggkontoret workshops med kommunens politiker. I samband med dessa möten diskuterades och reviderades avsnitten benämnda ”Kommunens ställningstagande” i vilka de politiska ställningstagandena inom respektive ämnesområde presenteras. Kommunens ställningstaganden utmärks som rutor med röd kantlinje och återfinns under respektive kapitel som föranleder ställningstagande.

KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN

■

2.4.3 MILJÖKONSEKVENSER

I de gröna rutor som återfinns under kommunens ställningstaganden redogörs för vilka miljökonsekvenser som effekterna av de politiska ställningstagandena bedöms leda till.

MILJÖKONSEKVENSER

2.4.4 SAMRÅD

Kommunen har under ett tidigt skede i arbetet med översiktsplanen samrått med länsstyrelsen i Norrbotten och med samebyarna för att erhålla underlag och diskutera frågor som ger utslag på det fortsatta arbetet.

Det formella samrådet, där översiktsplanen remissas till andra myndigheter och intilliggande kommuner samt ställs ut så att medborgarna kan ta del av innehållet genomfördes under våren 2018.

Resultatet av samrådet har sammanställts i ett samrådsyttrande där kommunen beskriver vilka yttranden som har beaktats i revideringen av planen.

HÄNVISNING

På Boverkets hemsida www.boverket.se finns mer information om översiktsplanering.

2.4.5 GRANSKNING

Översiktsplanen har ställts ut för granskning under perioden 9 januari – 10 mars 2019. Inkomna yttranden har sammanställts i ett granskningsutlåtande. Yttranden som föranlett ändring har integrerats i planen.

2.4.6 ANTAGANDE

Översiktsplanen har antagits av kommunfullmäktige den 6 maj 2019.

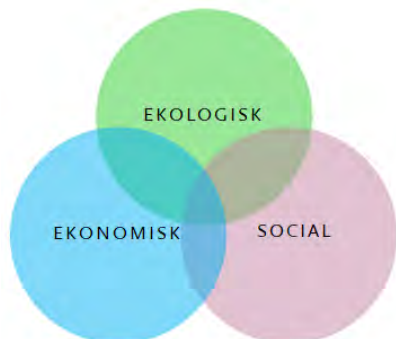
3 MÅL, PLANER OCH PROGRAM FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Översiktsplanen ska redogöra hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Vilka dessa mål, planer och program är framgår av detta kapitel.

3.1 HÅLLBARHETSBEGREPPET

Begreppet ”hållbar utveckling” etablerades globalt år 1987 då Världskommissionen för miljö och utveckling på uppdrag av Förenta nationerna (FN) tog fram en rapport som på svenska heter ”Vår gemensamma framtid” eller Brundtland-rapporten som den kallas i folkmun.

En hållbar utveckling beskrivs som ”en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”.

Begreppet bryts ofta ned i de tre begreppen *ekologisk*, *ekonomisk* och *social* hållbarhet där alla är lika viktiga för att nå en hållbar utveckling. De tre begreppen har starka kopplingar till varandra eftersom ett samhälle som har brister inom något av områdena ofta tenderar att misslyckas även inom de övriga två. Exempelvis kan stora sociala orättvisor orsaka ekonomiska och miljömässiga problem. Miljöproblem kan skapa sociala orättvisor och långsiktiga ekonomiska bekymmer. En dålig ekonomi kan göra att social utsatthet ökar och att arbete för att skydda miljön inte prioriteras. Därför är det viktigt att alla aspekterna finns med i den kommunala planeringen.

Bild 1 Hållbarhetsbegreppet innefattar de tre aspekterna ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

3.1.1 EKOLOGISK HÅLLBARHET

Begreppet ekologisk hållbarhet innefattar ekologi och naturmiljö samt kulturhistoriska värden och människors hälsa.

För att skapa ett ekologiskt hållbart samhälle krävs det att hållbarhetsmålen finns med i planering och byggande av samhället. Utmaningen är att möjliggöra utveckling utan att ändliga resurser förbrukas och utan att främmande ämnen som kan skada människors hälsa eller miljön sprids ut i naturen.

Hushållning med energi och naturresurser är viktigt, inte bara ur ett ekologiskt och miljömässigt perspektiv, utan även ur ett ekonomiskt och socialt perspektiv i en omvärld som har en starkt växande befolkning. Återvinning och kretslopp är grundläggande för det hållbara samhället.

Till hjälp i arbetet för ekologisk hållbarhet finns sexton miljömål som Sveriges riksdag har beslutat att anta. Det är en utmaning och en skyldighet för varje samhälle att så långt det är möjligt arbeta för att bidra till att dessa mål uppnås.

HÄNVISNING

Se [kapitel 3.3 Sveriges nationella miljömål](#).

3.1.2 SOCIAL HÅLLBARHET

Människors behov, välbefinnande och hälsa liksom jämställdhet och allas möjlighet att vara delaktiga i samhället och dess utveckling utmärker det socialt hållbara samhället. Alla människor oavsett kön, ålder, socioekonomisk, etnisk eller kulturell tillhörighet ska ha samma möjligheter.

Ett socialt hållbart samhälle har en god demografisk fördelning där ingen åldersgrupp är dominerande. Folkhälsan är god och det råder demokrati och rättvisa. Det finns goda möjligheter till utbildning och lärande, ett rikt kulturutbud och arbete för alla. Utbudet av mötesplatser där människor kan mötas och lära med och av varandra är gott. Människor är trygga och upplever att de har en god livskvalitet.

I Älvsbyns kommun är den demografiska fördelningen för närvarande inte optimal. Det finns en övervikt åt de äldre åldersgrupperna medan barnafödandet är relativt lågt. Det råder ett underskott av kvinnor i nästan alla åldersgrupper. För att i framtiden uppnå en jämnare demografisk fördelning krävs en inflyttning av främst unga kvinnor men också unga män de närmaste åren. Ett generationsskifte håller på att ske inom de olika företagen och i framtiden bedöms arbetsmarknaden ljus inom de flesta sektorer, vilket kan påverka den demografiska fördelningen positivt. Kommunen har ett befolkningsmässigt tillväxtmål. Det kräver ett offensivt arbete för tillskapandet av nya arbetstillfällen, fler bostäder, ett tryggt, barnvänligt och inkluderande samhälle. Kommunen behöver också vara attraktiv för unga och erbjuda en mångfald av valmöjligheter då det gäller karriär, boende, studier och fritid samt service.

3.1.3 EKONOMISK HÅLLBARHET

I ett ekonomiskt hållbart samhälle krävs en god ekonomisk hushållning som inte tär på naturresurser eller utnyttjar människor. Mål för ett ekonomiskt hållbart samhälle är full sysselsättning, ingen utslagning samt en god levnadsstandard med en tillräcklig servicenivå för medborgarna.

För Älvsbyns kommun innebär det att det är viktigt att ha en ekonomi i balans där de värden som kommunen har vårdas. Kommunen ska erbjuda medborgarna en så god service som möjligt utan att kommunens långsiktiga ekonomi äventyras.

3.2 AGENDA 2030 - GLOBALA MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Vid ett toppmöte i FN 2015 antogs Agenda 2030. Agendan innehåller bland annat 17 Globala mål för hållbar utveckling. Syftet med målen är att fram till år 2030 uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling världen över. De 17 målen för Agenda 2030 är:

1. Ingen fattigdom – Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt.
2. Ingen hunger – Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.
3. Hälsa och välbefinnande – Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.
4. God utbildning för alla – Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.
5. Jämställdhet – Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.
6. Rent vatten och sanitet – Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.
7. Hållbar energi för alla – Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt – Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur – Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.
10. Minskad ojämlikhet – Minska ojämlikheten inom och mellan länder.
11. Hållbara städer och samhällen – Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.
12. Hållbar konsumtion och produktion – Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.
13. Bekämpa klimatförändringen – Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.
14. Hav och marina resurser – Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.
15. Ekosystem och biologisk mångfald – Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

16. Fredliga och inkluderande samhällen – Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.
17. Genomförande och globalt partnerskap – Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Alla världens länder ska arbeta för att nå målen och varje lands regering är ansvarig för genomförandet i det egna landet. De globala miljömålen ligger till grund för de nationella miljömålen och i förlängningen även kommunens arbete för hållbar utveckling vilket också medverkat till att nå den av kommunfullmäktige antagna visionen för år 2030. Kommunen har i den strategiska planen bland annat valt att särskilt fokusera på jämställdhet, ett starkt näringsliv och att inte leva på kommande generationers resurser.

3.2.1 NATIONELLA DELMÅL

Den svenska regeringen har gett i uppdrag till en delegation att stödja och stimulera Sveriges genomförande av de Globala målen. I en rapport den 31 maj 2017 har den svenska Agenda 2030-delegationen lämnat sitt förslag till regeringen med för Sverige sex prioriterade områden i arbetet för en hållbar utveckling:

- Ett jämlikt och jämställt samhälle
- Hållbara städer
- En samhällsnyttig och cirkulär ekonomi
- Ett starkt näringsliv med hållbara affärsmodeller
- Hållbara och hälsosamma livsmedel
- Stärkt kunskap och innovation

3.3 SVERIGES NATIONELLA MILJÖMÅL

De nationella miljömålen är

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt och djurliv

Nedan ges en beskrivning av respektive miljömål utifrån *Naturvårdsverkets rapport 6749 (2017)* samt en redogörelse för kommunens arbete med miljömålen. Uppgifterna avser 2017 års uppföljning av miljöarbetet i kommunen.

3.3.1 BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.

Konkret ska Sverige arbeta för och medverka till att den globala medeltemperaturen inte ökar mer än 2 grader Celsius jämfört med den förindustriella nivån samt att halten växthusgaser i atmosfären stabiliseras. Utvecklingen för miljön är negativ.

BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN I ÄLVSBYN

Genom det så kallade Borgmästaravtalet från 2014 har Älvsbyns kommun konkret åtagit sig att arbeta för att minska kommunens utsläpp av koldioxid med minst 20 % till år 2020. En grundläggande utsläppsinventering för Älvsbyns kommun genomfördes 2005 som därmed utgör basår för uppföljningsarbetet. En åtgärdsplan med målet att minska koldioxidutsläppen upprättades. Med hjälp av de åtgärder som föreslås i kommunens Energi- och klimatstrategi ska användningen av fossila bränslen i kommunen minskas, med minskade klimatpåverkande utsläpp som följd. I åtgärdsplanen är även den totala energianvändningen i fokus då denna har starka kopplingar till utsläpp av koldioxid. Kommunens Energi- och klimatstrategi kommer att revideras under 2019.

I planeringen av samhället och dess infrastruktur behöver hänsyn tas till alternativa drivmedel och elfordon samt möjliggöra ett effektivt klimatanpassat system såväl för godstransport som persontrafik på järnväg.

I kommunens trafikstrategi och genom att delta i arbetet med en regional trafikstrategi under projektnamnet SARETS har kommunen inlett ett arbete med att på olika sätt minska biltrafiken och främja kollektivtrafiken samt gång- och cykeltrafik.

3.3.2 FRISK LUFT

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet ska nås inom en generation. Delmål finns för bensen, bens[a]pyren, butadien, formaldehyd, partiklar, marknära ozon, kvävedioxid och korrosion. Luftföroreningar orsakas bland annat av vägtrafik, däckslitage, vedeldning, sjöfart och arbetsmaskiner. Utvecklingen i miljön är positiv.

LUFTKVALITET I ÄLVSBYN

Älvsbyns tätort har tidigare haft problem med luftkvaliteten, främst i form av partiklar, vilket delvis beror på lokala klimathållanden. De främsta källorna är sot från fastbränsleledning och partiklar från fordonsgaser och vägslitage. De senaste årens fjärrvärmeutbyggnad tillsammans med övergång till eldning med pellets, jordvärme och bergvärme har haft en positiv inverkan på luftkvaliteten i samhället.

3.3.3 BARA NATURLIG FÖRSURNING

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar. Delmål finns med preciseringar rörande påverkan genom atmosfäriskt nedfall, påverkan genom skogsbruk, försurade sjöar och vattendrag samt försurad mark. Svavel- och kväveutsläpp från land i Europa har minskat kraftigt men inte tillräckligt. Faktorer som bidrar till en minskning i Sverige är svavelskatt och avgaskrav på fordon. EU:s nya direktiv om minskning av nationella utsläpp av vissa föroreningar (det reviderade takdirektivet) i kombination med det uppdaterade Göteborgsprotokollet ställer tydliga krav på minskade utsläpp. Ett tydligt resultat av regelstyrning är att utsläppen från sjöfarten kraftigt minskat sedan en skärpning av kraven på svavelutsläpp trädde i kraft den 1 januari 2015, då den högsta tillåtna svavelhalten i olja sänktes från 1 till 0,1 procent i de så kallade SECA-områdena som bland annat omfattar Östersjön. Utvecklingen i miljön är positiv.

HÅLLBART SKOGSBRUK I ÄLVSBYN

För kommunen är det viktigt att skogsbruket bedrivs på ett sätt som begränsar försurningen och att åtgärder vidtas om den ökar. Rätt val av trädslag och återföring av aska kan vara ett sätt att göra skogsbruket mera hållbart i framtiden med bibehållen virkesproduktion.

3.3.4 GIFTFRI MILJÖ

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna. Delmål finns med preciseringar som avser den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen, användningen av särskilt farliga ämnen, oavsiktligt bildade ämnen med farliga egenskaper, förorenade områden, kunskaper om kemiska ämnens miljö- och hälsoegenskaper, information om farliga ämnen i material och produkter. Den diffusa spridningen av farliga ämnen från varor och processer är svår att kontrollera. Det går inte att se en tydlig riktning för utvecklingen i miljön.

UTSLÄPP AV KEMIKALIER I ÄLVSBYN

Diffus spridning av farliga ämnen sker via avlopp och via utsläpp till luft lokalt och globalt. Utsläpp till luft bör i framtiden minimeras från pågående industri och verksamhet i kommunen. När det gäller förorenade områden finns i Älvsbyns kommun det gamla gruvområdet i Laver samt några nedlagda deponier i byarna. Inne i tätorten har föroreningar som påträffats sanerats men det kan finnas ytterligare områden som behöver saneras i kommunen. I många sjöar finns det problem med kvicksilver i fisk enligt databasen VISS som beskriver status för kommunens sjöar

och vattendrag. Kvicksilver i sjöar i Älvsbyn antas bero på globala utsläpp till luft. Nationellt håller miljö kvalitetsnormer för ytterligare kemikalier, bland annat PFOS och vissa bekämpningsmedel på att antas.

3.3.5 SKYDDANDE OZONSKIKT

Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning. Delmål finns för halterna utsläpp av ozonnedbrytande ämnen som nu minskar tack vare internationellt samarbete. I delmålen finns även preciseringar avseende en vändpunkt för uttunningen av ozonskiktet samt en återväxt av detta. Ofarliga halter avseende ozonnedbrytande ämnen ska enligt målet understiga den nivå som påverkar ozonskiktet negativt. Miljö kvalitetsmålet bedöms vara uppnått eller kommer att kunna nås, utvecklingen för miljön är således positiv.

Användning av växthusgasen HCFC (halogenerade klorfluorkarboner som är köldmedia i bland annat kylar och värmepumpar) är förbjuden i Sverige sedan 2015 avseende utrustning för kylning, luftkonditionering och värmepumpar för yrkesbruk där köldmediemängden är över tre kilo.

INSAMLING AV GAMLA KYLAR OCH FRYSAR SAMT KLIMATANLÄGGNINGAR I ÄLVSBYN

Återvinning av kylar och frysar sker genom verksamheten hos Älvsbyns Energi AB. I framtiden kommer troligen även återvinning av utrangerade värmepumpar och klimatanläggningar att öka.

3.3.6 SÄKER STRÅLMILJÖ

Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning. Delmål med preciseringar finns uppställda för strålskyddsprinciper, radioaktiva ämnen, ultraviolett strålning och elektromagnetiska fält. Utsläppen av radioaktiva ämnen är begränsade. Ännu saknas lösningar för att ta hand om vissa typer av radioaktivt avfall. Att förändra människors beteende för att minska antalet hudcancerfall är svårt. Riskerna med elektromagnetiska fält kartläggs och åtgärdas vid behov. Utvecklingen för miljön är neutral.

RADIOAKTIVITET OCH ELEKTROMAGNETISKA FÄLT I ÄLVSBYN

När det gäller mätning av radioaktivitet i Älvsbyns kommun har dessa inte visat att den radioaktiva strålningen från exempelvis kärnkraft ökar. Mätning sker på fem platser runt om i kommunen var sjunde månad. Det finns idag inga områden i kommunen avsatta som strålningsfria zoner kopplat till elektromagnetiska fält.

3.3.7 INGEN ÖVERGÖDNING

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten. Delmål med preciseringar finns för påverkan på havet, påverkan på landmiljön, tillstånd för havet, sjöar, vattendrag och grundvatten. Svenska utsläpp av fosfor- och kväveföreningar samt ammoniak har minskat. Beslut om vattenförvaltningens åtgärder mot övergödning fattades av regeringen 2016 men bedöms inte vara tillräckliga för att miljö kvalitetsmålet ska kunna uppnås för Östersjön. Större delen av belastningen på hav och skogsmark kommer från andra länder. Under 2017 har även beslut fattats av den internationella sjöfartsorganisationen (IMO) om ett utsläppskontrollområde för kväve i Östersjön, Nordsjön och Engelska kanalen samt även förbud mot toalettavfall i Östersjön. Dessa nya regler förväntas få positiv påverkan på övergödningen i havet. Det går tyvärr ännu inte att se en tydlig riktning för utvecklingen i miljön.

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINSKA RISKEN FÖR ÖVERGÖDNING AV SJÖAR OCH VATTENDRAG

I Älvsbyns kommun finns några sjöar som bedöms vara övergödda enligt vattenmyndighetens kartläggning av sjöar och vattendrag. Näringsämnen fosfor och kväve är orsak till övergödningen. Kommunen ställer krav på hög skyddsnivå för avloppsanläggningar i anslutning till dessa sjöar samt för Piteälvens Natura 2000-område. Det finns ett stort antal enskilda avloppsanläggningar i kommunen av varierande kvalitet. Avloppsanläggningar måste enligt gällande lagkrav ha en god funktion för att inte sjöar och vattendrag ska ta skada. Lokalt kan övergödning även ske som en följd av skogs- och jordbruk om inte tillräcklig hänsyn tas till näringsläckage.

3.3.8 LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljö värden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningarna för friluftsliv värnas. Delmål med preciseringar finns för god ekologisk och kemisk status, oexploaterade och opåverkade vattendrag, ytvattentäckers kvalitet, ekosystemtjänster, strukturer och vattenflöden, gynnsam bevarandestatus och genetisk variation, hotade arter och återställda livsmiljöer, främmande arter och genotyper, genetiskt modifierade organismer, bevarade natur- och kulturmiljö värden samt friluftsliv. Det går ännu inte att se en tydlig riktning för utvecklingen i miljön.

ÅTGÄRDER FÖR GOD VATTENSTATUS I ÄLVSBYN

Älvsbyns kommun har ett stort antal sjöar och vattendrag. I förslaget till åtgärdsplan för Bottenvikens vattendistrikt föreslås åtta åtgärder som kommunerna ska vidta för att vattenförekomsterna ska nå god status. Kommunens arbete för att uppnå miljö kvalitetsnormer för och skydda sjöar och vattendrag sker dels genom miljöprövning och miljö tillsyn,

dels genom olika miljöåterställningsprojekt där kommunen medverkar. Kommunen har en vattengrupp och deltar aktivt i vattenrådsarbetet för Piteälvens och Fyrkantens vattenråd.

HÄNVISNING

Läs mer om föreslagna åtgärder i [kapitel 16 Vattenområden](#).

3.3.9 GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET

Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag. Delmål med preciseringar finns för grundvattnets kvalitet, god kemisk grundvattenstatus, kvaliteten på utströmmande grundvattenstatus, god kvantitativ grundvattenstatus samt bevarande av naturgrusavlagringar. Grundvatten påverkas av jordbruk, tätorter, förorenad mark, väghållning och för stora uttag. Uppföljning av påverkan är bristfällig och många vattentäkter saknar godtagbart skydd. I december 2016 fattade vattendelegationerna i de fem vattendistrikten beslut om nya åtgärdsprogram, förvaltningsplaner och miljö kvalitetsnormer. Dessa åtgärdsprogram bedöms kunna bidra till att målet nås. Det går inte att se en tydlig riktning för utvecklingen i miljön.

GRUNDVATTENSKYDD I ÄLVSBYN

Det finns flera grundvattenförande åsar i Älvsbyns kommun. Arbete pågår för att skydda fyra av kommunens grundvattentäkter samt reservvattentäkten. Skydd för grundvattentäkten finns även med i vattenmyndighetens förslag till åtgärdsplan för Bottenvikens vattenområde. Ytterligare grundvattenförekomster finns i kommunen som idag inte har något särskilt skydd och som inte ingår i åtgärdsplanen för nästa vattencykel. Även dessa bör långsiktigt skyddas så att de i framtiden kan utgöra en dricksvattenreserv.

3.3.10 HAV I BALANS SAMT LEVANDE KUST OCH SKÄRGÅRD

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar. Delmål med preciseringar finns uppställda för god miljöstatus, god ekologisk och kemisk status, ekosystemtjänster, grunda kustnära miljöer, gynnsam bevarandestatus och genetisk variation, hotade arter och återställda livsmiljöer, främmande arter och genotyper, genetiskt modifierade organismer, bevarade natur- och kulturmiljövärden, kulturlämningar under vatten samt friluftsliv och buller.

En miljöbedömning av svenska hav genomfördes senast 2012 och resultatet visade då att god miljöstatus i många fall inte uppnåddes. Problemen består i tillförsel av näringsämnen och farliga ämnen samt fiske som påverkar havens artbestånd. Ett allvarligt problem på både kort och lång sikt är att marint skräp, t.ex. förlorade fiskeredskap och plast som har lång nedbrytningstid, hamnar i haven.

Det går inte att se en tydlig riktning för utvecklingen i miljön men beslut om vattenförvaltningens åtgärdsprogram finns för 2016 - 2021 där uppföljning och revidering av miljö tillståndet ska ske till EU-kommissionen hösten 2018. Exempel på delmål i Agenda 2030 där åtgärder initierats är:

- Arbete mot marint skräp och mikroplaster där Havs- och vattenmyndigheten medfinansierat två EU-projekt, MARELITT Baltic (inriktning förlorade fiskeredskap) och BLASTIC (om källor till plastskräp och spridningsvägar från land till hav). Myndigheten har även gett Håll Sverige Rent i uppdrag att under 2017 - 2020 bedriva en informationskampanj om skräp och mikroplaster.
- Under 2016 beslutade regeringen om en förordning om för att minska användningen av plastbärkassar. Utredningar pågår även avseende källor till mikroplaster i t.ex. kosmetika, väg- och däckslitage samt konstgräsplaner i syfte att undersöka behovet av förbud.
- Arbete med skyddande av hotade arter samt beslut om Naturreservat och Natura 2000-områden.
- Arbete inom EU:s fiskeripolitik med flerårsplaner, ekosystembaserad fiskförvaltning, landningsplaner och selektiva redskap.
- Arbete med att ta fram föreskrifter, hanteringsprogram, vägledning och information om invasiva främmande arter.
- Arbete med handlingsplan för grön infrastruktur och vägledningsmaterial om ekosystemtjänster.

FRISKA VATTENDRAG I ÄLVSBYN BIDRAR TILL EN GOD HAVSMILJÖ

Älvsbyns kommun har ingen kust eller skärgård men kan bidra till att målen nås genom att på olika sätt skydda de egna vattendragen inom kommunen. I Älvsbyns renhållningsordning föreskrivs bland annat att åtgärder mot nedskräpning samt bortforsling av skrotbilar snabbt ska vidtas i kommunen. Därmed kan ytterligare nedskräpning och utsläpp till miljön som kan påverka vattendragen och havet minska. Kommunen har även beslutat att konstgräsplaner inte ska tillåtas innehålla plast som kan föras vidare till vattendrag och hav.

3.3.11 MYLLRANDE VÄTMARKER

Vätmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden. Delmål med preciseringar finns för våtmarksmarkernas utbredning, ekosystemtjänster, återskapade våtmarker och arters spridningsmöjligheter, gynnsam bevarandestatus och genetisk variation, hotade arter och återställda livsmiljöer, främmande arter och genotyper, genetiskt modifierade organismer, bevarade natur- och kulturmiljövärden samt friluftsliv och buller. På grund av bristande hänsyn till och skötsel av våtmarkerna samt negativ påverkan från markavrinning, vattenregleringar och övergödning är utvecklingen i miljön negativ.

SKYDD AV MYRAR I ÄLVSBYN

I Älvsbyns kommun finns en hel del myrar och våtmarker kvar trots att många våtmarker utdikats historiskt. För att öka den biologiska mångfalden och minska negativ påverkan på vattendragen kan det många gånger vara bra att restaurera våtmarker som tidigare har dikats ut. En av myrarna i kommunen har särskilt skydd.

3.3.12 LEVANDE SKOGAR

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk skogsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas. Delmål med preciseringar finns för skogsmarkens egenskaper och processer, ekosystemtjänster, grön infrastruktur, gynnsam bevarandestatus och genetisk variation, hotade arter och återställda livsmiljöer, främmande arter och genotyper, genetiskt modifierade organismer samt bevarade natur- och kulturmiljövärden. Förlust av livsmiljöer är ett hot mot biologisk mångfald. Det går inte att se en tydlig riktning för utvecklingen i miljön.

BALANS MELLAN SKOGENS PRODUKTION OCH BEVARANDEVÄRDEN I ÄLVSBYN

Älvsbyns kommun ligger inom barrskogsbältet och skogsbruket har av tradition varit aktivt under en lång tid. Skogsbruket i kommunen är en betydande näring än idag. Den skyddade skogsarealen är förhållandevis liten. Det finns ett stort antal kultur lämningar i skogslandskapet som gör att all mark inte kan användas för aktivt skogsbruk. Det ska enligt nationella mål finnas en balans mellan produktion och bevarande av naturvärden i skogen. Hänsyn behöver tas till olika kulturvärden i skogslandskapet liksom möjligheten att bedriva skogsbruk och rennäring på ett hållbart sätt.

3.3.13 ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks. Delmål med preciseringar finns för åkermarkens egenskaper och processer, jordbruksmarkens halt av föroreningar, ekosystemtjänster, variationsrikt odlingslandskap, gynnsam bevarandestatus och genetisk variation, växt- och husdjursgenetiska resurser, hotade arter och naturmiljöer, främmande arter och genotyper, genetiskt modifierade organismer, bevarade natur- och kulturmiljövärden, kultur- och bebyggelsemiljöer samt friluftsliv. Trots betydande insatser för att nå Ett rikt odlingslandskap kommer inte målen att nås till 2020. Utvecklingen i miljön är i flera avseenden negativ.

JORDBRUKET FÖRÄNDRAS I ÄLVSBYN

I Älvsbyns kommun har det skett en hastig minskning av lantbruk med djurhållning för mjölk- och köttproduktion. De lantbruk som finns kvar tenderar att öka i storlek när det gäller antalet djurenheter. Antalet får och hästar i kommunen ökar och gör att en del av jordbruksmarken alltjämt kan hållas öppen.

3.3.14 STORSLAGEN FJÄLLMILJÖ

Älvsbyns kommun saknar fjäll men har markområden av betydelse för rennäringen som betesområden vilket långsiktigt kan påverka utvecklingen av naturmiljön i fjällområdena där renar vistas delar av året.

3.3.15 GOD BEBYGGD MILJÖ

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Delmål med preciseringar finns för hållbar bebyggelsestruktur, hållbar samhällsplanering, infrastruktur, kollektivtrafik, gång och cykel, natur- och grönområden, kulturvärden i bebyggd miljö, god vardagsmiljö, hälsa och säkerhet, hushållning med energi och naturresurser samt hållbar avfallshantering. Det går inte att se en tydlig riktning för utvecklingen i miljön.

LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR OCH GOD BOENDEMILJÖ I ÄLVSBYN

I Älvsbyns kommun förekommer lokalt problem med radon som kommer från berggrunden. Radonsäkert byggande kan göra det möjligt att uppnå en god inomhusmiljö även vid förekomst av markradon. Problem med buller förekommer också på vissa håll. Den regionala trafikstrategin Tillsammans framåt och den lokala trafikstrategin för Älvsbyn, är ett steg i att utveckla kommunen mot mer hållbara transporter. I renhållningsordningen finns mål för hur avfallshanteringen ska utföras med syfte att nå en mer hållbar avfallshantering där mängden avfall till deponi minimeras.

3.3.16 ETT RIKT VÄXT- OCH DJURLIV

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystem samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd. Delmål med preciseringar finns för gynnsam bevarandestatus och genetisk variation, påverkan av klimatförändringar, ekosystemtjänster och resiliens, grön infrastruktur, genetiskt modifierade organismer, främmande arter och genotyper, biologiskt kulturarv samt tätortsnära natur. Utvecklingen i miljön är negativ.

BIOLOGISK MÅNGFALD I ÄLVSBYN

Kunskapen behöver öka om vilka arter inom kommunen som är hotade och vilka ekologiska system som dessa arter är beroende av. Trenden är att antalet skyddade områden, främst inom skogslandskapet ökar. Restaurering av vattendragen efter flottningsepoken och undanröjning av vandringshinder som har utförts och som planeras bedöms bidra positivt till ökad mångfald i vattenekosystemen inom kommunen. Vissa växt- och djurarter som funnits i anslutning till jordbrukslandskapet bedöms minska i takt med att jordbruk läggs ned.

HÄNVISNING

Läs mer om de Nationella miljömålen på www.naturvardsverket.se.

3.4 SVERIGES TRANSPORTPOLITISKA MÅL

Det övergripande målet för svensk transportpolitik är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Under det övergripande målet har regeringen också satt upp funktionsmål och hänsynsmål med ett antal prioriterade områden. Funktionsmålet handlar om att skapa tillgänglighet för människor och gods medan hänsynsmålet rör säkerhet, miljö och hälsa.

Bild 2 Sveriges transportpolitiska mål består av funktionsmål och hänsynsmål (Bildkälla Trafikverket).

Funktionsmålet har konkretiserats i följande preciseringar:

- Medborgarnas resor förbättras genom ökad tillförlitlighet, trygghet och bekvämlighet.
- Kvaliteten för näringslivets transporter förbättras och stärker den internationella konkurrenskraften.
- Tillgängligheten förbättras inom och mellan regioner samt mellan Sverige och andra länder.
- Arbetsformerna, genomförandet och resultaten av transportpolitiken medverkar till ett jämställt samhälle.
- Transportsystemet utformas så att det är användbart för personer med funktionsnedsättning.
- Barns möjligheter att själva på ett säkert sätt använda transportsystemet och vistas i trafikmiljöer ökar.
- Förutsättningarna för att välja kollektivtrafik, gång och cykel förbättras.

Hänsynsmålet har konkretiserats i följande preciseringar.

- Antalet omkomna inom vägtransportområdet halveras och antalet allvarligt skadade minskas med en fjärdedel mellan 2007 och 2020.
- Antalet omkomna inom yrkessjöfarten och fritidsbåtstrafiken minskar fortlöpande och antalet allvarligt skadade halveras mellan 2007 och 2020.
- Antalet omkomna och allvarligt skadade inom järnvägstransportområdet minskar fortlöpande.
- Antalet omkomna och allvarligt skadade inom luftfartsområdet minskar fortlöpande.
- Transportsektorn bidrar till att miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan nås genom en stegvis ökad energieffektivitet i transportsystemet och ett brutet fossilberoende. År 2030 bör Sverige ha en fordonsflotta som är oberoende av fossila bränslen.
- Transportsektorn bidrar till att det övergripande generationsmålet för miljö och övriga miljö kvalitetsmål nås samt till ökad hälsa. Prioritet ges till de miljöpolitiska mål där transportsystemets utveckling är av stor betydelse för möjligheterna att nå uppsatta mål.

De transportpolitiska målen visar de politiskt prioriterade områdena inom den statliga transportpolitiken och är en utgångspunkt för alla statliga åtgärder inom transportområdet. Målen ska även vara ett stöd för och kunna inspirera regional och kommunal planering som på ett eller annat sätt rör transporter.

3.5 SVERIGES FRILUFTSMÅL

I december 2012 beslutade regeringen om tio mål för friluftspolitiken. Utgångspunkten för målen är att friluftslivet bidrar till hälsa, naturförståelse och regional utveckling. Målen är:

1. Tillgänglig natur för alla.
2. Starkt engagemang och samverkan för friluftslivet - ideella organisationers engagemang är avgörande för att kunna erbjuda aktiviteter och kunskap om friluftsliv. Samverkan behövs mellan aktörer.
3. Allemansrätten värnas och allmänhet, markägare föreningar och företag har god kunskap om allemansrätten.
4. Tillgång till natur och friluftsliv – friluftslivets behov säkerställs genom hållbart brukande, fysisk planering och bevarande.
5. Attraktiv tätortsnära natur – allmänheten ska ha tillgång till grönområden och ett tätortsnära landskap med höga friluftsliv-, natur och kulturmiljövärden.
6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling – friluftsliv och turism bidrar till att stärka den lokala och regionala attraktiviteten och medverkar till en stark hållbar utveckling och regional tillväxt.
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet – naturområden ska göras attraktiva för friluftsliv och rekreation.
8. Ett rikt friluftsliv i skolan – förskolor och skolor bedriver friluftsverksamhet och undervisning om förutsättningar för en god miljö och hållbar utveckling.
9. God kunskap om friluftslivet – forskning och statistikinsamling kring friluftsliv.
10. Friluftsliv för god folkhälsa – att skapa goda förutsättningar så att människor kan vara regelbundet fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskapet.

HÄNVISNING

Läs mer om de Nationella friluftsmålen på www.naturvardsverket.se/friluftsmalen.

3.6 DEN NATIONELLA LIVSMEDELSSTRATEGIN

Den nationella livsmedelsstrategin antogs av riksdagen den 20 juni 2017 och är den första svenska livsmedelsstrategin som omfattar hela livsmedelskedjan. Strategin tar sikte mot år 2030 och långsiktigheten ska bidra till att potentialen för hela livsmedelskedjan nyttjas fullt ut. Det innebär en ökad och hållbar produktion av livsmedel som kan leda till fler arbetstillfällen och hållbar tillväxt i hela landet samt ge konsumenter, oavsett bakgrund, bättre förutsättningar att göra medvetna val gällande konsumtion av livsmedel.

Det övergripande målet för livsmedelsstrategin ska vara en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel och att sårbarheten i livsmedelskedjan minskar.

3.7 REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI FÖR NORRBOTTEN 2030

Ansvar för den regionala utvecklingen och därmed också framtagandet av regionala strategier och program överfördes under 2017 från Länsstyrelsen till Region Norrbotten. Regionen har sedan dess i samarbete med kommunerna, Länsstyrelsen i Norrbottens län, myndigheter, Sametinget, civilsamhället och övriga aktörer i länet arbetat med framtagandet av en ny regional utvecklingsstrategi för 2020–2030. Den nya strategin ersätter ”Regional utvecklingsstrategi för hållbar framtid i Norrbotten 2020” som tagits fram under ledning av Länsstyrelsen och som i december 2011 lades fast av Regionala partnerskapet. Den nya utvecklingsstrategin som tar sikte mot år 2030 fastställdes i februari 2019. Strategin grundar sig på FN:s hållbarhetsmål i Agenda 2030.

HÄNVISNING

Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2030, Region Norrbotten (2019).

3.7.1 RUS VISION

Utgångspunkten för den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är visionen om att Norrbotten ska bli Sveriges mest välkomnande och nytänkande län. Tillsammans kan vi bygga ett långsiktigt livskraftigt Norrbotten, som snabbt anpassar sig till förändringar i omvärlden och där vi fortsätter att ta tillvara våra unika förutsättningar och möjligheter.

3.7.2 MÅL ENLIGT RUS

De övergripande målen i den regionala utvecklingsplanen (RUS) är att Norrbotten ska:

- Vara välkomnande, hållbart och attraktivt
- Skapa hållbar tillgänglighet
- Ha en väl fungerande kompetensförsörjning
- Vara innovativt och konkurrenskraftigt

Alltid med hållbarhet, jämställdhet, jämlikhet och mångfald i fokus.

3.8 REGIONALT TILLVÄXTPROGRAM (RTP)

Det regionala tillväxtprogrammet (RTP) utgör den operativa delen av den regionala utvecklingsstrategin för Norrbotten. Programmet syftar till att stimulera en stark och hållbar ekonomisk tillväxt i Norrbottens län. Programmet ska utveckla näringslivet i länet och ytterligare förstärka den regionala konkurrenskraften samt öka välfärden. Detta ska uppnås genom fokuserade insatser på näringslivsutveckling inom länets tillväxtområden vilka har pekats ut i en gemensam överenskommelse i länet.

Region Norrbotten arbetar för närvarande med framtagandet av Norrbottens innovationsstrategi 2019–2030 (NIS) vilken ska ersätta RTP.

3.9 SAMVERKAN I REGIONEN

3.9.1 LULEÅREGIONEN – MER ÄN EN GEMENSAM ARBETSMARKNAD

Luleåregionen där kommunerna Boden, Kalix, Luleå, Piteå och Älvsbyn ingår är en arbetsmarknadsregion. Samverkan sker inom olika områden, exempelvis skola och universitet, miljö, polis och räddningstjänst. I Luleåregionen bor fler än 170 000 av Norrbottens 250 000 invånare. Närheten till och samarbetet med de andra kommunerna i Luleåregionen är en av Älvsbyns styrkor. Kommunerna är inte bara en gemensam arbetsmarknad, de kompletterar också varandra när det gäller bostäder, service och kulturutbud.

3.9.2 KOMMUNIKATIONER OCH REGIONAL TRAFIKSTRATEGI

I samverkan med bland annat Luleåregionens kommuner, Trafikverket, Länsstyrelsen, Länstrafiken och den regionala Kollektivtrafikmyndigheten sker ett arbete för att underlätta arbets- och studiependling genom projektet SARETS (samverkan regional trafikstrategi). En gemensam trafikstrategi för Boden, Kalix, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner har tagits fram under namnet Tillsammans framåt, där ett av de viktigaste målen är att skapa bättre förutsättningar för arbets- och studiependling via kollektivtrafik.

HÄNVISNING

Tillsammans framåt, Trafikstrategi för Boden, Kalix, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner (2016).

3.9.3 PITEÅ ÄLVDAL

Älvsbyns kommun samverkar utöver med kommunerna i Luleåregionen även med andra kommuner inom länet i olika frågor. Det finns fördelar med att fördjupa samverkan med kommunerna i Piteå älvdal för att möta framtidens utmaningar i olika frågor.

Samverkan med Piteå kommun har under de senaste åren utökats och omfattar flera nya verksamhetsområden, däribland geografiskt informationssystem (GIS). På sikt finns stora fördelar med att samverkan utvecklas vidare och omfattar ytterligare verksamhetsområden. Samverkan skulle med fördel kunna utökas dels inom den kommunala sektorn, men även inom den privata sektorn, exempelvis inom transporter, gemensamma miljöfrågor, turism samt andra delar av näringslivet.

3.9.4 VATTENFÖRVALTNING OCH VATTENRÅD

Älvsbyns kommun har gemensamt vatten med samtliga angränsande kommuner. Kommunen ser positivt på fortsatt samverkan med närliggande kommuner kring vattenförvaltning och övriga frågor som berör gemensamma älvar och vattendrag, som till exempel vatten- och avloppslösningar. Älvsbyns kommun ingår i både Piteälvens och Fyrkantens vattenråd som samverkar kring vattenfrågor. Från och med 2018 har Luleå, Piteå, Boden och Älvsbyns kommuner en gemensam projektanställd VA-rådgivare som finns i Luleå men som ska verka i alla fyra kommunerna.

3.9.5 REGIONAL ÖVERSIKTLIG PLANERING

Region Norrbotten ansvarar för den övergripande planeringen för länet.

Region Norrbotten ansvarar som tillväxtansvarigt organ för att ta fram länstransportplaner för regional transportinfrastruktur utifrån regeringens direktiv att upprätta åtgärdsplaner. Region Norrbotten ansvarar därigenom för prioriteringar av åtgärder samt fördelning av medel mellan olika transportslag och åtgärdsområden medan Trafikverket ansvarar för genomförandet av de flesta åtgärderna.

Samverkan med grannkommuner vid översiktsplanering kan i framtiden med fördel ske i större utsträckning.

3.9.6 REGIONALA LIVSMEDELSSTRATEGIN

Länsstyrelsen, landstinget, kommunförbundet och LRF i Norrbottens län har tagit fram en gemensam livsmedelsstrategi för länet, kallad Nära mat. Syftet är att öka Norrbottens självförsörjningsgrad som på 20 år sjunkit från 50% till 25%. Fem utvecklingsområden har identifierats som utgör grunden för Norrbottens livsmedelsstrategi:

1. Kunskap om hållbar mat och folkhälsa
2. Offentliga upphandlingar
3. Konkurrenskraftig matproduktion och energiförsörjning
4. Kompetensförsörjning
5. Identitet och stolthet

Kommunen ska arbeta för att nå målen i den regionala livsmedelsstrategin. Målen bör därför implementeras i den Strategiska planen.

HÄNVISNING

Norrbottens livsmedelsstrategi "Nära mat", www.naramat.nu/arkiv.

3.10 VISION 2030, FRAMTIDSRIKA ÄLVSBYN – NORRBOTTENS PÄRLA

En vision är en bild av hur framtidens samhälle ska se ut. Den visar vägen till en önskad utveckling av samhället. Under 2013 träffades representanter från de politiska partierna i kommunfullmäktige och drygt 150 engagerade medborgare för att ta fram en vision för planeringen av kommunens framtid utifrån den information och de synpunkter som framkom. Den 28 april 2014 fastställdes Vision 2030 för det Framtidsrika Älvsbyn – Norrbottens pärla.

FRAMTIDSRIKA ÄLVSBYN - NORRBOTTENS PÄRLA.

Älvsbyn erbjuder den välfärd som vi medborgare vill ha, balans mellan arbete, rekreation, kultur och samhällsservice.

Engagerade medborgare deltar i och tar ansvar för skapandet av vår gemensamma välfärd.

Vi tar vara på varandra och varandras olikheter och erfarenheter så att samhället och alla människor kan utvecklas.

Vi är trygga i oss själva och i våra relationer till omvärlden. Vi värnar vårt lokala självbestämmande för att kunna välja de vägar och samarbetsformer som är bäst för hela Älvsbyn.

Företagsamma människor och konkurrenskraftiga företag i gemenskap leder Älvsbyn vidare i en hållbar utveckling.

Vi har en mångfald av olika kompetenser och möjligheter till lärande för att stå väl rustade för att möta utmaningar beträffande energi, miljö och hushållande med resurser. Älvsbyn kännetecknas av att göra rätt saker och att göra saker på rätt sätt.

Tillsammans lever vi gott i det framtidsrika Älvsbyn.

FOKUSOMRÅDEN

LEVA

I Älvsbyn finns ett stort utbud av attraktivt boende, arbete, handel, samhällsservice, rekreation och kultur. Vi har nära till natur och trygghet i vår vardag. Vi har en stark föreningstradition inom vilken många människor utvecklas som individer och som ledare. Älvsbyn är en utpräglad företagarkommun.

Det är vi alla tillsammans som är kommunen, vi gör samhället attraktivt att leva i. Bevarandet av det vi byggt upp och vidareutveckling är förutsättningar för att ännu fler människor ska känna att Älvsbyn är den ort där vi vill leva vårt liv. För att ytterligare stärka vår livskraft krävs det att vi tar vårt ansvar och bidrar till kommunens utveckling. Genom våra gemensamma verksamheter växer vi som människor och som samhälle.

FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Vi har en positiv självbild. Kvinnor och män har samma möjligheter att påverka sin och samhällets utveckling. Älvsbyn är ett inkluderande och öppet samhälle för alla. För att vi ska kunna växa krävs det att vi tar hand om varandra och alla som kommer hit. Vi visar respekt för varandra, har en positiv inställning, tar ansvar och ger ansvar. Med ett tryggt och respektfullt bemötande skapar vi förutsättningar för att människor och företag ska etablera sig i Älvsbyn. Det är viktigt att vi som medborgare är starka och trygga i vår identitet. Vi är stolta över att komma från Älvsbyn.

Kompetens och utbildning Vår bildning via skola, arbete och föreningsliv är en grundförutsättning för byggandet av vår gemensamma framtid. Vi behöver en mångfald av olika kompetenser och möjligheter till livslångt lärande för att stå väl rustade att möta livets utmaningar. Vi uppmuntrar kreativitet och ett gott mentorskap på alla nivåer i samhället.

NÄRING OCH ARBETE

Älvsbyn är ett utpräglat företagarsamhälle med näringsverksamhet i hela kommunen. Företagsamma människor och företag i gemenskap leder Älvsbyn till utveckling och tillväxt. Ungas delaktighet, inflytande, företagande och ledarskap ska stärkas. I Älvsbyn har alla möjlighet att försörja sig och det finns jobb för alla.

Med kunskap om vår omvärld och våra lokala förutsättningar utvecklar vi näringsliv, samhällsservice och livsupplevelser.

MILJÖ OCH ENERGI

Ökad global konkurrens om naturresurser leder oss bort från slit och släng-samhället. Lokal produktion och lokal konsumtion präglar vår vardag. För att stärka vår konkurrenskraft jobbar vi långsiktigt hållbart. Vi gör omsorgsfulla investeringar i infrastruktur, energi och samhällsplanering.

Jord och skogsbruket är viktiga resurser i den gröna energiproduktionen, samt förutsättningen för närproducerade livsmedel och ett öppet landskap.

KOMMUNIKATION OCH INFRASTRUKTUR

Väl utvecklad infrastruktur, välfungerande kommunikationer både fysiskt och digitalt, möjliggör boende och arbete i hela kommunen. I Älvsbyn arbetar vi aktivt med utveckling av transport-, energi- och IT-infrastruktur. Effektiva, smarta och behovsanpassade tjänster är en viktig del av denna utveckling. Genom samordning av olika behov skapar vi resurseffektiva logistiklösningar.

OMVÄRLD OCH SAMVERKAN

Vi lever i en livskraftig region med väl utbyggd infrastruktur. Vår storlek som kommun och vårt geografiska läge är en fördel när det kommer till att anpassa oss till nya förutsättningar från omvärlden. Samverkan i regionen är en naturlig del av vår utveckling. Vi värnar vårt lokala självbestämmande för att kunna välja de samarbeten och de vägar som är bäst för Älvsbyns kommun. Utgångspunkten är barnens framtidsrika liv.

Vision 2030, Älvsbyns kommun (2014)

3.11 STRATEGISK PLAN 2018

Den strategiska planen berör alla kommunens förvaltningar med en framåtblick på ca tre år. I den strategiska planen identifieras framgångsfaktorer och strategier och där finns också prioriterade mål för respektive verksamhetsår.

3.12 ÖVRIGA LOKALA STRATEGIER OCH PROGRAM

3.12.1 NÄRINGSLIVSPROGRAM

Näringslivskontoret har tillsammans med representanter från näringslivet, politiken, kommunala tjänstemän, lokala organisationer med koppling till näringsliv och elevrådet påbörjat arbetet med framtagandet av ett nytt näringslivsprogram för perioden 2019–2021. Syftet är att gemensamt fastställa en strategi för det fortsatta arbetet med näringslivsutveckling i kommunen.

Föregående Näringslivsprogram för perioden 2016–2018 innehåller prioriterade arbetsområden för utveckling av befintligt näringsliv samt nya etableringar.

3.12.2 FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR ÄLVSBYNS TÄTORT

2018 antogs en fördjupad översiktsplan för Älvsbyns tätort. Den finns tillgänglig på kommunens webbplats under rubriken samhällsplanering och beskriver hur kommunfullmäktige har beslutat att centrala Älvsbyn ska utvecklas.

HÄNVISNING

Fördjupad översiktsplan för Älvsbyns tätort (2018).

3.12.3 TRAFIKSTRATEGI

Älvsbyns kommun har 2018 antagit en lokal trafikstrategi för kommunen. Den finns på kommunens webbplats under rubriken Samhällsplanering. Övergripande syfte med strategin är att uppnå en jämställd och säker trafikmiljö för oskyddade trafikanter, samtidigt som det finns plats för en ordnad biltrafik i ett framtida samhälle som är utformat för att minska miljöpåverkan. Trafikstrategin utgör ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

HÄNVISNING

Trafikstrategi Älvsbyn (2018).

3.12.4 HÅLLBAR ENERGI- OCH KLIMATPLAN FÖR ÄLVSBYNS KOMMUN

Energianvändningen inom Älvsbyns kommun ska kännetecknas av effektivitet och uthållighet ur ett långsiktigt ekologiskt perspektiv. Som en del i arbetet med att minska kommunens utsläpp av växthusgaser har kommunen under 2014 ingått i Borgmästaravtalet som tillkommit på initiativ av Europeiska kommissionen och syftar till att kommuner ska öka energieffektiviteten och användningen av förnybara energikällor. I och med ingåendet i avtalet har kommunen åtagit sig att arbeta för att minska kommunens utsläpp av koldioxid med minst 20% till år 2020. Älvsbyns kommuns egen energiproduktion ska baseras på förnyelsebara bränslen och Älvsbyns kommun ska år 2035 vara en fossilbränslefri kommun.

Energi- och klimatplanen kommer att revideras under 2019.

HÄNVISNING

Hållbar Energi och klimatplan för Älvsbyns kommun (2015).

3.12.5 RIKTLINJER FÖR BOSTADSFÖRSÖRJNING

I kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning som antogs 2015 finns olika scenarier för kommunens befolkningsutveckling. Kommunen tar i planeringen höjd för befolkningstillväxt kopplat till näringslivets långsiktiga utveckling i kommunen och i Luleåregionen. Målsättningen är att det ska finnas en bostad för alla som vill bo och verka i Älvsbyn.

HÄNVISNING

Bostadsförsörjningsplan (2015).

3.12.6 BEVARANDEPLAN FÖR ÄLVSBYNS TÄTBYGD

Kommunfullmäktige beslutade 1986 att anta en bevarandeplan för Älvsbyns tätort. I planen utpekades bland annat byggnader som ska bevaras. Bevarandeplanen är i behov av uppdatering och bör utökas så att även miljöer och bebyggelseområden utanför tätorten som är värda att bevara ingår.

HÄNVISNING

Läs mer i Bevarandeplan för Älvsbyns tätort (1986) som finns tillgänglig vid miljö- och byggkontoret.

3.13 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

EN HÅLLBAR KOMMUN

- Kommunen ska sträva mot ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.
- Det är viktigt att hela kommunen aktivt medverkar i att minska utsläppen av växthusgaser.
- En minskad energianvändning ska vara ett mål i alla kommunala verksamheters vardagliga arbete i enlighet med borgmästaravtalet och kommunens Energi- och klimatstrategi.
- De kommunala verksamheterna bör föregå med gott exempel när det gäller medvetet miljöarbete.
- En kommundäckande bevarandeplan ska upprättas.

3.14 MILJÖKONSEKVENSER

EN HÅLLBAR KOMMUN

Om kommunen lyckas arbeta enligt ställningstagandet kommer det att minska miljö- och klimatpåverkan från både kommunala verksamheter och samhället i stort och kommunen kommer att bidra till att både de nationella miljömålen och de nationella hållbarhetsmålen i Agenda 2030 uppnås. Detta kräver att medvetenheten ökar om hur var och en kan bidra och varför det är viktigt. Kommunens och bolagens egen omställning till hållbarhet behöver intensifieras.

DEL 2. MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

KAPITLET BESKRIVER NUVARANDE ANVÄNDNING AV KOMMUNENS MARK OCH VATTEN, VILKA FÖRÄNDRINGAR SOM PÅGÅR OCH PÅ VILKET SÄTT KOMMUNEN PÅ ETT ÖVERGRIPANDE PLAN AVSER ANVÄNDA OCH UTVECKLA DE TILLGÅNGAR SOM FINNS I FRAMTIDEN.

4 BEFOLKNINGSUTVECKLING OCH BOSTÄDER

4.1 BEFOLKNINGSUTVECKLING

4.1.1 BEFOLKNINGSUTVECKLING FRAM TILL IDAG

I början av 1980-talet hade Älvsbyns kommun sin största folkmängd hittills med drygt 9600 invånare. Efter detta skedde en minskning med drygt 1400 personer fram till år 2014. Minskningen som mestadels skett i byarna medan centrala Älvsbyn haft en relativt stabil folkmängd, beror till största delen av ett negativt flyttningsnetto och ett minskat antal födda.

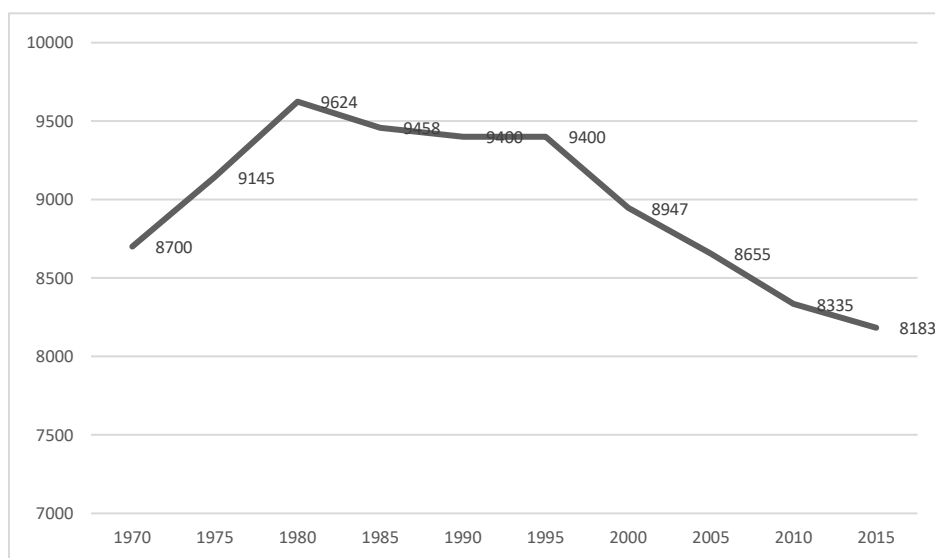

Bild 3 Älvsbyns kommun, folkmängd år 1970-2015. Källa: Statistiska centralbyrån (SCB).

För att motverka den negativa befolkningsutvecklingen har kommunen vidtagit olika insatser, däribland en utökad subvention till studerande, som väljer att åka med kollektivtrafiken till studieorten och därmed kan bo kvar i kommunen under sin studietid. Kommunen har också arbetat för att få till stånd fler företagsetableringar.

Sedan 2014 har trenden vänt och befolkningen ökar nu på nytt även om befolkningsutvecklingen under 2018 visade sig vara negativ. Vid utgången av 2017 var antalet invånare 8274 medan det vid utgången av 2018 fanns 8140 personer folkbokförda i kommunen (källa SCB).

Idag bor ca 5200 invånare i tätorten vilket motsvarar ca 60% av befolkningen. Större byar är Vidsel, Visträsk och Korsträsk.

Område	0-5 år	6-15 år	16-18 år	19-24 år	25-44 år	45-64 år	65- år	Totalt
Älvsbyn, Övrebbyn, Norra byn m.fl.	301	575	212	372	1171	1151	1380	5162
Korsträsk, Lillkorsträsk, Petbergsliden m.fl.	45	80	20	38	173	182	131	669
Nystrand, Nybyn, Åkermark m.fl.	10	12	3	8	34	70	52	189
Övre och nedre Tväråsel m.fl.	14	16	7	12	43	64	62	218
Krokträsk, Pålsträsk m.fl.	7	25	4	9	28	68	49	190
Tvärån, Strycktjärn, Bodstrand m.fl.	13	27	12	14	50	80	45	241
Granträsk, Högheden, Tvärselet m.fl.	1	7	2	7	29	52	36	134
Arvidträsk, Teugerträsk m.fl.	0	3	1	2	2	11	17	36
Visträsk, Muskus, Vistbäcken m.fl.	32	67	19	21	115	145	153	552
Manjärv, Sörstrand, Grundvattnet m.fl.	2	6	3	1	10	30	43	95
Vid sel, Bredsel, Vitberget, Åkersel m.fl.	35	68	30	53	139	217	241	783
Summa	460	886	313	537	1794	2070	2209	8269

Tabell 1 T Befolkningen i Älvsbyns kommun områdesvis och fördelat på ålder i augusti 2017. Källa GIS4Web.

4.1.2 PROGNOSEN

Prognosen för åren fram till 2031 är att folkmängden fortsätter att minska men att minskningen ständigt avtar.

År	Befolkningen	Födda	Döda	Födelse- överskott	Inflyttade	Utflyttade	Netto- flyttade	Folkökning
	Vid årsslut	Under året	Under året	Under året	Under året	Under året	Under året	Under året
2018	8 051	75	102	-27	363	372	-9	-36
2019	8 019	75	101	-27	363	369	-6	-32
2020	7 991	75	101	-26	363	365	-2	-28
2021	7 966	75	101	-26	363	362	1	-25
2022	7 943	75	100	-25	363	361	2	-23
2023	7 921	74	99	-25	363	361	2	-23
2024	7 900	74	99	-25	363	359	4	-21
2025	7 882	73	98	-25	363	356	7	-18
2026	7 866	73	98	-25	363	354	9	-16
2027	7 850	72	98	-26	363	353	10	-16
2028	7 834	71	97	-26	363	353	10	-16
2029	7 819	71	97	-26	363	351	12	-15
2030	7 805	70	97	-27	363	351	12	-15
2031	7 789	70	97	-27	363	352	11	-16

Tabell 2 Befolkningsprognos för Älvsbyns kommun i sammandrag 2018–2031. Källa: Statistiska Centralbyrån (SCB).

4.1.3 MÅLET: 10 000 INVÅNARE ÅR 2030

Bland de övergripande målen i den av kommunfullmäktige antagna strategiska planen för 2018 finns målsättningen att befolkningen i kommunen ska öka till 10 000 invånare år 2030.

Förhoppningen är att fler bostäder, fler arbetstillfällen och en förbättrad kollektivtrafik ska bidra till en fortsatt positiv befolkningsutveckling.

En sådan utveckling ställer krav på hållbar samhällsplanering och byggande i hög takt samtidigt som det skapar möjligheter till utveckling inom områden och av miljöer som både nya och befintliga invånare kan ta del av.

HÄNVISNING

Läs mer i Strategisk plan för Älvsbyns kommun Norrbottens Pärla 2019–2021 (2018).
Statistiska centralbyrån, www.scb.se.

4.2 BOSTADSMARKNAD OCH TOMTER

4.2.1 BOSTADSMARKNAD IDAG

Utbudet av lediga bostäder i flerbostadshus är relativt lågt i tätorten medan det i Vidsel finns gott om lediga lägenheter. För unga människor som är nya på bostadsmarknaden finns ett fåtal lägenheter men inte tillräckligt för att möta efterfrågan.

Det finns ett antal bostadsrättsföreningar men andelen bostadsrätter i kommunen är jämfört med rikssnittet relativt låg. Förutom det kommunala bolaget Älvsbyns fastigheter AB finns flera privata hyresvärdar. En gemensam bostadsförmedling saknas i dagsläget.

Antalet villor till försäljning varierar över tid men omsättningen är generellt låg.

Utbudet av lediga villatomter i detaljplanerade områden är relativt stort i tätorten och i Vidsel. Det finns goda möjligheter att etablera bebyggelse i områden som inte är detaljplanerade i byarna.

4.2.2 TRYGGA MILJÖER

Älvsbyns kommun erbjuder trygga platser att vistas och bo på. Kommunen arbetar för att allmänna platser och boendemiljöer ska vara trygga och säkra. Trygghetsvandringar utförs årligen inom olika områden där brister i den redan bebyggda miljön kan upptäckas och åtgärdas. I nya områden som planeras strävar kommunen genom hållbar stadsplanering efter att skapa en tillgänglig, jämställd och trygg miljö.

4.2.3 FRAMTIDENS BEHOV AV BOSTÄDER

För att möta en befolkningstillväxt enligt målet i den strategiska planen behöver kommunen se till att det byggs minst 80 bostäder per år mellan 2018 och 2030 vilket förutsätter nyproduktion av flerbostadshus i första hand.

Det behöver finnas en variation bland tillgängliga bostäder för att uppfylla behoven för alla målgrupper. Genom byggande av bostäder dels för unga, dels för äldre med särskilda behov kan en önskvärd rörlighet på bostadsmarknaden åstadkommas. Kommunen har ett arbetssätt där nyanlända etableras i samtliga områden där kommunen har bostäder för att motverka bostadssegregation.

HÄNVISNING

Bostadsförsörjningsplan (2015).

4.3 DETALJPLANERADE OMRÅDEN

Detaljplanerad områden finns inom följande områden:

- D1 Centrala Älvsbyn
- D2 Norrabyn
- D3 Teuger
- D4 Visträsk
- D5 Vidsel
- D6 Storforsen
- D7 Sågfors
- D8 Korsträsk
- D9 Gransel
- D10 Lill-Korsträsk

HÄNVISNING

Se bild 2 Detaljplanerade områden och områden med sammanhållen bebyggelse på nästa sida.

4.3.1 PLANBEREDSKAP

Planberedskapen för flerbostadshus i mindre skala är relativt god i centrala Älvsbyn. Våningsantalet är i många detaljplaner begränsad till två eller tre plan. Inom kvarteret Leken tilläts fem våningar för en återstående byggrätt.

Byarna Korsträsk och Visträsk är i stort sett utbyggda efter detaljplanerna. I Vidsel finns god planberedskap för villor.

4.3.2 PÅGÅENDE PLANER

Ett nytt särskilt boende med folkvandvård och hälsocentral i samma byggnad planeras och en fullmäktigeberedning är påbörjad. Utbyggnaden av det idag orörda området Västermalmshöjden mellan Piteälven och Älvsbyns centrum planeras utföras i tre etapper där det huvudsakliga ändamålet är bostadsbebyggelse.

I Visträsk pågår detaljplanearbete för såväl bostäder som industri.

Området Nybergshägnan i centrala Älvsbyn håller på att planeras och detaljplanen beräknas antas under 2019. Ändamålet är huvudsakligen flerbostadshus.

4.4 OMRÅDEN MED SAMMANHÅLLEN BEBYGGELSE

Enligt plan- och bygglagen (2010:900) är definitionen av sammanhållen bebyggelse ”Bebyggelse på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark”. De av kommunen utpekade områdena för sammanhållen bebyggelse utgör grund för beslut om bygglov för tillbyggnad eller komplementbyggnad enligt plan- och bygglagen 9 kap. 6 §. Områden med sammanhållen bebyggelse har beslutats av Myndighetsnämnden 2011-06-08. Dessa är:

S1 Avgränsat område Öster om centrala Korsträsk	S10 Avgränsade områden för Nybyn
S2 Avgränsade områden övre Tväråsel	S11 Avgränsade områden för Pålsträsk
S3 Avgränsade områden för Vistbacka	S12 Avgränsade områden för Stockfors
S4 Avgränsade områden för Bredsel och Trångfors	S13 Granträsk
S5 Avgränsade områden för Nystrand	S14 Avgränsade områden för Sägfors
S6 Avgränsade områden för Nedre Tväråsel	S15 Avgränsade områden för Visträsk
S7 Avgränsade områden för Övraby och Hällan	S16 Avgränsade områden för Övraby och Kolkstrand
S8 Avgränsade områden för Nedre Tväråsel	
S9 Avgränsade områden för Norra Byn och Nygård	

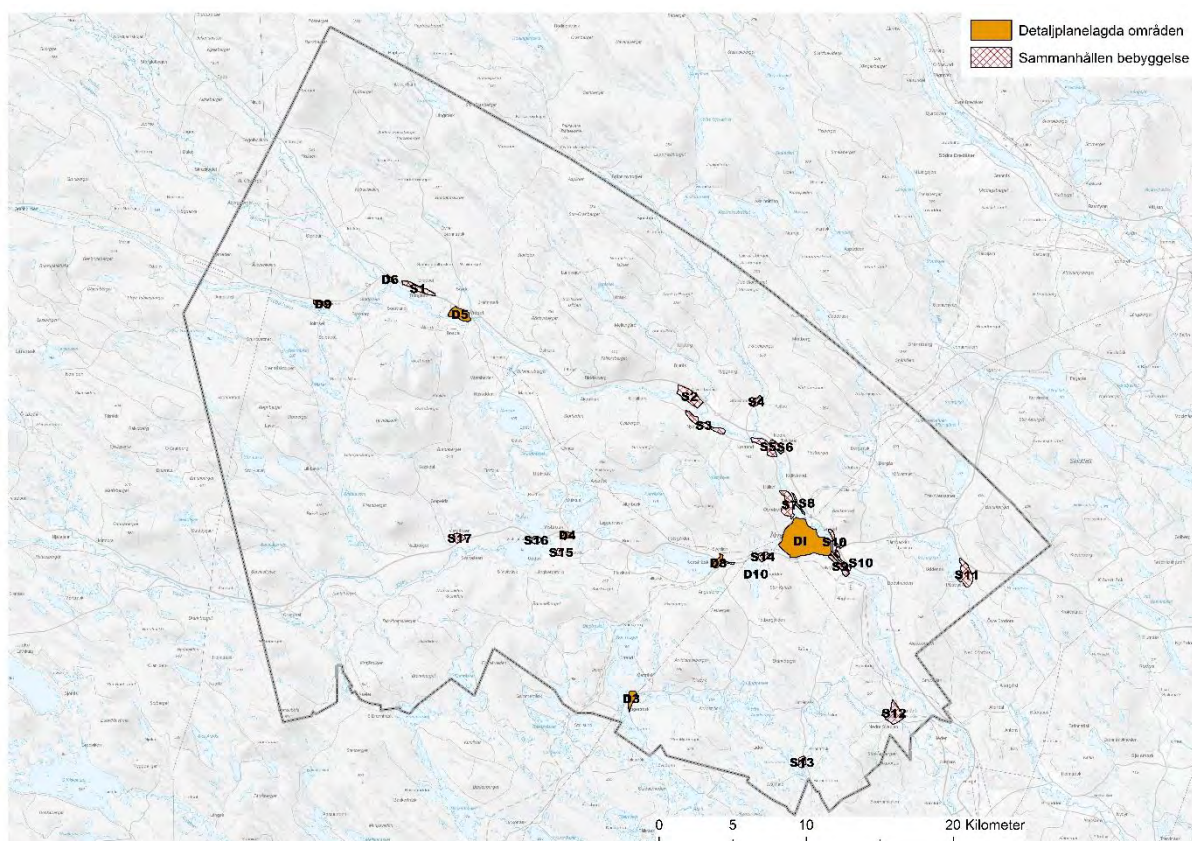

Bild 4 Detaljplanerade områden och områden med sammanhållen bebyggelse.

HÄNVISNING
Bostadsförsörjningsplan (2015).

4.5 ATTRAKTIVA LÄGEN FÖR NY BEBYGGELSE

Kommunen arbetar aktivt för att skapa möjligheter för boende i *attraktiva lägen* genom detaljplanering, utpekande av LIS-områden samt köp av mark. I översiktsplanen föreslås ett antal nya boendeområden såväl i centralorten som i byarna. Utvecklingsområdena har valts ut utifrån vad som kan anses vara attraktivt för olika målgrupper enligt nedan:

- Boende vid vatten.
- Lantligt boende på stora tomter i byarna som exempelvis möjliggör djurhållning med mera.
- Kombinationstomter för småskalig industri och boende.
- Tomter i närheten av turist- och fritidsanläggningar.
- Tomter i byarna nära de angränsande kommunerna i Luleåregionen för pendlare.
- Tomter för ordinärt boende.
- Tomter med närhet till service som exempelvis affärer, skola, samlingslokaler och kollektivtrafik.
- Lägenheter i centrum

HÄNVISNING

Se [kapitel 5 Strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen](#) samt [del 4 Utvecklingsområden](#).

Älvsbyns kommun har i visionen för 2030 pekat ut fokusområdet ”Leva” som bland annat omfattar att det i Älvsbyns kommun ska finnas ett stort utbud av attraktivt boende, arbete, handel, samhällsservice, rekreation och kultur. Genom att skapa attraktivt boende som kan locka fler att bosätta sig i Älvsbyns kommun bidrar kommunen till att nå den i visionen beskrivna utvecklingen samt till visionen i den regionala utvecklingsstrategin (RUS).

I centrala Älvsbyn finns goda möjligheter för förtätning av bebyggelsen. Målet är att skapa en *attraktiv* boendemiljö där människor rör sig och möts och det är då en fördel om handel och annan service kan inrymmas i entréplan och bostäder i de övre våningsplanen.

4.6 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

BEFOLKNINGSUTVECKLING OCH BOSTÄDER

BEFOLKNINGSUTVECKLING

- 2030 ska det finnas bostäder för 10 000 invånare i Älvsbyn. Därför behöver kommunen planera för och skapa förutsättningar för att möta ett ur kommunens perspektiv kraftigt ökat bostadsbehov.

BOSTADSMARKNAD OCH TOMTER

- Det är kommunens vilja att lediga tomter synliggörs och marknadsförs.

OMRÅDEN MED DETALJPLAN OCH SAMMANHÅLLEN BEBYGGELSE

- Samtliga föreslagna bostadsområden och föreslagna förtättningsområden i centralorten, inklusive Västermalmshöjden, ska detaljplanläggas innan exploatering.
- Vid detaljplanering anser kommunen att enskilt huvudmannaskap för allmän platsmark ska tillämpas i huvudsak för planer som inte angränsar till detaljplanerade områden i vilka kommunalt huvudmannaskap för allmän platsmark råder.
- De tomter som planeras i framtiden ska vara större än dagens genomsnitt. Storleken på tomter utanför detaljplanlagt område bör tillåtas vara 3 000 m² eller större för en vanlig tomt, ca 1 ha (10 000 m²) för småskalig djurhållning och någonstans däremellan för kombinationstomter för boende och företagande.

ATTRAKTIVA LÄGEN FÖR NY BEBYGGELSE

- Ny fritidsbebyggelse kan anläggas i nya samlingar, även vid oexploaterade sjöar och vattendrag eftersom det finns gott om sådana områden i kommunen. För att skydda naturmiljön bör dock i första hand förtätning av bebyggda områden göras innan opåverkade områden tas i anspråk.
- Kommunen vill skapa möjlighet till etablering av både permanenta bostäder och fritidshus i byarna så att underlaget för lokal service och företagande på landsbygden ökar.
- Som ett led i utvecklingen av de tätortsnära byarna Övraby och Hällan avser kommunen att anlägga kommunalt vatten och avlopp från Älvsbyns tätort till det befintliga VA-nätet i Nystrand. Arbetet har påbörjats under 2018.

4.7 MILJÖKONSEKVENSER

BEFOLKNINGSUTVECKLINGSUTVECKLING OCH BOSTÄDER

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Fler invånare innebär att miljökonsekvenser som motverkar både hållbarhetsmålen och de flesta av de nationella miljömålen kan uppkomma. Det är därför av största vikt att kommunen, genom en god planering, ser till att negativa konsekvenser blir så små som möjligt och helst åstadkomma positiva miljökonsekvenser i form av minskade utsläpp och bättre hushållning med energi och naturresurser. Kommunen har att bevaka att inga miljökvalitetsnormer överträds, att lokaliseringen innebär minsta möjliga påverkan på människors hälsa och miljön och att samhället blir så resurssnålt som möjligt med genomtänkt trafikplanering och effektiv infrastruktur.

BOSTADSMARKNAD OCH TOMTER

Att lokalisera vårdanläggningar och andra större arbetsplatser till tätorten bör medföra ett minskat behov av resor med bil till och från arbetet för personal. Centrala Älvsbyn har mer än hälften av kommunens befolkning när denna plan författas. Det är inga stora avstånd i samhället varför det är fullt möjligt att gå eller cykla till och från arbetet. Det innebär minskade utsläpp av växthusgaser i den mån bilar körs på fossila bränslen och det innebär att färre parkeringar behövs. Markområden kan istället användas för att skapa ekosystemtjänster och ökar möjligheten att skapa lokalt omhändertagande av dagvatten i ett framtida klimat med större nederbördsmängder.

OMRÅDEN MED DETALJPLAN OCH SAMMANHÅLLEN BEBYGGELSE

Ställningstagandena behöver sammantaget ske med syfte att skapa en god bebyggd miljö där kommunen kan erbjuda samhällsservice för invånarna utan att ge avkall på de nationella miljömålen. Att ta fram detaljplaner för samtliga boendeområden gör det möjligt för kommunen att styra mot ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart samhälle.

Att tillämpa enskilt huvudmannaskap för allmän platsmark där kommunen inte har några detaljplaner är ett sätt att bibehålla fördelarna med att planera för en god hushållning med mark och vattenområden samtidigt som kommunen begränsar höga framtida kostnader, exempelvis för snöröjning och skötsel av grönområden i perifera områden.

ATTRAKTIVA LÄGEN FÖR NY BEBYGGELSE

Utifrån ett hållbarhetsperspektiv är det bra att fritidsbebyggelsen inte sprids ut alltför mycket då all fritidsbebyggelse om den omvandlas till permanentboende kan skapa ett behov av samhällsservice i perifera lägen som kan bli svårt att tillgodose för såväl kommunen som andra aktörer.

Ställningstagandet med generellt större tomter än dagens tomter innebär att de blir dyra att köpa eftersom kostnaderna för infrastruktur per kvadratmeter blir höga. Generellt kan stora tomter därför motverka de ekonomiska hållbarhetsmålen och leder inte till en god hushållning med mark.

Verksamhetsområden för vatten och avlopp med gemensamma anläggningar gör att förutsättningarna för en god avloppsvattenrening långsiktigt säkerställs. Det gör att belastningen av utsläpp till sjöar och vattendrag kan begränsas och därmed minska risken för övergödning och bidra till att miljömålen levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt ingen övergödning lättare kan nås.

5 STRANDSKYDD OCH LANDSBYGDS- UTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

5.1 STRANDSKYDDETS SYFTEN

Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor för växt- och djurliv såväl på land som i vatten. Strandskyddet omfattar inom Älvsbyns kommun land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

5.1.1 STRANDSKYDDSDISPENS

En byggherre kan genom att ansöka om strandskyddsdispens ges tillåtelse att bygga närmare än 100 m från strandlinjen. Ansökan om dispens från strandskyddet kan göras både inom och utanför de områden som kommunen pekat ut som lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). Att ett område utpekats som LIS-område ökar möjligheten men innebär inte per automatik att dispens beviljas.

5.2 LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

Kommunerna har ansvaret att peka ut lämpliga LIS-områden i syfte att bidra till utveckling av landsbygden. Utpekade LIS-områden måste bidra till utveckling av landsbygden och stimulera den lokala och den regionala utvecklingen. Kommunerna ska för varje område särskilt ange på vilket sätt en byggnad, verksamhet eller åtgärd bidrar till utveckling av kommunen. Utvecklingen ska ske på ett sådant sätt att det långsiktigt finns tillgång till strandområden för allmänheten och så att förutsättningar för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet samt att skyddet av strändernas natur- och friluftsvärden upprätthålls.

Älvsbyns kommun är en gles bebyggd kommun där även centralorten med drygt 5000 invånare kan räknas som landsbygd. Det finns gott om mark och sjöar i kommunen och de flesta byarna är belägna vid vatten. I och med detta finns god möjlighet för utveckling av byarna samt områdena närmast centrala Älvsbyn genom utpekade LIS-områden.

HÄNVISNING

Utpekade områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen vid sjöar och vattendrag redovisas på kartor för varje område i [del 4 Utvecklingsområden](#).

Se även bilaga 3 och 4 för karta respektive beskrivning av LIS-områdenas karaktär och avsedda användning.

5.2.1 LIS-OMRÅDEN – URVALSPRINCIPER

Vad som är landsbygd och vad som bidrar till utveckling finns inte i detalj beskrivet i reglerna för LIS. Älvsbyns kommun har gjort bedömningen att åtgärder för att stimulera utvecklingen på landsbygden generellt genom att öka förutsättningarna för att driva företag, arbeta och bo i olika byar genom att stödja skapandet av attraktiva företags- och livsmiljöer är landsbygdsutveckling. I detta ingår åtgärder som bidrar till attraktiva natur- och kulturmiljöer som bas för nya affärsmöjligheter och en god livskvalitet i landsbygdsområden, exempelvis genom turism. Konkret kan det alltså röra sig om verksamheter som genererar arbetstillfällen, bidrar till en mer levande landsbygd, men också permanentboende och fritidsboende som skapar underlag för lokal service som exempelvis affärer, skolor och kollektivtrafik. Attraktivt boende bedöms i sin tur kunna bidra till nya företagsetableringar.

I stort sett samtliga etableringar av bebyggelse utanför detaljplan i Älvsbyns kommun har skett i sedan tidigare utpekade LIS-områden. Detta bedöms dels bero på att i stort sett alla byar i kommunen som inte är detaljplanerade ligger nära vatten, dels på att vatten är attraktivt för både permanentboende och fritidshusbebyggelse. Sammanlagt har ett trettiotal etableringar med beviljad dispens inom LIS-områden skett sedan översiktsplanen 2011 antogs.

Kommunen har valt att i huvudsak peka ut många men små LIS-områden. På så sätt lämnas huvuddelen av stränderna orörda för natur och rörligt friluftsliv både i närheten av bebyggda områden och i områden som inte är bebyggda.

Kommunen avser genom utpekande av LIS-områden i första hand möjliggöra utveckling av befintlig bebyggelse i byarna genom förtätning med bibehållande av byarnas karaktär. Syftet är att kunna underlätta upprätthållandet av samhällsservice såsom hemtjänst, lantbrevbäring, renhållning och liknande i de byar där det inte finns kvar service i form av handel. För byar med kvarvarande handel och skola är befolkningsunderlaget i hela närområdet av stor betydelse för deras fortlevnad.

För att möjliggöra företagande inom främst turistnäringen har områden som kommunen anser lämpliga för sådan näringslivsutveckling pekats ut. Utpekande av LIS-områden skapar möjligheter för utvecklingen av turism- och besöksnäringen i kommunen då anläggningar vid vatten anses attraktivt för en stor del av dessa näringar.

När lämpliga LIS-områden pekats ut har områden med påtaglig översvämningsrisk och/eller ras- och skredrisk uteslutits. Det gäller särskilt för områdena kring Piteälven såsom Nedre Tväråsel, Nystrand, och Nybyn, men även på fler ställen. Stränder som används som badplatser sparas också från bebyggelse om inte syftet är att just utveckla badplatsen.

På grund av LIS-reglernas utformande och att kommunen vill planera nya områden på ett klimatsmart sätt så har LIS-områden valts ut längs med befintliga trafikstråk och i närheten av befintlig bebyggelse. På så sätt undviks att alltför mycket obruten mark tas i anspråk och att det uppstår extra kostnader i form av hemtjänst, skolskjutsar, sophämtning och snöröjning. Dessutom förhindras att det uppstår miljöbelastning i form av utsläpp av avloppsvatten och avgaser från transporter till och från perifera områden. Mot bakgrund av detta har kommunen valt att inte peka ut LIS-områden kring sjöar som ligger i utkanten av kommunen, långt bort ifrån annan bebyggelse och infrastruktur, trots att förslag om detta inkommit.

5.3 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

STRANDSKYDD OCH LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGE

- Undantag från byggförbudet ska medges restriktivt vid stränder som anses värdefulla för friluftslivet och/eller för den biologiska mångfalden.
- Tomtplatser ska vid dispens eller fastighetsbildning som regel förläggas på sådant avstånd från stranden att passage kan ske utan olägenheter och så att tillgången till stränderna för det rörliga friluftslivet inte hotas.
- Kommunen bedömer att det inte finns anledning att utöka strandskyddet inom områden som är av riksintresse för naturvård och/eller det rörliga friluftslivet.
- Kommunen anser att det finns ett värde i att ha orörda sjöar och vattenområden som är tillgängliga för det rörliga friluftslivet och/eller bevaras för natur- och kulturmiljö.
- För att tillgodose behovet av bostäder som i sin tur kan utgöra underlag för handel och övrig service i området bör byarna tillåtas växa. Många byar ligger strandnära varför LIS är en förutsättning för många byars expansion men även förtätning. I första hand ska en förtätning av redan befintlig bebyggelse ske men även områden som idag inte är exploaterade är intressanta för framtida bostads- och fritidshusbebyggelse.
- Kommunen har pekat ut totalt sju nya LIS-områden som tillägg till översiktsplanen från 2011.
- Sex LIS-områden har utökats geografiskt sedan översiktsplanen 2011.

5.4 MILJÖKONSEKVENSER

STRANDSKYDD OCH LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGE

Närmare beskrivning för vart och ett av LIS-områdena finns i separata bilagor.

Älvsbyns kommun är förhållandevis rik på sjöar och vattendrag och det finns många sjöar och vattendrag där det inte finns någon bebyggelse alls. Förutsättningarna för att bygga nya områden i strandnära lägen är att nya områden exploateras för bebyggelse som idag är naturmiljö.

Till stora delar har de områden som pekats ut varit sådana där viss bebyggelse redan är etablerad och där det har bedömts finnas ett behov av förtätning och därmed landsbygdsutveckling. De flesta byarna i Älvsbyns kommun ligger vid sjöar eller vattendrag. Det innebär att stora delar av befintlig bebyggelse på landsbygden ligger inom områden som omfattas av strandskydd. Kommunens ställningstagande att i första hand förtäta befintliga bebyggda områden gör att skador på naturmiljön i de flesta fall blir mindre än om helt opåverkade områden tas i anspråk.

Några områden har pekats ut trots att de inte är bebyggda alls utifrån de idéer och förslag som allmänheten och politiker har presenterat i arbetet med att ta fram översiktsplanen. Detta kan innebära en negativ inverkan på naturmiljö och artskydd varför noggrannare utredningar av dessa områden behöver utföras innan exploatering får ske.

De miljömål som berörs av bebyggelse i strandnära lägen är främst levande sjöar och vattendrag, ingen övergödning, myllrande våtmarker, levande skogar, ett rikt odlingslandskap samt ett rikt växt och djurliv. Samtliga av dessa miljömål riskeras att inte nås vid exploatering av orörda områden eller områden i befintlig bebyggelse där höga natur- eller kulturvärden finns. Därför är det viktigt att säkerställa att ny bebyggelse är välplanerad och anläggs på ett miljömässigt godtagbart sätt.

5.5 KONSEKVENSER FÖR FRILUFTSLIVET

STRANDSKYDD OCH LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGE

Utveckling av landsbygden bidrar till uppfyllandet av flera av Sveriges friluftsmål. Under förutsättning att allmänhetens tillgång till stränderna tillgodoses i varje enskilt ärende bidrar landsbygdsutvecklingen och den service som den understödjer utanför tätorten att naturen kan vara tillgänglig för alla. Den innebär att allemansrätten värnas, att det sker en hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling vilket kan bidra till en god folkhälsa med förutsättningar för människor att kunna vara fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskapet. De områden vid stränder som inte är utpekade för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är alljämt skyddade och utgör därmed en resurs för friluftslivet.

6 SAMHÄLLSSERVICE

Centrala Älvsbyn har ett komplett utbud av service som tillgodoser de flesta kommuninvånarnas behov. I de flesta byarna finns ett visst utbud av service, till exempel skolskjuts och möjlighet till hemtjänst. De större byarna har skolor och förskolor och i ett par byar finns särskilt anpassade boenden för äldre.

En god samhällsservice bidrar till god folkhälsa inom ramarna för Regional utvecklingsstrategi (RUS) och en högre social hållbarhet.

6.1 BARNOMSORG OCH SKOLA

I Älvsbyns kommun finns sammanlagt sju förskolor i Korsträsk, Visträsk, Vidsel samt i tätorten vid bostadsområdena Altuna, Bäckängen, Västermalm och Åsen samt en tillfällig förskoleavdelning på bostadsområdet Stigarna.

Älvsbyn har en av landets bästa grundskolor. För de yngre åldrarna (F-6) finns tre skolor i Älvsbyn (Knut Lundmarksskolan, Parkskolan och Älvåkraskolan), en i Vidsel, en i Korsträsk och en i Visträsk. Samtliga grundskolor erbjuder också skolbarnomsorg. Det finns en högstadieskola i tätorten och en i Vidsel.

Älvsbyns gymnasium som erbjuder utbildning inom de nationella programmen ekonomi, naturvetenskap, samhällsvetenskap, teknik, bygg- och anläggning, el- och energi, vård- och omsorg samt idrottsutbildning har ca 250 elever. Resterande ungdomar studerar i grannkommunerna genom gymnasiesamverkan medan några väljer att studera på andra orter i landet eller utomlands.

Vid Älvsby folkhögskola studerar cirka 130 elever. I kursutbudet finns bland annat volontärlinjen, svenska kyrkans grundkurs och möbelrenovering.

6.1.1 UTVECKLING OCH BEHOV AV LOKALER FÖR BARNOMSORG OCH SKOLA

Åsens förskola är i dåligt skick och behövs av ersättning utreds. Området är strategiskt placerat sett till demografi och även till trafikströmmar varför en ersättningsbyggnad på platsen primärt är vad som utreds.

Om kommunens befolkning ökar i enlighet med målen i den strategiska planen är det troligt att det kommer att behövas ytterligare lokaler för både barnomsorg och skola.

6.2 VÅRD OCH OMSORG

Särskilda boenden för personer med stort vårdbehov finns på Nyberga och Ugglan. För personer i behov av korttidsvård finns boenden på Källbacken och Solbacken. Samtliga fyra boenden drivs i kommunens regi. Seniorboendet Fluxen med 59 lägenheter är ett ordinärt boende där personer som fyllt 70 år kan ställa sig i separat bostadskö hos Älvsbyns fastigheter AB.

Omsorgen om personer med funktionsvariationer drivs av kommunen och boenden finns idag på Björkgatan, Almen, Tärnstigen och Poppeln.

I Älvsbyn finns ett privat behandlingshem för vård av missbrukare.

Älvsbyns hälsocentral drivs av Region Norrbotten och är en öppenvårdsmottagning med läkare och ambulansverksamhet. I Vidsel finns en distriktssköterskemottagning.

6.2.1 UTVECKLING OCH BEHOV AV LOKALER FÖR VÅRD OCH OMSORG

Kommunens demografi gör att behovet av anpassade bostäder och särskilda boendeformer för äldre ökar. Hälso-centralens nuvarande lokaler är slitna och det finns önskemål från Region Norrbotten att få tillgång till moderna och funktionsenliga lokaler för verksamheten. Kommunfullmäktige har därför beslutat att det ska byggas ett nytt särskilt boende med hälsocentral.

6.3 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

SAMHÄLLSSERVICE

SAMHÄLLSSERVICE I HELA KOMMUNEN

- Kommunen ska verka för att offentlig och kommersiell service bibehålls i byarna.
- Samverkan och samarbete bör ske i större utsträckning och förbättras mellan Älvsbyns kommun och andra kommuner.

BARNOMSORG OCH SKOLA

- Skolverksamheten ska bedrivas där det finns ett tillräckligt elevunderlag för att bibehålla en hög kvalitet på undervisningen.

VÅRD OCH OMSORG

- Inom 5 - 10 år kommer behovet att vara stort av centralt belägna lägenheter för äldre människor och i framtiden kommer det att behövas fler senior-, trygghets- och särskilda boenden. Kommunen ska verka för att sådana lägenheter ska uppföras.
- Kommunen anser att vårdanläggningar för vårdkrävande personer ska vara lokaliserade i tätorten.
- I byarna bör äldre som vill bo kvar i byn antingen i den egna bostaden eller i ett anpassat boende med tillgång till service och omvårdnad genom exempelvis kommunal hemtjänst erbjudas detta. Detta bidrar till att de äldre kan stanna kvar i sin by och/eller att flyttkedjor initieras.
- Det är viktigt att personers behov av vård och omsorg så långt som möjligt tillgodoses inom kommunen och det bör därför finnas en väl fungerande hälsocentral i Älvsbyns kommun som är anpassad för framtidens behov.

6.4 MILJÖKONSEKVENSER

SAMHÄLLSSERVICE

SAMHÄLLSSERVICE I HELA KOMMUNEN

Samhällsservice påverkar miljön på så sätt att den ger upphov till transporter och uppvärmning av lokaler och anläggningar som behövs för den service som erbjuds.

Att bevara nuvarande samhällsservice i byarna innebär inte några skillnader beträffande miljökonsekvenser. Samverkan med andra kommuner rörande samhällsservice torde medföra ett bättre nyttjande av befintliga anläggningar och vara positivt för miljön förutsatt att det inte ökar resandet med bil.

BARNOMSORG OCH SKOLA

Att bedriva skolverksamhet där det finns tillräckligt elevunderlag bedöms inte innebära några skillnader beträffande miljökonsekvenser jämfört med nuläget.

VÅRD OCH OMSORG

Att anordna ändamålsenliga bostäder för äldre och bedriva vård för personer med olika behov inom kommunen bedöms inte innebära några större skillnader beträffande miljökonsekvenser jämfört med nuläget förutsatt att eventuella nya lokalers placering inte skiljer sig avsevärt från nuvarande lokalisering.

Lokaler med många besökare och många arbetsplatser genererar mycket trafik. Om nya lokaler för vård- och/eller särskilt boende byggs är en central lokalisering där trafikmiljön bedöms kunna bli godtagbar att föredra framför en lokalisering långt utanför centrum eller inne i bostadsområden. En central lokalisering ger minskad klimatpåverkan då fler kan gå eller cykla istället för att åka bil.

7 NÄRINGSLIV OCH SYSSELSÄTTNING

7.1 ETT GOTT FÖRETAGSKLIMAT

Älvsbyns kommun har ett starkt och livskraftigt företagande med gott om arbetstillfällen. Näringslivet är väl differentierat vilket gör att kommunens näringsliv är hållbart över tid.

Älvsbyns kommun har totalt cirka 800 aktiva företag och kommunen arbetar målmedvetet med att vidareutveckla redan befintliga och nya branscher. Detta sker i form av olika utvecklingsprojekt i samarbete med näringslivet lokalt och regionalt där organisationer som Företagarna och Köpmannaföreningen deltar och tillvaratar företagens intressen.

Kommunen som organisation är den klart största arbetsgivaren i Älvsbyn med ca 1 000 anställda. Tillverkningsverksamheterna Älvsbyhus och Polarbröd är två av länets största privatägda företag och ”ryggraden” i kommunens företagande tillsammans med testverksamheterna Arctic Falls och FMV Vidsel Test Range (tidigare RFN). Det finns även ett stort antal företag och arbetstillfällen inom service och tjänstesektorn.

Många företag som startat under de senaste åren har nu uppnått en position där det finns möjlighet till expansion. Här finns en potential till framtida arbetstillfällen i många olika branscher. 56 nya företag registrerades från september 2017 – september 2018 varav 16 är aktiebolag.

Älvsbyn är sedan flera år högt rankad som jämställd företagarkommun och kommunen behåller denna ställning 2017 enligt företagarnas rapport ”Kvinnors och mäns företagande”. När det gäller nyföretagande är Älvsbyns kommun bland de främsta i länet.

Ett gott företagsklimat är en förutsättning för tillväxt. I Älvsbyns kommun ligger företagsklimatet på snittet för Sverige vid den senast redovisade mätningen för år 2017. Efter att under flera år ha legat i topp tillsammans med Luleå i Svenskt Näringslivs mätning har dock placeringen sjunkit något 2017 och Älvsbyns kommun hamnar på fjärde plats i Norrbotten.

Kommunen har sedan 2010 haft en alltjämt sjunkande öppen arbetslöshet och låg 2016 strax under snittet för Sverige. Många pendlar till arbete i andra kommuner.

7.2 TILLVERKNINGSINDUSTRI

I kommunen finns förutom Älvsbyhus och Polarbröd ett stort antal små och stora företag inom tillverkningsindustrin däribland Granträsk såg, Hedmans betonggjuteri, Delikatessfabriken, Acetec, Älvsby Ytbehandling, USP Tooling, BDX Betong, Nyckelbryggerier m.fl.

7.3 TESTVERKSAMHET

I kommunen förekommer även testverksamhet i olika former. Ett exempel på framgångsrik utveckling är det Älvsbybaserade företaget för fordons- och komponenttest Arctic Falls som i november 2016 prisades för ”Bästa internationella tillväxt” i regionfinalen i tävlingen EY Entrepreneur of the Year.

Vidsel Test Range erbjuder en unik miljö för test av vapensystem och annan teknisk utrustning för luftburet försvar.

7.4 HANDEL, SERVICEPUNKTER, CAFÉ OCH MATSERVERING

Handeln är till största delen koncentrerad till Älvsbyns centrum, längs med Storgatan. Handelsutbudet i centrala Älvsbyn är ganska brett men konkurrensen från handel i närliggande städer är betydande.

Dagligvaruhandel finns förutom i centrala Älvsbyn även i Vidsel och Visträsk. I anslutning till affärerna i Vidsel och Visträsk finns även servicepunkter där besökare bland annat kan träffa representanter för kommunen och få turistinformation. Förhoppningen är att servicepunkterna ska bidra till att minska resorna till centrala Älvsbyn och gynna handeln i byarna.

Det finns ett relativt stort utbud av matställen och caféer i centrala Älvsbyn men utbudet i byarna är begränsat. I de flesta mindre byar finns varken butiker eller matställen.

7.5 TURISM OCH BESÖKSNÄRING

Inom besöksnäringen har Älvsbyns kommun en god utveckling. De infrastrukturella satsningarna inom Storforsenområdet har medfört att området och kommunen har en ökad attraktionskraft och antalet besökare har därigenom ökat. Filmbolagens val av Älvsbyns kommun som inspelningsort stärker attraktionen och gynnar besöksnäringen.

Storforsen är det mest besökta turistmålet i Älvsbyns kommun med drygt 150 000 besökare varje år. Området erbjuder utöver vattnets skådespel ett skogsbruksmuseum, värdefull natur med skyddsvärda arter, en upplevelseskog samt lämningar från flottningsepoken. Det finns även en scen för kulturella arrangemang. Området är till stora delar tillgängligt för personer med funktionsvariationer.

Större turistanläggningar i kommunen är Storforsens Hotell och camping, Polar hotell, Nyfors konferens och camping samt Kanis camping. Det finns även ett antal mindre stuganläggningar, bed and breakfast och möjlighet till fricamping.

I kommunen finns också ett antal natur- och kulturmiljöområden som varje år lockar till sig besökare från såväl angränsande kommuner som resten av landet och världen.

HÄNVISNING

Läs mer i [kapitel 14 Naturvärden](#) och i [kapitel 15 Kulturmiljö](#).

Bild 5 Storforsen lockar ca 150 000 besökare per år.

7.6 SKOGSBRUK

Arealen för produktiv skogsmark i Älvsbyns kommun 2017 var 144 600 hektar. Siffrorna på ägarförhållandena ändras i takt med att det köps och säljs skog. Skogsmark fördelad på ägare är idag ungefär:

- Älvsbyns kommun ca 400 hektar
- Sveaskog ca 76 500 hektar
- SCA ca 29 300 hektar
- Kyrkan ca 400 hektar
- Privata ca 38 000 hektar

I kommunen finns 700 - 800 skogsfastigheter som är större än 5 hektar, vilket ger en genomsnittlig storlek per fastighet på drygt 53 hektar. Räknas alla delägare blir antalet skogsägare 1000 – 1500 personer. Många av dessa företag är registrerade i andra kommuner där ägarna bor.

Den totala årliga tillväxten i skogen är omkring 360 000 skogskubikmeter.

För skogsbruket gäller de bestämmelser om hänsyn till naturmiljön som anges i skogsvårdslagen. Skogsbruk ska bedrivas med skäligen hänsyn till rennäring och naturvård.

Kulturmiljölagen skyddar såväl kända som okända fornlämningar och skogsvårdslagens bestämmelser om hänsyn gäller även kulturlämningar som inte omfattas av kulturmiljölagens bestämmelser.

7.7 JORDBRUK

Jordbruk är en näring som sett ur ett nationellt perspektiv är av stor betydelse. I Älvsbyns kommun är den mesta jordbruksmarken koncentrerad runt dalstråken Piteälven, sjöarna kring Korsträsk och runt centrala Älvsbyn.

Enligt uppgift från Länsstyrelsens landsbygdsenhet är arealen åkermark i Älvsbyns kommun ca 2 268 hektar och arealen betesmark ca 7 hektar. Total areal jordbruksmark uppgick 2017 till ca 2276 hektar. Av kommunens lantbrukare var det 61 som aktivt hade sökt EU-stöd att jämföra med 89 brukare 2008. Trenden går mot färre och större jordbruk.

Länsstyrelsen i Norrbotten gav 1993 ut *Vårt hävdade Norrbotten "Program för bevarande av odlingslandskapets natur- och miljövärden i Norrbottens län"*. Bevarandeprogrammet redovisar de odlingslandskap som bedöms ha de högsta natur- och kulturvärdena. Jordbrukslandskapet utgör livsmiljö för många olika växter och djur och innehåller även många kulturhistoriska värden. Ett aktivt jordbruk förhindrar att odlad mark växer igen samt bidrar till att bevara byggnader och bebyggelsemiljöer som hör till jordbrukslandskapet.

Inom Älvsbyns kommun brukas de flesta av dessa områden men på ett annat sätt än vad som skapat de bevarandevärda natur- och kulturmiljöerna. Därför finns risk att vissa kultur- och naturvärden kan gå förlorade. Områden som klassas som bevarandevärda odlingslandskap visas på kartan nedan.

Enligt miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark bebyggas endast om det behövs för att tillgodose viktiga samhällsintressen och om behovet inte kan tillgodoses på något annat tillfredsställande sätt. Enligt praxis anses detta i dagsläget gälla mark som det söks stöd för de senaste 5 åren. Hur detta bedöms i ett framtida scenario är idag svårt att bedöma.

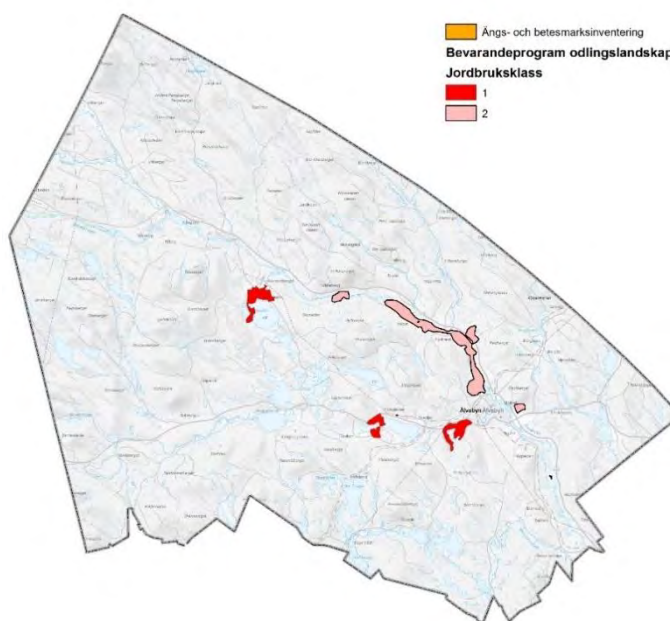

Bild 6 Bevarandeprogram odlingslandskap

7.8 RENNÄRING

I kommunen är flera samebyar verksamma. Dessa är: Tuorpon, Sirges Jähkägasska och Udtja som delar betesområde samt Stäkke, Luokta-Mážvas, Semisjaur-Njarg och Östra Kikkejaure.

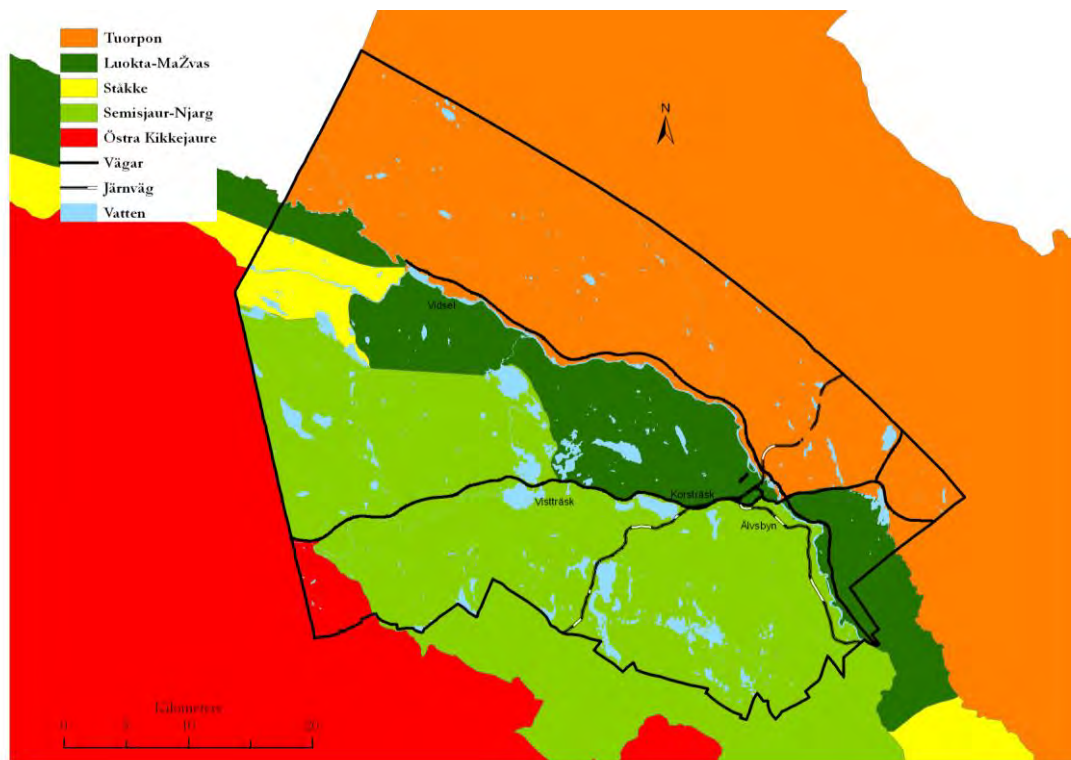

Bild 7 Rennäringens vinterbetesområden (bild från 2011).

Älvsbyns kommun har också koncessionsområden för norska samebyar. Rennäringsintresset är både ett allmänt intresse enligt miljöbalken 3 kap 5 § st 1, områden av riksintresse regleras enligt 3 kap 5 § st 2 och ett enskilt intresse som medlemmarna i en sameby utövar enligt rennäringslagen (1971:437)

HÄNVISNING

Det finns områden för rennäringslagen i kommunen som klassas som riksintresse, se kap. [13 Riksintresse rennäringslagen](#).

7.9 ATTRAKTIONSKRAFT OCH VARUMÄRKE

Marknadsföringen av Älvsbyns kommuns naturvärden och klimat, besöksmål och turistattraktioner liksom den samiska kulturen gör att många människor hittar hit. Swedish Lapland där Älvsbyns kommun är med syftar till att marknadsföra regionen från Skellefteå i söder och norrut för turism. Besökare kommer till Älvsbyn såväl från övriga Norrbotten som från resten av Sverige och från andra länder. Ett gott värdskap med nöjda besökare är ett billigt och bra sätt att locka ännu fler besökare till Norrbottens Pärla, Älvsbyn.

Varumärket Älvsbyn lyfter fram allt det som är bra med att bo, arbeta, studera, vistas och leva i kommunen. Genom ett gott ambassadörskap där vi alla känner att vi är ambassadörer för vår egen kommun ökar vi tillsammans kommunens attraktionskraft. För att öka inflyttningen till Älvsbyns kommun krävs attraktiva boendemiljöer, god service och arbetstillfällen. Företagarna, Älvsby Köpmannaförening och Älvsbyns kommuns politiker och tjänstemän har deltagit i ett projekt avseende utveckling av kommunikationsstrategin kring Älvsbyns kommuns varumärke. Till stöd för hur kommunen ska handskas med varumärket finns en varumärkesmanual där riktlinjer och regler kring kommunens grafiska profil framgår för att tydliggöra och förstärka vårt budskap om Älvsbyn – Norrbottens pärla.

HÄNVISNING

Se Älvsbyns kommuns profilprogram (2015).

Swedish Lapland <https://www.swedishlapland.com/sv/>.

7.10 NÄRINGS- OCH LIVSUTVECKLING

7.10.1 FRAMTIDA ETABLERINGAR

Bland potentiella större etableringar som kan bli aktuella i kommunen finns Bolidens prospekteringar av en koppargruva i Laver. Processen fortgår med en ansökan om bearbetningskoncession som behandlas av regeringen. Dessutom har Älvsbyn med sitt arktiska klimat goda förutsättningar för etablering av datacenter eller annan verksamhet i stort behov av kyla och/eller vatten.

Testverksamheterna inom Älvsbyns kommun växer och genererar ett ökat antal gästnätter till besöksnäringen.

7.10.2 LEDIGA LOKALER OCH INDUSTRIFASTIGHETER

Utbudet av lediga lokaler för renodlad livsmedelsverksamhet är för närvarande begränsat i centrala Älvsbyn.

Tillgång till lediga privatägda butikslokaler och kontorslokaler finns främst i Älvsbyns centrum och i Vidsel.

Befintliga industrilokaler är till största delen redan uthyrda. Fler tomter för verkstads- och industrietableringar håller på att förberedas inom Norra Nyfors industriområde.

7.10.3 UTVECKLING AV TURISM OCH BESÖKSNÄRING

Turismen är en näring som utgör underlag för bland annat handel samt hotell- och restaurangnäringen. En satsning på turismen både från samhället och näringslivet skapar förutsättning för nya företagsetableringar och fler arbetstillfällen.

Det finns hotell och campinganläggningar inom kommunen men mot bakgrund av den höga beläggningen är bedömningen att det kan finnas behov av ytterligare etablering av hotell.

En utveckling av befintliga anläggningar pågår för närvarande i bland annat Storforsen- respektive Kanisområdet.

Inriktningen i kommunens arbete är att utveckling av befintliga och etablering av nya anläggningar ska underlättas och föreslås i översiktsplanen kunna etableras i strandnära lägen.

För att göra fler besöksmål tillgängliga för turister och besökare som inte reser med bil finns ett behov av utökad kollektivtrafik. Storforsen är ett område dit det bör vara möjligt att kunna åka kollektivt från centrala Älvsbyn.

7.10.4 UTVECKLING AV JORDBRUK ELLER SOM INNEBÄR PÅVERKAN PÅ JORDBRUKSMARK

Bebyggelse som etableras på åkermark innebär att framtida möjligheter att producera foder och livsmedel kan försvinna eller i vart fall kraftigt försvåras. Det öppna landskapet med jordbruksmark som brukas ska därför värnas.

7.10.5 UTVECKLING AV SKOGSBRUK ELLER SOM INNEBÄR PÅVERKAN PÅ SKOGSMARK

Ett stort antal naturreservat i skogsmark har tillkommit sedan föregående översiktsplan antogs. Till detta kommer frivilliga avsättningar i skogarna för naturvård. Ökade reservatsbildningar innebär i vissa fall att produktionsskogar som utgör råvaran för skogs-, pappers- och byggnadsindustrin tas ur bruk.

7.10.6 UTVECKLING AV RENNÄRING ELLER SOM INNEBÄR PÅVERKAN PÅ RENNÄRINGEN

Målsättningen för Sametingets livsmiljöprogram Eallimbiras lyder:

”Vårt mål är en livskraftig och hållbar samisk livsmiljö. Vi önskar leva i ett livskraftigt Sápmi rotat i en bärkraftig natur och en levande samisk kultur. Människan och naturen ska ha en långsiktig förmåga att förnya sig och hållbart vidareutvecklas även i tider av betydande förändringar. Både natur och kultur i Sápmi ska upplevas som berikande för omvärlden.”

Livsmiljöprogrammet innehåller flera delmål inom områdena Natur, Samisk kunskap och Balanserad utveckling. När det gäller användning av mark och vatten finns bland annat krav på varsamhet och bevarande av unika miljöer av betydelse för den samiska kulturen och rennäringen samt att samhället och olika aktörer visar respekt för samisk kultur.

Utgångspunkten för översiktsplanen är långsiktig hållbarhet med fokus på alla människors behov och välfärd. Rennäringen är beroende av stora betesarealer som betas extensivt, med låg insats av kapital och arbetskraft. Stora delar av kommunens yta är av betydelse för rennäringen. Faktorer som påverkar renens bete är vegetation, terräng, väderförhållanden samt andra markanvändares aktiviteter. Rennäring bedrivs idag av ett flertal företag i Älvsbyns

kommun. Rennäringen är beroende av de naturmiljöer som finns inom kommunen varför riksintressen kopplade till rennäringen är utpekade.

Eftersom rennäringen kan påverkas negativt av andra verksamheter som tar i anspråk naturområden är det viktigt att höra berörda samebyar i tidiga samråd vid detaljplaneläggning och prövningar för att näringens behov så långt det är möjligt ska kunna beaktas. Det gäller i synnerhet om det som planeras omfattar geografiskt stora områden eller kan orsaka barriärer som hindrar funktionella samband som är nödvändiga för rennäringens bedrivande.

Några LIS-områden ligger inom utpekat riksintresseområde för rennäringen. Kommunen ska samråda med berörd sameby eller med Sametinget i de fall en etablering blir aktuell inom följande LIS-områden:

- Gransel
- Avaträsk 1
- Visträsk 2
- Visträsk 2
- Visträsk 5
- Visträsk 6
- Muskus 3
- Korsträsk 1
- Korsträsk 2
- Korsträsk 3
- Arvidsträsk 7
- Arvidsträsk 1
- Tvärsel
- Tvärån
- Altervattnet
- Pålsträsk 1
- Pålsträsk 3

HÄNVISNING

Se kapitel 13 Riksintresse rennäring.

Se bilaga 3 LIS-områden översikt.

7.11 ATTRAKTIVA LÄGEN FÖR LOKALISERING AV NÄRINGSLIVET

7.11.1 KONTOR OCH HANDEL

Externhandel skapar stora transportbehov och riskerar att tömma centrumområdena på människor. Områden för kontor och handel bör därför i första hand lokaliseras samlat och centralt nära bostadsbebyggelsen i tätorten såväl som i de större byarna. I de mest centrala lägena bör bostadsetablering i bottenplan i möjligaste mån undvikas för att bibehålla ett levande centrum.

7.11.2 ATTRAKTIVA LÄGEN FÖR TURISM OCH BESÖKSNÄRING

För att ge förutsättningar för en växande turistnäring som skapar arbetstillfällen och tillväxt är det viktigt att peka ut attraktiva områden där den kan etableras. Det blir också en insats för att bidra till en hållbar ekonomisk tillväxt inom områdena för regionalt tillväxtprogram för Norrbotten (RTP) främst inom tillväxtområdena Upplevelsenärings, men även för Test- och övningsverksamhet vilket genererar ett stort antal besöksnätter.

För besöksnäringen men även för näringslivet i övrigt är det nödvändigt att det finns tillfälligt boende i form av hotell- och campinganläggningar. För denna typ av anläggningar är strategiska lägen centralt eller lättillgängliga eller på platser som är särskilt natursköna eller på annat sätt attraktiva att föredra.

De kulturmiljöer och naturmiljöer som finns i kommunen har potential att skapa underlag för en ökad upplevelseturism som kan ge underlag för företag och ge arbetstillfällen.

I Översiktsplanen finns ett antal strandnära områden där kommunen gör bedömningen att en exploatering för permanentboende, fritidsboende eller turism kan skapa underlag för handel och service på landsbygden.

HÄNVISNING

Se kapitel 5 Landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

7.11.3 INDUSTRIOMRÅDEN

För näringslivet i övrigt behövs områden där industriverksamhet och tillhörande serviceverksamhet kan inrymmas. Det behöver i dessa områden finnas tillgång till nödvändig teknisk infrastruktur och service.

7.12 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

NÄRINGSLIVSUTVECKLING

NÄRINGSLIV

- Älvsbyns kommun ska vara ett attraktivt näringslivsområde där företag, oavsett verksamhetsområde, bör ges likvärdiga förutsättningar att bedriva sin verksamhet.
- Behovet av industritomter med möjlighet till industrietableringar bör tillgodoses i centralorten och i alla byar.
- Kommunen ska kunna erbjuda verksamhetstomter för dem som vill etablera företag i kommunen.
- Markområden för industrietableringar bör avsättas både i tätorten och i de större byarna.
- Näringsverksamhet på den egna tomten bör tillåtas i byarna om det kan ske utan störningar för grannarna.
- Det bör finnas ett utbud av färdiga lokaler för dem som vill etablera företag i kommunen men som inte är intresserade av att uppföra egna byggnader. Lokalerna ska i första hand tillgodoses av marknaden.

TURISM OCH BESÖKSNÄRING

- Kommunen har som mål att bättre marknadsföra sig själv och skapa förutsättningar för befintliga turistföretag att utvecklas och nya turistföretag att etableras. Som ett led i detta arbete har kommunen inrättat ett destinationsråd och deltar aktivt i satsningarna på att marknadsföra Älvsbyns kommun och hela regionen under varumärket Swedish Lapland.
- En stor tillgång för turismen i Älvsbyns kommun är alla vattendrag som omger området. För att det ska vara attraktivt för såväl turister som kommunens invånare att besöka de badplatser som finns i kommunen är det viktigt att dessa är välskötta.
- Campingen Selholmen ska underhållas och vara i gott skick. Det finns dock ingen intention att vidareutveckla anläggningen då den ligger inom ett vattenskyddsområde.
- Kommunen ser positivt på ytterligare en hotelletablering i kommunen.

JORDBRUK

- Det öppna landskapet med åkrar bör bevaras. Ny bebyggelse bör placeras så att öppen jordbruksmark tas i anspråk i så liten omfattning som möjligt.
- För att hålla landskapet öppet på landsbygden och nära tätorten ska kommunen verka för att tomter för småskalig djurhållning får etableras.
- Planering för nya bostadsområden, golfbanor, och annat som påverkar jordbruket ska föregås av samråd med berörda i ett tidigt skede i planeringen.

SKOGSBRUK

- Kommunens mark ska skötas på ett för miljön skonsamt sätt. Skogs- och parkmark ska vårdas för att öka upplevelsevärdet i tätortsnära områden.

RENNÄRING

- Regelrätta samråd ska alltid hållas med berörda samebyar då kommunen eller privata aktörer planerar någon etablering i de områden som är av intresse för rennäringen eller påverkar rennäringens funktionella samband.

ATTRAKTIVA LÄGEN FÖR LOKALISERING AV NÄRINGSLIVET

- Områden för kontor och handel bör i första hand lokaliseras centralt och nära bostadsbebyggelsen. I de mest centrala lägena bör bostadsetablering i bottenplan undvikas för att bibehålla ett levande centrum.
- Kommunen vill skapa möjlighet till etablering av näringsverksamhet i byarna. Kommunen anser att all bebyggelse, såväl näringsverksamhet som bostäder för permanent- eller fritidsboende innebär ett ökat underlag för lokal service och företagande på landsbygden i Älvsbyns kommun.

7.13 MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

NÄRINGSUTVECKLING

NÄRINGSLIV

Ett starkt näringsliv i Älvsbyns kommun innebär att fler kan få arbete på orten och inte behöver åka till en annan kommun för att arbeta. Idag är det många som pendlar in till sin arbetsplats och många kör bil till och från sitt arbete som i många fall finns utanför kommunen. Persontransporterna bidrar till en stor del av de utsläpp av växthusgaser som Älvsbyns kommun står för. Att möjliggöra att människor kan bo och arbeta på samma plats innebär en minskning av transportbehovet när det gäller persontransporter.

Fler företag på landsbygden kan leda till en ökning av godstransporterna på väg. För att inte äventyra uppfyllandet av miljömålet begränsad klimatpåverkan krävs att en god logistisk struktur finns inom kommunen där transportsystemet är väl samordnat. Totalt sett bedöms den totala mängden utsläpp minska om arbetspendlingen kan minska. Noggrann planering krävs för att inte störningar för boende ska uppkomma och därmed äventyra uppfyllandet av miljömålet en god bebyggd miljö när näringsverksamhet får bedrivas i anslutning till bostäder eller när tunga transporter passerar bostadsområden.

TURISM OCH BESÖKSNAERING

Idag har Älvsbyns kommun några aktiva företag inom turistnäringen och turismen är i viss grad kopplad till natur och friluftsliv. En ökning av turismen kan innebära intrång i den naturmiljö som finns i kommunen samt ökad trafikmängd. Kommunens ställningstagande innebär att opåverkade naturområden kan komma att tas i bruk. För att inte oönskat slitage ska ske på vegetation och störningar för djurlivet ska uppkomma krävs det att den turism som utvecklas är hållbar och sker med stor hänsyn till växt- och djurliv. Åtgärden bedöms i värsta fall kunna innebära en risk för de flesta av miljömålen men i synnerhet begränsad klimatpåverkan, biologisk mångfald, levande skogar samt levande sjöar och vattendrag inte uppnås.

På motsvarande sätt krävs att turismen utvecklas på ett hållbart sätt med hänsyn till kulturmiljön.

En hotelletablering bör föregås av en behovs- och lokaliseringsprövning där miljömål och miljö kvalitetsnormer beaktas. Här bör hänsyn tas till genererad trafik, helst under hotellets hela livslängd, för att miljökonsekvenserna ska bli så små som möjligt.

JORDBRUK

Jordbrukslandskapet är livsmiljö för många olika arter av växter och djur. Om jordbruk inte bedrivs kommer åkrar och betesmarker så småningom att växa igen med skog. Kommunens ställningstagande att bevara det öppna landskapet med åkrar innebär att det finns förutsättningar för att miljömålet ett rikt odlingslandskap kan uppnås i kommunen. Det ökar också förutsättningarna att i framtiden odla mat i kommunen om odlingslandskapet inte exploateras för bostäder och industri. Jordbruk kan bidra till övergödning och utsläpp av bekämpningsmedel, därför bör jordbruksverksamhet bedrivas med särskild hänsyn till miljön.

SKOGSBRUK

Kommunens ställningstagande medför att kommunen som markägare kan vara ett föredöme vad gäller ett ansvarsfullt skogsbruk. Ett skonsamt sätt att sköta skogen bidrar till uppfyllande av miljömålet levande skogar och biologisk mångfald.

RENNÄRING

Att ta hänsyn till rennäringens intressen i planeringen bedöms vara positivt ur miljösynpunkt och bedöms inte innebära några negativa miljökonsekvenser.

ATTRAKTIVA LÄGEN FÖR LOKALISERING AV NÄRINGSLIVET

Att lokalisera kontor och handel till centrala lägen medför inte några negativa miljökonsekvenser jämfört med en slumpmässig lokalisering, förutsatt att grönområden i centrum bibehålls. Behovet av resor till och från arbetet och behovet av bil och parkeringsplatser minskar om arbetsplatser finns nära där människor bor.

Särskilda industriområden för störande verksamheter innebär att en god bebyggd miljö kan bibehållas och miljömålet kan nås. Industriområden bör lokaliseras så att det går att gå, cykla eller åka kollektivt till arbetet för så många som möjligt.

8 KULTUR, FRITID OCH UTOMHUSMILJÖER

Det finns ett stort utbud av kultur och fritidsaktiviteter i Älvsbyn med många föreningar som erbjuder aktiviteter för alla åldrar. Kommunen har ett relativt bra utbud av fritidsanläggningar.

8.1 MÖTESPLATSER

Mötesplatser så som offentliga lokaler och parker behövs för att människor ska ges möjlighet att mötas spontant på sin fritid.

I tätorten och i flera av de större byarna finns kyrkor och församlingslokaler. Det finns bibliotek på de stora skolorna i kommunen. Huvudbiblioteket ligger i entréplan i ett seniorboende i centrala Älvsbyn. På Forum (Älvsbyns Folkets Hus) finns lokaler som kan användas till möten och föredrag, bio, konsert och teater. Här finns även en bowlinghall.

En annan central mötesplats som är populär och besöks av många är Lomtjärnsparken med lekpark och återkommande arrangemang som loppisar, årlig matfestival, uppträdanden och idrottsaktiviteter.

Älvsbyns kommun har ett brett föreningsliv med bland annat aktiva teater-, dans- och idrottsföreningar. Föreningslivet skapar arenor för mötesplatser och engagemang som kan smitta av sig även på annat.

I byarna är byagårdarna som finns i de flesta byar en självklar mötesplats och lokal för olika arrangemang. Servicepunkterna som finns i byarna Vidsel och Visträsk är andra mötesplatser.

8.2 IDROTTS- OCH GYMNASTIKANLÄGGNINGAR

Vid Älvåkraskolan och Älvåkra idrottsplats i centrala Älvsbyn finns flera idrottsanläggningar samlade, däribland en uppvärmd fotbollsplan, en utomhusanläggning för friidrott, en sporthall, en ishall samt en simhall med gym. I ishallen bedrivs skridskoskola, ishockey och konståkning under vinterhalvåret. Under sommarhalvåret kan ishallen användas som mäss- och utställningshall.

Fotbollsplaner finns även på fler områden i tätorten samt i flera av byarna. I centrala Älvsbyn finns utöver Älvåkra ytterligare en sporthall vid Forum, en gymnastikhall för elitgymnaster samt ett friskvårdshus med gym. I byarna Vidsel, Visträsk, Korsträsk finns det gymnastikhallar och utomhusrinkar. I Tväråsel finns en utomhusrink.

8.3 KANISOMRÅDET

Kommunens skidområde Kanis ligger mycket tätortsnära och är ett populärt besöksmål för alla åldrar. Inför säsongen 2011/2012 utökades anläggningen med servicehus, fler nedfarter, fler campingplatser, liftstuga och en sjätte snökanon. I serviceanläggningen finns det även en restaurang och skiduthyrning. Tack vare skidgymnasiet har Kanisområdet vintertid väldigt fina längdåkningsspår med goda möjligheter att utöva längdskidåkning och skidskytte. I anslutning till Kanisbacken finns också Kanisbanan för hundkapplöpningstävlingar och inte långt från skidbacken i Lillkorsträsk finns Kanis Hästkrafter som bedriver ridverksamhet och Bo på lantgård vid Skatauddens Lantbruk. I närheten av Kanis ligger Nyfors campinganläggning som erbjuder övernattnig i stugor.

Bild 8 Kanis är ett populärt besöksmål för såväl längd- som utförsåkning. Här finns även husvagnscamping, skiduthyrning och restaurang.

8.4 ELLJUSSPÅR

I centrala Älvsbyn finns två elljusspår, det ena mellan folkhögskolan och Kanis och det andra på natursköna Åsen. I Vidsel, Visträsk, Nybyn och Tväråsel finns det också elljusspår. De upplysta spåren används sommartid frekvent för att promenera eller jogga och vintertid används de för skidåkning.

8.5 RIDSPORT

Den kommunala ridsportanläggningen som finns i Övraby drivs idag av en förening. Där finns ett ridhus och stallanläggning. I översiktsplanen föreslås att området omkring anläggningen utvecklas ytterligare för hästverksamhet. Det finns även ett turridningsföretag, Udda Äventyr med en anläggning i Stockfors som erbjuder turridning samt Kanis Hästkrafter i Lillkorsträsk.

8.6 HÖGHEDENS FLYG- OCH MOTORSPORTANLÄGGNINGAR

I Högheden som ligger strax utanför Älvsbyn på vägen mot Sikfors finns anläggningar för flyg och motorsport.

Höghedens flygplats är ett gräsfält på 700 x 30 meter. Här finns hangar, bränsleanläggning, campinganläggning med serviceanläggningar. Här har Älvsby flygklubb, som är en av Sveriges största segelflygklubbar, sin hemmabas.

Höghedens motorstadion tillkom 1975 och här är Älvsby motorsällskap verksamma. Här körs motocross, rallycross, skotercross, miniracing och folkrace. En motocrossbana i jord med inslag av sand byggdes och färdigställdes 2005 och utnyttjas vintertid för skotercross. Banan är mycket publikvänlig eftersom i princip hela banan syns från huvudläktaren. På Höghedens motorstadion finns även möjlighet att träna rallycross och folkrace på slutna banor med grus- och asfaltunderlag samt miniracing på Höghedens miniraceway respektive Indoor raceway.

8.7 RÖRLIGT FRILUFTSLIV, JAKT OCH FISKE

Den rika naturmiljön i Älvsbyns kommun med skog, myrar, åkrar, ängar och vattendrag är intressant ur rekreationssynpunkt och är viktig för det rörliga friluftslivet. Med friluftsliv menas i detta sammanhang vistelse i naturen för naturupplevelser, fysisk aktivitet och avkoppling. Naturen inom Älvsbyns kommun utgör generellt en viktig resurs för det rörliga friluftslivet, med möjligheter till bland annat bär- och svamplockning, strövområden, vattenområden för fiske och annan rekreation. Även nära tätorten finns gott om naturområden.

Borgforsälven, Stockforsälven, Vistån, Varjisån och Vitbäcken är biflöden till Piteälven som har restaurerats för att bland annat öka sin fiskproduktion. Därutöver finns ytterligare sjöar och vattendrag som är mycket värdefulla bland annat för fritidsfiske. I en del sjöar planteras det ut ädelfisk som kan fiskas mot inlösning av fiskekort. Fällforsen har med sitt utmärkta fiske, potential att locka fler turister. Här finns en laxtrappa där man kan se laxen vandra på sin väg uppströms mot sina lekplatser. På älvens norra sida finns intressanta fornlämningar. Området är utpekad som ett kulturområde som bör bevaras.

Piteälven och hela dess vattensystem erbjuder utmärkta möjligheter för sportfiskeintresserade från hela världen att utöva sin hobby. Vid sjön Frosträsket finns en fiskebrygga som är tillgänglig för personer som har svårt att röra sig i terräng.

De många bergen i kommunen har visat sig vara intressanta för de som har bergsklättring som intresse och de senaste åren har eventet ”Top of Älvsbyn” arrangerats för de som vill upptäcka våra vackra berg under trivsamma former.

Det finns i kommunen ett stort antal naturreservat och domänreservat där hotade arter kan påträffas och gammelskog besökas. Många av dessa reservat ligger i anslutning till det statliga vägnätet eller efter Sveaskogs skogsbilvägnät och är därför lätta att besöka. Det finns även ett skogsområde, Fredriksberg, vid hotell Storforsen som är tillgängligt för allmänheten. I Storforsens naturreservat finns skyltar som beskriver intressanta arter som förekommer i området.

Såväl älgjakt som småviltsjakt bedrivs i skogsområdena i kommunen och har för många ett högt rekreationsvärde.

Skogsbilvägar är viktiga kommunikationsleder såväl på sommaren som på vintern för både skidåkare, vandrare, skoteråkare och ryttare och för den som med bil vill upptäcka områden utanför de stora vägarna. På vintern är snöskotern ett viktigt transportmedel och fritidssysselsättning.

8.8 PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN

Det är gott om parker och grönområden, främst i centrala Älvsbyn och i Vidsel. Dessa nyttjas för rekreation och nöje och skapar en attraktiv utemiljö i närheten av människors bostäder. Kommunen har valt att satsa extra mycket på Lomtjärnsparken i centrala Älvsbyn eftersom det är den mest tillgängliga parken för kommunens invånare. Fler grönområden rustas upp successivt och tätortsnära skogar parkställs eller gallras för att göra dem mer tillgängliga och mer attraktiva.

Bild 9 Lomtjärnsparken i centrala Älvsbyn är välbesökt. Här finns lekplats, utomhusscen, utegym och en tjärn med fontän.

8.9 MUSEER OCH SEVÄRDHETER

Älvsbyns kommun erbjuder flera museer och sevärdheter. På området Kyrkmalmen i centrala Älvsbyn kan kyrkan från början av 1800-talet och ett 40-tal kyrkstugor beses. I närheten av dessa finns även ett monument över bygdens store son, astronomen Knut Lundmark. Vid kyrkmalmen finns även bagerimuseet där besökare kan ta del av berättelser om bygdens bagerinäring, Polarbröds historia och det gamla bakhantverk som är bevarat sedan början av 1900-talet. Johannesgården som under 1940-talet var flyktingförläggning och därefter fungerade som församlingsgård, nyttjas delvis för utställningar av Älvsbyns konstförening. Området kyrkmalmen med sin särprägel och genuina miljö har potential att utvecklas för besöksnäringen så länge hänsyn tas till områdets kulturmiljövärde.

På Älvsby folkhögskola finns utställningshallen ”Galleri K” med utställning av bland annat konst och renoverade möbler. På Altuna industriområde finns Bensinmuseet med Sveriges största samling bensinmackar från 1920-tal till 1960-tal tillsammans med kuriosa på samma tema. I Storforsens skogsbruks- och flottningmuseum kan besökare ta del av information och berättelser från bland annat flottningsepoken. Efter särskild överenskommelse kan besökare av RFN Museum ta del av provplatsen FMV Vidset Test Ranges utveckling av bland annat robotsystem sedan 1958.

HÄNVISNING

Se kapitel [13 Riksintressen](#) samt kapitel [15 Kulturmiljö](#).

8.10 UTMOMHUSEVENEMANG

Under året arrangeras en hel del evenemang både i centrala Älvsbyn och ute i byarna. Några av de återkommande arrangemangen är hemvändardagar, gatuförsäljningsdagar, utomhusspelningar i Lomtjärnsparken, fisketävlingar, julmarknad i Storforsen, karneval, öltält och internationell matfestival. Ett återkommande evenemang är baletten Trolltagen som håller föreställningar på utomhusscenen i Storforsen.

8.11 NATTLIV

I centrala Älvsbyn finns ett antal restauranger som har öppet för nattliv under vissa kvällar. Det finns också en restaurang i hotellet vid Storforsens fot och en pub vid Storforsens camping.

8.12 LULEÅREGIONENS UTBUD AV FRITIDSAKTIVITETER OCH KULTUR

Det är nära till fritids- och kulturlivet i övriga Luleåregionen. Älvsbyborna har därmed tillgång till bland annat kulturhus, havsbad, äventyrsbad, arenor, travbana, restauranger, dans, teater, konst, musik etc. i grannkommunerna Luleå, Piteå och Boden.

8.13 UTVECKLING OCH BEHOV INOM KULTUR OCH FRITID

Ett brett utbud av fritid och kultur kan bidra till att uppfylla kommunens vision om att unga trivs och bor kvar, eller flyttar tillbaka till Älvsbyns kommun samtidigt som det bidrar till en vidareutveckling av attraktiva livsmiljöer och god folkhälsa inom ramarna för Regional Utvecklingsstrategi (RUS). Likaså kan bra möjligheter till fritidsaktiviteter, kulturliv, föreningsliv och mötesplatser stimulera till inflyttning.

Trots att kommunens utbud av kultur och fritidsaktiviteter är redan idag väl tillgodosett finns behov och utvecklingsmöjligheter.

8.13.1 UTVECKLING OCH BEHOV AV MÖTESPLATSER

I den strategiska planen har mötesplatser angetts som en framgångsfaktor och utveckling av mötesplatser en viktig strategi för att de strategiska målen under perspektivet medborgare/kund “Höja livskvaliteten för och samhällsengagemang hos medborgarna” och “Människor möts i en attraktiv, tillåtande och jämställd miljö” ska kunna nås.

Samhället är under ständig omvandling och det finns ständigt ett behov av att ersätta mötesplatser som inte längre är attraktiva mot nya, samtidigt som befintliga mötesplatser behöver vårdas och utvecklas. I en tid där levnadsmönster i allt snabbare takt förändras behöver kommunen vara lyhörd för de behov av sociala möten som finns idag och som uppstår i framtiden. Den gemensamma målbilden bör vara att tillsammans bygga ett attraktivt och människovänligt samhälle där alla människor ges utrymme och kan trivas. Föreningslivet kan här spela en stor roll för att organisera aktiviteter. Centrumnära natur som parker och grönområden och andra utflyktsmål både i tätorten och i de större byarna är viktiga mötesplatser att förvalta och utveckla. Även näringslivet behöver medverka till att skapa nya kreativa mötesplatser för Älvsbyborna.

Förbättrade allmänna kommunikationer till städerna inom Luleåregionen som möjliggör möten mellan ungdomar har efterfrågats av många ungdomar bland annat i Ungdomstinget.

8.13.2 UTVECKLING AV KANISOMRÅDET

Utveckling av Kanisområdet har av unga Älvsbybor lyfts som särskilt viktigt för att de ska trivas och känna stolthet över att de bor i Älvsbyn. Området har god potential att utvecklas ännu mer för såväl sommar- som vinteraktiviteter och arbetet med att vidareutveckla området pågår.

8.13.3 ÖNSKEMÅL OM GOLFBANA

Det har under åren funnits intresse att utöka kommunens utbud av fritidsaktiviteter med en golfbana. Ett område i Petbergsliden och ett område i Muskus har föreslagits som lämpliga lokaliseringar för golfbanor.

8.14 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

KULTUR, FRITID OCH UTMOMHUSMILJÖER

SPORT OCH IDROTT

- Kommunen anser att det är viktigt att alla barn och ungdomar ges möjlighet att utöva sport och idrott.
- Älvsbyns kommun erbjuder en rad möjligheter till utövande av olika aktiviteter och arbetar för att öka möjligheterna ytterligare genom att bygga ett utebad.
- För att fortsätta utvecklingen av Kanisområdet bör det detaljplaneläggas och på sikt utvecklas som året-runtanläggning.

LOKALER FÖR MÖTEN OCH KULTUR

- Det är viktigt att det finns ett rikt kulturliv som alla kommuninvånare kan ta del av. Både barn och vuxna ska ha möjlighet att utöva t ex. musik, bild och form, konst, teater och dans.
- Det behöver för alla målgrupper finnas tillgängliga, ändamålsenliga lokaler för möten och kultur. Det är främst näringslivet som ska skapa mötesplatser i centralorten och i viss mån även i byarna, exempelvis kvällsöppna restauranger, caféer, uteställen och liknande för alla målgrupper i samhället. Ett visst ansvar vilar även på andra aktörer, däribland kommunen.
- Allt ideellt engagemang för att skapa mötesplatser, t ex via byaföreningar, ideella föreningar med flera har stort värde och bör uppmuntras.
- För våra ungdomars skull är det viktigt med attraktiva aktiviteter för dem. Det behövs en ungdomslokal i centrala Älvsbyn och en attraktiv ungdomslokal i den by där man bor.

PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN

- Kommunen önskar bevara och vidareutveckla befintliga parker och grönområden som mötesplatser och aktivitetscentra för att upplevelsen av Älvsbyns kommun ska vara en trygg, välvårdad och trivsamt bostadsort.

FISKE

- Åtgärder som kan underlätta för fiskens reproduktion både i och omkring vattendragen ska uppmuntras.
- De strömmande vattnen är av mycket stort intresse för fritidsfiske och ska behållas tillgängliga för rörligt friluftsliv så långt det är möjligt.

8.15 MILJÖKONSEKVENSER

KULTUR, FRITID OCH UTOMHUSMILJÖER

SPORT OCH IDROTT

Vissa anläggningar för idrott och sport är ytkrävande. En utökning av dessa innebär att ny mark tas i anspråk för anläggningar. Stora gräsytor som till exempel golfbanor eller en fotbollsplan kan ge upphov till utlakning av näringsämnen. De kan också påverka landskapets karaktär samt ge upphov till utsläpp av växthusgaser till luften. Ytterligare anläggningar av denna typ bedöms kunna medföra att miljömålen ingen övergödning, giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan, frisk luft och god bebyggd miljö blir svårare att nå.

Lill-Kanis är en befintlig slalombacke men en utvidgning innebär att naturmiljön som finns i området kommer att påverkas. Undersökning av eventuella natur- och kulturvärden bör göras inför en exploatering så att dessa inte förstörs. Det kan annars finnas risk för att åtgärden medför att miljömålen en god bebyggd miljö och ett rikt växt- och djurliv inte kan nås.

Ett utomhusbad i anslutning till det befintliga badhuset kan innebära en ökad energiförbrukning jämfört med idag för uppvärmning av vattnet i synnerhet om anläggningen ska vara öppen vintertid. Åtgärden bedöms kunna medföra att miljömålen giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan god bebyggd miljö inte kan nås.

LOKALER FÖR MÖTEN OCH KULTUR

Att anordna fler mötesplatser för olika kategorier människor innebär inte några större skillnader beträffande miljökonsekvenser jämfört med nuläget. Om det finns möjlighet att öka byarnas aktivitet lokalt kan behovet av resande på fritiden minska och därmed positivt bidra till uppfyllandet av miljömålet begränsad klimatpåverkan.

FISKE

En del områden har redan återställts efter flottningsepoken inom kommunen. Det finns fortfarande kvar områden som inte är återställda och vissa av dessa har ett kulturvärde som lämning efter flottningen. Under förutsättning att ett samråd sker kring vilka av dessa som behöver sparas bedöms ytterligare återställningar kunna utföras. En återställning av vattendrag till deras ursprungliga utseende innebär positiva miljökonsekvenser och bör bidra till att miljömålen levande sjöar och vattendrag samt ett rikt växt- och djurliv ska kunna uppnås. Det är också åtgärder som påverkar miljö kvalitetsmålen för vattenförekomsterna positivt.

PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN

Parker och grönområden har stor betydelse för människors hälsa och förhöjer upplevelsen av den bebyggda miljön. Att vårda och utveckla grönområden och parker i tätortsmiljöer på ett för miljön skonsamt sätt är till gagn också för miljövärden som finns i tätortsnära områden och främjar goda ekosystem om de sköts på ett omdömesfullt sätt. Grönområden kan därmed generera ekosystemtjänster¹ och bidrar till miljömålet en god bebyggd miljö.

¹ Ekosystemtjänster är ekosystemens bidrag till mänskligt välmående i form av:

Försörjande: spannmål, dricksvatten, trävirke, bioenergi

Reglerande: luftrening, pollinering, klimatreglering

Kulturella: friluftsliv, hälsa, naturarv och turism

Stödjande: för att övriga tjänster ska fungera, exempel är fotosyntes och bildning av jordmån.

9 INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNIKATIONER

9.1 JÄRNVÄG

Stambanan genom övre Norrland och Piteåbanan som båda går genom kommunen och har anslutning till resecentrum i centrala Älvsbyn är järnvägar utpekade som riksintresse. Dagens persontrafik består av nattåg till och från Stockholm samt regionaltag (Norrtåg) mellan Luleå-Umeå. På dagtid kan man åka med inkommande nattåg från Stockholm hela vägen till Kiruna – Narvik från Älvsbyn. Älvsbyns resecentrum har därmed relativt bra tågförbindelser med övriga landet. Under de närmaste åren förväntas både gods- och persontrafik öka genom lokala tåg.

Om Norrbottniabanan längs norrlandskusten anläggs bedöms persontågtrafiken vid Älvsbyns resecentrum på sikt minska. Denna järnväg bedöms dock vara många år bort.

Bild 10 Älvsbyns nya resecentrum som stod färdigt 2018 fyller en viktig funktion för såväl invånare som besökare.

9.2 GODSTERMINALER

Efter att företagen i Älvsbyns kommun med bland andra Älvsbyhus och Polarbröd påtalat intresse av att utöka sina godstransporter på tåg fattades beslut om en etablering av en ny godsterminal som stod färdig 2013. Terminalen har enligt vad kommunen erfar endast använts i begränsad omfattning. De två största företagen använder huvudsakligen egna industrispår för sin verksamhet.

Om en gruvetablering i Laver sker förväntas transportbehovet på järnväg öka kraftigt. Ifall den anrikade malmen från gruvan ska lastas på järnväg i Älvsbyn kan det konstateras att den nya godsterminalen inte kommer att räcka till. En kombination med väg- och järnvägstransport bör vara den ur miljösynpunkt bästa lösningen för transporter under gruvans driftsfas. Kommunen har därför planerat för att möjliggöra en utökning av godsterminalen så att behovet av framtida transporter på järnväg kan tillgodoses om behov uppstår.

9.3 VÄGAR

Det finns en riksväg som går genom kommunen. Det är väg 94, som går från Antnäs strax utanför Luleå vid Europaväg E4 nära Luleå Airport till Arvidsjaur. Länsväg 374 mellan Piteå och Jokkmokk är en annan litet större väg som också korsar kommunen. Flera mindre vägar finns också inom kommunen och vägnätet bedöms vara väl utbyggt.

Standarden på vägarna varierar och behöver i vissa fall förbättras. I kommunens trafikstrategi beskrivs hur kommunen vill arbeta med kommunens gatunät och med Trafikverket gällande det statliga vägnätet. Trafikstrategin innefattar även hur kommunen vill arbeta för att höja säkerheten för oskyddade trafikanter.

Det råder restriktioner för byggande inom 30 meter från väg 94 och väg 374 mellan Norra Byn och kommungränsen mot Piteå. För övriga vägar gäller motsvarande restriktioner inom 12 meter från vägområdet.

HÄNVISNING

Kulturhistoriskt värdefulla väg- och bromiljöer finns beskrivna under kapitel [15 Kulturmiljö](#).

9.4 ENTRÉERNA – KOMMUNENS SKYLTFÖNSTER

Tydliga inbjudande entréer är viktigt både för medborgarna men också för tillfälliga besökande. För besökare är det också viktigt med skyltar som visar vägen till olika målpunkter.

I arbetet med den översiktliga planeringen och i projektet ”Dags att designa Norrbotten” där kommunen deltog 2016 framkom vikten av att utveckla entréerna till kommunen och orterna så att besökare lockas av och lättare kan hitta till sitt besöksmål. Ett skylt- och designprogram ska tas fram tillsammans med köpmännen i Älvsbyn enligt ett tidigare beslut.

9.5 GÅNG- OCH CYKELVÄGAR

Gång- och cykelnätet i Älvsbyns kommun är inte tillräckligt väl utbyggt. En cykelväg mellan Korsträsk och Älvsbyn är planerad och ska byggas 2020 i trafikverkets regi. Den är prioriterad i länstransportplanen.

I syfte att uppmuntra mer gång- och cykeltrafik föreslår kommunen i trafikstrategin en utbyggnad med kontinuerliga, trafiksäkra och väl underhållna gång- och cykelvägar som inbjuder till en minskning av bilåkandet och ökad cykelpendling.

Konkret föreslås i den fördjupade översiktsplanen för Älvsbyns tätort att ett promenadstråk i centrala Älvsbyn anläggs längs med Korsträskbäcken. Kommunen bygger en gång- och cykelväg som är tänkt att förbinda Altuna med Kanisområdet. Det bör även byggas en gång- och cykelväg mellan Nystrand och Älvsbyn där kommunen sammanbinder två verksamhetsområden för vatten och avlopp och som ligger inom ett bra avstånd till centralorten och Kanisområdet för cykelpendling.

För motionärer har framförts önskemål om gång- och cykelvägar broarna runt. Dessa gång- och cykelvägar beskrivs närmare i trafikstrategin.

HÄNVISNING

Trafikstrategi Älvsbyn (2018)

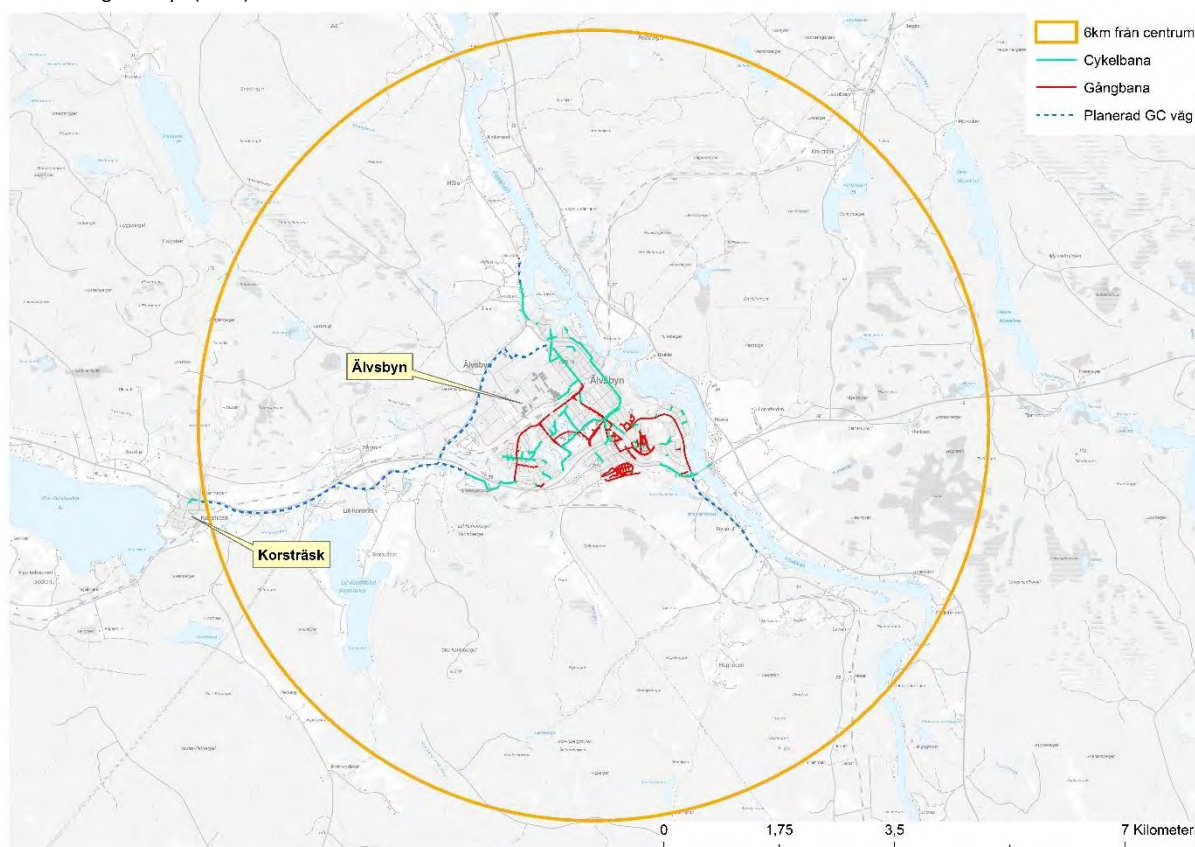

Bild 11 Gång- och cykelvägar inom 6 km från Älvsbyns centrum.

9.6 KOLLEKTIVTRAFIK

Nyttjandet av kollektivtrafik bör ur ett hållbarhetsperspektiv öka, vilket också är målet inom Regional utvecklingsstrategi (RUS) för att gagna ekonomisk tillväxt och bättre folkhälsa. En bra utbyggd kollektivtrafik bidrar till regionförstoring och bättre folkhälsa genom tillgänglighet till både arbete och fritidsaktiviteter. Det gagnar även unga som ges ett särskilt fokus i utvecklingsstrategin för Norrbotten.

Länstrafiken i Norrbotten AB ägs av Regionala kollektivtrafikmyndigheten (RKM) i Norrbotten. RKM är organiserat som ett kommunalförbund med Region Norrbotten och länets 14 kommuner som medlemmar. RKM är också delägare av Norrtåg AB. Busstrafiken sköts av trafikföretag som har avtal med Länstrafiken. Det ekonomiska ansvaret är uppdelat mellan Region Norrbotten som ansvarar för busslinjer som passerar kommun-, läns- eller landsgräns (stomlinjer) samt den regionala persontågstrafiken, och kommunerna som ansvarar för busslinjer inom kommunen.

Kollektivtrafiken är ganska väl utbyggd till kustkommunerna Luleå och Piteå medan det är något svårare att ta sig till och från Boden, Jokkmokk och Arvidsjaur. Från Visträsk, Vidsel och Korsträsk till centrala Älvsbyn fungerar arbetspendling bra för de som jobbar dagtid. Inom tätorten finns även möjlighet att arbetspendla från centrum till industriområdet, något som idag inte nyttjas nämnvärt.

Allmänna kommunikationer till städerna inom Luleåregionen som möjliggör möten mellan ungdomar har efterfrågats av många ungdomar bland annat i Ungdomstinget. Det behöver vara enkelt för unga Älvsbybor att resa till och från övriga kommuner i regionen för att ta del av shopping och fritidsutbud av olika slag. Att kunna resa och vidga sina vyer uppmuntras eftersom det tillför nya influenser och idéer till kommunen. Närheten till Luleå Airport med flygbolag som ofta subventionerar resor för unga och studerande gör det möjligt för unga att resa längre bort. Det finns också relativt goda tågförbindelser till övriga delar av landet.

Kollektivtrafikbranschen har som målsättning att fördubbla resandet med kollektivtrafik till år 2020 jämfört med år 2006, en målsättning som delas av Älvsbyns kommun. Kollektivtrafiken inom kommunen är begränsad till vissa vägar och kan i framtiden komma att behöva utvecklas så att den bättre tillgodoser behovet av resor om biltrafiken ska kunna minska. Genom medverkan i projektet SARETS tillsammans med kommunerna i Luleåregionen verkar kommunen för att förbättra förutsättningarna att kunna arbets- och studiependla med kollektivtrafik. Kommunen beskriver närmare i trafikstrategin hur arbetet med sammanhängande transportsystem ska utvecklas.

Under sommaren 2017 påbörjades anläggandet av Älvsbyns nya resecentrum vid järnvägen. Resecentrum stod klart våren 2018 då även busstation och bussgods flyttade dit. I framtiden är det önskvärt att även taxi ansluter till resecentrum.

I området vid resecentrum finns sedan tidigare annan service varför kommunen ser det som viktigt att även nedre delen av Storgatan omdanas så att det blir en inbjudande och trygg miljö att ta sig till för fotgängare och cyklister. Det kommer att finnas behov av en busshållplats på vägsträckan samt en cykelparkering vid resecentrum. I samband med resecentrums tillkomst förutsätter kommunen att stationsområdet med perronger anpassas med avseende på tillgänglighet såsom Trafikverket planerat.

I samband med att busstationen flyttat och Nyvägen – Storgatans nedre del rustas upp kommer de nya busshållplatser som har tillskapas i centrala Älvsbyn att permanentas.

9.7 ANPASSNING TILL MILJÖBILSSAMHÄLLET

Elbilen är här för att stanna. Antalet el- och hybridbilar ökar snabbt. Fler och fler ser fördelarna avseende ekonomi, komfort och klimat. Samtidigt byggs laddinfrastrukturen ut och allt fler bilmodeller finns tillgängliga på marknaden. I dagsläget finns inga publika laddstationer eller tankställen för biogas i Älvsbyns kommun.

Som ett led i en hållbar utveckling av kommunen föreslås att ett antal laddstationer för elbilar sätts upp vid parkeringar i tätorten. Minst en snabbladningsstation och två semiladdningsstationer. Älvsbyns kommun anser även att privata satsningar bör göras. Kommunen ser i huvudsak resecentrum och drivmedelsstationer som lämpliga platser. Utöver tätorten är kommunen positiv till att laddstationer sätts upp i Visträsk, Vidsel samt vid Storforsen.

9.8 FLYGPLATSER

Inom en timmes färdväg från centrala Älvsbyn ligger två trafikflygplatser, Luleå airport (Kallax flygplats) utanför Luleå och Arvidsjaur flygplats utanför Arvidsjaur. Det gör att det är enkelt att resa till andra städer i Sverige och i världen från Älvsbyn. Det finns en flygbil - en taxi som kan bokas hos Länstrafiken för att komma till Luleå Airport anpassad till vissa flygavgångar till Arlanda. I framtiden bör det vara intressant att ha reguljär anslutningstrafik till Luleå Airport.

Inom Älvsbyns kommun finns två ytterligare flygplatser som påverkar kommunen. Den ena vid FMV Vidsel Test Range ligger delvis i Arvidsjaur kommun och den andra är en flygplats för segelflyg i närheten av centrala Älvsbyn.

En förlängning av landningsbanan vid FMV Vidsel Test Range kan bli aktuell enligt garnisonsplan för Luleå, oktober 2008.

9.9 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNIKATIONER

JÄRNVÄG

- Persontrafiken på järnväg i Luleåregionen bör öka.
- Kommunen anser det viktigt att Trafikverket vidtar åtgärder mot buller och vibrationer vid befintliga fastigheter inom Älvsbyns kommun där det behövs för människors hälsa.

GODSTERMINAL

- Det är viktigt att öka godstrafiken på järnväg, samtidigt som godstrafiken via lastbil minskar. Vid behov kan godsterminalen komma att utvecklas.

VÄGAR

- För miljöns och trafiksäkerhetens skull är det viktigt att samåkning på olika sätt uppmuntras.
- Kommunen anser att det är mycket viktigt att alla landsvägar har en god framkomlighet som främjar ett effektivt resande och möjlighet att bo på landsbygden.

GÅNG- OCH CYKELVÄGAR

- För att förbättra framkomligheten och knyta samman olika områden föreslås etablering av fler gång- och cykelvägar.
- Kommunen anser att det är viktigt att trafiksäkerhetsåtgärder vidtas i syfte att skapa säkra skolvägar.
- Kommunen har för avsikt att anlägga en gång- och cykelväg som förbinder Altuna med Kanisområdet.
- Det bör anläggas en gång- och cykelväg mellan Nygård och Älvsbyn.
- Det bör anläggas en gång- och cykelväg mellan Nystrand och Älvsbyn.
- I samband med utformningen av kommunens promenadstråk bör belysningen av dessa ses över för att göra stråken säkrare och mer attraktiva genom att t.ex. lyfta fram vattnet och älven.

KOLLEKTIVTRAFIK

- Kollektivtrafiken bör utvecklas så att fler väljer att åka kollektivt. Det är viktigt med snabb- och direktbussar till grannkommunerna.
- Vid planering av nya bostadsområden ska de planeras för en fungerande kollektivtrafik med så litet behov av transporter som möjligt för miljöns skull.
- Det behövs fler hållplatser i centrala Älvsbyn för att minska avståndet till närmsta busshållplats och underlätta för resande med kollektivtrafik.
- Busshållplatser för skolområden ska göras trafiksäkra.
- Evenemangsbussar till destinationer både inom och utanför kommunen bör införas.
- Det är viktigt att det finns hållplatser i de större byarna.
- Samtliga busshållplatser bör vara belysta.
- En bättre samordning bör på sikt ske mellan olika trafikslag för att kombinera persontrafik, godstrafik, färdtjänst etc. för att verka för en hållbar utveckling.

ANPASSNING TILL MILJÖBILSSAMHÄLLET

- Det är viktigt att infrastruktur för miljöbränslen och laddinfrastruktur för elbilar planeras så att framtida behov kan tillgodoses både i centrala Älvsbyn och i byarna.
- Planeringen av infrastruktur för alternativa bränslen bör göras i samarbete med kringliggande kommuner.
- Kommunen har som avsikt att uppföra laddinfrastruktur för elbilar på tre platser i tätorten. Utöver detta samt för tankstation för gas avser inte kommunen att uppföra några anläggningar. Kommunen anser att detta ska regleras av marknaden.

9.10 MILJÖKONSEKVENSER

INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNIKATIONER

JÄRNVÄG

Det bedöms generellt finnas möjligheter att bättre samordna transporter av gods och personer såväl inom som utanför kommunen. En samordning av transporter för att minska antalet kilometer som körs minskar utsläpp av växthusgaser. Åtgärden bidrar till uppfyllandet av miljömålen frisk luft, god bebyggd miljö samt begränsad klimatpåverkan. Transporter via järnväg bedöms vara ännu bättre ur klimatsynpunkt än transporter på väg. Tågtrafiken orsakar på vissa ställen buller och vibrationer som kan vara skadliga för människors hälsa.

GODSTERMINAL

En utbyggnad av godsterminalen i Älvsbyn innebär inte att opåverkade naturområden tas i bruk. Den industrimark som kommer att tas i anspråk i sådana fall nyttjas idag inte optimalt. Åtgärden bidrar främst till uppfyllandet av miljömålen frisk luft och begränsad klimatpåverkan då transporter på järnväg kan ersätta transporter på väg.

VÄGAR

Bra vägar underlättar transporter och slitage på fordon och släp blir med bra vägar inte onödigt stort. Underhåll och skötsel på befintligt vägnät kan kräva ett uttag av ändliga resurser i form av naturgrus eller kan innebära en användning av produkter som kan ge läckage av metaller och andra ämnen till naturmiljön om dagens metoder för vägunderhåll används. Det är svårt att se helheten i hur åtgärden bidrar till uppfyllandet av miljömålen. Ökande trafik som bra vägar ofta genererar medför ökade utsläpp, och kan leda till en sämre luftmiljö genom att partiklar från vägar och utsläpp av avgaser från fordon kan öka. Det finns en risk att miljömålen en giftfri miljö samt god bebyggd miljö inte nås. Åtgärden innebär inte att opåverkade naturområden tas i bruk eftersom den endast avser befintligt vägnät. Ett växande samhälle medför att nya trafiklösningar måste tillskapas för att upprätthålla en god säkerhet och miljö, i synnerhet inom tätbebyggda områden.

GÅNG- OCH CYKELVÄGAR

Åtgärden bidrar även till uppfyllandet av miljömålen begränsad klimatpåverkan, frisk luft och god bebyggd miljö samt ingen övergödning.

KOLLEKTIVTRAFIK

En satsning på kollektivtrafik innebär att bilkörningens andel av främst persontransporter kan minska. Bilberoendet i samhället kan också minska om det finns en väl fungerande kollektivtrafik som uppfyller behovet av transporter. Åtgärden möjliggör en minskning av utsläpp av växthusgaser och kan bidra till uppfyllandet av miljömålet begränsad klimatpåverkan. Om färre bilar behövs i samhället leder det också till hushållning med naturresurser och att mindre ytor behövs för parkering av fordon när dessa inte är i trafik.

ANPASSNING TILL MILJÖBILSAMHÄLLET

Att möjliggöra en övergång till fossilbränslefria fordon genom en utbyggnad av infrastrukturen möjliggör en minskning av utsläpp av växthusgaser. Elfordon ger även upphov till mindre buller än fordon som drivs med förbränningsmotorer. Åtgärden bidrar till uppfyllandet av miljömålen begränsad klimatpåverkan och en god bebyggd miljö.

FLYG

Planförslaget innebär möjliggörande av förlängning av landningsbanan vid Vidsel Test Range med ca 500 meter i sydöstlig riktning. Åtgärden bör föregås av samråd med berörd sameby samt en utredning av eventuella natur- och kulturvärden för att om möjligt kunna bevara dessa. I övrigt bedöms inga ändringar gällande flyget vara aktuella. Översiktsplanen innebär inga ändringar i övrigt av befintlig verksamhet.

10 ENERGIPRODUKTION OCH TEKNISK FÖRSÖRJNING

10.1 VINDKRAFT

I 2011 års översiktsplan utpekades områden för storskalig vindkraft. Vindkraft sågs som ett mycket starkt intresse i kommunen och var då även utpekad som riksintresse.

Att etablera vindkraftparker i kommunen har sedan dess visat sig svårt då det finns flera konkurrerande riksintressen som kommer i konflikt med intresset för vindkraft, däribland riksintresset för rennärning, Natura 2000 och riksintresse för totalförsvaret.

10.2 VATTENKRAFT

Det finns för närvarande inte någon vattenkraftbaserad elproduktion inom kommunen. I Piteälvens översta del och i Sikfors nedströms kommungränsen till Piteå finns dammar för reglering av vatten till Sikfors kraftverk.

Samtliga sjöar och vattendrag som tillhör Piteälvens avrinningsområde och Piteälven tillhör det europeiska miljönätverket Natura 2000. Enligt 4 kapitlet 6§ miljöbalken får vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål inte utföras i nationalälvarna Torneälven, Kalixälven, Piteälven och Vindelälven med tillhörande vattenområden, källflöden och biflöden.

Alterälvens vattensystem ingår inte i något Natura 2000-område och har inget motsvarande skydd. Därför skulle det möjligen kunna vara aktuellt för utveckling av småskalig vattenkraft om en sådan verksamhet kan få tillstånd enligt miljöbalken.

10.3 SOLENERGI

Det finns inga anläggningar för solenergi som drivs av kommunen. Solenergi har i privata anläggningar visat sig ha god verkningsgrad redan från månadsskiftet februari – mars.

Älvsbyns kommun har genom Borgmästaravtalet åtagit sig att sänka koldioxidutsläppen med 20% till år 2020 och 2035 ska kommunen vara fossilbränslefri. I syfte att nå målen är en ökad användning av förnybar solenergi önskvärd. Kommunen är därför positiv till att såväl privatpersoner som företag i kommunen installerar solceller för uppvärmning och elproduktion.

10.4 ELNÄT

En stamnätsledning finns i kommunens västra del. Vid planering och verksamhetsförändring i närheten av stamnätet ska samråd med Svenska kraftnät ske. Vid planering och verksamhetsförändring i närheten av regionnätet ska samråd ske med berörda anläggningsägare.

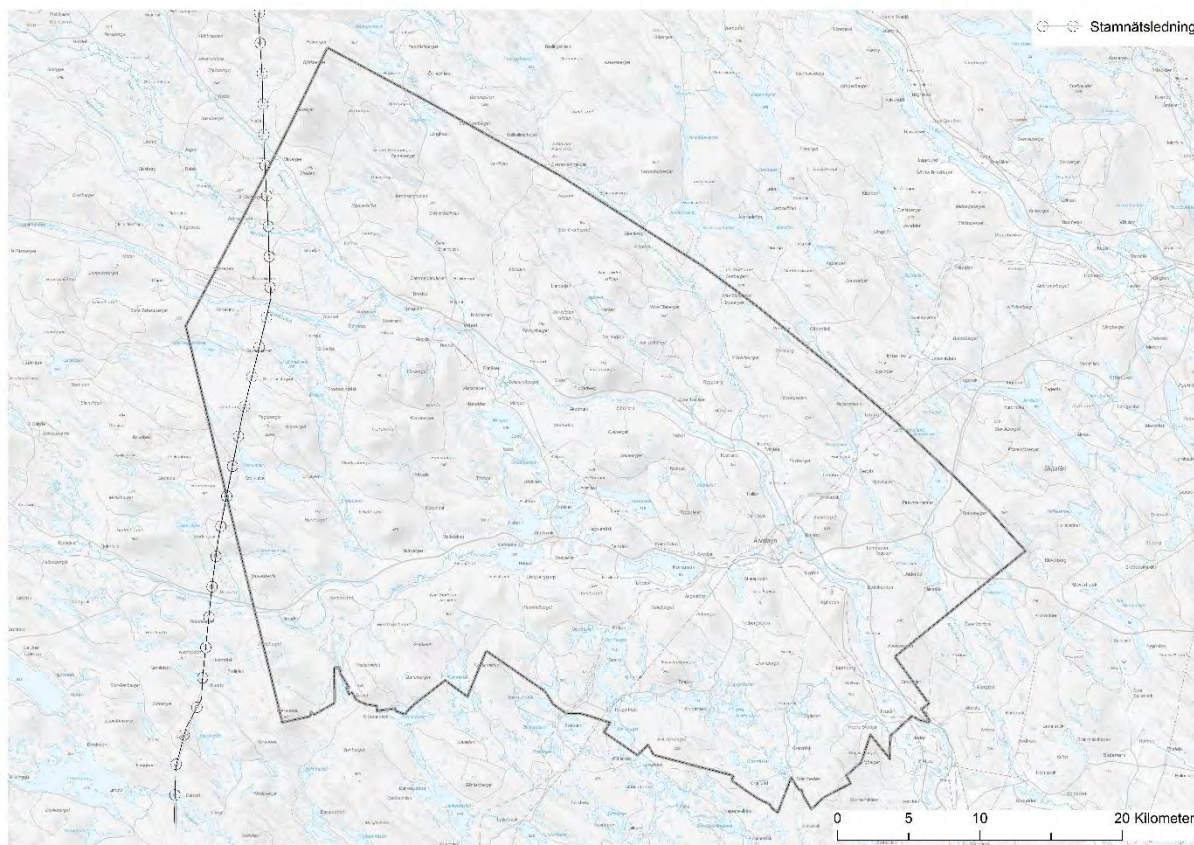

Bild 12 Stamnåtsledning.

10.5 FJÄRRVÄRME

I centrala Älvsbyn finns sedan länge ett fjärrvärmeverk som det kommunala bolaget Älvsbyns Energi AB ansvarar för. Sedan fjärrvärmeverket som drivs med bibränsle etablerades har luften förbättrats betydligt i Älvsbyn eftersom vedeldningen har minskat. Fjärrvärmeverket är ett kraftvärmeverk och kan producera förnybar el. De flesta större fastigheter inklusive industrierna Älvsbyhus och Polarbröd är anslutna till fjärrvärme. Av ca 1000 villor har 950 fjärrvärme för sin uppvärmning. Även de flesta flerbostadshus i centrala Älvsbyn värms med fjärrvärme.

I Vidsel finns en småskalig biobränslebaserad fjärrvärmeanläggning i anslutning till skolan.

Småskaliga moderna fjärrvärmeanläggningar skulle kunna förbättra luftmiljön i byarna. Olika energikällor som kan nyttjas i byarna är jordvärme, bergvärme, sjövärme, solenergi, pellets, flis, eller andra biobränslen.

Energiskog bör i framtiden kunna växa på marker som inte behövs för livsmedels- eller foderproduktion. Skogsråvaran som där produceras kan nyttjas i större utsträckning för energutvinning.

10.6 BREDBANDSUTBYGGNAD OCH TELEKOMMUNIKATION

Under hösten 2017 upphörde Älvsbyns Kommun att vara tjänsteleverantör i Älvsbyns Kommuns Stadsnät. Istället får kunderna själva välja tjänsteleverantör. Detta gäller både privat- och företagskunder. I samband med att kommunen slutade vara tjänsteleverantör avvecklades även maildomänen älvbyn.com.

Älvsbyns kommun strävar efter att nå de nationella målen för IT-infrastruktur. Kommunen har via Landsbygdsprogrammet sökt EU-stöd för bredbandsutbyggnad i kommunen för perioden 2017 – 2020. En viktig del med att bygga ut bredbandet är att minska resandet till och från jobbet och göra landsbygden mer levande genom att möjliggöra att man kan arbeta hemifrån.

De byar som är med i ansökan om medel för bredbandsutbyggnad är Bredsel, Gransträsk, Hällan, Nybyn, Nystrand, Pålsträsk, Stockfors, Tvärån, Tväråsel och Övraby. Under våren 2017 hölls informationsmöten i samtliga byar och anmälningar har mottagits. Under 2017 och 2018 anlades bredband i Pålsträsk och anmälningar från fastighetsägare i de övriga byarna tas emot löpande.

Telekommunikationerna bedöms inte vara tillräckligt väl tillgodosedda i hela kommunen.

10.7 RENHÅLLNING OCH AVFALLSHANTERING

En renhållningsordning med renhållningsföreskrifter och avfallsplan avseende 2017 - 2020 för Älvsbyns kommun är antagen. I renhållningsordningen finns mål för kommunens avfallshantering som ska följas upp årligen i samband med uppföljning av den strategiska planen.

Älvsbyns kommuns återvinningscentral, delvis byggd i återvunnet material, stod klar på Altuna industriområde 2010. Genom att erbjuda möjligheten att centralt i Älvsbyn kunna ta tillvara inlämnat, källsorterat avfall åt både privatpersoner och företag bidrar nu återvinningscentralen till kommunens hållbarhetsmål. På återvinningscentralen finns även en inert deponi, för mottagning av inert avfall (avfall som inte förändras kemiskt eller biologiskt).

Älvsbyns Energi AB har på uppdrag av kommunen det övergripande ansvaret för avfallsfrågorna i kommunen. Det avfall som sorterats av hushållen lämnas i kommunens insamlingsystem eller i de som producenterna tillhandahåller vid sju återvinningsstationer.

Upprustning och i vissa fall omlokalisering av återvinningsstationerna i kommunen pågår och kommer att vara slutförd år 2022.

10.8 VATTEN OCH AVLOPP

Samtliga avloppsreningsverk och vattenverk har god kapacitet, både för dagens behov och för framtiden. Som alternativ till grundvattentäkterna kan vattnet i Piteälven användas för framställning av dricksvatten om behov skulle uppstå. Det finns också en vattenförande grusås som ännu inte används för vattenutvinning.

En ny VA-strategi för Älvsbyns kommun antogs 2016. Kommunen har sex vattenverk i funktion som producerar 600 000 kbm dricksvatten per år. Samtliga är vattentäkter är grundvattentäkter. Älvsbyns Energi AB arbetar för närvarande med att ta fram vattenskyddsområden och föreskrifter för de kommunala vattentäkterna i Tvärån, Älvsbyn, Tväråsel och Vidsele. Även för Visträsk ska ett vattenskyddsområde tas fram. Vattentakten i Nystrand kommer att avvecklas. Kommunen har även en nyligen anlagd reservvattentäkt som ska kunna tas i bruk 2019.

Utöver kommunalt vatten finns även många fastighetsägare med enskilda vattentäkter (egna brunnar).

I kommunen finns tre större avloppsreningsverk, Älvsbyn, Vidsele och Visträsk och ett antal mindre kommunala avloppsanläggningar. Verksamhetsområden för vatten och avlopp finns i Älvsbyn och i de större byarna. Utanför de kommunala verksamhetsområdena ansvarar fastighetsägare själva för sin avloppshantering.

Pågående projekt är anläggning av vatten- och avlopp inom ett nytt verksamhetsområde för vatten och avlopp gällande sträckan Övraby till Nystrand som beslutades 2017. Tidplan för projektet är tre år.

10.9 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

ENERGIPRODUKTION OCH TEKNISK FÖRSÖRJNING

VINDKRAFT

- Det finns inte längre något område av riksintresse för vindkraft utpekad i Älvsbyns kommun. Kommunen har med bakgrund av detta samt med anledning av att etablering av vindkraft i tidigare utpekade områden skulle visa sig komma i konflikt med flera riksintressen, tagit ställning för att någon vindkraftsetablering *inte* ska ske.

SOLENERGI

- Kommunen är positiv till solenergianläggningar.

FJÄRRVÄRME

- En behovsutredning bör genomföras avseende fjärrvärme dels i nya bostadsområden och dels i byarna.
- Fjärrvärmenätet bör vid behov byggas ut om det tillkommer fler bostadsområden kring tätorten.
- Kommunen anser att nytillkommande industrifastigheter och flerbostadshus ska anslutas till fjärrvärmenätet.

TELEKOMMUNIKATIONER OCH BREDBAND

- Bredbandsnätet bör utvecklas och förbättras så att det når alla byar och alla delar av centrala Älvsbyn.
- Telekommunikationer bör förbättras så att dessa fungerar tillfredsställande i hela kommunen.

- Vid etableringar som kan verka störande för mottagningen av radiosignaler ska samråd hållas med berörda radiolänkoperatörer.

RENHÅLLNING OCH AVFALLSHANTERING

- Kompostering ska kunna utföras på respektive fastighet, enligt gällande avfallsplan.
- Kommunens omhändertagande av komposterbart avfall ska ske med bästa tillgängliga teknik, och hanteringen ska vara miljö- och kostnadseffektiv.
- Återvinningsstation bör finnas i de större byarna.

VATTEN OCH AVLOPP

- I det nya verksamhetsområdet för vatten och avlopp i Hällan ska ny VA-ledning anläggas under 2018 - 2020.
- I kommunens VA-strategi föreslås att verksamhetsområden för vatten och avlopp senast 2030 ska finnas i områden med sammanhållen bebyggelse eller i andra områden om det behövs för att uppnå god status för vattenförekomsterna. Granträsk, Stockfors och Kolkstrand som idag inte har utpekade verksamhetsområden har bedömts kunna bli aktuella, särskilt om ytterligare bostäder etableras i dessa områden.
- Allt avfall och avloppsslam bör i första hand tas om hand lokalt i kommunen.

10.10 MILJÖKONSEKVENSER

ENERGIPRODUKTION OCH TEKNISK FÖRSÖRJNING

FJÄRRVÄRME

En utbyggd biobränslebaserad fjärrvärme innebär att utsläpp till luft av partiklar och växthusgaser minskar jämfört med om varje fastighet värms upp med exempelvis vedeldning. Åtgärden bedöms medverka till uppfyllandet av miljömålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft och god bebyggd miljö. Åtgärden kan innebära att opåverkade vatten- och naturområden tas i bruk vid ledningsdragning och uppförande av anläggningar. En lokalisering i anslutning till befintlig bebyggelse, vilket troligen blir aktuellt med tanke på förluster vid lång ledningsdragning, minskar dock risken för att värdefulla natur- eller kulturområden förstörs.

TELEKOMMUNIKATIONER OCH BREDBAND

Ett väl utvecklat bredbandsnät möjliggör att människor i högre utsträckning kan arbeta från hemmet och därmed ett minskat resande vilket gör att belastningen på miljön minskar. Åtgärden bidrar till uppfyllandet av miljömålen begränsad klimatpåverkan, Frisk luft och god bebyggd miljö. Åtgärden innebär med stor sannolikhet att opåverkade naturområden tas i bruk för ledningsnät och mobilstationer.

RENHÅLLNING OCH AVFALLSHANTERING

En hållbar avfallshantering med lokalt omhändertagande innebär om det sker i alla hushåll en minskning av transporter. Samtidigt ökar risken för att egna transporter av avfall till avfallsanläggningar ökar. Lokal kompostering kan innebära att större utsläpp av växthusgaser sker än om processen kan ske i kontrollerad form med en reaktorbaserad teknik. Totalt sett kan det bli en ökning av utsläpp av växthusgaser jämfört med dagens nivå. Åtgärden bedöms motverka uppfyllandet av miljömålen begränsad klimatpåverkan, Frisk luft och god bebyggd miljö. Åtgärden innebär troligen inte att opåverkade naturområden tas i bruk.

VATTEN OCH AVLOPP

Det finns ett stort antal enskilda avloppsanläggningar i kommunen av varierande kvalitet. Dessa kommer under de närmaste åren att inventeras och krav ska ställas på åtgärder för att minska belastningen på miljön. Några av de kommunala anläggningarna är i behov av upprustning. En fortsatt upprustning och utvidgning av kommunalt vatten- och avloppsledningsnät innebär att belastningen på miljön kan minska genom att en större del av allt avloppsvatten i kommunen genomgår en högre reningsgrad än vad som normalt är fallet i enskilda anläggningar. Piteå kommun har ett föreslaget skyddsområde för sin huvudvattentäkt i Svensbyfjärden där delar av den tertiära zonen ligger inom Älvsbyns kommun. Det är därför av största vikt att de kommunala avloppsreningsverken och andra kommunala och privata avloppsanläggningar med Piteälven som recipient har en fullgod renande funktion. Kommunen ställer krav på hög skyddsnivå för nya avloppsanläggningar inom Piteälvens Natura 2000-område för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska följas.

Planerade åtgärder bedöms bidra till att uppnå miljömålen biologisk mångfald, levande sjöar och vattendrag, ingen övergödning och grundvatten av god kvalitet. Nya ledningsdragningar och anläggning av reningsverk eller andra anläggningar kan innebära påverkan på orörda vatten- och naturområden eller värdefull kulturmiljö.

11 VÄRDEFULLA ÄMNINGEN OCH MINERAL

11.1 MALMFYNDIGHETER

Mot bakgrund av EU:s övergripande mål att säkra Europas tillgång till råvaror för europeisk industri och i syfte att stärka Sveriges position som EU:s ledande gruv- och mineralnation har Länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten tagit fram en gemensam strategi för ”Innovativ och hållbar utveckling av mineralsektorn i Norrbottens och Västerbottens län – 2025”. Regionens vision för 2025 är att ”Norrbotten och Västerbotten har utvecklat och stärkt sin ledande ställning inom innovativ och hållbar utveckling av mineralsektorn, såväl nationellt som internationellt”.

Prospektering för gruvnäring pågår inom flera områden i kommunen och ur näringspolitisk synvinkel och sysselsättningsperspektiv är det intressant om gruvföretag etableras i kommunen. Det går även i linje med kommunens vision och blir ett led i regionens utveckling.

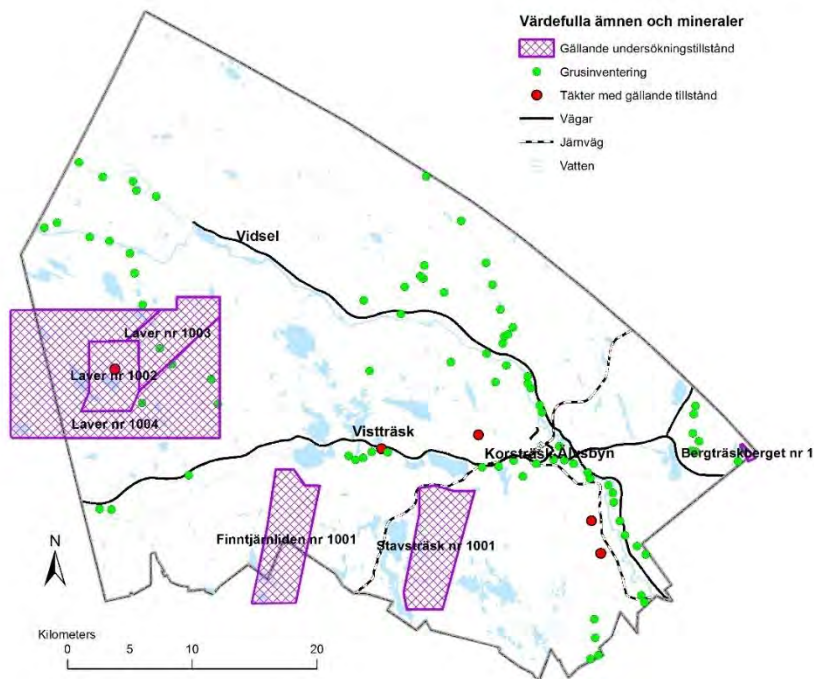

Bild 13 Pågående undersökningstillstånd januari 2018.

Ett projekt som skulle få stor betydelse för Älvsbyns kommun är ett öppnande av Lavergruvan där resultat av undersökningar som utförts av Boliden Mineral AB visat en fyndighet värd över 100 miljarder kronor. Bolaget har gått vidare med ansökan om bearbetningskoncession. Länsstyrelsen i Norrbotten har i samrådet anfört att en gruva skulle medföra risk för påtaglig skada på Natura-2000 området och rennäringen. Mot bakgrund av detta har Bergsstaten beslutat att avslå bolagets ansökan då Boliden Mineral AB inte i ett första steg sökt ett Natura 2000-tillstånd. Boliden Mineral AB har i början av 2017 överklagat ärendet till regeringen med begäran om att de ändrar Bergsstatens beslut eller att ärendet ska återgå till Bergsstaten för fortsatt handläggning. Prövning av en framtida gruvdrift i kommunen föregås av sedvanlig prövning enligt miljöbalken där för rennäringens del 3 kap 5 § miljöbalken är av stor vikt. Denna prövning görs inte av kommunen.

Behovet av metaller ökar eftersom nästan all modern teknisk utrustning och stora delar av infrastrukturen tillverkas med komponenter av metall. Oavsett var i världen gruvbrytning sker blir det miljökonsekvenser.

11.2 GRUSTÄKTER OCH BERGTÄKTER

En inventering av naturgrus och bergtillgångar inom Älvsbyns kommun gjordes i början av 1990-talet. Inventeringen visar att de största samlade grusförekomsterna inom kommunen finns i de grusåsar som följer Pite älvdal och som delar sig till en västlig del vid Älvsbyn. Till detta system hör också Stockforsåsen och åsen längs Isträskbäckens dalgång. Ett annat åssystem uppträder i den nordvästra delen av kommunen, mellan Solbacka och Bäckdal. Detta system av åsar, kullar och ett högsta kustdelta är till stora delar oexploaterat och därmed geovetenskapligt mycket värdefullt. Det finns för närvarande två aktiva kommersiella bergtäckter och två grus-/sand- /moräntäckter med tillstånd i kommunen. Därutöver finns ett antal mindre grustäckter till husbehov.

11.3 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

VÄRDEFULLA ÄMNEN OCH MINERAL

MALMFYNDIGHETER

- Kommunen bedömer generellt att riksintresse mineral avseende Laver ska väga tungt vid konflikt med övriga riksintressen enligt 3 kap 5 - 8 §§ MB, inklusive naturreservat, Natura 2000, kulturmiljö och rennäringen.
- Områden som är intressanta för brytning av mineraler bör få exploateras för gruvverksamhet, som exempelvis Laver som är riksintresse och Avaträsket som är ett allmänt intresse.

GRUSTÄKTER OCH BERGTÄKTER

- Grus är en ändlig resurs vars användning ska begränsas enligt det nationella miljömålet Grundvatten av god kvalitet. I första hand bör därför grus i Älvsbyns kommun framställas ur bergtäckter.

11.4 MILJÖKONSEKVENSER

VÄRDEFULLA ÄMNEN OCH MINERAL

Framtida gruvbrytning i Älvsbyns kommun kan lokalt leda till utsläpp av metaller och andra föroreningar till luft och vatten. En gruva genererar ökade vägtransporter lokalt och förändrad markanvändning i geografiskt förhållandevis stora områden med stora mängder avfall som måste lagras. De flesta miljömålen påverkas därmed lokalt negativt av en gruvetablering. Eftersom gruvor har en betydande miljöpåverkan krävs en mycket omfattande miljöprövning inför etableringen av en ny gruva. Riksintressen har alltid företräde framför allmänna och enskilda intressen. Det innebär att om en verksamhet ska gå före ett riksintresse behöver den ha riksintressestatus. Behovet av metaller ökar i världen och Sverige är en nettoimportör av bland annat koppar som behövs för den pågående omställningen till ett fossilfritt samhälle med bland annat elfordon. Produktion som sker i fattiga länder bedrivs inte alltid på ett hållbart sätt. Rättviseaspekten där ett rikt land som Sverige inte bör utnyttja länder i andra delar av världen för att bygga sin välfärd står i konflikt med andra av hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Piteå kommun har sin huvudvattentäkt i Svensbyfjärden som ligger nedströms i Piteälven. Även Älvsbyns huvudvattentäkt och vattentäckterna i Vidsel och Tväråselet ligger nära Piteälven och har skyddsområden som går ut i Piteälven. Av denna anledning är dammsäkerhet vid en gruvetablering som kan påverka Piteälvens vattensystem av största vikt för både Älvsbyns och Piteå kommuner.

Kommunens ställningstagande att i första hand utvinna grus ur bergtäckter är en direkt anpassning till delmålet för naturgrus under det övergripande miljömålet en god bebyggd miljö men kan även ha en positiv inverkan på miljömålet grundvatten av god kvalitet då grusåsar ofta är grundvattenförande.

12 OPÅVERKADE OMRÅDEN

Stora delar av kommunen är måttligt påverkade av större exploateringsföretag men det finns även områden som är helt opåverkade.

Det är främst aktivt skogs- och jordbruk som använder de största arealerna. Vid sidan av skogs- och jordbruk finns rennäringen som också använder marken främst för bete till renarna. Det finns inte några riktigt stora opåverkade områden liknande de i kommunerna längre norrut och västerut. De flesta områden som är av urskogskaraktär har avsatts som naturreservat eller biotopskyddsområden med eller utan naturvårdsavtal.

12.1 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

OPÅVERKADE OMRÅDEN

- Kommunen avser att i första hand sträva efter att större enskilda industrietableringar lokaliseras i befintliga industriområden under förutsättning att det inte rör sig om en ny gruva eller någon annan verksamhet som på grund av sin karaktär måste finnas på en specifik plats.
- Kommunen avser att i andra hand göra en bedömning av i vilka alternativa lägen en större industrietablering innebär minst påverkan på människors hälsa, miljön och landskapet.

12.2 MILJÖKONSEKVENSER

OPÅVERKADE OMRÅDEN

Genom att lokalisera större företagsetableringar till befintliga planlagda industriområden, eller efter en noggrann lokaliseringsprövning, hushållar kommunen dels med opåverkade områden och dels med mark som behövs för andra ändamål som exempelvis skogsproduktion, rennäring och livsmedelsproduktion. Det gör också att störningar för boende kan minimeras eller helt undvikas. Miljöfarliga verksamheter prövas enligt miljöbalken. En noggrann miljöprövning och en för miljön och människors hälsa ändamålsenlig lokalisering gör att de nationella miljö- och hållbarhetsmålen påverkas negativt i så liten omfattning som möjligt.

DEL 3 HÄNSYN

KAPITLET VISAR HUR ÄLVSBYNS KOMMUN AVSER ATT TA HÄNSYN TILL OLIKA INTRESSEN I DEN FYSISKA PLANERINGEN. OMRÅDEN MED SÄRSKILDA KVALITETER ELLER ANDRA FÖRHÅLLANDEN SOM DET BÖR TAS HÄNSYN TILL VID EXEMPELVIS DETALJPLANERING ELLER BYGGLOVSPRÖVNING REDOVISAS. HÄNSYNSOMRÅDENÄR SÄVÄL LAGSTADGADE GENOM RIKSINTRESSEUTPEKANDEN SOM SAKFRÅGOR SOM UTGÖR PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR FÖR KOMMUNEN; RIKSINTRESSEN, NATURVÄRDEN OCH KULTURMILJÖVÄRDEN. I AVSNITTET MILJÖ OCH RISKFAKTORER BESKRIVS OMRÅDEN OCH FÖRHÅLLANDEN SOM KAN PÅVERKA MILJÖN ELLER MÄNNISKORS HÄLSA OCH SÄKERHET.

13 RIKSINTRESSEN

Geografiska områden som är av nationell betydelse för en rad olika samhällsintressen kan pekas ut som områden av riksintresse. De kan vara viktiga av olika skäl – det handlar både om bevarande- och exploateringsintressen. Utpekade riksintresseområden är mark- och vattenområden som har olika skyddsbehov, till exempel för att de är känsliga ur ekologisk synpunkt, innehåller värdefulla ämnen eller material eller är särskilt lämpliga för industrianläggningar. Inom de utpekade områdena får inte åtgärder som påtagligt kan skada de angivna värdena eller påtagligt försvåra det avsedda utnyttjandet av marken vidtas.

Gemensamt för alla allmänna intressen är att de enligt miljöbalken så långt möjligt ska skyddas mot påverkan som skadar intresset. Riksintressen väger alltid tyngre än ett eventuellt motstående lokalt allmänintresse. Områden av riksintressen ska skyddas och ska därför prioriteras i den fysiska planeringen.

I samband med ökade anspråk på markanvändning, oavsett riksintresse kan målkonflikter uppstå som måste hanteras vid prövning inför olika etableringar. Enligt miljöbalken 3 kap. 10§ gäller följande: Om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, ska företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Behövs området eller del av detta för en anläggning för totalförsvaret ska försvarsintresset ges företräde.

Frågan om riksintresse avgörs först i samband med ett rättsverkande beslut.

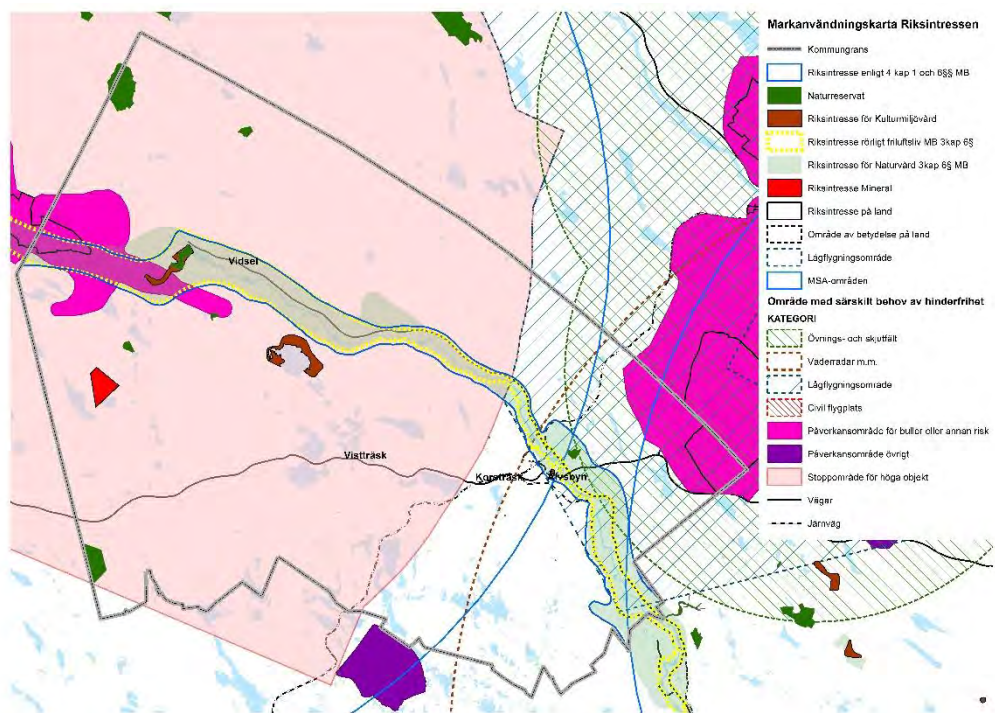

Bild 14 Markanvändningskarta riksintressen. Kartan finns även i A3-format, se bilaga 2.

13.1 OMRÅDE MED MINERALISKA ÄMNEN AV RIKSINTRESSE

Laverområdet är ett avgränsat område som är utpekad som riksintresse på grund av den rika förekomsten av mineraliska ämnen i området, bland annat koppar.

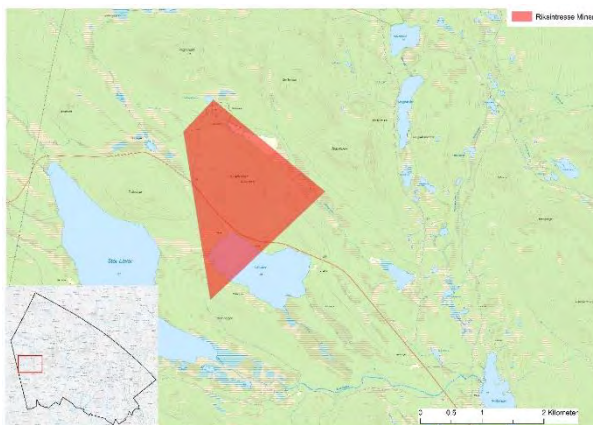

Bild 15 Riksintressen mineral i Laver.

13.2 RIKSINTRESSEN FÖR KULTURMILJÖ

13.2.1 Kyrkmalmen (k67)

Kyrkmalmen är ett kulturområde som ligger centralt i Älvsbyn. Här ligger Älvsbyns kyrka som är skyddad enligt kulturmiljölagen. I området finns bevarade kyrkstugor som användes av folk från landsbygden när de skulle besöka kyrkan. Området är av riksintresse för kulturmiljövården och är skyddat genom detaljplan. Här ska byggnader bevaras och ändring eller utökning av den befintliga bebyggelsen får endast ske om det kan prövas lämpligt med hänsyn till områdets miljövården och kulturhistoriska karaktär.

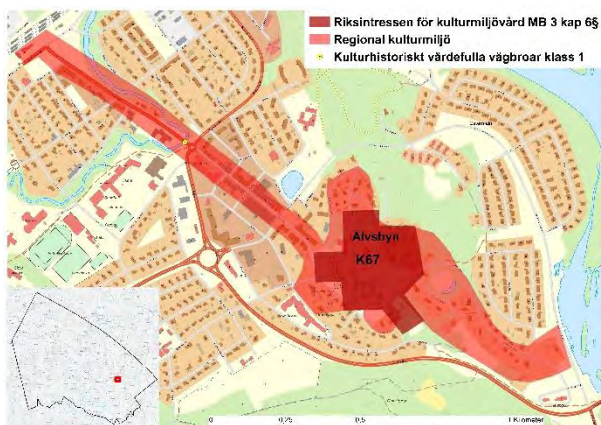

Bild 16 Kulturmiljöområde Kyrkmalmen (K67), bild 17 Området Kyrkmalmen ingår i den regionala kulturmiljön för Älvsbyns centrum.

13.2.2 STORFORSEN OCH FLOTTNINGSEPOKEN (K68)

Hela Storforsenområdet utgör riksintresse för kulturmiljövård. Inom området finns flera välbevarade anläggningar för omläggningen av älvfåran för att göra flottningen förbi Storforsen möjlig. "Döda fallet" är en av länets märkligare lämningar efter flottningen och belyser tydligt flottningens betydelse för inlandet. Området förvaltas av Länsstyrelsen som har att bevaka att riksintresset inte skadas.

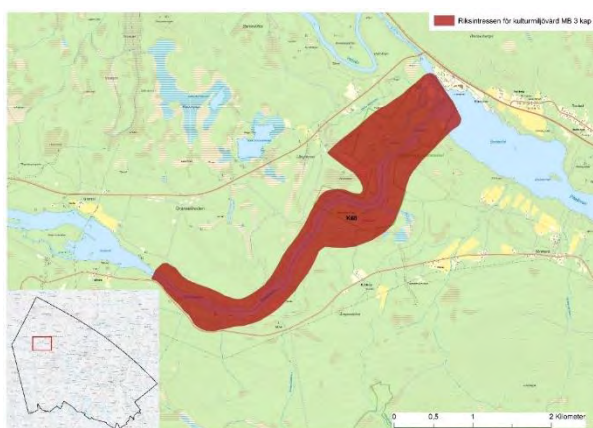

Bild 18 Kulturmiljöområde Storforsen (K68)

13.2.3 Manjärv (k69)

I Manjärv finns en miljö som är av riksintresse för kulturmiljövård. Riksintressets främsta värde är bymiljön med sitt odlingslandskap. Uttrycket för riksintresset är bevarad bebyggelse och att sambandet mellan gårdar och marker, vatten och skogar sällsynt tydligt visar på en ekonomisk helhet där människor levt i balans med en givmild natur. Området är relativt okänt och behöver marknadsföras samtidigt som det ska bevaras. Kommunen anser att viss utveckling av bebyggelse bör kunna ske inom utpekade LIS-områden så att de kulturvärden som finns kan upprätthållas. Bebyggelse bör endast tillåtas om den kan uppföras utan att riksintresset hotas. I förekommande fall ska samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet ske.

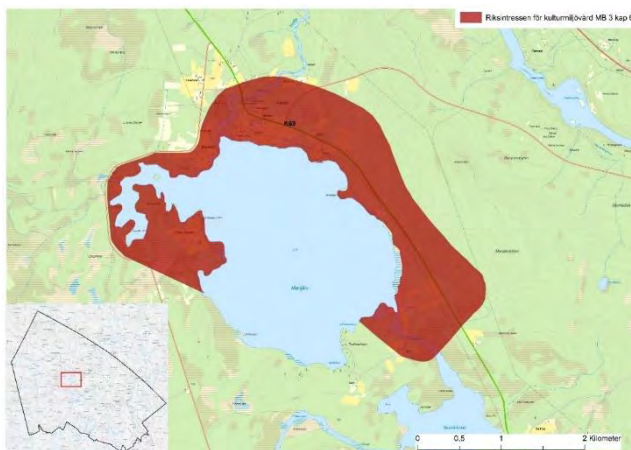

Bild 19 Kulturmiljöområde Manjärv (K69)

13.3 RIKSINTRESSE VÄGAR OCH JÄRNVÄGAR

Stambanan genom övre Norrland och Piteåbanan som båda går genom centrala Älvsbyn är järnvägar utpekade som riksintresse. Det finns endast en väg av riksintresse som går genom kommunen. Det är väg 94, som går från Antnäs strax utanför Luleå Airport till Arvidsjaur där den ansluter till väg 95 mot Norge.

Dessa vägar är av stor betydelse för kommunens medborgare men även andra trafikanter som har start- eller målpunkter utanför kommunen. Ny bebyggelse ska uppföras med tillräckligt skyddsavstånd så att riksintresset inte hotas. Det är viktigt att tidigt i planprocessen utreda konsekvenser på befintliga funktioner och transportsystem samt föreslå åtgärder så inte riksintresset påtagligt skadas.

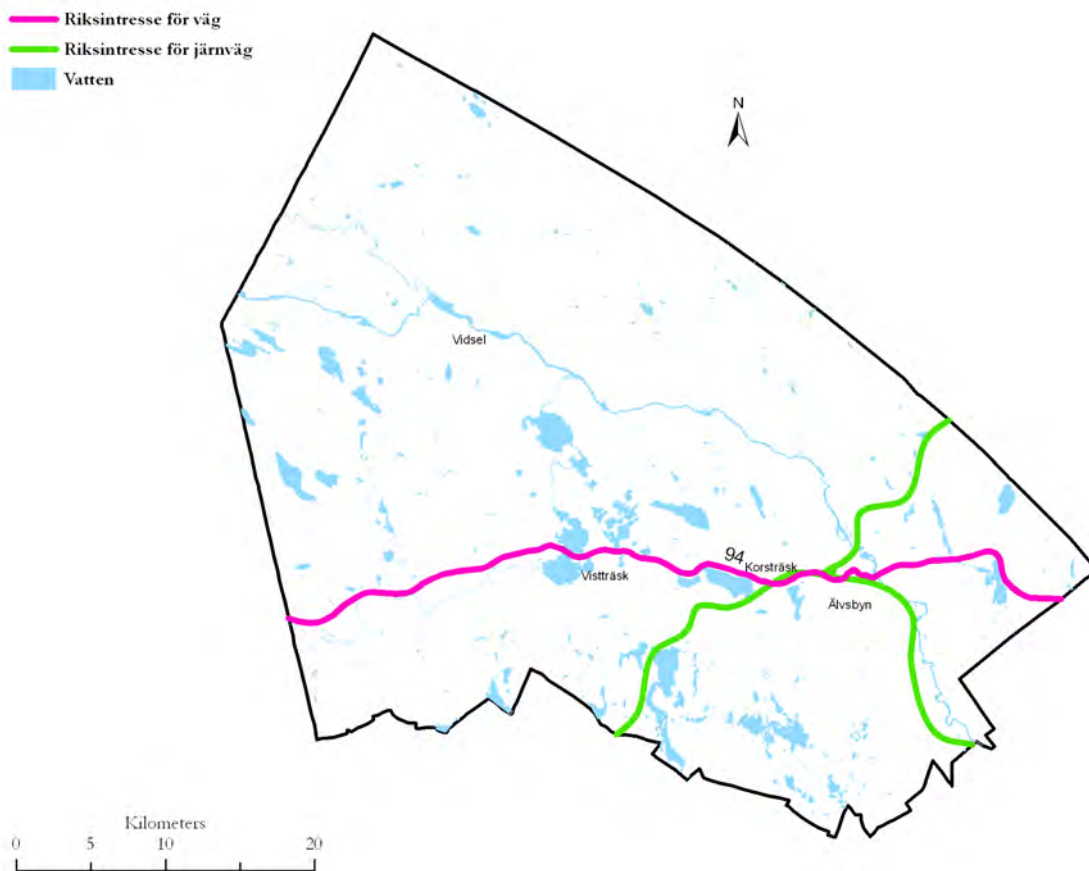

Bild 20 Riksintresse för vägar och järnvägar.

13.4 RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARET

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap. 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygplatser som redovisas öppet, dels områden som av sekretessskäl inte kan redovisas öppet.

Älvsbyns kommun berörs av två områden av riksintresse för totalförsvaret, Vidsels övningsflygplats och Bodens södra skjutfält. Dessa har en omgivningspåverkan dels i form av buller, dels i form av behov av hinderfrihet runt områdena.

FMV Vidsel Test Range (tidigare RFN) och övningsområdet kring Vidsel i kommunens nordvästra hörn utgör militära riksintressen och ska därför inte exploateras för annan verksamhet. Dessa områden ingår i Försvarsmaktens så kallade ”stoppområde” som avser höga objekt kopplade till flygsäkerheten och Försvarsmaktens operativa krav. I förekommande fall ska kommunen samråda med försvarsmakten om en etablering kan innebära skada på riksintresset.

Inom sammanhållen bebyggelse ska samråd ske vid höga objekt som är högre än 45 meter och utanför sammanhållen bebyggelse om byggnader blir högre än 20 meter.

Området för Bodens södra skjutfält i kommunens östra hörn i närheten av Pålsträsk och Pite-Altrevattnet ska inte heller exploateras på grund av de militära intressena och på grund av de höga bullernivåerna i anslutning till de militära områdena. Samråd med Försvarsmakten ska ske i alla plan- och lovärenden gällande nyetablering av en- och tvåbostadshus inom influensområden för buller eller annan risk, samt vid prövning av ärenden om etablering av höga objekt i de utpekade hinderfria områdena, se bild nedan.

Försvarets riksintresse är det riksintresse som väger tyngst då en verksamhet ska prövas utifrån olika riksintressen. Kommunen anser att försvarsmakten i framtiden inte bör utöka ytorna för riksintresset utöver dagens ytor inom kommunens geografiska område in mot Boden, Luleå och Piteå. Det geografiska läget för skjutfältet mitt i en växande arbetsmarknadsregion gör att regionen fragmenteras och det ökar reslängden för vissa som pendlar då de inte kan bosätta sig inom influensområdet för buller. För planerade etableringar av bostäder i byarna Pålsträsk och Altrevattnet kommer kommunen att samråda med försvarsmakten i varje enskilt ärende.

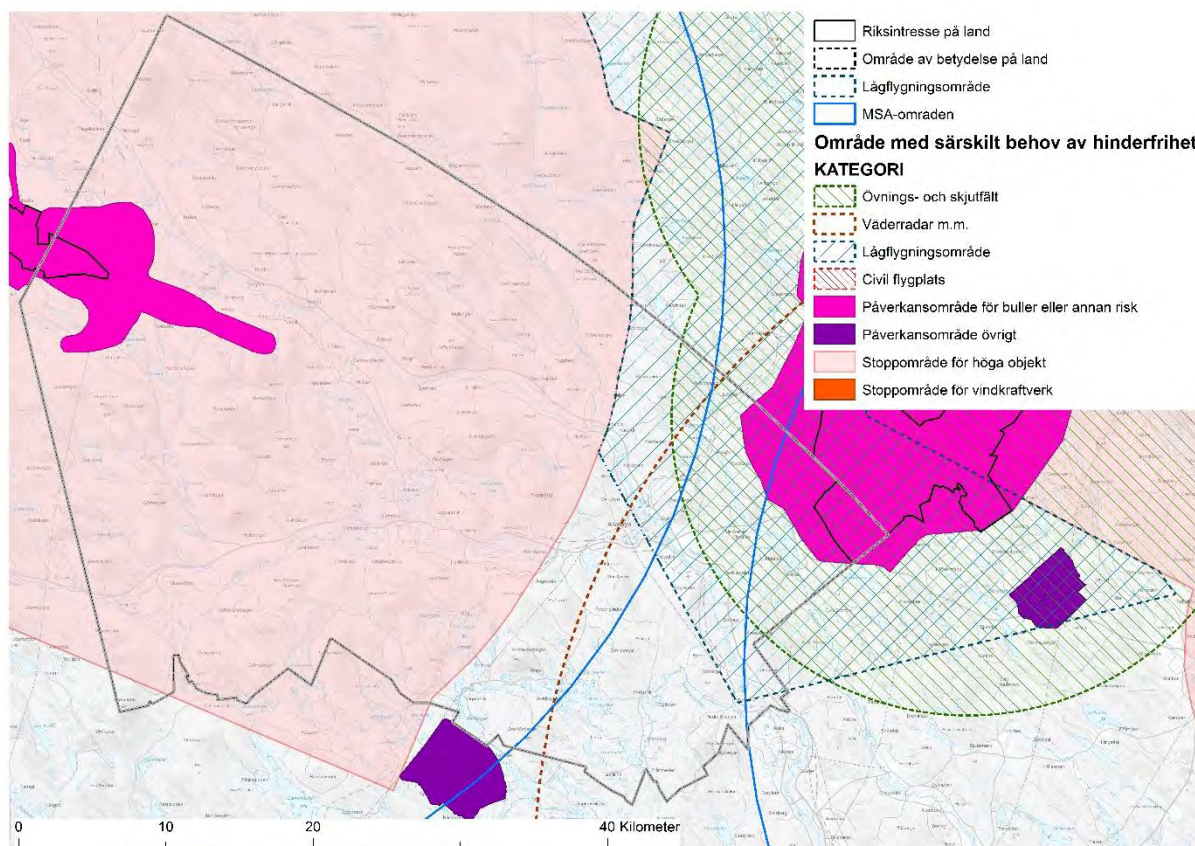

Bild 21 Riksintresse totalförsvaret.

13.5 RIKSINTRESSE RENNÄRING

Riksintresset för rennäring ska ses i ett landskapsperspektiv eftersom det handlar om ett skydd för områden med olika ändamål vilka måste hänga ihop för att helheten ska fungera, s.k. funktionella samband. Flyttleder, rastbeten, kärnområden och svåra passager måste fungera i praktiken.

Riksintresset för rennäring väger tungt i relation till lokala och enskilda intressen. Vid planering inför större etableringar ska därför kommunen samråda med Sametinget och/eller med berörd sameby.

Bild 22 Renarna rör sig över en stor del av kommunen beroende på säsong.

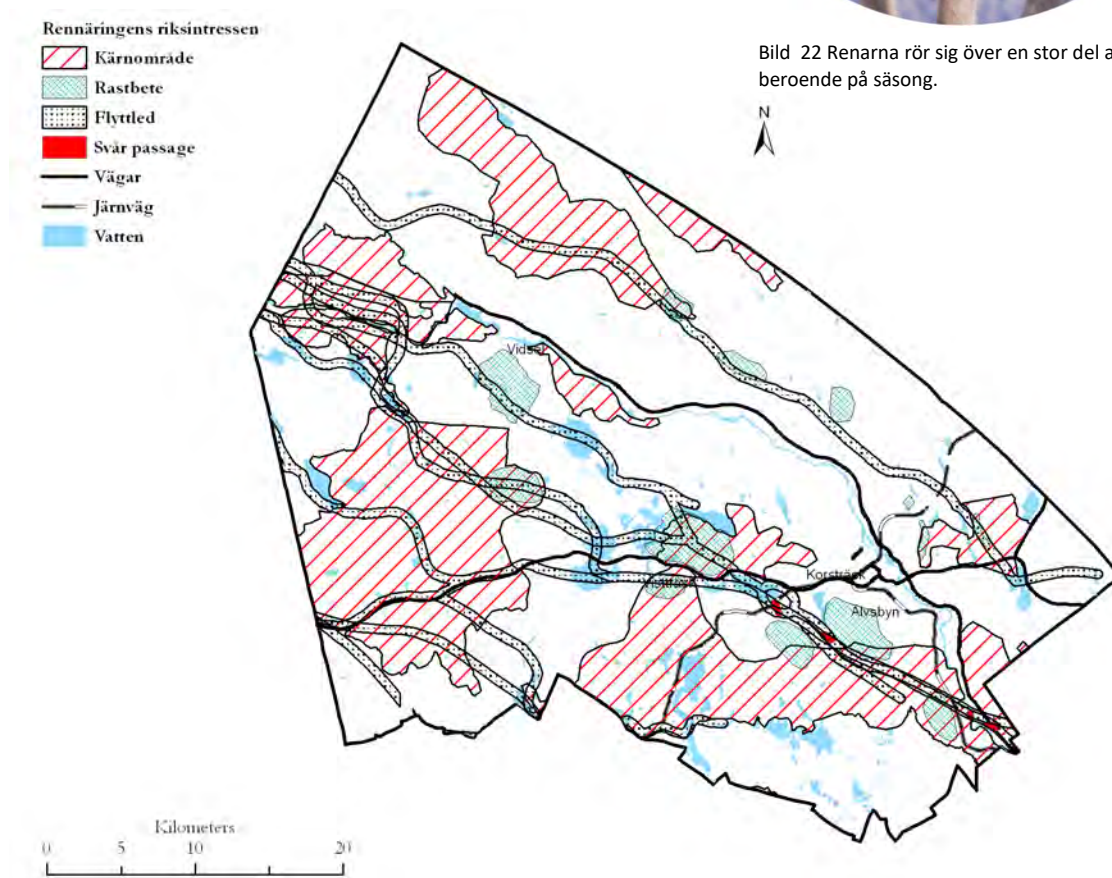

Bild 23 Rennäringens riksintresseområden.

13.6 RIKSINTRESSE FÖR RÖRLIGT FRILUFTSLIV

En av utgångspunkterna för områden av riksintresse för friluftslivet är att dessa ska vara viktiga för många människors friluftsliv och att de kan nyttjas ofta och mycket. Både för besökare från stora delar av landet; kanske rentav från hela landet och från andra länder. Områden av riksintresse för friluftslivet ska ha stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. I Älvsbyns kommun berör riksintresset Piteälven och en korridor av varierad bredd längs dess stränder. Det medför att även Piteälvens biflöden berörs av riksintresset en kortare sträcka innan de mynnar ut i älven.

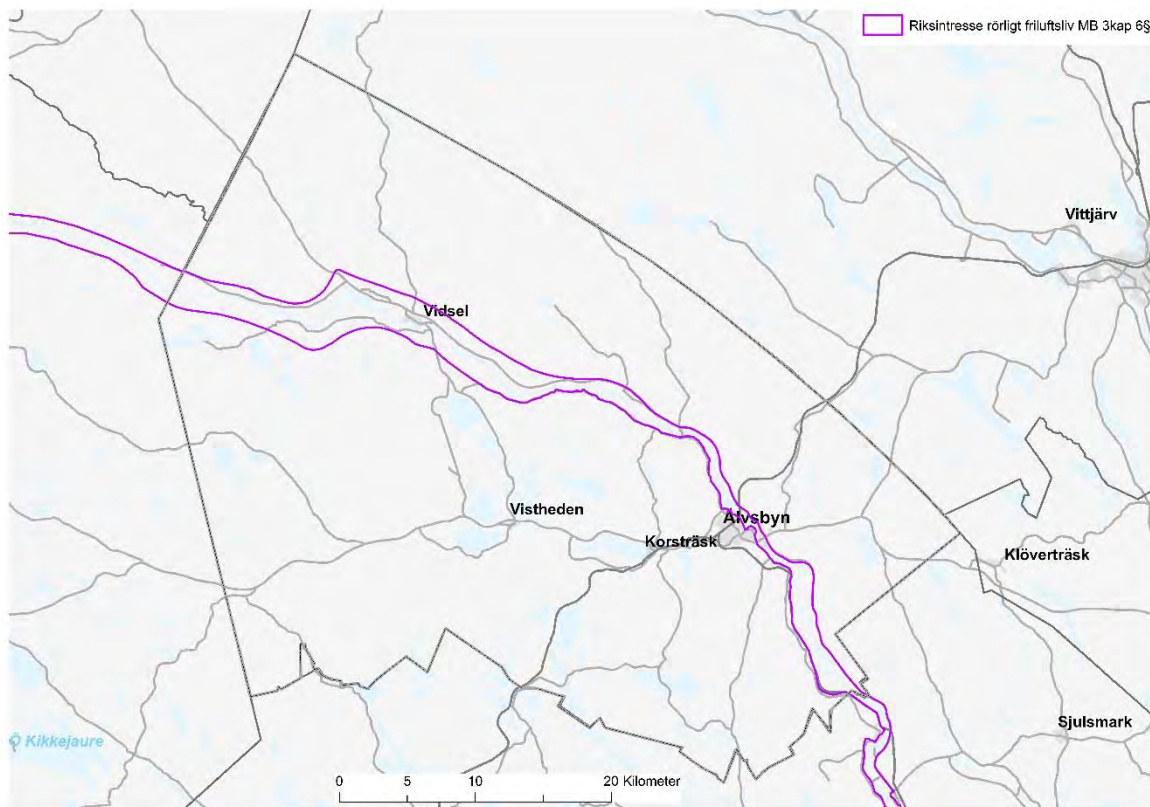

Bild 24 Riksintresse för rörligt friluftsliv.

13.7 NATURA 2000

I kommunen finns ett flertal Natura 2000-områden. Natura 2000 är ett nätverk inom EU som består av värdefulla naturområden som medlemsstaterna har ansvar för att skydda för framtiden i syfte att bevara den biologiska mångfalden. Natura 2000-områden innehar riksintressestatus enligt miljöbalken.

HÄNVISNING

Läs mer i kapitel [14 Naturvärden](#).

13.8 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

RIKSINTRESSEN

VÄRDEFULLA ÄMNEN OCH MINERAL

- Området Laver bör inte exploateras med annan verksamhet som kan hota riksintresset.

KULTURMILJÖ

- Kommunen vill att kulturområdet Kyrkmalmen bevaras och utvecklas på ett sätt som inte hotar de kulturvärden som finns i området.
- Kommunen vill att Storforsenområdet bevaras och utvecklas för turism med hänsyn till de kulturvärden som finns i området.

TOTALFÖRSVARET

- Hänsyn ska tas till försvarets intressen vid exploatering av mark. Exploatering ska endast ske på mark som anses som säker och inte utgör någon risk för allmänheten.
- Kommunen anser att försvarsmakten i framtiden inte bör utöka ytorna för riksintresset utöver dagens ytor inom kommunens geografiska område in mot Boden, Luleå och Piteå.

RENNÄRING

- Regelrätta samråd ska alltid hållas med berörda samebyar och Sametinget då kommunen eller privata aktörer planerar någon etablering i de områden som är av riksintresse för rennäringsen.

13.9 MILJÖKONSEKVENSER

RIKSINTRESSEN

RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARET

Ställningstagandet att inte etablera bebyggelse där en god bebyggd miljö inte kan uppnås på grund av störningar från försvarets anläggningar innebär att kommunen undviker att skapa olämpliga boendemiljöer och därmed verkar för att miljömålet en god bebyggd miljö uppnås.

14 NATURVÄRDEN

14.1 NATURA 2000

Natura 2000 är ett nätverk inom EU som består av värdefulla naturområden som medlemsstaterna har ansvar för att skydda för framtiden. Syftet är att bevara den biologiska mångfalden. Natura 2000-områden innehar riksintressestatus enligt miljöbalken. Mark- och vattenanvändning i anslutning till Natura 2000-områden prövas enligt reglerna i miljöbalken om särskilt skyddade områden, 7 kap. 28 a och b samt 29 §§ miljöbalken.

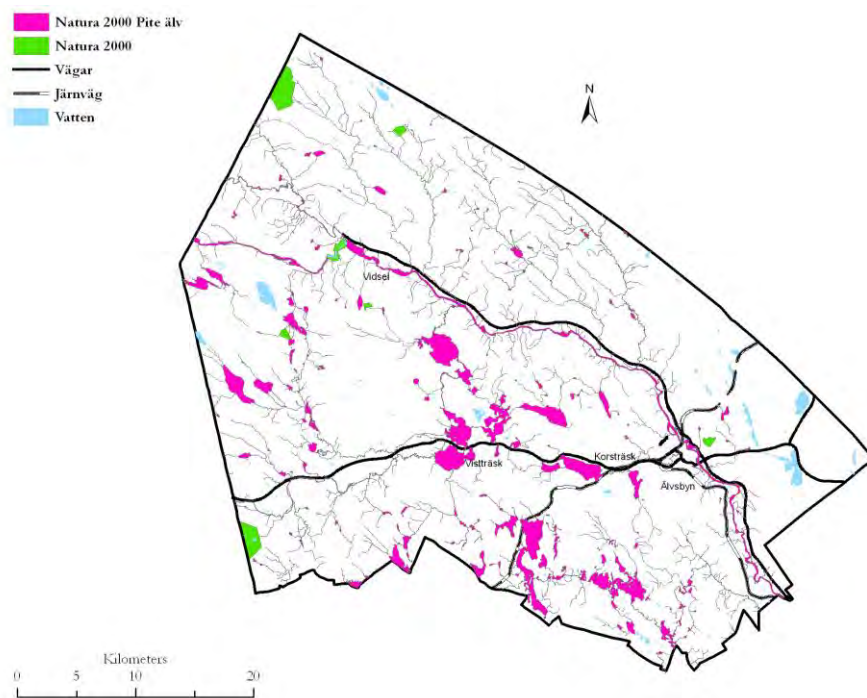

Bild 25 Naturvärden.

14.1.1 PITEÄLVEN

Piteälven med tillhörande vattenområden, källflöden och biflöden är enligt miljöbalken nationalälv och klassad som riksintresse. Piteälven med omkringliggande markområden tillhör Natura 2000. Piteälven är även utpekad som riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Piteälven är en i stort sett oreglerad fjällälv. Den skiljer sig i flera avseenden från övriga stora älvar. Ända ner till Storforsen ligger älvloppet högre än flertalet andra stora älvar på motsvarande avstånd från kusten. Dess dalgång är senare koloniserad än samtliga övriga älvdalar i jämförbara avsnitt ovanför högsta kustlinjen. Det finns många orsaker till detta, bland annat lokalklimat, jordart och älvens farbarhet. Piteälven är därför mer än de flesta andra norrlandsälvar en vildmarksälv.

14.2 ÖVRIGA NATURA 2000-OMRÅDEN OCH NATURRESERVAT

Samtliga Natura 2000-områden inom Älvsbyns kommun är föreslagna som naturområden enligt art- och habitatdirektivet. De många naturreservaten som finns inom kommunen har potential att locka naturintresserade människor från hela världen. Många av reservaten ligger nära allmän väg och möjliggör att besökare kan uppleva urskog eller urskogslänkande miljöer med möjlighet att se flera rödlistade arter som bara finns på ett fåtal platser i världen.

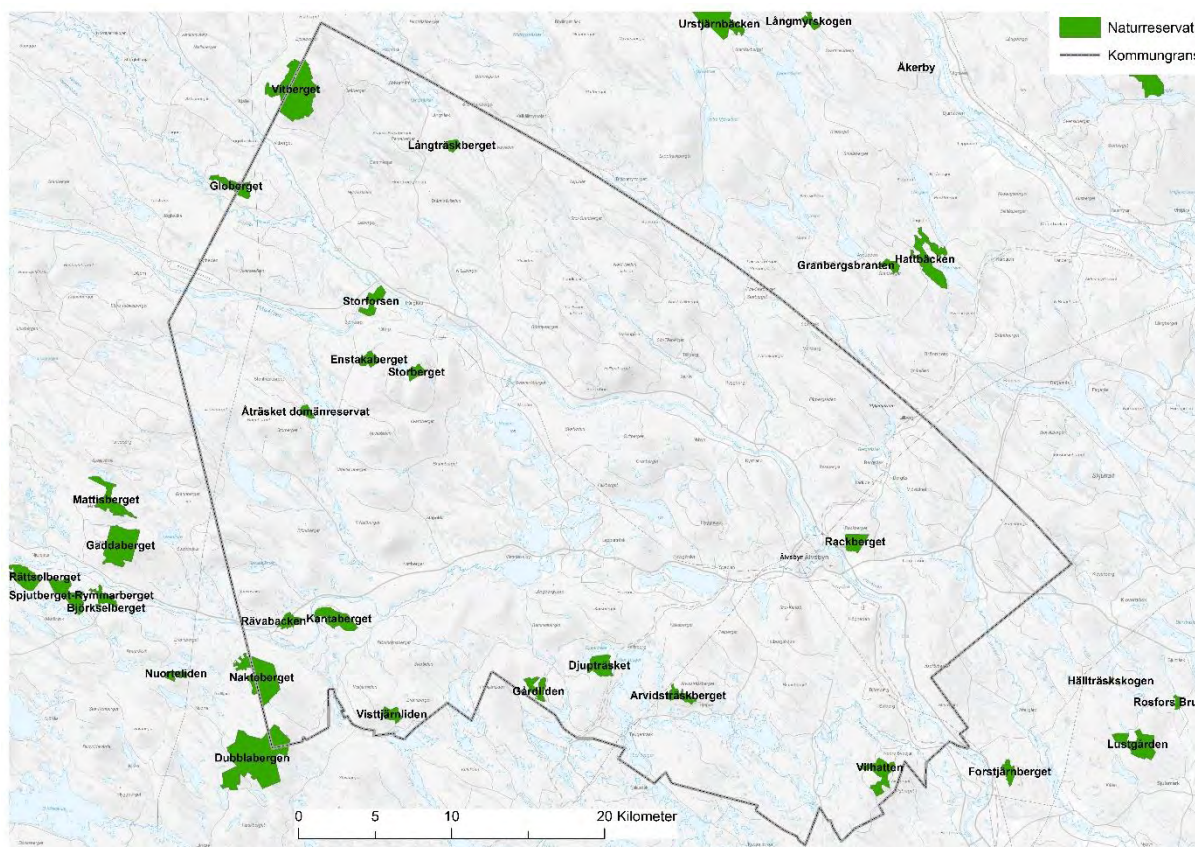

Bild 26 Naturreservat.

14.3 OMRÅDE SKYDDSFORM 2017

Nedanstående tabell redogör för kommunens naturområden samt skyddsform.

Arvidsträskberget	NR	Piteälven	N2000
Brännjärn	N2000 (Biotopskydd)	Rackberget	NR, N2000
Djupträsket	NR	Rävabacken	NR
Dubblaberget	NR	Slytjärnmyran	Ingår i myrskyddsplanen
Enstakaberget	NR	Storberget-Vidsel	NR, N2000
Globberget	NR	Storforsen	NR, N2000
Gårdliden	NR	Stortjärnen	N2000 (Biotopskydd)
Kanisberget	N2000 (Biotopskydd)	Vilhatten	NR
Kantaberget	NR	Viltjärnliden	NR
Kälsberget	N2000 (Biotopskydd)	Vitberget	NR, N2000
Långträskberget	DR NR, N2000	Åträsket	DR NR, N2000
Nakteberget	NR, N2000		

Tabell 3 NR = Naturreservat, DR= Domänreservat, N2000 = Natura 2000 (Riksintresse)

14.4 NYCKELBIOTOPER OCH BIOTOPSKYDD

Skogliga naturvärdesinventeringar i form av nyckelbiotopsinventeringar är genomförda i Älvsbyns kommun. Nyckelbiotoper är inte klassade som riksintressen men är skyddsvärda naturmiljöer. Inventeringen är färdig på privatmark inom Älvsbyns kommun och där finns drygt hundra kända områden med höga naturvärden. Medelstorleken är 4 ha vilket innebär att 1% av den privatägda skogen har kända höga naturvärden. Det är därför sannolikt att varje åtgärd som är tänkt att beröra nyckelbiotoper och vissa naturvärden är samrådspliktiga.

Beslut om biotopskyddsområden finns tillgängliga hos Skogsstyrelsen i Luleå och hos Älvsbyns kommun. Nyckelbiotopsinventeringarna finns tillgängliga hos Skogsstyrelsen i Luleå.

14.5 VÅTMARKER

Våtmarker fungerar som naturens njurar eftersom tungmetaller och andra skadliga ämnen rensas ur ekosystemet genom att bakterier och andra mikroorganismer omvandlar dem till mindre skadliga ämnen. 2004 gjordes en våtmarksinventering i Norrbottens län. Det finns förhållandevis gott om myrar och våtmarker i kommunen. Många är sedan tidigare utdikade i samband med tidigare skogsdikning.

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska enligt det nationella miljömålet ”myllrande våtmarker” bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

Det finns endast en skyddad myr i kommunen, Slyträskmyran.

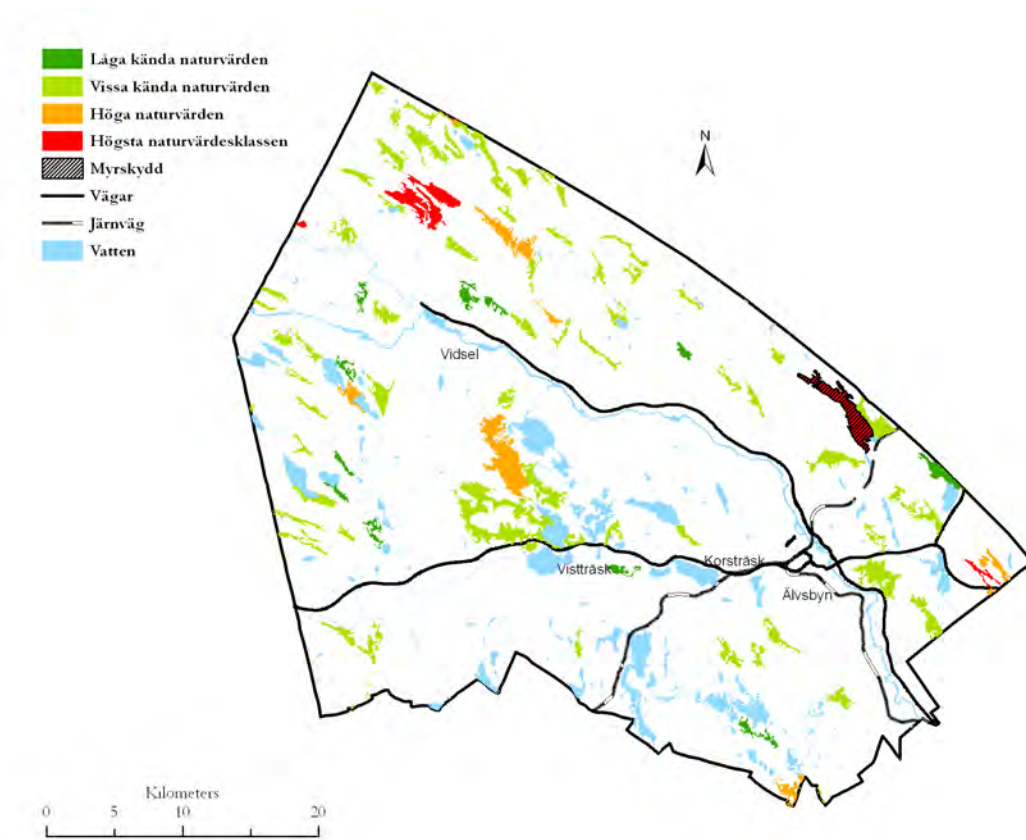

Bild 27 Områden med kända naturvärden.

14.6 GRUNDVATTEN

Vatten är en av våra viktigaste naturtillgångar och vårt viktigaste livsmedel. Vattnet på vår jord cirkulerar i ett ständigt kretslopp. Ånga avdunstar från sjöar och hav och faller ned som regn och snö. En del av vattnet tas upp av växternas rötter och avdunstar genom växterna. Resten tränger djupare ned och blir till grundvatten, som långsamt rör sig genom jordlagren och berggrunden för att slutligen rinna ut i sjöar, hav och vattendrag igen. Grundvatten är det vatten som finns där jordens porer och bergets sprickor är helt vattenfyllda.

Dricksvattnet i Älvsbyns kommun utgörs till största delen av grundvatten. Samtliga sex kommunala vattentäkter är grundvattentäkter medan enskilda vattentäkter kan vara både ytvattentäkter och grundvattentäkter.

14.7 MILJÖKVALITETSNORMER FÖR VATTEN

I linje med Ramdirektivet för vatten som Sverige och Europas länder har att efterleva beslutade vattendelegationen den 16 december 2016 om miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplan för 2016 - 2021 i Bottenvikens vattendistrikt där Älvsbyns kommun ingår.

Älvsbyns kommun ska vidta åtgärder som följer av vattenförvaltningens program och miljökvalitetsnormerna för vatten samt andra frågor kopplat till vatten ska beaktas t.ex. vid plan- och byggprocesser, exploatering, miljötillsyn, naturvård, dricksvattenförsörjning och avloppshantering. Även räddningstjänsten i Älvsbyns kommun hanterar vattenfrågor vid till exempel översvämning. Kommunen har fastställda riktlinjer för prövning av nya enskilda avloppsanläggningar som ska säkerställa att miljökvalitetsnormer inte överträds.

HÄNVISNING

Läs mer om Miljökvalitetsnormer för vatten på www.vattenmyndigheterna.se samt i Miljöbalken. Se även kapitel 16 Vattenområden.

14.8 RESTAURERINGSPROJEKT AV ÄLVAR

Timmerflottningen i Piteälven pågick fram till 1983 och betydande insatser har sedan dess gjorts och fortsätter för att återställa älven mer till sitt ursprungliga utseende för att gynna fiskens tillväxt. Älvsbyns kommun deltar som partner i ett av Sveriges största restaureringsprojekt någonsin. Projektet omfattar Lögdeälven, Åbyälven, Byskeälven, Piteälven, Råneälven och Kalixälven, som ingår i det europeiska Natura-2000 nätverket och som nu helt eller delvis ska återställas biologiskt efter tidigare flottning. Restaureringsprojektet kommer att pågå under fem år från 2017 med Länsstyrelsen i Västerbotten som projektägare i samarbete med bland andra Länsstyrelsen i Norrbotten, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten. Målet med projektet är att nå kraven på lagreglerade miljökvalitetsnormer samtidigt som fisketurismen förväntas påverkas positivt när livsmiljön för arter som flodpärlmussla, lax och öring återställs. Restaureringen omfattar drygt 200 kilometer älvsträcka och beräknas kosta cirka 124 miljoner kronor.

14.9 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

NATURVÄRDEN

NATURRESERVAT

- Några fler naturreservatsbildningar ska inte ske eftersom det kan komma att hindra skogsbrukets och träindustrins utveckling.

VATTEN

- Kommunen bedömer det som mycket angeläget att skydda grundvattnet för att bibehålla en hög kvalitet på dricksvattnet. Vid konkurrens med andra intressen med risk för påverkan av vattentäkter ska intresset av att bibehålla god vattenkvalitet väga tungt. Detsamma bör gälla enskilda vattentäkter.
- Kommunen anser att det är viktigt att beakta hydromorfologiska kvalitetsfaktorer så att miljökvalitetsnormerna i den berörda vattenförekomsten uppnås efter en etablering inom i något av kommunens LIS-områden eller andra områden vid vatten.

14.10 MILJÖKONSEKVENSER

NATURVÄRDEN

NATURRESERVAT

Kommunens ställningstagande att motsätta sig ytterligare reservatsbildningar kan innebära en risk för att miljömålen levande skogar och ett rikt växt- och djurliv inte kan nås. Detta är dock en komplex fråga då skogsråvaror med modern teknik kan ersätta vissa fossila bränslen och även vissa textilier och plastmaterial. Skogsråvara hämtas från en skog som medan den växer binder koldioxid. På så sätt kan ett aktivt skogsbruk minska klimatpåverkan och kanske även på sikt leda till att nedskräpning av sjöar och vattendrag kan minska.

GRUNDVATTEN

Grundvattnet i Älvsbyns kommun håller en hög kvalitet och det finns gott om vatten i kommunen. Ett förstärkt skydd av grundvattnet med en hög prioritering gentemot andra intressen innebär att miljömålen grundvatten av god kvalitet, giftfri miljö, bara naturlig försurning, ingen övergödning samt levande sjöar och vattendrag och ett rikt växt- och djurliv kan nås. Ställningstagandet bedöms inte innebära några negativa konsekvenser för natur- eller kulturmiljö.

För sjöar är det viktigt att säkerställa konnektiviteten till närområden och svämplanets struktur och funktion runt sjöarna. För vattendrag är det konnektiviteteten i sidled till närområdet och svämplanets struktur och funktion som behöver beaktas vid etableringar i strandområden. I och med att kommunen har lämnat skyddszoner närmast samtliga vatten i LIS-områden som är ganska omfattande och helt uteslutit områden med översvämningsrisk finns ett skydd för svämplanen. Därmed bedöms miljömålen levande sjöar och vattendrag samt biologisk mångfald inte motverkas även om vissa etableringar får ske.

15 KULTURMILJÖ

Det finns gott om fornlämningar, både kända och okända på många ställen runt om i kommunen som står under skydd av kulturmiljölagen (KML 1988:950). Vid exploatering av mark där fornlämningar förekommer behöver kommunen och andra exploatörer samråda med Länsstyrelsen enligt 2 kap. 10 § KML. För fornlämningar är skyddsavståndet 150 meter vilket innebär att samråd med Länsstyrelsen ska hållas vid åtgärder inom 150 meter från dessa. Det är Länsstyrelsen som prövar (avgör) om ett ingrepp i en fornlämning kan ske samt om eventuella ingrepp ska föregås av en arkeologisk utredning eller undersökning. Det är även Länsstyrelsens ansvar att i tillståndsprövningen göra en bedömning av om en fornlämning får tas bort (efter utförd arkeologisk undersökning) eller om fornlämningen ska bevaras.

Det mest kända fornlämningsområdet i kommunen är området kring Manjärv. På flera andra ställen finns också intressanta lämningar som är mycket gamla, bland annat i Högheden.

I kommunen finns även kyrkliga kulturminnen och byggnadsminnen som är skyddade enligt kulturmiljölagen.

Att bevara och marknadsföra kulturvärden är av betydelse för upplevelsenäringen.

15.1 RIKSINTRESSE KULTURMILJÖ

I Älvsbyns kommun finns tre områden av riksintresse för kulturmiljö: Älvsbyn (BD 67), Storforsen (BD 68) och Manjärv (BD 69).

HÄNVISNING

En beskrivning av områden för kulturmiljö finns i kapitel 13 [Riksintresse kulturmiljö](#).

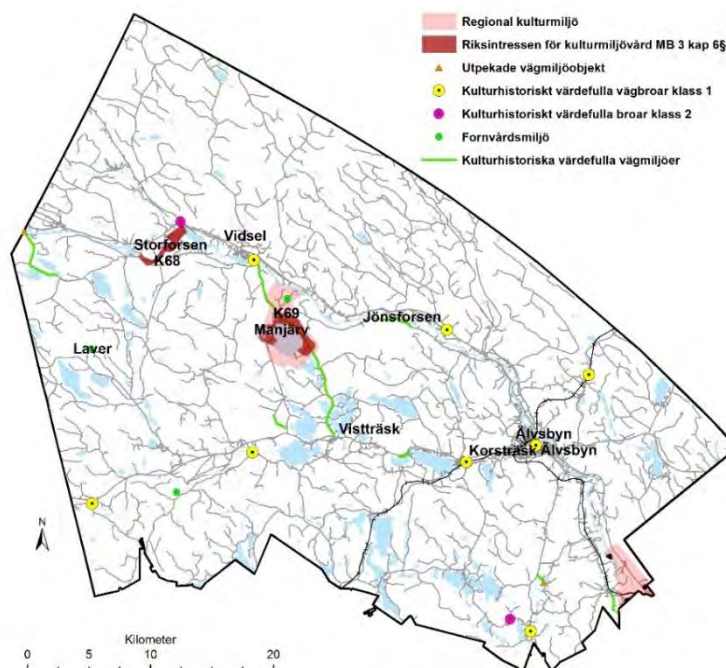

Bild 28 Regionala kulturmiljöer i Älvsbyns kommun.

15.2 REGIONAL KULTURMILJÖ

I Norrbottens kulturmiljöprogram 2010 - 2020 finns sju områden utpekade som bevarandevärda. Dessa är Fällforsen, Jönsforsen, Laver, Manjärv, Sikfors, Storforsen och ett område i centralorten Älvsbyn.

15.2.1 FÄLLFORSEN

Fällforsen var en viktig fiskeplats för laxfisket redan under medeltiden och senare kom älven att nyttjas även för transport av tjärtunnor och timmer. Alla dessa var viktiga inkomstkällor. I området finns fiskestugor från 1700-talet, en gammal tjärväg och i älven en ledarm av sten.

15.2.2 JÖNSFORSEN

På norra sidan av Piteälven vid Jönsforsen är ett område med ett 30-tal kokgropar nära stranden intill forsens. Kokgroparna har sannolikt kommit till i samband med beredning av fisk, och området räknas som en kulturmiljö med typiska fornlämningar intill en fors. Här finns även skärvstensförekomster och en boplatsgrop.

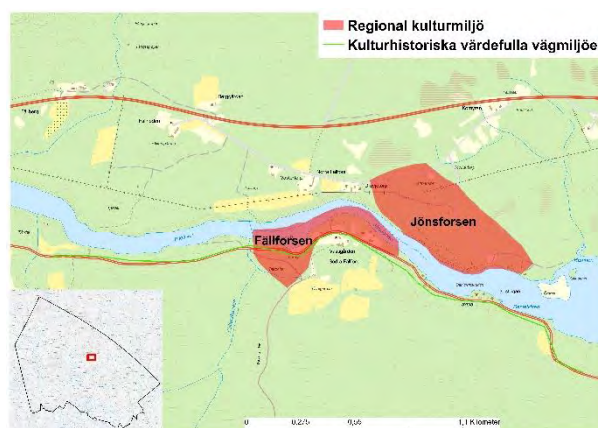

Bild 29 Regionala kulturmiljöer Fällforsen och Jönsforsen.

15.2.3 LAVER

Mellan åren 1936 och 1947 fanns ett gruvsamhälle som växte upp kring gruvan där det bedrevs gruvbrytning av kopparmalm. Runt gruvan byggdes ett för tiden hypermodernt samhälle upp med elektriskt ljus, elspisar, kylskåp, rinnande vatten, rostfria bänkar och centralvärme, WC och avlopp. I samhället fanns även andra funktioner som biograf, Folkets hus och skola. Efter nedläggningen av gruvan flyttades alla byggnader och återanvändes på andra gruvorter. Kvar att beskåda är husgrunderna. Det är skyltat till området från väg 660 och parkering finns vid platsen.

Bild 30 Regionala kulturmiljö Laver.

15.2.4 MANJÄRV

Manjärvområdet är av riksintresse för kulturmiljövård där riksintressets främsta värde är byamijön med sitt odlingslandskap.

I Manjärv finns en grav från cirka 5000 år f.Kr. som på insidan är färgad med rödockra - något som saknar samtida motsvarighet i övriga Sverige och Europa. Det är skyltat till gravområdet från väg 660 och parkering finns vid platsen. Runt Manjärv finns också rester av stenåldersboplatser och fångstgropssystem. Dessa lämningar utgör fornvårdsmiljön Manjärv.

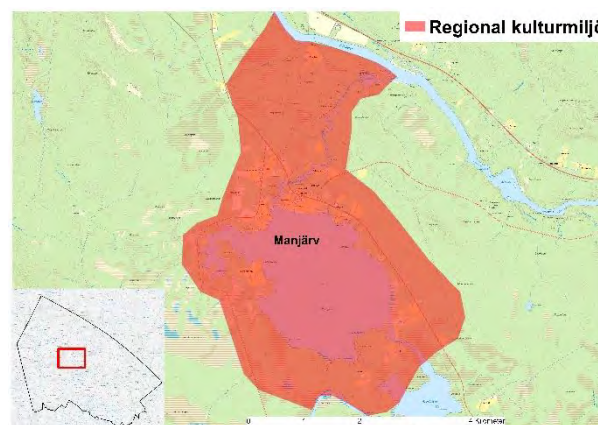

Bild 31 Regionala kulturmiljö Manjärv.

15.2.5 SIKFORS

Sikforsområdet delas med Piteå kommun och är en komplex kulturmiljö med förhistoriska lämningar i form av bland annat boplatsgropar, kokgropar och fångstgropar, lämningar efter samiska bosättningar, äldre bymiljö med välbevarade gårdsgroper och öppna odlingsmarker, tjärdalslämningar och fåbodlämning.

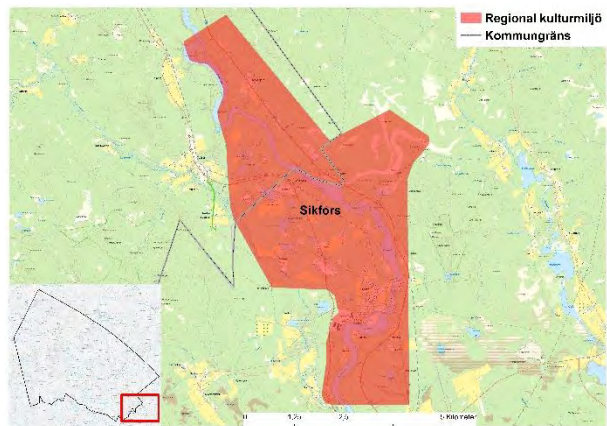

Bild 32 Regional Kulturmiljö Sikfors.

15.2.6 STORFORSEN

Storforsenområdet är ett regionalt kulturmiljöområde. Inom området finns flera välbevarade anläggningar för omläggningen av älvsfåran som gjordes för att göra flottningen möjlig förbi Storforsen. I området finns också ett skogsbruks- och flottningsmuseum.

HÄNVISNING

Delar av området utgör riksintresse för kulturmiljö, se kapitel 13 [Riksintresse kulturmiljö](#).

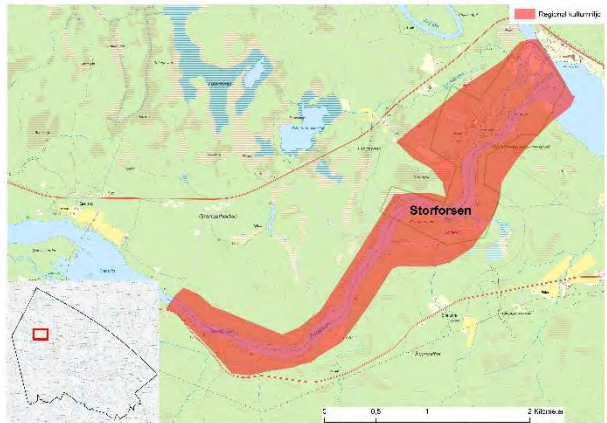

Bild 33 Regional kulturmiljö Storforsen.

15.2.7 ÄLVSBYN

Det regionala kulturmiljöområdet för Älvsbyn sträcker sig från Östermalm via Kyrkmalmen och centrum fram till Resecentrum. Delar av området ingår även utpekade område av riksintresse för kulturmiljövård (BD 67). Se kartbild.

Älvsbyn är ett samhälle med medeltida anor som bildade egen kapellag 1781. Detta föranledde byggandet av kyrka, prästgård och kyrkstugor under 1800-talets första hälft. I centrum finns välbevarad bebyggelse från olika tider som äldre bondgårdar, affärs- och bostadshus från sekelskiftet, jägmästarevillan samt modern bebyggelse. Området är av högt kulturhistoriskt värde. Förverkligandet av 1956 års stadsplan har gjort att bebyggelsen längs Storgatan skapar ett slutet gaturum som ger Älvsbyn en mycket stadslig centrumbildning som på ett tydligt sätt speglar den moderna tidens genombrott i en gammal kyrkby.

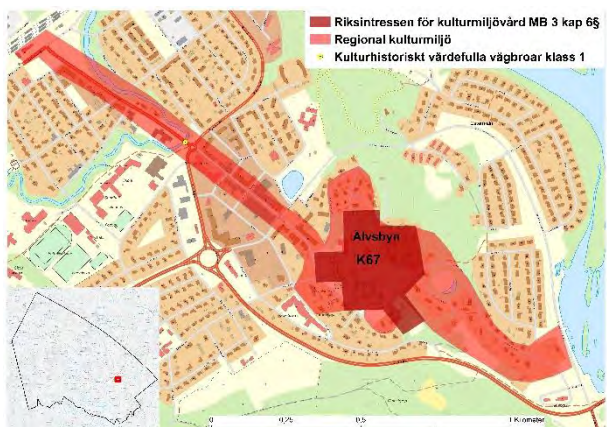

Bild 34 Regional kulturmiljö Älvsbyn samt riksintresse för kulturmiljövård Älvsbyn (BD 67).

15.2.7.1 KYRKMALMEN

Kyrkmalmen är ett kulturområde som ligger centralt i Älvsbyn. Området är av riksintresse för kulturmiljövård.

Den samlade miljön med kyrkstaden inpå kyrkan är karaktäristisk för övre Norrland. I området finns förutom kyrkan ett 40-tal kyrkstugor och ett bageri-museum.

Älvsbyns kyrka, uppförd åren 1808 – 1813, är skyddad enligt Kulturmiljölagens 4 kap. 3 § och får inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd av Länsstyrelsen.

15.2.7.2 FASTIGHETEN SKOGEN 1:1 – SVEASKOGS KONTOR

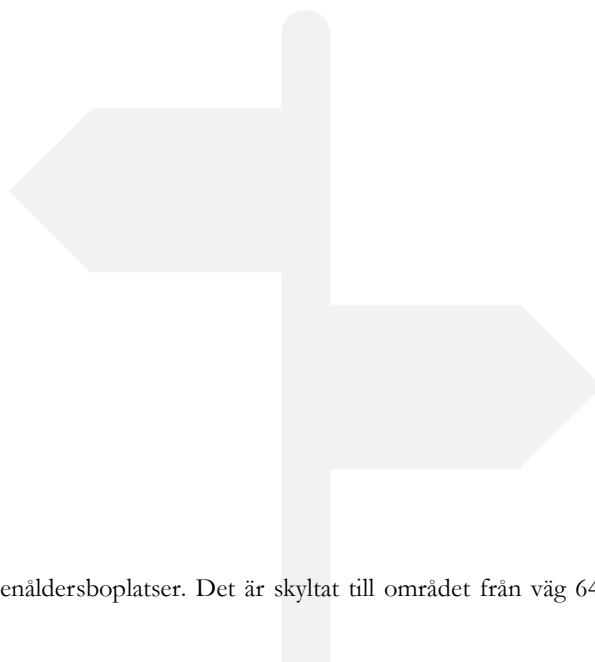
I Älvsbyns centralort finns en byggnad från 1894 som är byggnadsminne enligt kulturmiljölagen. Byggnaden är belägen på fastigheten Skogen 1:1, strax norr om Hälsocentralen. Byggnaden har använts som privatbostad och senare som jägmästarbostad och kontor. Huset är byggt med frontespis mot parken och en veranda mot den gamla huvudvägen genom Älvsbyn. Flygelbyggnaderna har tillkommit efter 1918. Tidigare har funnits ett stort magasin samt en ekonomibyggnad med vedbod och bostad på tomten. På tomten finns idag en mindre park med blandad vegetation, i kvarteret i övrigt finns äldre och nyare bebyggelse. Byggnaden har en överdådig snickarglädje i verandans utformning, profilerade fönsteröverstycken med konsoler och ett brett takutsprång med taktassar samt i övrigt även i andra detaljer. De flesta av de ursprungliga fönstren med mittpost och en hel överliggande ruta är bevarade.

HÄNVISNING

Källa: Riksantikvarieämbetet

Bild 35 Mitt i bilden syns Älvsbyns kyrka och längst ned till vänster delar av kyrkstugorna som ingår i kulturområdet Kyrkmalmen.

15.3 REGIONALA FORNVÅRDSMILJÖER

15.3.1 KANTABERGSHEDEN

I Kantabergsheden finns rester av samiska härdar och stenåldersboplatser. Det är skyltat till området från väg 648 väster om Visträsk.

15.4 KULTURHISTORISKT VÄRDEFULLA VÄGMILJÖER OCH VÄGBROAR

Länsstyrelsen har i publikationen Värdefulla vägmiljöer utpekat några av de mest värdefulla vägmiljöerna som finns inom Älvsbyns kommun. De vägar som berörs är väg 660 mellan Visträsk och Manjärv, väg 664 mellan Fällfors och Nybyn, väg 194 mellan Tvärån och Nedre Svedjan, väg 571 mellan Småträsk och Granträskvägen, väg 984 och väg 142 mellan Nord och Timforsvägen samt väg 1225 genom Korsträsk by. Det finns rekommendationer för hur de värden som finns längs dessa vägar ska bevaras.

Inom kommunen finns två kulturhistoriskt värdefulla och bevarandevärda broar klassade som klass 1, den ena över Arvidsträskundet och den andra över Bastusundet, båda i Arvidsträsk. Det finns två broar av klass 2 inom kommunen varav den ena finns längs väg 547 över Tvärån och den andra över Varjisån längs väg 662.

15.5 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

KULTURMILJÖ

- Kommunen anser det viktigt att både natur- och kulturmiljöer samt fornlämningar av stort värde bevaras samtidigt som kommunen anser att det måste ske en rimlig avvägning gentemot andra intressen så att kommunen har möjlighet att utvecklas.
- Restaureringar av flottningsleder ska ske med hänsyn till de kulturmiljövärden som flottningslämningarna utgör.
- Kommunen ska ta fram ett bevarandeprogram, kulturmiljöprogram eller motsvarande för kulturmiljö i vilket kulturmiljöerna kring Manjärv kommer att ingå.

15.6 MILJÖKONSEKVENSER

KULTURMILJÖ

Ett ställningstagande gällande bevarande av natur- och kulturmiljöer samt fornlämningar bedöms inte innebära några större skillnader beträffande miljökonsekvenser jämfört med nuläget.

Vid avvägningar gentemot andra intressen för att möjliggöra kommunens utveckling som innebär att fornlämningar påverkas finns en risk att miljömål påverkas negativt. Fornlämningar är skyddade enligt Kulturmiljölagens 2 kap. och en tillståndsprövning ska alltid ske där det är Länsstyrelsen som prövar om ett ingrepp i en fornlämning kan ske samt om ev. ingrepp ska föregås av en arkeologisk utredning eller undersökning. Det är även Länsstyrelsens ansvar att i tillståndsprövningen göra en bedömning av om en fornlämning får tas bort (efter utförd arkeologisk undersökning) eller om fornlämningen ska bevaras. Sällsynta lämningar och kulturmiljöer som bevaras kan i framtiden få ett värde för besöksnäringen.

16 VATTENOMRÅDEN

Älvsbyns kommun har stora vattenförekomster vilka Länsstyrelsen kategoriserat enligt nedan:

Vattentyp	Antal	Längd/area
Grundvatten	10	336,34 km ²
Sjö	35	64,23 km ²
Vattendrag	89	540,57 km ²
Summa	134	

Tabell 4 Källa: Vatteninformationssystem Sverige (VISS), 2017.

16.1 STATUS FÖR VATTENFÖREKOMSTER

Vid inventering av Älvsbyns kommuns vattenförekomster har i den senaste förvaltningscykeln följande bedömningar gjorts avseende status.

16.1.1 YTVATTEN

Ekologisk status och potential bedöms till övervägande del hålla måttlig (62%) och god (31%) status. 6% av ytvattnet håller en hög status medan 1% uppvisar en dålig ekologisk status. Ytvattnets tillkomst/härkomst är i Älvsbyns kommun 100% naturlig (d.v.s. ej konstgjort eller modifierat) med en kemisk status som uppvisar brister och inte uppnår statusen god sett till gällande miljö kvalitetsnorm.

Miljögifter förekommer enligt klassificeringen i 100% av ytvattnet däremot förekommer ingen förorening.

Det saknas till stor del uppgifter avseende de källor som påverkar ytvattnet men det kan noteras att registrering av påverkan från diffusa källor och atmosfären av bland annat kvicksilver är hög.

16.1.2 GRUNDVATTEN

I den senaste statistiken finns ingen data för miljöproblem och påverkanskällor avseende kommunens grundvatten.

16.2 ÅTGÄRDSPROGRAM

I Älvsbyns kommun har en rad åtgärder redan vidtagits enligt det åtgärdsprogram för Bottenvikens vattendistrikt som sträcker sig för perioden 2016 – 2021. Mycket återstår innan kommunen kan sägas ha utfört samtliga åtta uppgifter som står i åtgärdsprogrammet.

1. **Kommunerna** ska bedriva tillsyn enligt miljöbalken inom sina verksamhetsområden, avseende verksamheter som påverkar vattenförekomster, i sådan omfattning att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas. Åtgärden ska påbörjas omgående (2016) och genomföras kontinuerligt.
2. **Kommunerna** ska bedriva tillsyn så att a) utsläppen av kväve och fosfor från jordbruk och hästhållning minskar samt att b) tillförseln av växtskyddsmedel minskar, till vattenförekomster där det finns en risk för att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan. Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.
3. **Kommunerna** ska prioritera och genomföra sin tillsyn så att de ställer de krav som behövs för att utsläppen av näringsämnen och prioriterade och särskilda förorenande ämnen från a) avloppsledningsnät och b) avloppsreningsverk minskar till vattenförekomster där det finns en risk för att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan. Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

4. **Kommunerna** ska säkerställa minskade utsläpp från enskilda avlopp, genom: a) att ställa krav på begränsade utsläpp av fosfor och kväve där det behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas, b) att prioritera tillsynen av enskilda avlopp för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.
5. **Kommunerna** ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen. Kommunerna behöver särskilt a) anordna erforderligt skydd för allmänna och enskilda dricksvattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³/dygn b) göra en översyn av vattenskyddsområden som inrättats före miljöbalkens införande och vid behov revidera skyddsområdets avgränsningar och tillhörande föreskrifter så att tillräckligt skydd uppnås, c) bedriva systematisk och regelbunden tillsyn över vattenskyddsområden, d) uppdatera översiktsplanerna med regionala vattenförsörjningsplaner, e) säkerställa att tillståndspliktiga allmänna yt- och grundvattentäkter har tillstånd för vattenuttag. Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.
6. **Kommunerna** ska genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Åtgärden behöver genomföras i samverkan med länsstyrelserna. Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.
7. **Kommunerna** ska upprätta och utveckla vatten- och avloppsvattenplaner för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Åtgärden behöver genomföras i samverkan med länsstyrelserna. Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.
8. **Kommunerna** ska utveckla planer för hur dagvatten ska hanteras inom kommunen med avseende på kvantitet och kvalitet. Dagvattenplanerna ska bidra till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Bild 36 Älvsbyns kommunen har långtgående krav på rening av avloppsvatten till hög skyddsnivå inom hela Natura-2000 området för Piteälven och verkar därmed för att följa miljökvalitetsnormerna för vatten (Foto Bergslagsbild).

16.3 ÖVRIGA FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER SOM BIDRAR TILL FÖRBÄTTRAD VATTENSTATUS

I databasen VISS där miljö kvalitetsnormerna i mer detalj redovisas finns en rad icke bindande förslag på möjliga åtgärder i utpekade områden som del i den långsiktiga planeringen för en bättre vattenkvalitet:

- Åtgärdsutredning fosforbelastning, Östra och Västra Muskusträsket
- Fördjupad kartläggning för att utreda förhöjda PFAS-halter i grundvattnet
- Åtgärdande av enskilda avlopp till normal skyddsnivå
- Anpassade skyddszoner på åkermark
- Skyddszoner i jordbruksmark – gräsbevuxna, oskörade, avstånd 0-2 meter
- Våtmark – fosfordamm
- Strukturkalkning
- Minskat fosforläckage vid spridning av stallgödsel
- Tvåstegsdiken
- Fiskväg vid kraftverk (Sikfors kraftstation och Altersbruk)
- Översyn/revidering av vattenskyddsområden
- Flottledsåterställning
- Ekologiskt funktionella kantzoner vid sjöar och vattendrag
- Fiskväg/utrivning av vandringshinder (Arpatsbäcken, Sikträskdammen, Djupträskdammen och Borgforsälven)
- Omläggning/byte av vägtrummor
- Efterbehandling av Laver koppargruva

16.4 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

VATTEN

- Kommunen ska, genom att arbeta enligt åtgärdsplanen för Bottenvikens vattendistrikt, verka för att grund- och ytvattenförekomster i kommunen uppnår god status.

16.5 MILJÖKONSEKVENSER

ÅTGÄRDSPROGRAMMET FÖR VATTEN

Att följa åtgärdsprogrammet leder långsiktigt till förbättrad status för de vattenförekomster som idag inte uppnår god status och bidrar på så vis till att miljömålen Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag och Ingen övergödning uppnås. Dessutom säkerställs ett skydd för vatten så att framtida generationer kan bo och verka i kommunen.

Genom att kommunen lämnar områden närmast stranden inom samtliga LIS-områden orörda och har långtgående krav på rening av avloppsvatten till hög skyddsnivå inom hela Natura-2000 området för Piteälven verkar kommunen för att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Kommunen arbetar även för att förbättra befintliga avloppsanläggningar varför miljö kvalitetsnormerna kommer att följas.

17 MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

17.1 KLIMATFÖRÄNDRINGAR

Pågående klimatförändringar kommer att ställa kommunen inför nya utmaningar. Kommunen har viss erfarenhet av stormar, översvämningar, ras och skred. I framtiden kan översvämningar komma att bli större och ske vid andra tider på året. Ras och skred till följd av erosion kommer alltid att vara ett problem eftersom det finns en oreglerad älv i kommunen. Värmeböljor kommer att bli vanligare och det kan komma att bli värre stormar och fler oväder med skyfall i ett framtida klimat.

Klimatförändringarna kommer att behöva belysas ytterligare framöver och anpassningar kommer att behöva utföras både i förebyggande syfte men också löpande för att möta ett framtida mer blåsigt, varmare och våtare klimat.

17.2 RADON

I Älvsbyns kommun liksom många andra ställen i vårt land förekommer på sina håll höga halter av radon i berggrunden. Radon kommer från sönderfallande radium som finns överallt i naturen, mer eller mindre koncentrerat. Vissa typer av jordarter och berggrund har hög radiumhalt och klassas som högriskområde. Högriskområden för radon utpekas på vissa typer av graniter och pegmatiter, alunskiffer och grusåsar. Moränmark klassas som normalradonmark medan exempelvis kalksten, sandsten och lera utgör lågradonmark.

Sveriges Geologiska AB (SGAB) har på uppdrag av Älvsbyns kommun undersökt markradonsituationen inom kommunen och tagit fram en översiktlig kommuntäckande radonriskkarta i skala 1:50 000. Kartan är avsedd att användas vid kommunens översiktliga planläggning, som underlag vid bygglovsprövning samt vid spårning av bostäder med förhöjda eller höga radonhalter i inomhusluften.

17.3 LUFTFÖRORENINGAR

Älvsbyns tätort omges av berg, ett förhållande som innebär att luftföroreningar som alstras inom tätorten under vissa klimatförhållanden stannar kvar och koncentreras.

I rapporten ”Utomhusluftens kvalitet i Älvsbyns kommun 2016 baserat på modellering och objektiv skattning” från Miljö- och byggkontoret redovisas att luftkvaliteten i Älvsbyns kommun bedöms vara god. Luftföroreningar i alla delar som undersöks ligger under miljökvalitetsnormernas gränsvärden och har minskat avsevärt sannolikt främst till följd av kommuninvånarnas minskade vedeldning som delvis ersatts av fjärrvärme och andra energikällor såsom berg- och jordvärme.

Luftkvaliteten förväntas vara fortsatt god under kommande år. Även om trafiken kan komma att öka under de närmaste åren får utsläppsökningen antas bli marginell. I linje med hållbarhetsperspektivet en god miljö, planerar kommunen för åtgärder som kan bidra till en positiv utveckling, exempelvis utökad tillgänglighet till kollektivtrafik, gång- och cykelvägar samt fler laddningsstolpar för elbilar.

Lokalt kan vedeldning orsaka föroreningar som kan vara skadliga för människors hälsa. Moderna anläggningar som ersätter gamla vedpannor kommer att bidra till att problemet minskar.

För närvarande behandlas ansökan om koncession för gruvverksamhet i Laver. Om Älvsbyns kommun skulle bli en gruvkommun förväntas transportererna i kommunen öka. Utsläpp från själva gruvbrytningen bedöms inte få någon direkt konsekvens för luftkvaliteten i tätorten men kan komma att påverka luftkvaliteten i närområdet till gruvan/gruvorna genom damning.

Kommunen ska verka för att miljökvalitetsnormerna som finns för luft i framtiden inte överskrids.

17.4 FARLIGT GODS

Stora mängder farligt gods transporteras på väg och järnväg genom centrala Älvsbyn. Till övervägande del transporteras farligt gods på järnväg men det saknas tillförlitlig aktuell statistik som visar vilken typ av farligt gods eller hur frekventa transportererna är i och förbi Älvsbyn. I samband med planeringen av Älvsbyns nya resecentrum vidtogs 2014 en riskanalys avseende transporter av farligt gods på väg och järnväg. För byggnader som uppförs inom detaljplanerat område för resecentrum krävs nu riskreducerande åtgärder.

Farligt gods transporteras även utanför tätorten. De byar som ligger nära intill de större vägarna och järnvägarna skulle kunna påverkas om en olycka med dessa transporter sker.

En gruvetablering kommer att medföra en ökning av transporter av farligt gods. I Trafikstrategi Älvsbyn föreslås en förbifart förbi Älvsbyn för att minska transporter genom centrala Älvsbyn och öka trafiksäkerheten.

17.5 FÖRORENADE OMRÅDEN

Länsstyrelsen har klassificerat det nedlagda gruvområdet i Laver som klass 1-område vilket innebär mycket stor risk för människors hälsa och miljön och att området är prioriterat för åtgärder. I området planeras gruvdrift att återupptas men beslut om koncession för gruvbrytning har ännu inte fattats.

Området för sligomlastning i Korsträsk bedöms tillhöra klass 2-område vilket innebär stor risk för människors hälsa och miljön. Föroreningen av området uppkom i samband med att slig från Lavergruvan lastades över från lastbil till tåg för vidare transport till Rönnskärsverken.

Fem områden i Älvsbyns kommun bedöms av Länsstyrelsen som klass 3-områden eftersom de anses utgöra en måttlig risk för människors hälsa och miljön. De klassificerade områdena är

- Korsträsk vattenkvarn på grund av tidigare verksamhet med renseri och betning av spannmål.
- Älvsby Kemiska Tvätt där verksamhet pågick mellan åren 1957 - 1970 med perkloretylen som tvättvätska. Byggnaden är riven och ersatt av en ny byggnad och asfalterade ytor på 1970-talet.
- Älvsby kemtvätt med endast fem års verksamhet med perkloretylen som tvättvätska.
- Ce-Be:s Kemtvätt & Pressbar, Storgatan 43, där perkloretylen och trikloretylen använts som tvättvätskor mellan åren 1968 - 1980.
- Ce-Be:s Kemtvätt & Pressbar flyttade till Storgatan 5, där perkloretylen använts som tvättvätska mellan åren 1980 - 1990.

En fastighet har klassificerats som klass 4-område med liten risk för människors hälsa och miljön. På fastigheten inrymdes Älvsby Tryckeri AB som mellan åren 1971 – 1986 var Sveriges största tryckeri för orienteringskartor. För offsettryckningen bedöms petroleumprodukter och organiska lösningsmedel ha använts men byggnaderna är rivna och fastigheten är idag täckt av gräs.

Det finns även ett antal nedlagda deponier för avfall i kommunen som är avslutade sedan lång tid tillbaka. Inom dessa områden bör inte bebyggelse tillåtas utan att undersökningar och saneringar görs.

Framtida förändringar av klimatet kan komma att öka risken för att föroreningar som finns bundna i marken idag kan komma att mobiliseras till följd av ökande nederbördsmängder och i vissa fall högre temperaturer. Det är därför viktigt att övervaka detta och vid behov säkerställa att åtgärder vidtas i kommunens arbete med tillsyn av förorenade områden.

17.6 TEKNISKA OLYCKSRISKER

Risker för tekniska olyckor kopplade till industrianläggningar, transportsystem och kemikalier har behandlats i kommunens Risk och sårbarhetsanalys från 2015. Av analysen framgick att:

- De flesta bränder och tillbud i Älvsbyns kommun inträffar i privatbostäder – villor.
- Största risken att förolyckas är genom olyckor i trafiken.
- De största riskerna för egendomsskador är bränder i produktionsanläggningar.
- Kommunen saknar större fasta riskkällor avseende miljöskador men genom transportolyckor kan till exempel kommunens dricksvattentäkter hotas.
- Risk för naturolyckor (översvämningar) finns utmed Piteälven i kommunen.

I Älvsbyns kommun finns brandstationer i centrala Älvsbyn och i Vidsel. Enligt räddningstjänstens serviceförklaringar är ambitionen att för minst 95% av kommunens invånare ska en räddningsinsats kunna påbörjas inom 30 minuter. Tätorterna Älvsbyn och Vidsel nås inom tio minuter.

Kommunen bedömer att risken för skogsbränder till följd av långvariga värmeböljor i ett framtida förändrat klimat kan komma att öka varför kommunen behöver förstärka samverkan med andra kommuner inom räddningstjänst. Kommunen anser att det är viktigt med tidiga fungerande varningssystem så att bränder kan släckas innan alltför stora skador uppstår.

17.7 OMRÅDEN MED RISK FÖR ÖVERSVÄMNINGAR NU OCH I FRAMTIDEN

1995 års översvämning i Älvsbyn har länge varit en måttstock för var bebyggelse får uppföras utifrån ett översvämningssperspektiv. Nu finns ytterligare underlag i form av översvämningsskarteringar och skyfallsanalyser som utgör underlag för den fysiska planeringen och för beslut om bygglov.

Genom klimatförändringarna bedöms nederbördsmängderna öka. Det kan leda till fler och värre översvämningar i Älvsbyns kommun. I enlighet med förordningen om översvämningssrisker har Länsstyrelsen inventerat riskerna och sammanställt en rad förebyggande åtgärder i ”Riskhanteringsplan avseende översvämningssrisk i Älvsbyn” 2015. De övergripande målen för det fortsatta arbetet i Älvsbyns kommun är:

- 1) Människors hälsa ska inte påverkas väsentligt av en översvämning.
- 2) Ekonomisk verksamhet som bidrar till samhällets funktion ska inte utsättas för långvariga avbrott i verksamheten vid en översvämning.
- 3) Miljön och naturvärden inom skyddade områden ska inte förorenas vid en översvämning.
- 4) Kulturarvet ska skyddas så att värdefulla lämningar och kunskap inte förloras vid en översvämning.

Följande fastställda åtgärder prioriteras nu för genomförande inom 6–12 år av ansvariga parter, Älvsbyns kommun och/eller Länsstyrelsen i Norrbottens län:

- Genomföra informationskampanj till allmänheten
- Följa upp och revidera befintliga översvämningsskartor
- Upprätta rutiner för tidig varning
- Utarbeta former för hur lägesbilden ska spridas till samhällsviktiga aktörer och allmänheten
- Utredda hur tillgången till rent dricksvatten ska säkerställas.
- Risk för översvämning ska beaktas i projektering av ombyggnad av väg- och järnvägsnätet.
- Beakta översvämningssriskerna vid fysisk planering och nybyggnation.

En stor del av centrala Älvsbyn bedöms beröras om det blir extremt höga flöden. Även vissa byar längs älven berörs vid höga eller extrema flöden i Piteälven. Ett framtida klimat med ökande snömängder i fjällen kan komma att öka risken för översvämningar på våren och försommaren i Piteälven de närmaste åren. På längre sikt kan nederbörden i fjällvärlden istället komma i form av regn. Då kommer flödesnivåerna i älven bli jämnare och risken för extremt stora vårfloder kan komma att minska jämfört med idag. Höga flöden, men också en hög över året jämn vattenföring i älven leder till erosion som kan komma att påverka en älvs stränder. Bebyggelse nära Piteälven bör därför liksom idag föregås av noggranna utredningar och bebyggelse ska enligt plan- och bygglagen placeras där det är lämpligt. Det innebär konkret på en plats där den är säker för översvämningar.

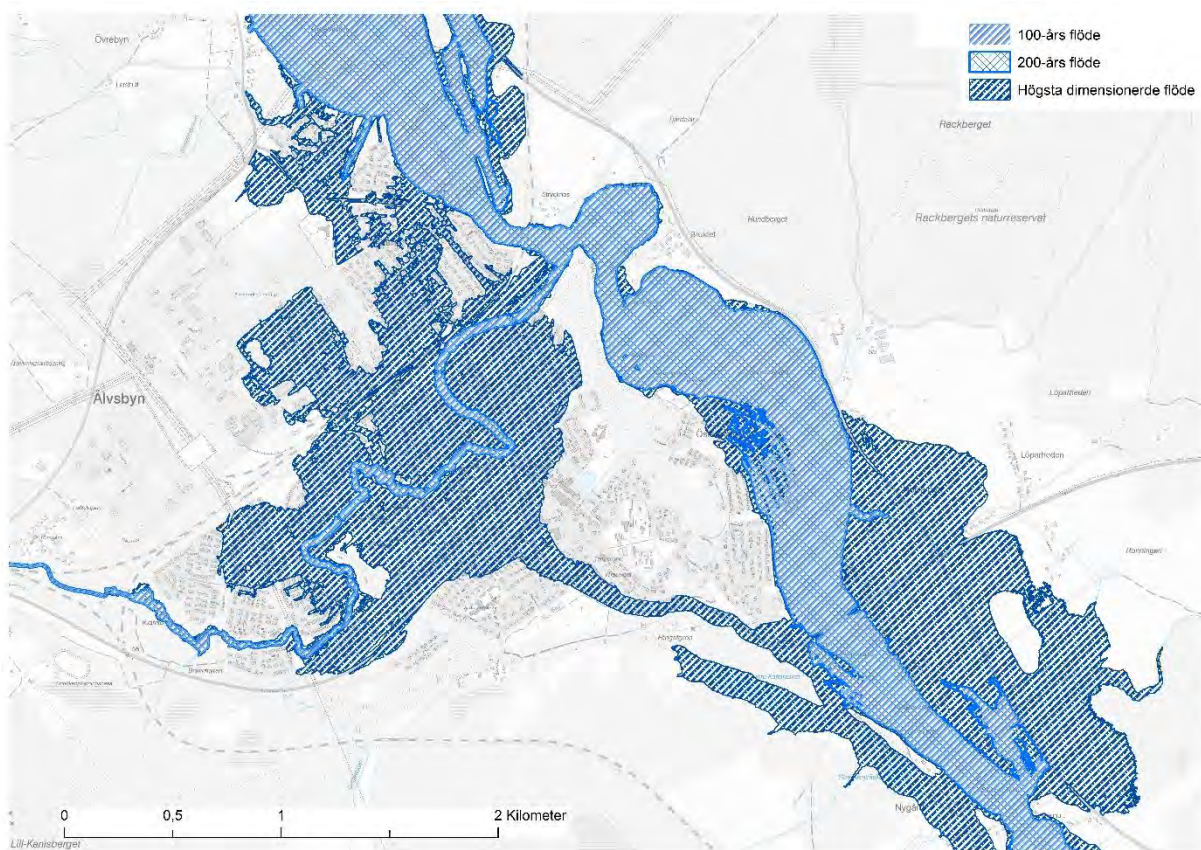

Bild 37 Översvämningssområden vid höga flöden i Piteälven med nuvarande klimat kring Älvsbyns tätort.

Ett framtida klimat bedöms innebära att förekomsten av extrema väder så som exempelvis skyfall kan komma att bli vanligare. En skyfallsanalys har tagits fram för tätorten som visar var det kan bli problem med dagvatten. Kommunen har inlett ett arbete med att ta fram ett förslag till en dagvattenstrategi som ska ange hur kommunen ska arbeta för att ta hand om stora mängder dagvatten. Fördröjningsmagasin, öppna diken istället för ledningar i mark, uppdimensionering av dagvattenledningar är åtgärder som kan komma att bli aktuellt för att möta ett framtida klimat med stora regnmängder.

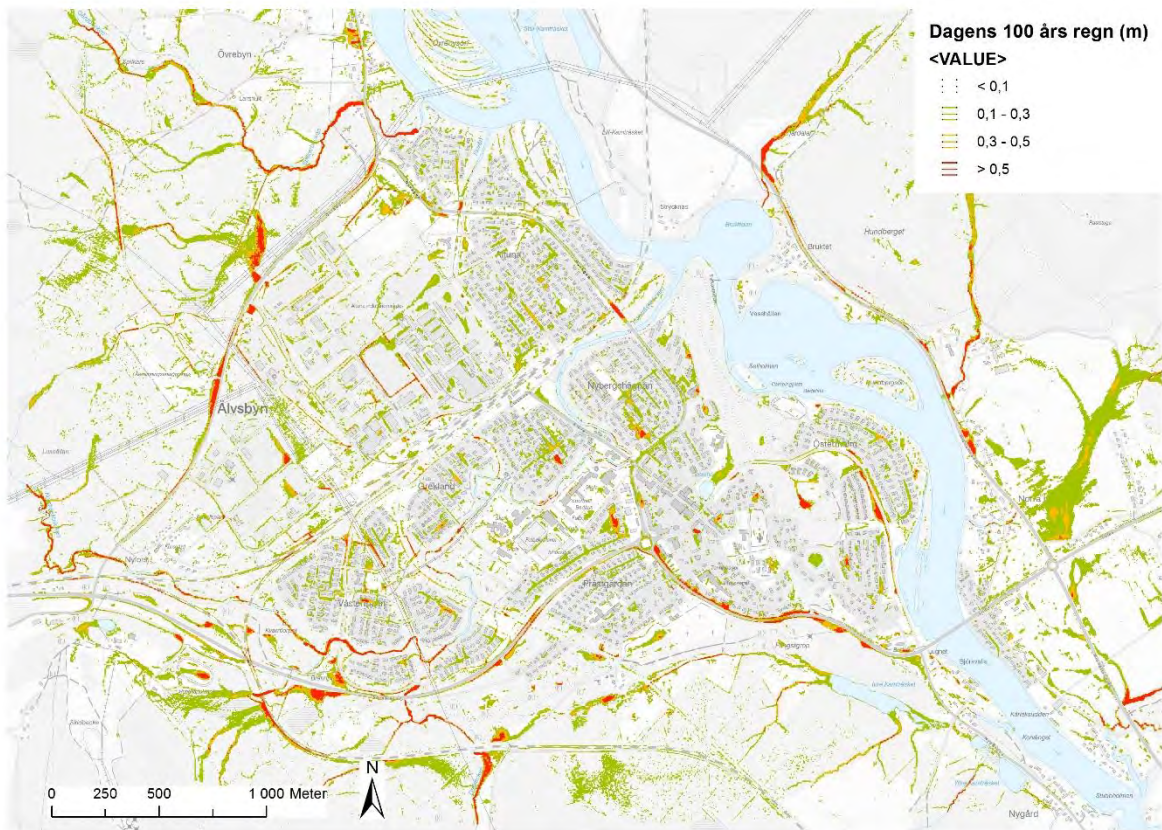

Bild 38 Skyfallsanalys för centrala Älvsbyn utifrån dagens 100-årsregn.

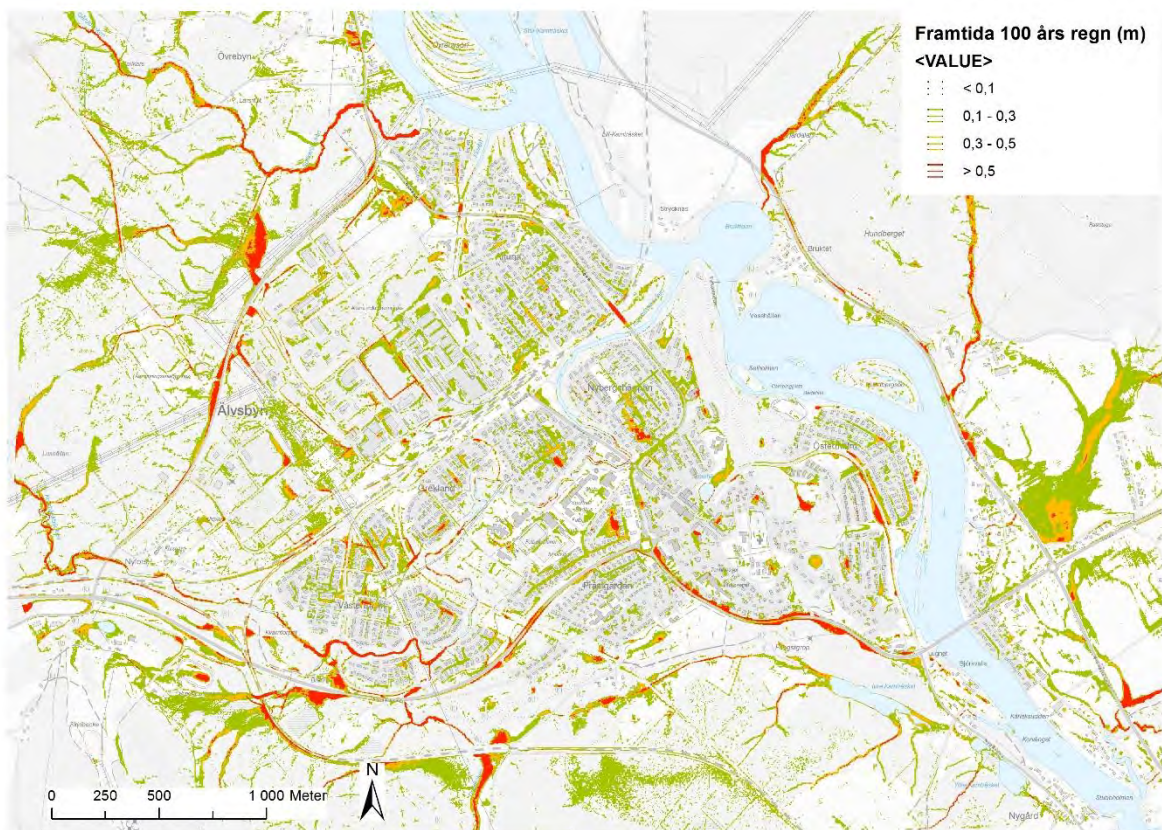

Bild 39 Skyfallsanalys för centrala Älvsbyn utifrån framtida 100-årsregn med hänsyn till klimatförändringar.

17.8 OMRÅDEN MED RISK FÖR RAS, SKRED ELLER SLAMSTRÖMMAR

På uppdrag av Länsstyrelsen i Norrbottens län genomförde Statens Geotekniska institut (SGI) en riskanalys som resulterade i rapporten "Norrbottens län – Översiktlig klimat-och sårbarhetsanalys – naturolyckor" 2011. I inventeringen redovisas bland annat resultatet av de tidigare undersökningar avseende bland annat risker för ras och skred i Älvsbyns kommun som genomfördes av Räddningsverket 1998. Materialet finns i en pärm hos miljö- och bygghkontoret. Områden kring Piteälven ses av många som attraktiva för boende, men älven kan vara nyckfull. Tio områden utefter Piteälven där det finns bebyggelse har karterats och sex av dessa områden har en klar hotbild avseende ras- och skredrisk.

I Länsstyrelsens rapport från 2013 "Klimatförändringar i Norrbottens kommuner" görs bedömningen att de kommunala vägar som bedöms löpa en medelstor risk för ras och skred ligger i Vidsel samt i centrala Älvsbyn längs med Piteälvens strand. Det finns också risker för de statliga vägar genom kommunen som Trafikverket ansvarar för, bland andra väg 94 och 374.

Som en konsekvens av klimatförändringarna gör Länsstyrelsen bedömningen att storleken på höga flöden i vattendragen (100-årsflöden) kan minska, vilket kan indikera att skred och ras som utlöses vid sådana händelser minskar i slutet av århundradet. I förebyggande syfte har kommunen valt att inte placera några utvecklingsområden där det finns stor risk för översvämning, ras och/eller skred.

MSB har i samarbete med SGI under 2014 gjort en förstudie och översiktlig kartering av stabiliteten i raviner och slänter i morän och grov sedimentjord där det finns bebyggelse i Älvsbyns kommun. Risk för att slamströmmar uppkommer uppstår där yt- och smältvatten från geografiskt stora områden rinner genom denna typ av jordar i samband med snösmältning och vid skyfall. Sju bebyggda områden valdes ut för kartering med ledning av topografi; Bredsel, Åkerdal, Fällfors, Hällan, Hundberget, Älvsbyn och Asplövberget. Av dessa har SGI föreslagit att tre områden placeras i klass 2 vilket innebär att de bör utredas vidare och hållas under kontroll. Dessa är ravinbildningar av vilka en ligger i Åkerdal och två i Asplövberg. Resterande områden bör hållas under uppsikt.

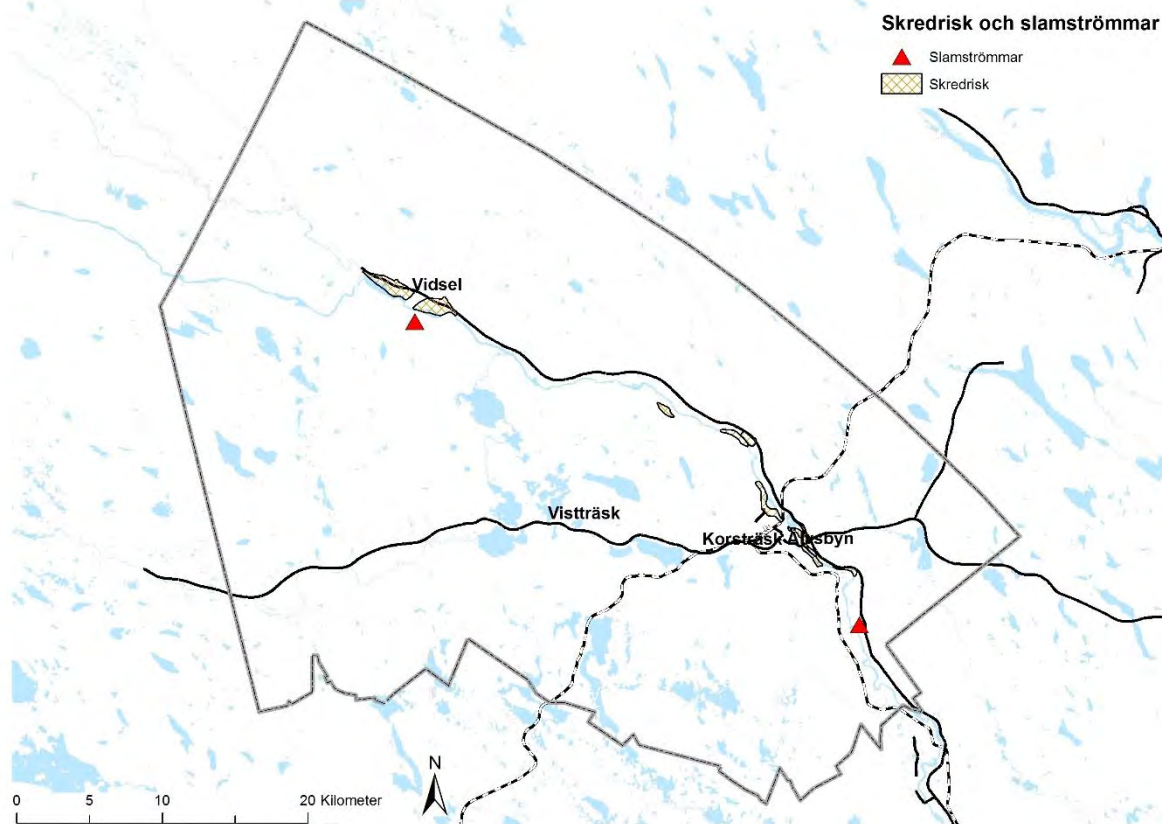

Bild 40 Områden med risk för skred och slamströmmar.

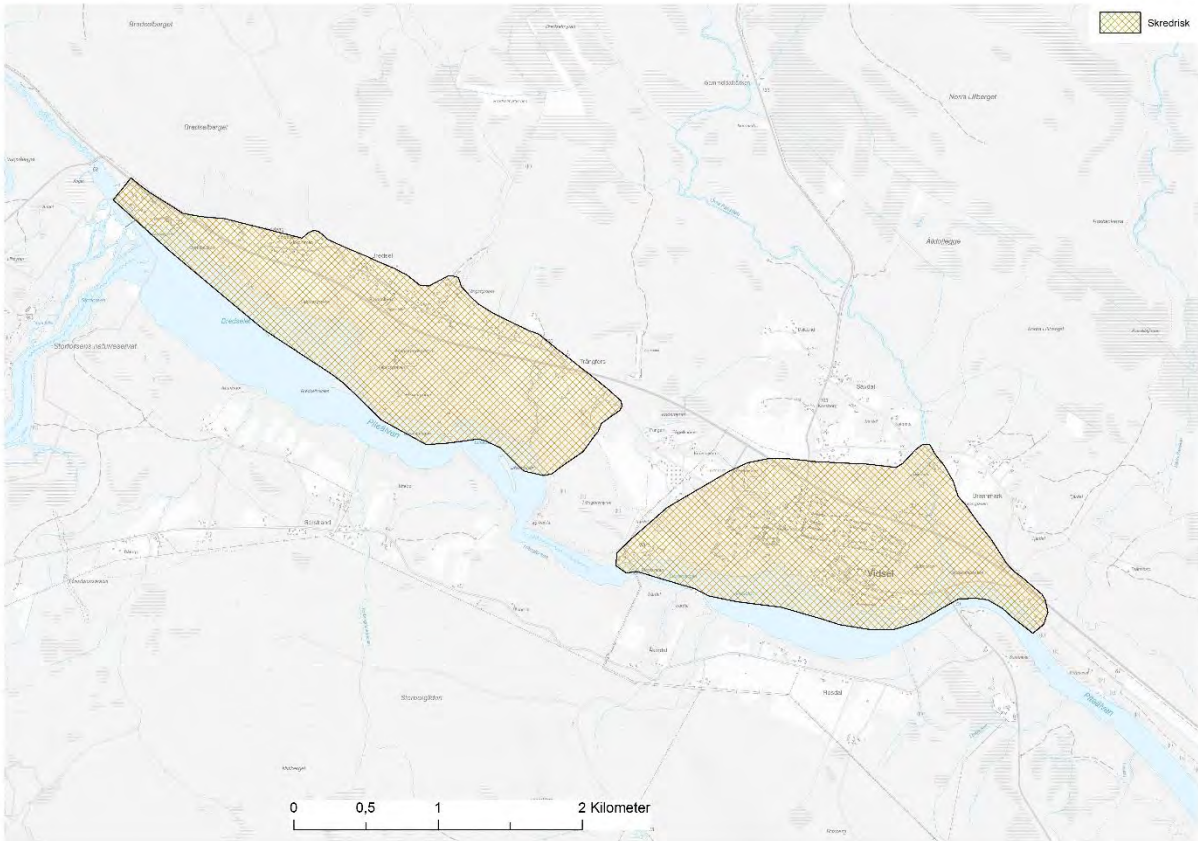

Bild 41 Område med risk för skred i Vidsal.

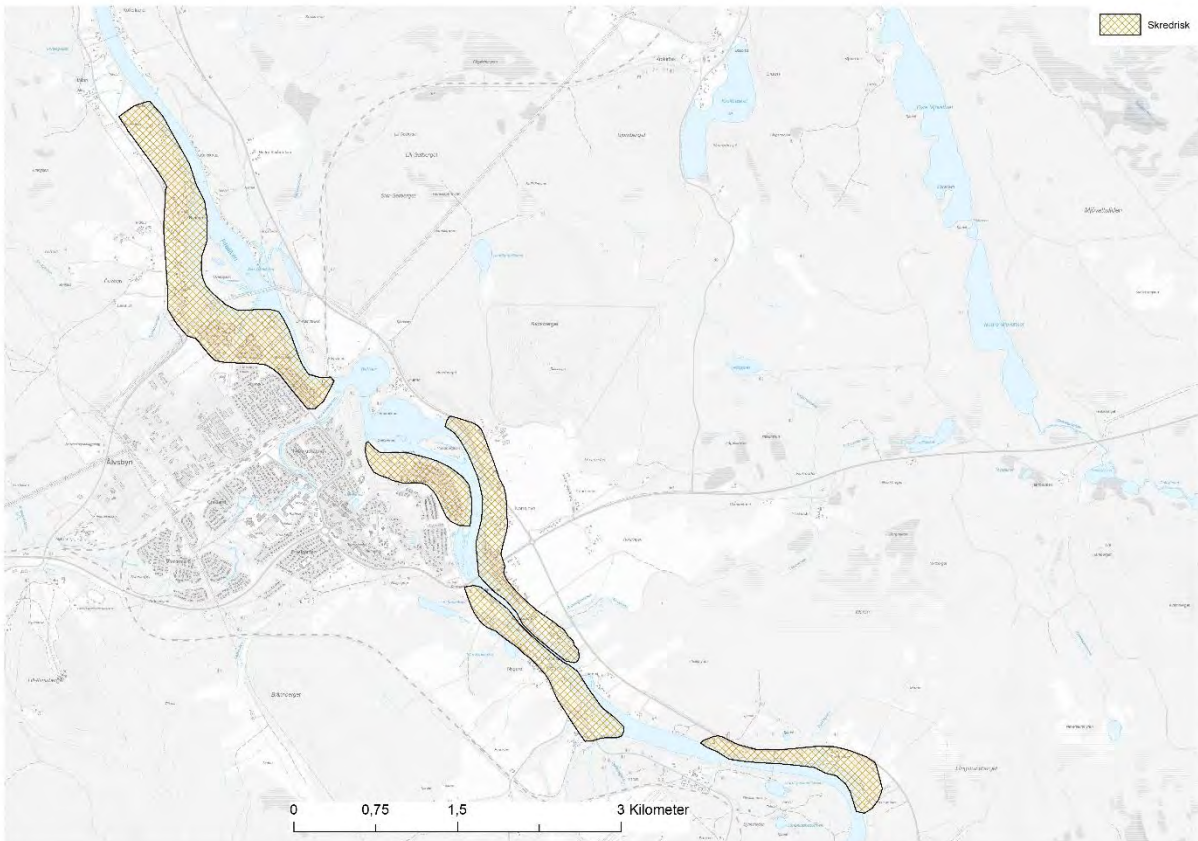

Bild 42 Område med risk för skred i tätorten.

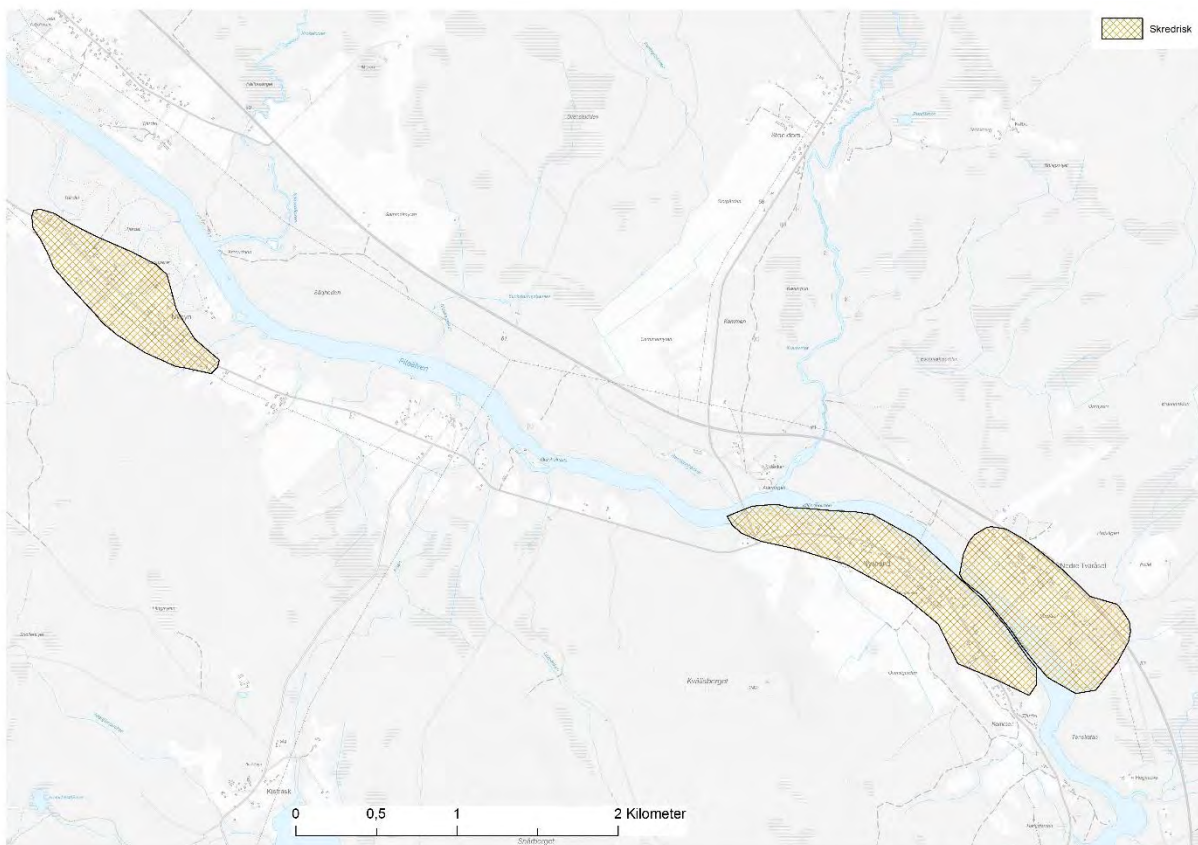

Bild 43 Områden med risk för skred i Nybyn, Nystrand och Nedre Tväråsel.

17.9 EXTREMA VÄRMEBÖLJOR

Klimatpåverkan förväntas i framtiden utöver extremväder med skyfall, översvämningar, ras, skred och slamströmmar kunna leda till långvariga värmeböljor som kan hota människors hälsa. I Älvsbyn blir det ofta redan nu mycket varmt under värmeböljor. Känsliga grupper som barn och äldre bedöms vara särskilt utsatta. De offentliga miljöer där barn och gamla tillbringar stora delar av eller hela sin tid behöver särskilt skyddas från direkt solinstrålning. Skuggande vegetation, utformning av byggnader och tillförsel av kall luft genom tekniska system kan minska risken för att dessa grupper far illa. Även i den bebyggda miljön för befolkningen i övrigt bör utformning av nya områden, bostäder och lokaler göras med tanke på att det i framtiden riskerar bli ett betydligt varmare sommarklimat än det vi ser idag.

17.10 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

RADON

- Målsättningen ska vara att en säker strålmiljö kan uppnås varför radonsäkert byggande ska eftersträvas där det kan finnas risk för markradon.

OMRÅDEN MED RISK FÖR ÖVERSVÄMNING, RAS SKRED ELLER SLAMSTRÖMMAR

- Kommunen vill att det byggs på mark som är attraktiv invid Piteälven. För att undvika eventuella risker för översvämning, ras eller skred måste först grundliga geotekniska utredningar göras i alla berörda områden för att säkerställa att naturolyckor inte skadar människor eller egendom. Ansvaret för geotekniska utredningar i samband med nybyggnad ligger hos exploatören.
- I områden med risk för slamströmmar klass två får bebyggelse inte etableras innan en djupare utredning av behovet av skyddsåtgärder är utrett och skyddsåtgärderna vid behov är vidtagna. I de områden där det föreligger en känd risk för slamströmmar ska kommunen informera markägare, anläggningsägare, boende och andra berörda om åtgärder som de kan vidta på sina fastigheter för att minska risken för naturolyckor.
- Vid framtagande av detaljplan ska alltid markens lämplighet inklusive de geotekniska säkerhetsfrågorna såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämningar bedömas.

KLIMATFÖRÄNDRINGAR

- Kommunen ska i sin risk- och sårbarhetsanalys belysa klimatförändringar och hur problem som uppstår till följd av ett förändrat klimat ska förebyggas.

17.11 MILJÖKONSEKVENSER

MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

RADON

Det finns problem med markradon och konsekvenserna för människors hälsa kan vara stora vid olämpligt utformad bebyggelse i områden med markradon. Kommunens ställningstagande innebär att bebyggelsen måste ges en radonsäker utformning samt att befintlig bebyggelse åtgärdas med avseende på radon. Målet att uppnå en säker strålmiljö innebär att kommunen bidrar till att miljömålet en god bebyggd miljö uppfylls.

OMRÅDEN MED RISK FÖR ÖVERSVÄMNING, RAS, SKRED ELLER SLAMSTRÖMMAR

Kommunens ställningstagande innebär konsekvenser för naturmiljön om orörda områden nära vatten exploateras för bebyggelse. Ur säkerhetssynpunkt och ur ett hållbarhetsperspektiv är det fördelaktigt att bara bygga där det är säkert. Det gäller såväl översvämning som ras, skred eller slamströmmar. Geotekniska undersökningar och utredningar av risk för slamströmmar i områden intill branter bör utföras vid etablering av bebyggelse i helt nya områden för att en god bebyggd miljö ska kunna säkerställas.

KLIMATFÖRÄNDRINGAR

Ett förändrat klimat innebär ökad risk för oönskade utsläpp från verksamheter och förorenade områden till främst vatten i samband med skyfall och översvämningar samt erosion och skred. Även kulturhistoriska miljöer och byggnader kan komma att hotas av klimatförändringar och infrastruktur kan komma att behöva omlokaliseras vilket kan ge påverkan på andra områden. Kommunens ambition att arbeta förebyggande minskar risken för att uppfyllandet av miljömål som giftfri miljö, grundvatten av god kvalitet, levande sjöar och vattendrag, ett rikt växt- och djurliv, biologisk mångfald samt god bebyggd miljö äventyras.

DEL 4 UTVECKLINGS- OMRÅDEN

ÖVERSIKTSPLANENS UTVECKLINGSDEL INLEDS MED EN BESKRIVNING AV DEN UTVECKLINGSSTRATEGI SOM LIGGER TILL GRUND FÖR VILKA OMRÅDEN SOM KOMMUNEN VALT ATT UTVECKLA UNDER PLANPERIODEN. DÄREFTER BESKRIVS HUR ÄLVSBYNS KOMMUN SER PÅ UTVECKLINGSMÖJLIGHETERNA I VART OCH ETT AV OMRÅDENA I OCH OMKRING CENTRALA ÄLVSBYN, VIDSEL, VISTRÄSK, KORSTRÄSK, PÅLSTRÄSK, TVÄRÅSEL OCH TVÄRÅN.

18 UTVECKLINGSSTRATEGI

För att säkerställa att den i planen beskrivna utvecklingen av Älvsbyns kommun sker på ett hållbart sätt har kommunen tagit fram en utvecklingsstrategi som beskriver riktningarna för hur och var utvecklingen ska ske.

CENTRALORT

Älvsbyn är kommunens centralort. Här bor ca 60% av befolkningen och här finns också det största utbudet av service, handel och arbetsplatser. Tätorten ska fortsätta att växa med både bostäder och arbetsplatser samtidigt som dess frilufts- och grönområden ska bevaras.

STÖRRE BYAR

Till de större byarna i kommunen hör Vidsel, Korsträsk och Visträsk. I Vidsel och Visträsk finns bostäder, arbetsplatser, handel och service. I Vidsel och Visträsk finns detaljplanerade områden.

Till de större byarna räknas även Korsträsk.

Kollektivtrafiken till de större byarna Visträsk och Korsträsk är relativt god då byarna ligger längs väg 94 där kollektivtrafiken mellan Arjeplog och Älvsbyn går. Kollektivtrafiken mellan Älvsbyn och Vidsel är något sämre.

De större byarna ska fortsätta att utvecklas för att stärka underlaget för kollektivtrafik, skola, handel och service.

NOD

Den viktigaste noden i kommunen är resecentrum i centrala Älvsbyn. Här angör såväl buss som tåg.

Möjlighet att gå och cykla till resecentrum på ett säkert och smidigt sätt samt att kunna parkera i området under ett eller flera dygn är viktigt för att noden ska fungera.

VIKTIG FUNKTION TEKNISK ANLÄGGNING

I kommunen finns flera särskilt viktiga anläggningar för den tekniska försörjningen: bland annat avloppsreningsverk, fjärrvärmeverk, vattenverk, återvinningscentral m.fl.

VIKTIGA BESÖKSMÅL

Storforsen, Kanis, Fällforsen, badplatsen i Pålsträsk, Döllassberget m.fl. är populära besöksmål för såväl lokalbefolkningen som från angränsande kommuner. Ett par besöksmål lockar även turister. Storforsen har 150 000 besökare per år.

TRANSPORTSAMBAND

Förbindelser som är särskilt viktiga för att upprätthålla en god tillgänglighet är järnvägarna Stambanan genom övre Norrland och Piteåbanan, riksväg 94 mellan Antnäs och Arvidsjaur, länsväg 374 mellan Piteå och europaväg 45 i närheten av Käbdalis, länsväg 356 mellan Älvsbyn och Morjärv via Boden samt väg 375 mellan Nystrand och Björkberg som därefter övergår till enskild väg vidare till Bodträskfors.

UTVECKLINGSOMRÅDE BOSTÄDER

Om befolkningen växer i enlighet med målet i den strategiska planen krävs ett bostadsbyggande på ca 80 bostäder per år under perioden 2019–2030. Det geografiskt största utvecklingsområdet är Västermalmshöjden i tätorten där bostäder planeras. Utöver detta finns möjligheter till förtätning i tätorten samt i Vidsel, Visträsk och Korsträsk. Planen beskriver även möjliga utvecklingsområden för bostäder i och omkring byarna Pälsträsk, Tväråsel och Tvärån då dessa ligger längs de mest använda pendlingsstråken till Luleå och Piteå.

UTVECKLINGSOMRÅDE VERKSAMHETER

Områden för utveckling av verksamheter finns idag i tätorten (området Norra Nyfors). I Vidsel finns idag ingen ledig mark för industrietableringar men bör tillskapas vid behov. Planen beskriver även möjlig placering av verksamhetsområde norr om väg 94 i Visträsk, samt en privat mark vid gamla sågplatsen vid Nattberg, områden som bedöms särskilt viktiga i händelse av en gruvetablering i Laver. Huvudsyftet med utpekade verksamhetsområden är att samla verksamheter till större områden med tydlig koppling till strategisk infrastruktur med hög kapacitet.

UTVECKLINGSSTRATEGI

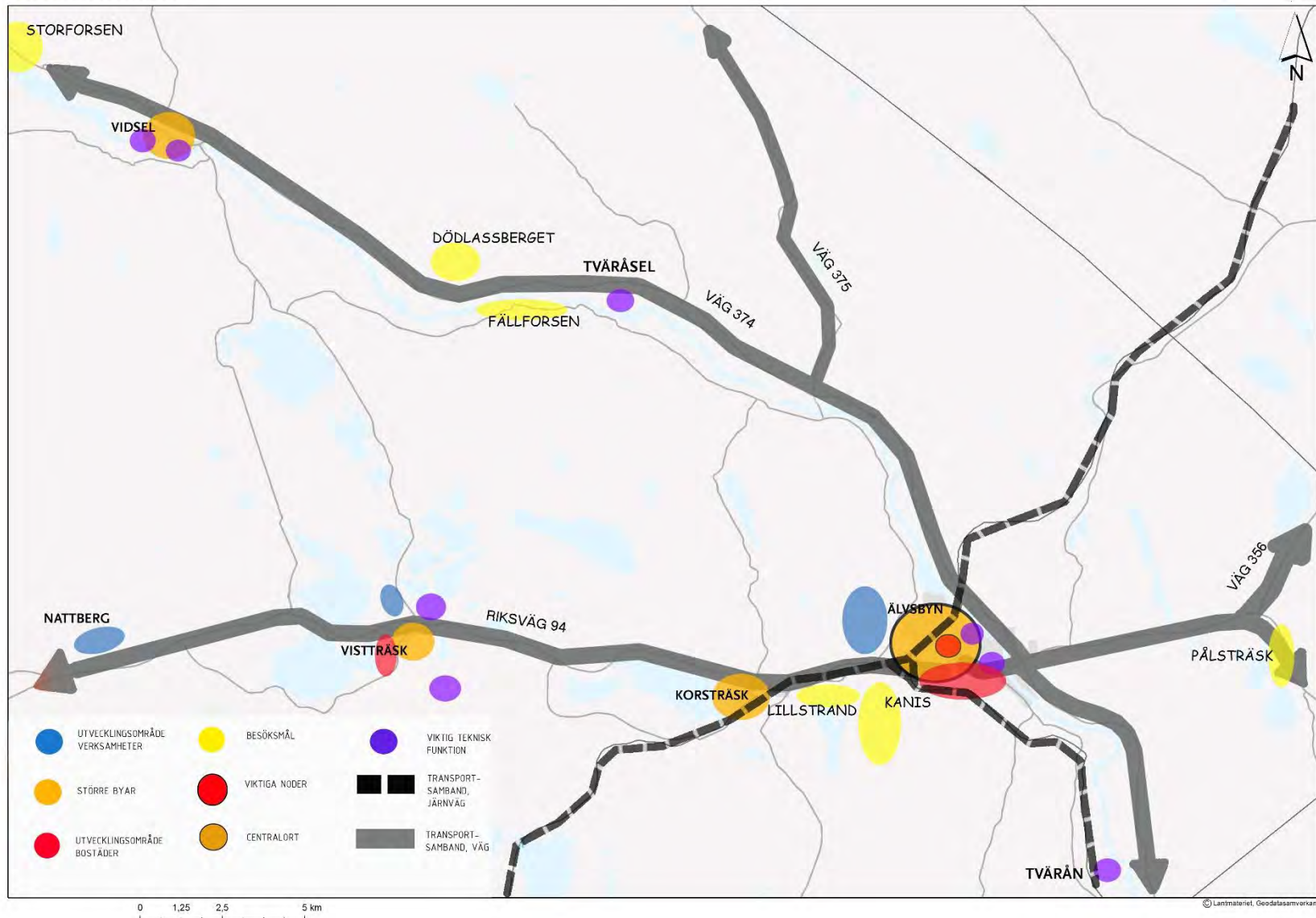

Bild 44 Utvecklingsstrategi.

19 ÄLVSBYOMRÅDET

Älvsbyn är centralort för kommunen med samma namn. Här är kommunens administration koncentrerad, liksom näringslivet, handeln och de flesta faciliteter. Centrala Älvsbyn har drygt 5 000 invånare och är därmed kommunens största ort. Omkring centralorten ligger byarna Norraby, Övraby, Nygård, Hällan, Sägfors och Högheden.

Bild 45 Vy över Älvsbyområdet (Foto Bergslagsbild).

19.1 FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR ÄLVSBYNS TÄTORT

Under 2018 har Fördjupad översiktsplan för Älvsbyns tätort antagits som ett led i kommunens strategi för en hållbar tillväxt och samhällsutveckling. Syftet med den fördjupade översiktsplanen för Älvsbyns tätort är att detaljerat kunna studera tätortens förmodade utveckling, dess brister och dess styrkor samt skapa beredskap för de utmaningar och möjligheter som är att vänta. I den fördjupade översiktsplanen har ett visst fokus lagts på möjligheter att förtäta Älvsbyns tätort. Den fördjupade översiktsplanen utgör ett tematiskt tillägg till denna översiktsplan.

HÄNVISNING

Fördjupad översiktsplan för Älvsbyns tätort, 2018.

19.2 TRAFIK

För att nå de övergripande målen i kommunen, i linje med den regionala utvecklingsstrategin (RUS) bör den fortsatta utvecklingen syfta till förtätning och utvecklad kollektivtrafik. På så vis tas redan befintlig infrastruktur tillvara och utvecklas till gagn för miljön, boende, kommunens näringsliv samt underlättar pendling. I maj 2018 invigdes Älvsbyns nya resecenter. Med en central knutpunkt i kommunen med järnvägs- och busstation på ett ställe underlättas nyttjandet av kollektivtrafiken för resenärer.

Under hösten 2018 antogs en trafikstrategi för Älvsbyns kommun. Strategin är kommundäckande men då stora delar av kommunens egna vägnät ligger inom Älvsbyns tätort behandlar strategin till stor del denna. Trafikstrategin syftar till att dels förbättra möjligheten att välja hållbara transporter ur miljö- och klimatperspektiv och dels främja säkerheten för oskyddade trafikanter. Strategin identifierar problematiska gator och korsningar för bil-, cykel och gångtrafik samt andra strategiska frågor rörande trafik inom kommunen.

Vägnätet för gång- och cykeltrafik är ganska väl utbyggt i centrala Älvsbyn men gång- och cykelvägnätet behöver förbättras med avseende på kontinuitet och säkerhet på vissa sträckor.

Trafikverket arbetar med planering av sträckan längs Nyvägen från cirkulationsplatsen vid korsningen med väg 94 – Storgatan fram till och med en del av Stationsgatan vid resecentrum inför ett större ombyggnadsprojekt. Trafikverket avser att efter ombyggnation överlåta vägsträckan till kommunen som då blir väghållare. Bland planerade projekt hos Trafikverket finns också en gång- och cykelväg mellan centrala Älvsbyn och Korsträsk som planeras färdigställas under 2019. Kommunen bygger en ny gång- och cykelväg mellan Altuna och Kanis längs Trafikverkets väg 664.

HÄNVISNING

Trafikstrategi Älvsbyn (2018).

Se även [kapitel 9 Infrastruktur och kommunikationer](#).

19.3 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR NÄRINGSLIVET I CENTRALA ÄLVSBYN

Butiker och matställen är idag viktiga för ett levande centrum i Älvsbyn. Ett funktionsblandat centrum eftersträvas där det finns flerbostadshus med lokaler i bottenplan för mötesplatser, service och handel. Kommunen bedömer att en småskalig diversifierad centrumhandel kan vara en konkurrensfördel eftersom den erbjuder en annan upplevelse för kunderna än stormarknaderna.

Även näringslivet i övrigt utvecklas och det bedöms i framtiden behövas både industrimark och kontor med närhet till centrala Älvsbyn. Det finns möjlighet att bygga nya kontor intill resecentrum. På Altuna industriområde finns idag huvuddelen av kommunens stora industrier och området börjar nu vara helt utbyggt. För att hållbara transporter med järnväg ska kunna utföras i större utsträckning har delar av bangårdsområdet inom Altuna industriområde förberetts för att i framtiden kunna bli en del av en större godsterminal. I Norra Nyfors som ligger längre ut från centrum håller ett nytt industriområde på att växa fram där det finns möjlighet att etablera datacenter och andra större verksamheter. Kommunen kan komma att behöva planera för ytterligare industriområden i framtiden om en gruva etableras i kommunen.

19.4 RIKTLINJER FÖR ÄLVSBYNS ENTRÉER

I den fördjupade översiktsplanen för Älvsbyns kommun understryks vikten av att uppmärksamma entréerna som ortens ansikte utåt och ställa krav på utformningen kring dessa för att förbättra upplevelsen av Älvsbyns kommun. Riktlinjer för bland annat vägvisning och gestaltning samt belysning och skötsel av vegetation föreslås.

19.5 BOSTÄDER I CENTRALA ÄLVSBYN

I Fördjupad översiktsplan för Älvsbyns kommun från 2017 föreslås att centralortens femtiotalsarkitektur behålls och att en förtätning sker av centrala Älvsbyn där flerbostadshus (höghus) i första hand koncentreras till de centrala delarna av tätorten. Helt nya bostadsområden är under uppförande i kvarteret Moroten som nu omvandlas till parhus och Bäckängen, ett nytt villaområde vid Korsträskbäcken. Ett nytt planområde med arbetsnamnet Västermalmshöjden har potential att inrymma ett ganska stort antal bostäder.

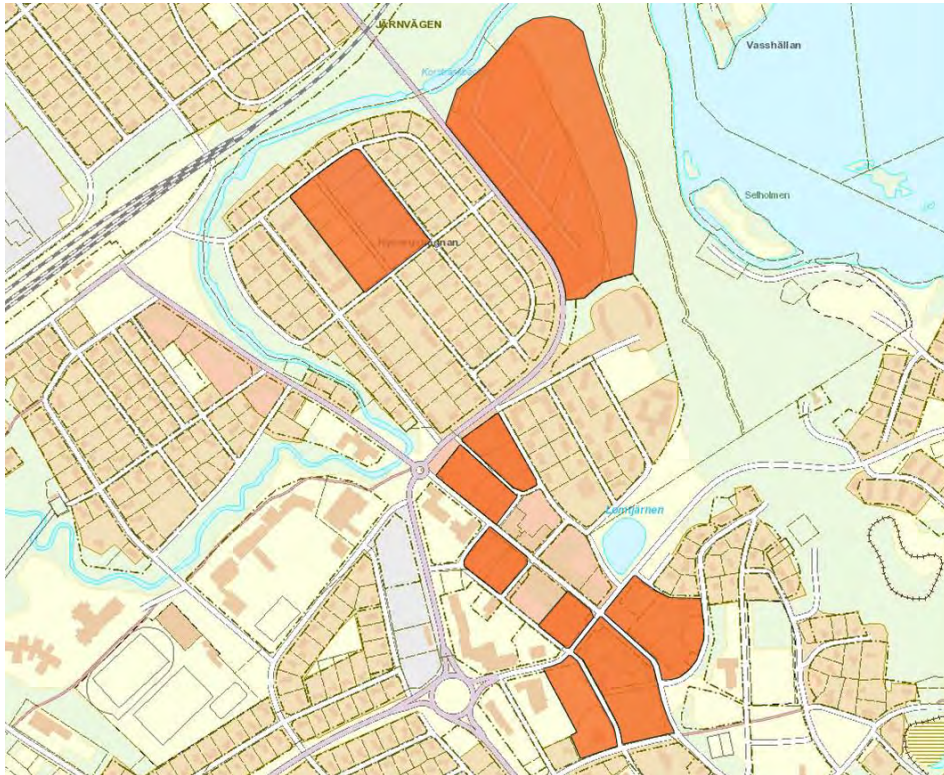

Bild 46 Illustration av planerade förtätningsområden i Älvsbyn. Kvarteren Granen, Tallen, Stigarna, Aspen, Poppeln, Finken, Spaden, Plogen, Leken och Höken.

Bild 47 Planerat område för bostäder i kombination med företagslokaler i området Altuna-Övraby.

Bild 48 Illustration av villaområdena Kvarteret Moroten och Bäckängen.

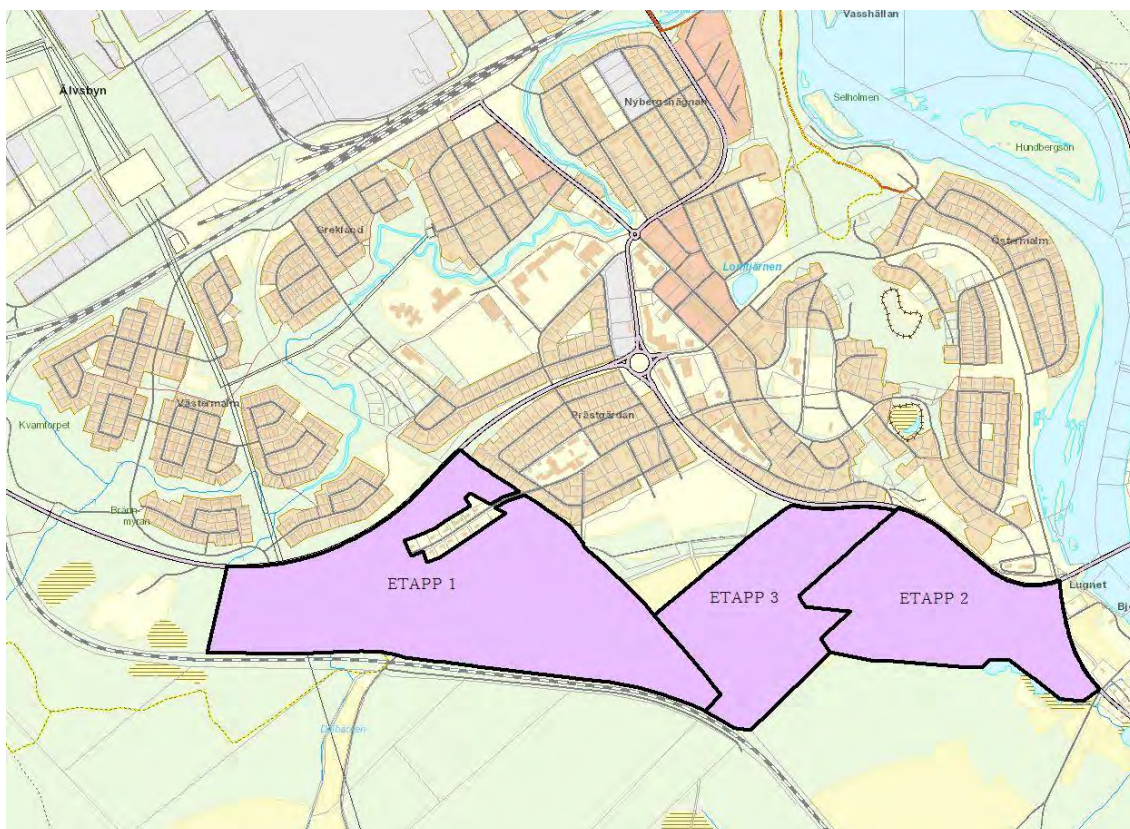

Bild 49 Illustration av omvandlingsområde Västermalmshöjden.

19.6 UTVECKLING AV BYAR I NÄRHETEN AV CENTRALORTEN

19.6.1 TOMTER FÖR SMÅSKALIG DJURHÅLLNING I HÄLLAN

I närheten av ridanläggningen i Hällan som ligger nära centralorten planeras ett område med stora tomter, för de som är intresserade av att ha hästar eller andra djur i närheten av sin bostad. Området är cirka 13 hektar stort. Området bör detaljplanläggas för att förebygga framtida konflikter. Ett skyddsområde liknande det som finns kring ett aktivt brukningscentrum för jordbruk bör finnas även kring ett planerat område för hästgårdar för att undvika konflikter.

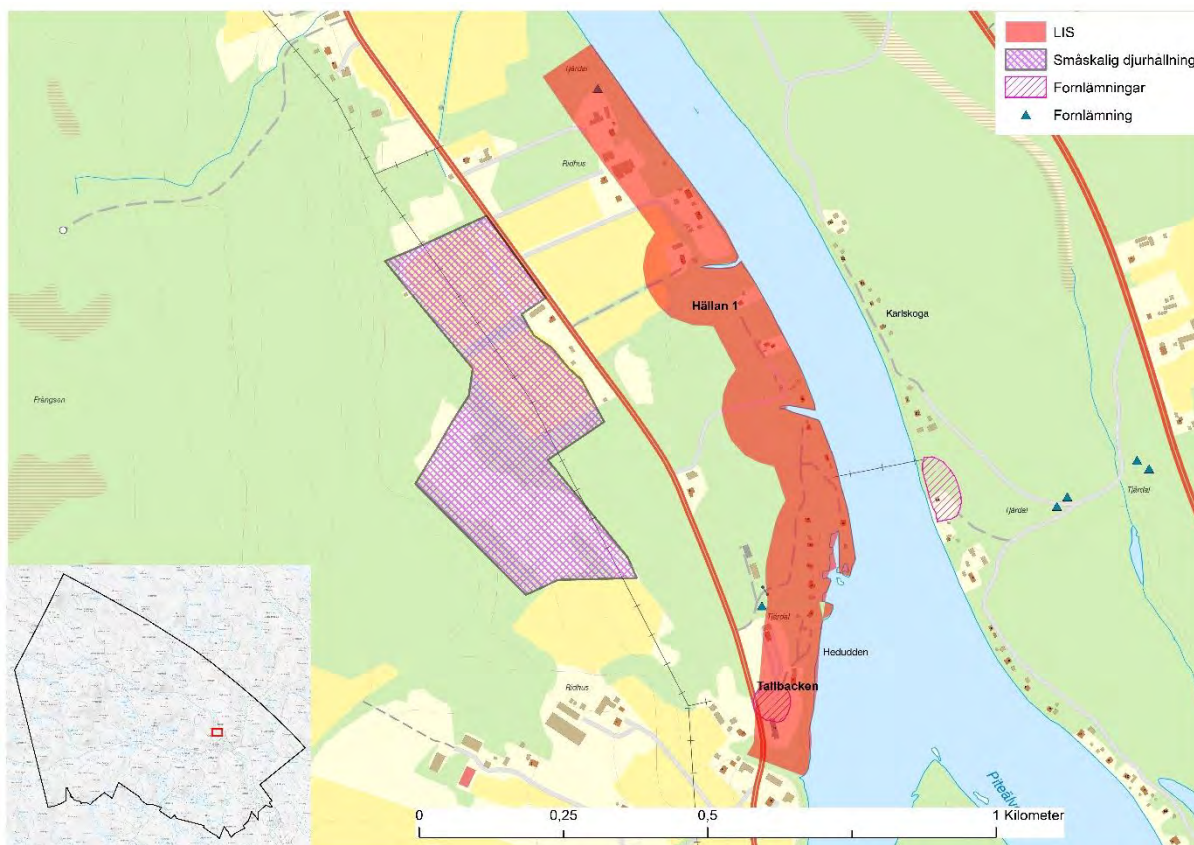

Bild 50 Illustration av område för småskalig djurhållning i Hällan samt LIS-områden vid Piteälven i närheten av centralorten.

19.7 OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET

Detaljplanerat område i Sågfors har utvecklats ytterligare med kombinerad boende och näringsverksamhet.

19.8 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

UTVECKLING AV ÄLVSBYOMRÅDET

- Det är viktigt att skapa ett attraktivt och levande centrum i Älvsbyn för att öka kommunens attraktionskraft som bostads- och arbetsort. Centrum bör utvecklas till en mer sammanhållen enhet med en kärna för handel, service och servicenära boende.
- Det är viktigt med mer konst och utsmyckning utomhus i Älvsbyn.
- Åtgärder vidtas för att göra infarten till Älvsbyn från cirkulationsplatsen på Norrabyn mer attraktiv.
- Konradsparken bör rustas upp och göras mer attraktiv.
- Ett vandringsstråk bör anläggas längs med Korsträskbäcken i centrala Älvsbyn.
- Informationscentral med digital information för turister och service bör finnas vid resecentrum.
- Hänsyn ska tas till grönområden i tätorten så att dessa i möjligaste mån sparas eller ersätts med nya grönområden.
- Det är viktigt att Storgatan från järnvägen upp till cirkulationsplatsen vid kommunhuset görs mer attraktiv och säker genom exempelvis trädplanteringar, avsmalning och ny beläggning.
- Korsningen Östermalmsleden/riksväg 94 vid reningsverket bör utredas för att om möjligt ges en ny utformning som bidrar till en säkrare och mer effektiv trafiksituation.
- Gång- och cykelvägar bör göras mer sammanhängande och på så sätt uppmuntra till mer gång- och cykeltrafik.
- En gång- och cykelväg mellan Korsträsk och Älvsbyn, mellan Nystrand och Älvsbyn samt mellan Nygård och Älvsbyn bör anläggas.
- För motionärer samt för arbetspendling behövs cykelvägar anläggas ”broarna runt”. Lilla brorundan centrum, Altuna, gamla järnvägsbron, Strycknäs, väg 374, Norrabyn, GC-väg längs väg 94, Fluxenvägen, centrum och stora brorundan centrum, Altuna, Nystrand, Väg 374, Norrabyn, GC-väg längs väg 94, Fluxenvägen, centrum.
- Ställplatser för husbilar bör finnas i centrala Älvsbyn.
- Industriverksamhet inom centrala Älvsbyn bör koncentreras till Altuna Industriområde samt industriområdet på Norra Nyfors och Sägfors.
- Området Västermalmshöjden prioriteras högt för bostadsbebyggelse. Området bedöms vara lämpligt för att åstadkomma en god bebyggd miljö. Hänsyn bör tas till elljusspåret i området.
- Området Timmersvansen är planerat för kombinationstomter som näringslivet efterfrågar. Området bör därför under nästa mandatperiod förberedas för att bebyggas.
- Totalt åtta LIS-områden har utpekats i byarna vid Piteälven närmast centrala Älvsbyn. Två av dessa är nya sedan översiktsplanen 2011.
- Detaljplaneläggning av Kamträsket föreslås.

19.9 MILJÖKONSEKVENSER

UTVECKLING AV OMRÅDET CENTRALA ÄLVSBYN

TRAFIK

Ett ökat kollektivt resande samt att fler väljer att gå eller cykla innebär färre fordon och därmed minskade bullerstörningar från trafiken. Det minskar också utsläpp av växthusgaser och främjar hushållningen med naturresurser. På så vis bidrar åtgärderna till flera av miljömålen, bland annat begränsad klimatpåverkan, frisk luft och en god bebyggd miljö. Vid anläggande av nya gång- och cykelvägar tas mark i anspråk som tidigare inte varit använd för detta ändamål men bedömningen är att dessa inte är opåverkade. Grönytor kan komma att minska något men bedömningen är att det finns tillräckligt stora grönytor i centrala Älvsbyn. Förtätning av centrala Älvsbyn bidrar positivt till att befintlig infrastruktur och samhällsservice kan utnyttjas.

En cirkulationsplats vid korsningen Östermalmsleden – Väg 94 kan förbättra säkerheten i korsningen men innebär att naturmiljö tas i anspråk för anläggningen. I en cirkulationsplats flyter trafiken oftast på i en jämn ström vilket totalt sett innebär en förbättring med tanke på utsläpp av växthusgaser och partiklar till luft i jämförelse med nuvarande korsningslösning.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR NÄRINGSLIVET

Centrum utvecklas i sydlig riktning. Åtgärden bedöms inte ha någon ändrad miljöpåverkan jämfört med idag. Möjligen kan ett ökat utbud av handel i centrala Älvsbyn minska benägenheten att resa till andra kommuner för att

handla vilket i så fall är positivt för uppfyllandet av miljömålet begränsad klimatpåverkan. En ökad centrumhandel kräver en god detaljplanering för att minska miljökonsekvenser av en ökad trafikmängd samt ett ökat behov av parkeringsytor för att miljömålen frisk luft och en god bebyggd miljö ska kunna uppnås.

En koncentration av industriverksamheten till utpekade områden bedöms främja miljömålet en god bebyggd miljö eftersom störande verksamheter lokaliseras längre från bostäder. Tung trafik bedöms kunna minska i centrala lägen om verksamheter flyttas till rena industriområden. I övrigt bedöms inte ställningstagandet leda till någon negativ miljöpåverkan jämfört med idag.

BOSTÄDER

Förtättningsområdena innebär generellt att trafikmängden i centrala delar kan öka och på så vis leda till en försämrad status för miljömålen frisk luft och god bebyggd miljö i vart fall med avseende på främst buller och trafikrörelser. Samtidigt innebär en förtätning att det sker en hushållning med mark och vatten som skulle krävas vid etableringar på annan plats och där leda till att icke ianspråktagen mark skulle påverkas negativt.

I området Nybergshägnan omvandlas ett industriområde till bostäder vilket innebär att marken kan komma att behöva saneras med avseende på föroreningar från tidigare verksamheter. I området Stigarna skulle en förtätning antingen kunna vara en påbyggnad på höjden av befintliga hus eller att de grönområden som skapats när äldre bebyggelse revs på 90-talet används för uppförande av nya flerbostadshus. Området ligger nära Åsen och bedöms kunna förtätas och förbättras då det innehåller stora ytor asfalt som kan omvandlas till grönområden och ersätta de ytor som tas i anspråk för byggnader.

I övriga områden måste förtätning ske genom att bygga på höjden, genom ianspråktagande av områden som idag inte används eller genom ombyggnation av befintliga byggnader så att de inrymmer fler bostäder.

Vid exploatering av omvandlingsområdet Västermalms höjden närmast området Prästgården måste hänsyn tas till de fornlämningar som finns i området. Tillståndsprövning där kommunen ansöker hos Länsstyrelsen om tillstånd till ingrepp i fornlämning ska ske. Ett ev. tillstånd till ingrepp i fornlämning ska alltid föregås av en arkeologisk undersökning, enligt kulturmiljölagens 2 kap.

I andra delar av området finns brukad jordbruksmark och skogsmark som kan komma att beröras av bebyggelse. Området bedöms inte innehålla stora ytor med höga naturvärden även om det finns ett område med biotopskydd. En exploatering innebär att det kan finnas risk för att miljömålet biologisk mångfald och god bebyggd miljö, med hänsyn taget till fornlämningarna påverkas negativt.

En etablering av bebyggelse inom omvandlingsområdet Timmersvansen skapar förutsättningar för att flytta kombinationsverksamheter från områden där de idag skapar störningar för andra boende vilket innebär att miljömålet en god bebyggd miljö riskerar att inte nås. Störningar kan dock uppkomma även i det nya området där småskaliga verksamheter kan påverka varandra negativt. För att kunna uppfylla miljömålen en god bebyggd miljö, frisk luft och begränsad klimatpåverkan behöver kommunen i markanvisning reglera hur området får användas. Den mark som tas i anspråk är en gräsyta som inte bedöms ha några höga natur- eller kulturvärden.

Området i närheten av ridanläggningen i Övraby har utpekats som attraktivt område för småskalig djurhållning. Området är till största delen jordbruksmark och bedöms inte innehålla höga natur- eller kulturvärden. Området bedöms vara lämpligt för att åstadkomma en god bebyggd miljö och en småskalig djurhållning vilket kan vara positivt för arter som trivs i ett småskaligt jordbrukslandskap och därmed främja ett rikt jordbrukslandskap.

I samband med detaljplanering sker en miljöbedömning som avgör om det finns betydande miljökonsekvenser. I förekommande fall måste en miljökonsekvensbeskrivning för områdena tas fram varför dessa miljökonsekvenser inte beskrivs här.

19.10 LIS-OMRÅDEN I ÄLVSBYOMRÅDET

Följande områden ligger i anslutning till, eller relativt nära Älvsbyns centralort och har pekats ut som lämpliga LIS-områden.

19.10.1 SELHOLMEN

Selholmen är en centralt belägen campingplats som ligger nära Älvsbyns centrum med dagligvaruhandel och butiker. Turismen är en viktig del av kommunens näringsliv och campingen är fint belägen vid älven och nära naturen. I området finns kommunalt vatten och avlopp.

19.10.2 STRYCKNÄS

I området öster om järnvägsbron finns bebyggelse med verksamhet och jordbruksmark där en förtätning av bostäder är möjlig. Väster om järnvägsbron finns gamla militärbyggnader på grusplaner. Den delen av området lämpar sig bättre för verksamheter än för bostadsbebyggelse. Bebyggelsen bör placeras så att minsta möjliga intrång på jordbruksmark sker.

19.10.3 BRUKTE

Området ligger fint och strandnära mellan Piteälven och väg 374 på älvens norra sida. Med utsikt över älven och Älvsbyn har området potential att bli ett attraktivt område för bostäder. I området finns bebyggelse som kan förtätas.

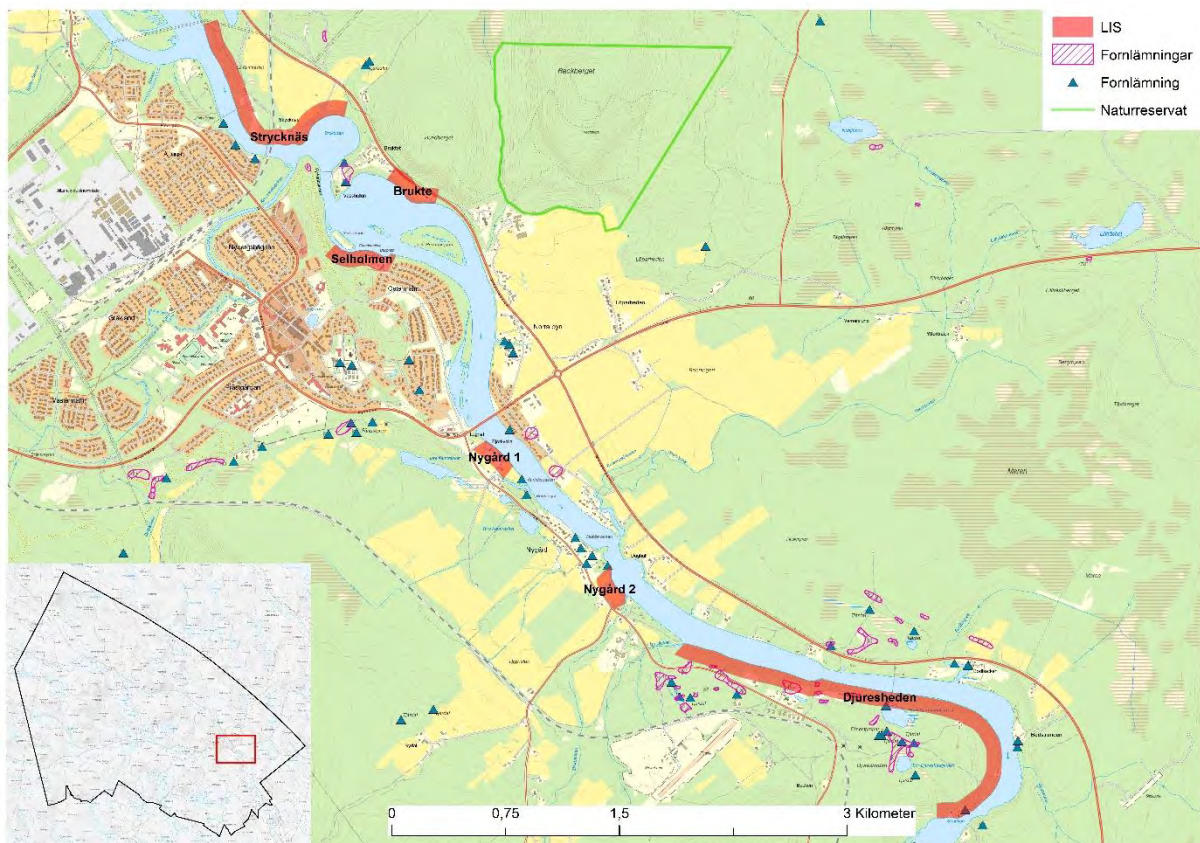

Bild 51 LIS-områden Strycknäs, Brukte, Selholmen, Nygård 1 och 2 samt Djuresheden.

19.10.4 NYGÅRD 1, BJÖRKVALLA

Strandnära med utsikt över älven från den södra sidan ligger området Nygård. Området pekats ut som lämpligt LIS-område främst för småskalig djurhållning eller mindre jordbruksföretag. Ny bebyggelse ska i framtiden vara samlad. I området finns kommunalt vatten och avlopp.

19.10.5 NYGÅRD 2, BRURBÄCKEN

Området pekas ut som lämpligt LIS-område främst för småskalig djurhållning eller mindre jordbruksföretag. Ny bebyggelse ska i framtiden vara samlad. I området finns kommunalt vatten och avlopp. Geoteknisk undersökning har utförts under 2018.

19.10.6 DJURESHEDEN

Området ligger på en platå ovanför mycket branta strandslutningar längs Piteälvens södra strand. Området uppe på platån bedöms lämpligt för ny bebyggelse. Här finns ett sågverk med potential att utvecklas och en racingbana för radiostyrda bilar. Befintlig bebyggelse samt nya och befintliga verksamheter tillåts utvecklas.

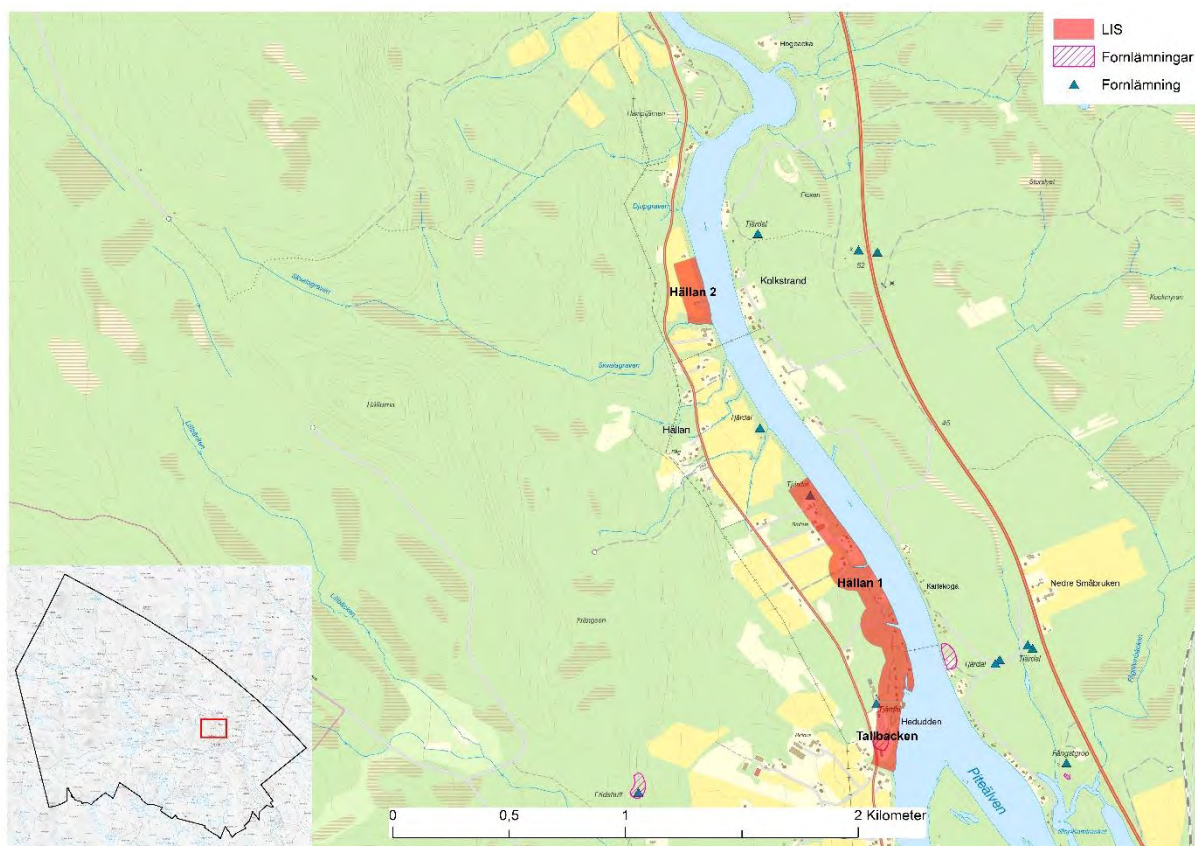

Bild 52 LIS-områden Hällan 1 och 2 samt Tallbacken.

19.10.7 HÄLLAN 1 OCH HÄLLAN 2

Hällan pekas ut som lämpligt för förtätning samt etablering av småföretagande. Idag består områdena av delvis bebyggd jordbruksmark som övergår i en remsa av barr- och lövträd längs strandkanten som delvis är brant sluttande mot vattnet.

Kommunen har beslutat om ett verksamhetsområde för vatten och avlopp som sträcker sig genom byn. Kommunen undersöker möjligheten att anlägga en gång- och cykelväg från centralorten via Hällan till Nystrand. Befintlig gång- och cykelväg stannar i Övraby vid området Tallbacken.

19.10.8 TALLBACKEN

Tallbacken är ett älvnära område som tidigare varit bebyggt med bostäder. I området finns redan vatten och avlopp samt väg vilket gör det relativt enkelt att exploatera. Området ligger fint vid vägen nära centralorten, på en platå vid älven och har länge utpekats som ett attraktivt område ur expansionssynpunkt. Ny bebyggelse har etablerats inom tidigare bebyggt område. En utredning av ras- och skredrisker bör göras vid prövning av ytterligare etableringar.

20VIDSELSOMRÅDET

Vidsel är det näst största samhället i kommunen och ligger vid Piteälven, ca 35 km i nordvästlig riktning från Älvsbyns tätort. Nordväst om Vidsel på norra sidan av älven ligger byarna Trångfors och Bredsel. Längs Varjisån och Vitbäcken ligger byarna Småbruken, Idafors och Vitberget. I västlig riktning finns naturområdet Storforsen och på älvens nordöstra sida byarna Ön och Gransel. På södra sidan av älven finns byarna Rosdal, Åkerdal, Sörstrand, Holmsel och Grundvattnet. Norrut ligger byarna Brännmark och Brännträsk. I sydöstlig riktning på älvens norra sida finns byarna Östrand och Riddarhällan. Inom Vidselsområdet ligger även kommunens stora turistmål; Storforsen.

Bild 53 Vy över Vidsel. Längst ned i bild syns Vidselsbron och längst upp till vänster skymtas Storforsens mynning (Foto Bergslagsbild).

20.1 OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGS-LIVET

I Vidsele finns cirka 80 företag registrerade inom bland annat handel, livsmedel, turism och fordons- och komponenttestverksamhet.

20.1.1 FORDONS- OCH KOMPONENTTESTVERKSAMHET

Ett stort område sydöst om Vidsele har avsatts och används för fordons- och komponenttestverksamhet. Att planera för utveckling av test- och övningsverksamhet är ett tillväxtområde inom RUS och RTP. Det äldsta fordons- och komponenttestområdet i kommunen finns vid Varjisån (Idafors).

20.1.2 FMV VIDSEL TEST RANGE

Flygfältet vid FMV:s provplats i Vidsele ligger delvis inom Älvsbyns kommun. Huvuddelen av anläggningen ligger inom Arvidsjaurs kommun och stora delar av skjutfältet tillhör Jokkmokks kommun. En framtida utvidgning av landningsbanan skulle kunna ske i riktning mot Vidsele. Det kräver att mark avsätts för utvidgning av flygfältet. Inom det område som skulle kunna vara aktuellt föreligger riksintresseområde för rennärigen som i så fall skulle påverka vid en eventuell utvidgning.

20.1.3 OMRÅDEN FÖR INDUSTRIVERKSAMHET

Viss industriverksamhet bedrivs idag inom olika centrala delar av Vidsele. Inom det befintliga industriområdet finns inte någon ledig mark planlagd för industrietableringar i dagsläget. Mot väg 374 finns mark ledig som skulle kunna användas för industriverksamhet om behov skulle uppkomma. Även norr om väg 374 skulle industrietablering kunna lokaliseras.

20.1.4 HANDEL OCH SERVICE

Det finns i dagsläget en livsmedelsaffär i Vidsele med café och kommunens servicepunkt. I Vidsele finns även en pizzeria samt ett obemannat tankställe för fordon. Möjlighet att bedriva handel finns idag inom ett flertal fastigheter i centrala Vidsele.

20.1.5 BESÖKSNÄRING

I centrala Vidsele, vid Piteälven ligger badviken. Området planades för friluftsbad redan 1959 och har sedan dess använts flitigt. Sand har dock undan för undan samlats på grund av bakströmmar i viken och badviken är nu liten och grund. Badviken har potential som utflyktsmål för kommunmedborgarna men även som turistmål om den iordningsställs. I Vidsele finns även en skidanläggning med skidstuga norr om väg 374. Området har goda förutsättningar för att utvecklas. Varjisån-, Storforsen- och Granselområdet har möjlighet att utvecklas ytterligare för turism och besöksverksamhet. Områdets förutsättningar för med sig att LIS behöver tillämpas inom området. Vid ny bebyggelse bör stor hänsyn tas till natur- och kulturvärden.

20.2 SKOLA OCH BARNOMSORG

Skola och barnomsorg finns i centrala Vidsele för både byn Vidsele och omkringliggande byar. Skolorområdet är stort i förhållande till dagens behov men kan komma att behövas i en framtid om ett generationsskifte sker och befolkningen kraftigt växer.

20.3 OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER

Behovet av permanentbostäder i villor bedöms vara väl tillgodosett både i Vidsele och de flesta av byarna i kringområdet. Det finns goda möjligheter att i områden utanför detaljplan bygga bostäder och där det finns verksamhetsområden för vatten och avlopp ansluta till dessa. I Vidsele finns det obebyggda tomter inom detaljplanerade områden för småhus. Dessa tomter bör i första hand bebyggas och områdena förtätas. Vid området Kronogårdsstigen finns ett än så länge orört område detaljplanerat för småhus som kan exploateras om brist på tomter för bostadsfastigheter skulle uppstå.

I centrala Vidsele finns några flerbostadshus varav de flesta är i privat ägo.

Attraktiva boenden för äldre har tidigare av Vidseleborna föreslagits byggas vid torget i Vidsele som ersättning till befintlig bebyggelse som står tom stora delar av året. I samband med förändrad bebyggelse bör det säkerställas att torgets funktion som möjlig mötesplats bevaras exempelvis genom möteslokaler och handel.

Företagarna ser gärna att en översyn av åtgärder sker som kan skapa ett levande torg i byn.

20.4 OMRÅDEN FÖR LANDSBYGDsutveckling I STRANDNÄRA LÄGEN

Kommunen anser att flera strandområden i det geografiskt stora Vidselsområdet är lämpligt för landsbygdsutveckling. För att serviceutbudet ska kunna bibehållas på en acceptabel nivå är det viktigt att byarna har utrymme att utvecklas när det gäller bebyggelse för turism och/eller bostäder längs älven samt att det finns möjlighet att etablera och utveckla befintlig näringsverksamhet i området. En stor del av stranden i byn Vidsel är redan ianspråktagen för småhusbebyggelse. Ytterligare strandnära bebyggelse bedöms inte vara lämplig i centrum men kan med fördel placeras utanför byn eller i andra byar i Vidselsområdet.

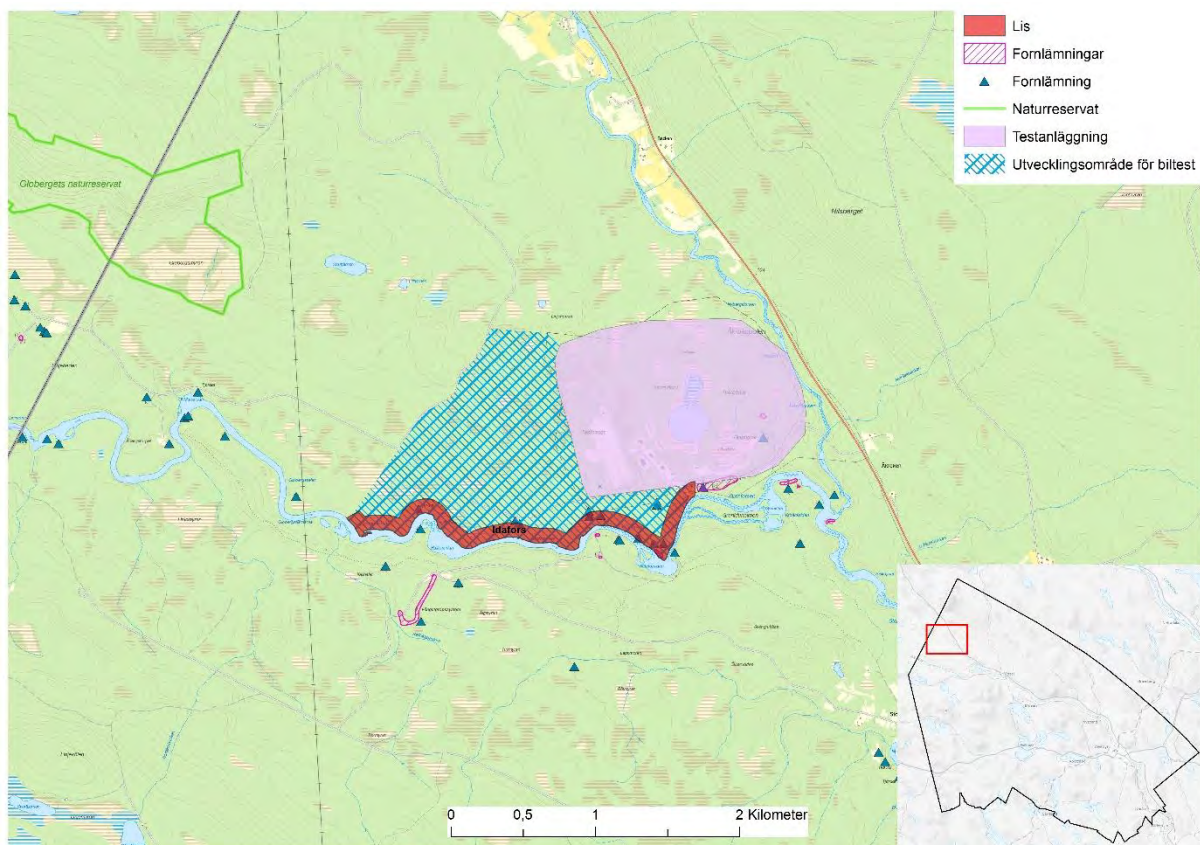

Bild 54 LIS-område Idafors.

20.4.1 IDAFORS

Det befintliga fordons- och komponenttestområdet vid Idafors i anslutning till Varjisån bör detaljplaneras för sådan testverksamhet. En utbyggnad av verksamheten planeras i västlig riktning, längs med Varjisån och norr om vägen i höjd med befintligt område. Fordons- och komponenttestverksamhet är en viktig del av kommunens näringsliv. Vid etableringar i och detaljplanering av områden i närheten av stamnätsledning i Idafors ska samråd hållas med Svenska kraftnät.

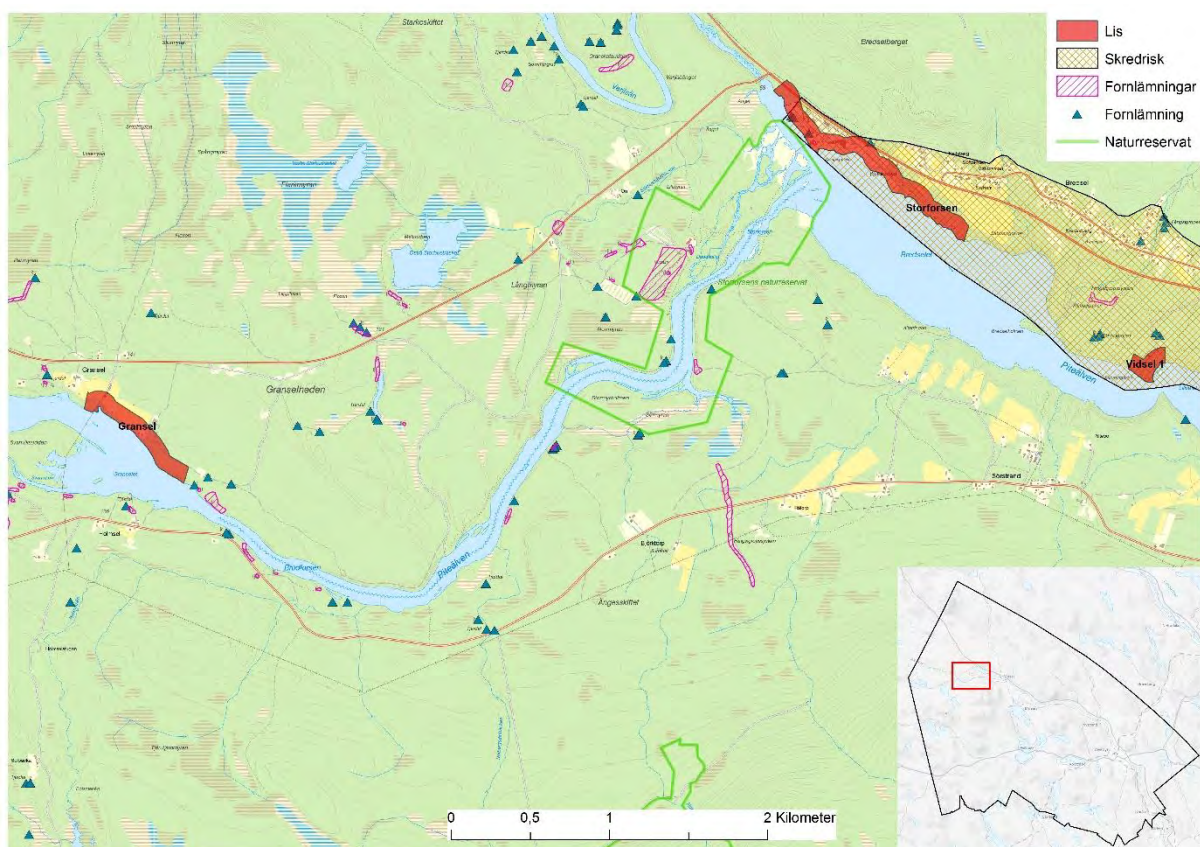

Bild 55 LIS-område Gransel, Bredsel, Norra Storfors samt Vidsel 1.

20.4.2 GRANSEL

Området är utpekat som lämpligt för landsbygdsutveckling i strandnära läge med avseende på turism. Området ligger i byn Gransel. Här finns också en sex-håls golfbana. Området är älvnära och eventuell risk för ras och skred bör undersökas och undanröjas innan området exploateras ytterligare. En del av området är detaljplanlagt.

20.4.3 STORFORSEN, NORRA STORFORS

Området kring Storforsen i Norra Storfors har pekats ut som område för landsbygdsutveckling i strandnära läge med avseende på turism. Området ligger vid hotell Storforsen som bedöms ha en mycket god potential för utveckling av besöksnäringen. Området som omfattar delar av fastigheterna Norra Storfors 1:38, 1:5 och 1:7 samt Bredsel 1:81 längs älvens norra sida vid den enskilda väg som går från hotell Storforsen och nedströms älven bedöms lämpligt för etablering av bebyggelse. Området är kuperat och delvis låglänt men det bedöms finnas möjlighet till förtätning i lägen där det inte finns risk för översvämningar och skred. I området finns kommunalt vatten och avlopp.

Bild 56 Vy över Storforsen med Hotell Storforsen och dess campinganläggning till höger i bild (Foto Bergslagsbild).

20.4.4 VIDSEL 1, EKORRSTRANDEN

Längs älvens norra sida har ett område pekats ut som lämpligt för förtätning. Området är delvis låglänt och eventuell risk för översvämningar och skred bör undersökas och undanröjas innan området exploateras. Vid förtätning av bebyggelsen bör området anslutas till kommunalt vatten och avlopp som finns i byarna Trångfors och Bredsel.

20.4.5 VIDSEL 2, TRÅNGFORS

Längs älvens norra sida har ett område pekats ut som lämpligt för förtätning. Utveckling föreslås i form av bostäder samt utveckling av befintlig trädgårdsverksamhet, camping och fisketurism. Området är älvnära och halva området ligger inom riskzonen för översvämningar och skred. Den andra halvan av området sluttar brant ner emot älven. Ras- och skredrisken bör därför undersökas och eventuella risker undanröjas innan området exploateras. Den tänkta bebyggelseytan ligger uppe på platån och består av ett fint område med strövstigar. Det rörliga friluftslivets intressen bör bevakas vid etablering av ny bebyggelse. Vid förtätning och utveckling av bebyggelsen bör tillkommande bebyggelse anslutas till kommunalt vatten och avlopp som finns i byarna Trångfors och Bredsel.

20.4.6 VIDSEL 3 PLANTSKOLAN

Längs älvens norra sida i Finnäset har ett LIS-område pekats ut för att möjliggöra vidare utveckling av den biltestverksamhet som finns etablerad i området.

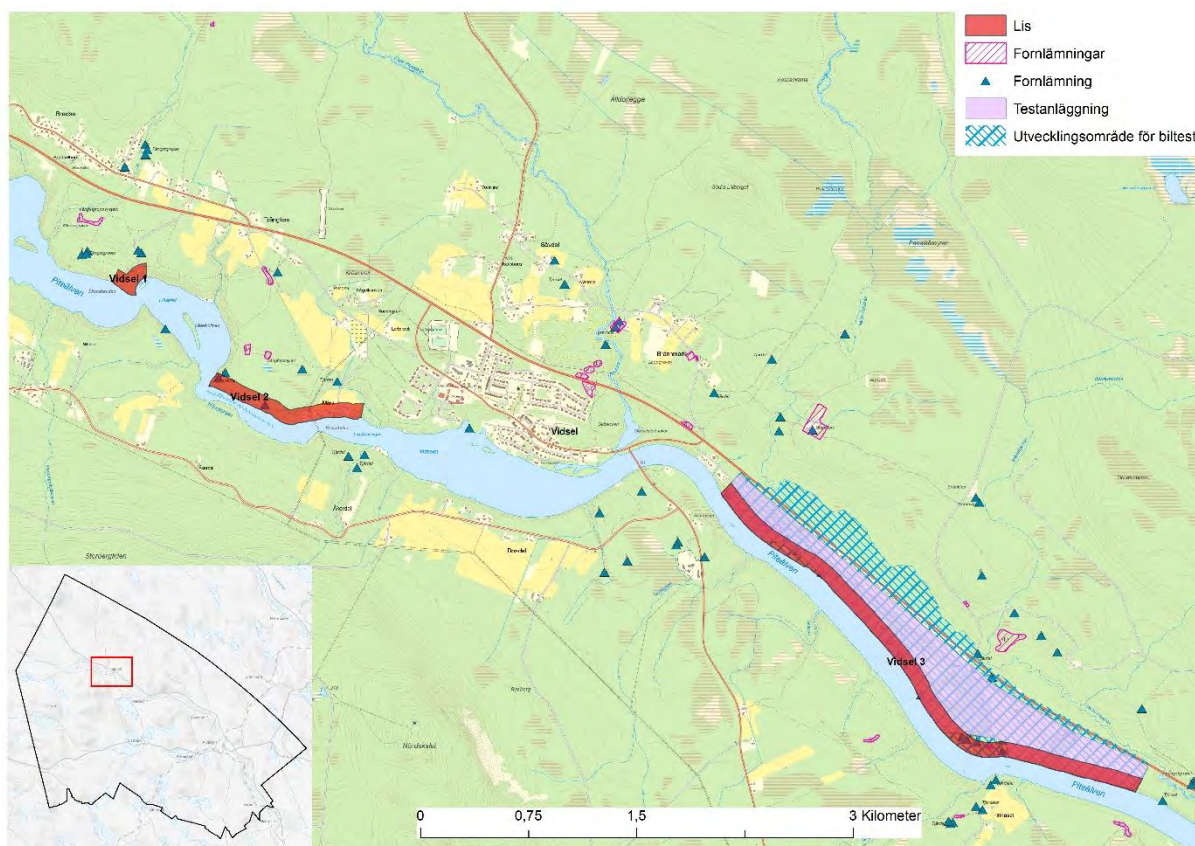

Bild 57 LIS-områden Vidset 1, 2 och 3.

20.5 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

UTVECKLING AV VIDSELSOMRÅDET

- Områdena kring Storforsen, Gransel och Varjisån ska kunna utvecklas för turism.
- Befintliga bostadsfastigheter i Vidsel ska i första hand bebyggas innan detaljplanerade områden släpps för exploatering.
- Vidsel Test Range ska ges möjlighet för utveckling och expansion. Inom områden för riksintresset rennäring ska samråd med berörda samebyar hållas.
- Fem områden för landskapsutveckling i strandnära läge har utpekats varav fyra områden vid Piteälven och ett vid Varjisån.
- Detaljplaneläggning av ett nytt industriområde i Vidsel ska utföras.
- Området vid Norra Storfors omfattas idag av bestämmelser enligt naturskyddslagen §19. Landskapsbildskyddet i Storforsen och dess biflöden ska om möjligt begränsas till området precis invid själva forsens. I övriga delar ska kommunen ansöka om att det upphävs.
- Området vid badstranden i Vidsel är planlagt för friluftsbad och anläggningar som är tillgängliga för allmänheten. Kommunen ska verka för att området utvecklas för detta ändamål.
- Kommunen ser positivt på vidareutveckling av fordons- och komponenttestverksamheten i Vidsel.
- Tillkommande område för testverksamhet i Idafors föreslås främst på platån 30 meter från Varjisån och inåt land.

20.6 MILJÖKONSEKVENSER

UTVECKLING AV VIDSELSOMRÅDET

De LIS-områden som kommunen föreslår innebär att stränder i Vidselsområdet vid Piteälven kan bli möjliga att exploatera för bebyggelse. Det innebär att naturområden som tidigare inte har varit ianspråkagna för bebyggelse kan komma att omvandlas till fristående bostäder, kvartersmark eller anläggningar vilket kan innebära att miljömålen levande skogar och biologisk mångfald kan komma att påverkas negativt. Eftersom det finns kommunalt vatten och avlopp i tre av områdena bedöms inte miljömålet ingen övergödning påverkas i dessa. För utökning av fordons- och komponenttestverksamheten behöver arkeologiska utredningar föregå planering av området. En utökning av verksamheten innebär att avloppsanläggningen kan komma att behöva ses över. För området i Gransel bör för att inte övergödning ska ske en gemensamhetsanläggning för avlopp anläggas vid en framtida exploatering.

I detaljplan för industriområden eller bostäder görs en behovsbedömning och där det finns behov ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Dessa miljökonsekvenser beskrivs därför inte här.

Landskapsbildskyddet har haft till uppgift att skydda landskapsbilden från förfulande byggnadsverk och anläggningar. Skyddet har bedömts vara obehövligt i stora delar och ett upphävande torde inte påverka miljön.

Området vid badstranden i Vidsel används redan idag frekvent av allmänheten och det finns enklare anordningar på platsen. Anläggningar som uppförs måste uppfylla lagens krav så att inte vattenkvaliteten i Piteälven försämrats. Åtgärden bidrar till en god bebyggd miljö. Föreslagen utveckling bedöms inte i övrigt påverka miljömålen.

21 VISTRÄSKOMRÅDET

Visträsk ligger ca 17 km väster om Älvsbyns tätort, inom det dalstråk som går i västlig riktning från Piteälven. Byn benämns som Vistheden på de flesta kartor. I folkmun och i kommunala dokument heter dock byn Visträsk. I byn bor cirka 250 personer och utöver byn finns flera mindre byar, de flesta vid sjöar eller vattendrag. Furunäset, Visträsk By, Vistbäcken, Nattberget och Grundsel ligger i västlig riktning. Norrut finns byarna Edet, Muskus, Uddträsk, Brattfors och Manjärv samt Kullnäs och Avaträsk. Österut finns byarna Agntjärn, Lappurträsk och Renbäck. I söder finns byarna Vistbacka och Södra Visträsk.

Visträskområdet kan beskrivas som ett deltaland med många sjöar. Inom en radie av ca 5 km från byn finns Norra och Södra Visträsken, Östra och Västra Muskusträsken, Agntjärnen, Lappurträsket, Lillträsket, Häbberträsket, Uddträsket, Grundträsket, Avan och Avaträsket samt en del mindre tjärnar.

Bild 58 Vy över Visträsk och Muskus (Foto Bergslagsbild).

21.1 OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET

I Visträsk finns över 60 registrerade företag inom bland annat jordbruk, turism, handel, åkerier och byggföretag.

21.1.1 INDUSTRI- OCH TESTVERKSAMHET

I Visträsk finns olika verksamheter inne i samhället, däribland ett sliperi. I Nattberg och i Lappurträsk finns anläggningar för fordons- och komponenttest etablerade. Att planera för utveckling av test- och övningsverksamhet är ett tillväxtområde inom Regionala utvecklingsstrategin och Regionala transportplanen.

De verksamheter som utövar sin verksamhet i byn kan skapa problem ur buller- och trafiksynpunkt. Ett område för industrimark kombinerat med handel, norr om väg 94, nära korsningen väg 94 och väg 660 skulle kunna utlokalisera befintliga verksamheter från boendeområdet samt även möjliggöra för nyetableringar. Vid Nattberg finns utöver anläggningen för fordons- och komponenttest, ett område där sågverksamhet tidigare bedrivits. Inom området finns möjlighet att bedriva annan industriverksamhet. En ny detaljplan för Visträsk är under upprättande i syfte att skapa planmässiga förutsättningar för bland annat bostäder och industriverksamheter. Om gruvbrytning återupptas i Laverområdet kan det innebära att nya arbetstillfällen skapas i närheten, varvid efterfrågan på industrifastigheter förväntas öka. Korsningen mellan väg 94 och väg 660 är strategisk ur en sådan synpunkt med närhet till såväl Älvsbyn som Laver men även från Vidsele och Storforsen och skulle kunna utgöra ett skyltfönster för såväl Visträsk som för Älvsbyns kommun. Industrietablering skulle kunna föra med sig konsekvenser för trafiksituationen i korsningen. Mer om det går att läsa i Trafikstrategi Älvsbyn.

21.1.2 HANDEL OCH SERVICE

Det finns en dagligvaruaffär med kommunens servicepunkt och försäljning av arbetskläder i centrala Visträsk. I byn finns även frisersalong och kontorslokaler. Visträsk äldsta byggnad ”Mejeriet” utgör idag bygård och hyrs ut för bland annat fester, läger och tillfälligt boende. Om gruvbrytning återupptas i Laverområdet kan det innebära att såväl nya bostäder som verksamheter skapas i närheten varvid efterfrågan på handel och service i Visträsk kan öka.

21.1.3 BESÖKSNÄRING

De fordons- och komponenttestanläggningar som finns i närheten av Visträsk skulle tillsammans med att gruvbrytning återupptas i Laverområdet och andra närliggande områden innebära ett behov av tillfällig övernattning inom Visträskområdet. En etablering av ett hotell i Visträsk med omnejd skulle tillgodose ett sådant behov. Då den fysiska platsen för hotell är viktig för dess attraktivitet bör placeringen beaktas. I Visträskområdet bedrivs idag turistverksamhet inom bland annat Avaträsk och Skatan i strandnära lägen. Ett attraktivt läge vid vattnet med möjlighet till fiske, bastubad, och andra rekreations- och fritidsaktiviteter är viktigt för näringarna.

Vid Sjöviken i Östra Muskusträsket längs väg 94 finns en stor yta som genom anordnande av rastplats och brygga med tillhörande service skulle utgöra ett strategiskt stopp, på väg från kusten mot fjäll och inland men även vice versa.

Det finns ett rikt fågelliv mellan Killingudden och Riksväg 94 samt mellan Brännässkatan och Muskusbäckens delta. Etablering av fågelskadartorn samt tillhörande vandringsleder bör möjliggöras.

Fram till tidigt 90-tal var Muskusbäcken en farbar led vilket gjorde att Muskusträskens sjösystem tillsammans med Visträskens sjösystem gick att nyttja med fritidsbåt. I början av 90-talet utförde Vägverket åtgärder längs väg 660. I samband med detta byttes bron över Muskusbäcken ut mot en vägtrumma. Åtgärden resulterade i en sänkning av Muskusträskens varp på en damm anlades. Dammen förhindrar sedan dess farbarhet.

21.2 SKOLA OCH BARNOMSORG

Skola och barnomsorg finns i centrala Visträsk. Skolorområdet är förhållandevis läst av annan bebyggelse. Planmässiga förutsättningar finns för att bebygga området i två våningar vilket skulle kunna lösa eventuella problem vid en expansion av byn. Mark finns även för att flytta skolorområdet till utkanten av byn om utbyggnad behövs i framtiden för skola eller barnomsorg.

21.3 OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER

I Visträsk finns idag ca 90 villor samt ett 10-tal flerbostadshus. Det kan komma att behövas ytterligare bebyggelse med permanentbostäder i centrala Visträsk och i byarna runt omkring för att tillgodose framtidens behov av bostäder. Om gruvbrytning återupptas i Laverområdet och andra närliggande områden kan det innebära att nya arbetstillfällen skapas i närheten varvid efterfrågan på bostäder förväntas öka. En ny detaljplan för Visträsk är under upprättande för att förbereda för byggnation av bostäder.

21.4 LIS-OMRÅDEN – LANDSBYGDsutveckling i strandnära lägen

Ett stort antal LIS-områden har utpekats i de sjörika landskapet kring Visträsk. Av dessa är fyra nya medan övriga områden fanns med i översiktsplanen från 2011. Totalt sex sjöar berörs, de två Visträsksjöarna, Manjärv, Muskus, Häbbersträsket och Avaträsket.

LIS-områdena i området är i de flesta fall geografiskt små och utpekade för att byarna kring Visträsk – Manjärv ska kunna utvecklas och ge underlag till de skolor, servicepunkter och livsmedelsbutiker som finns i byarna Visträsk och Vidsele.

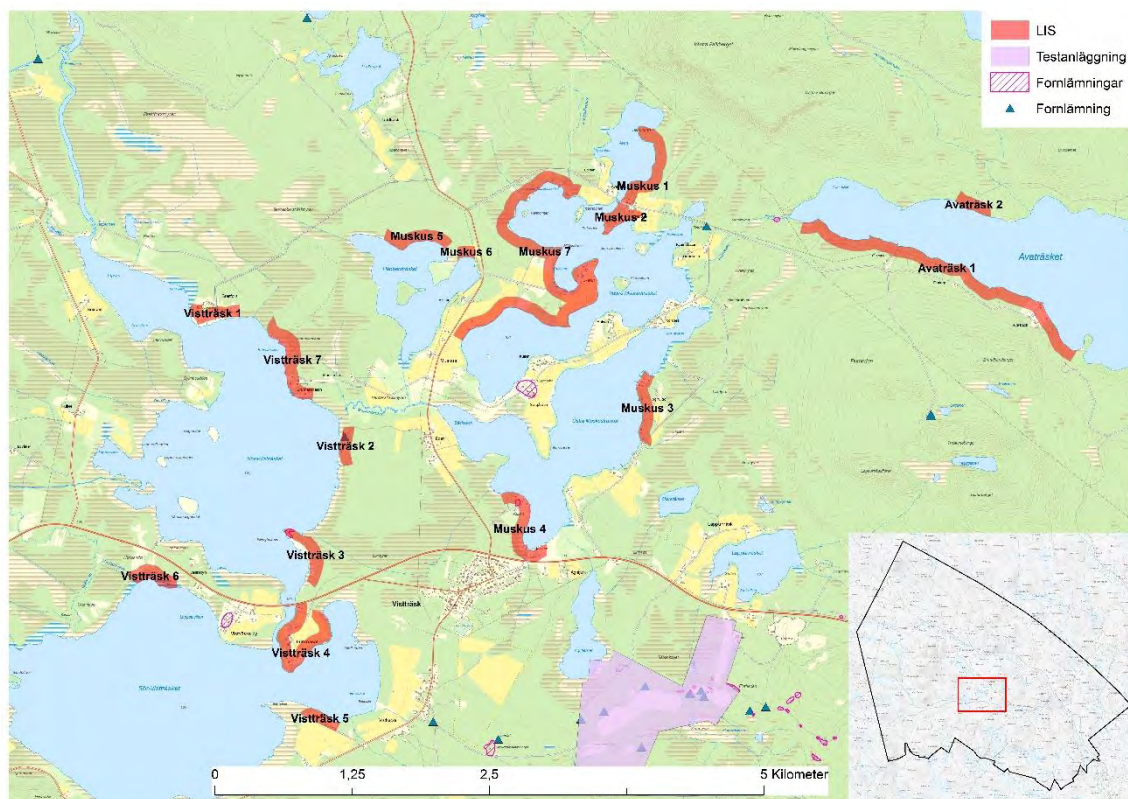

Bild 59 LIS-områden, Muskus, Visträsk och Avaträsk samt område för fordons- och komponenttestverksamhet i Lappurträsk.

21.4.1 MUSKUS 1, AVAN

I den södra delen av området finns bostäder som kan förtätas. Bebyggelsen kan även förlängas längs med stranden och norrut mot udden där marken är orörd.

21.4.2 MUSKUS 2, DALUDDEN

Området ligger fint på en udde ute i Västra Muskusträsket och är redan spritt bebyggt. Mellan de befintliga fastigheterna finns det plats för fler tomter. Fler nya bostäder och småföretagande utgör underlag för affär och skola i Visträsk.

21.4.3 MUSKUS 3, HÖGHULTET

Området som ligger fint vid vattnet pekas ut som lämpligt för förtätning av den befintliga bebyggelsen. Kommunen vill i första hand förtäta befintliga områden framför att ta i anspråk nya områden i strandnära lägen. All bebyggelse i området ger ett ökat underlag för handel, service och företagande i Visträskområdet.

21.4.4 MUSKUS 4, SJÖVIKEN

Den södra delen av området, längst in i Sjöviken, är inte lämpligt för bostäder på grund av närheten till kommunens reningsverk. Området kan utvecklas som rastplats för bilister, såväl personbilar som långtradare med uppställningsplatser för övernattninng. Området är lämpligt för turistverksamhet och möjlighet till camping kan utredas. Möjlighet att sjösätta fritidsbåtar finns i området. Besökare som stannar till på rastplatsen kan utgöra underlag för befintlig service i centrala Visträsk och ge möjligheter till fler arbetstillfällen. Det finns inte så många rastplatser längs 94 och därför finns potential för ett sådant område. Möjligheterna till att anlägga en gång-/skotertunnel under väg 94 kan utredas, liksom skoterparkering och skotermack.

På andra sidan vägen i anslutning till byn Visträsk, utanför strandskyddszone finns möjlighet att etablera handel och service i framtiden. Förslagsvis kan även hastigheten begränsas på båda sidor om den tänkta rastplatsen och tydlig

skyltning visa vad som finns längre fram, exempelvis Storforsen, Jokkmokk och Arvidsjaur. Kreativa bybor har redan skissat på ett förslag på rastplats vid Sjöviken. Området bör detaljplaneras innan det exploateras.

Norra delen av området, längs den västra sidan av Sjöviken anses lämplig för etablering av permanent- och fritidsbebyggelse.

21.4.5 MUSKUS 5, HÄBBERSTRÄSKET NORRA

Området ligger vackert beläget och sluttar mot sjön Häbbersträsket. Marken är idag obebyggd men anses lämplig för etablering av företagande på landsbygden och bostäder.

21.4.6 MUSKUS 6, HÄBBERSTRÄSKET ÖSTRA

Området ligger vackert beläget vid sjön, med närhet till vägen mellan Manjärv och Visträsk. Marken är obebyggd och brukades tidigare som åkermark. Området anses lämpligt för bostäder och småföretagande i lantlig miljö.

21.4.7 MUSKUS 7, SKATAN

Området ligger vackert beläget på en udde i Västra Muskusträsket och bedöms lämpligt för vidareutveckling av befintlig turistverksamhet för att skapa arbetstillfällen, stärka turismen som är en viktig näring i kommunen samt ge underlag för befintlig samhällsservice. I området finns idag övernattningsmöjligheter och möjlighet till olika året-runt-aktiviteter. I angränsning till området utpekade möjligheter att anlägga en golfbana.

21.4.8 VISTRÄSK 1, BRATTFORS

Brattfors är en vacker by som ligger lite avskilt. Området är lämpligt för förtätning med möjlighet till utvidgning österut. I området finns möjlighet att ansluta sig till elnätet samt byns dricksvattennät.

21.4.9 VISTRÄSK 2, EDET

Området ligger söder om Muskusbäckens mynning i Norra Visträsket och bedöms lämpligt för förtätning av bebyggelse. I dagsläget finns inte någon elektricitet. All bebyggelse i området ger ett ökat underlag för handel, service och företag i Visträskområdet.

21.4.10 VISTRÄSK 3, KILLINGUDDEN

Området kan ses mer som ett fågelområde varför det främst pekas ut för anläggning av fågelskadartorn och strövstigar med rastplatser.

21.4.11 VISTRÄSK 4, FURUNÄSET

Jordbruksmark i strandnära läge. Området bedöms vara lämpligt för förtätning samt utvidgning. Kommunen vill i första hand förtäta befintliga områden framför att ta i anspråk nya områden i strandnära lägen. All bebyggelse i området ger ett ökat underlag för service och företag i Visträskområdet. Ny bebyggelse bör planeras för att inverkan på jordbruket ska vara så liten som möjligt.

21.4.12 VISTRÄSK 5, ASPNÄSET

Jordbruksmark i strandnära läge. Området pekas ut som lämpligt för förtätning av den befintliga bebyggelsen. Kommunen vill i första hand förtäta befintliga områden framför att ta i anspråk nya områden i strandnära lägen. All bebyggelse i området ger ett ökat underlag för handel, service och företag i Visträskområdet. Ny bebyggelse bör planeras för att inverkan på jordbruket ska vara så liten som möjligt.

21.4.13 VISTRÄSK 6, VÄSTREBYN

Området pekas ut som lämpligt för etablering av bostäder och småföretagande som kan utgöra underlag för affär och skola i Visträsk. Vegetationen i området består av blandskog samt högvuxet gräs. I området finns ett fåtal hus och vid en utveckling av området ska denna ske i anslutning till befintlig bebyggelse så att byggnaderna samlas i grupper. Eftersom marken är fuktig i området ska en utredning av risk för översvämning ske innan etablering av ny bebyggelse.

21.4.14 VISTRÄSK 7, BRÄNNÄSSKATAN

Området pekas ut som lämpligt för etablering av bostäder och småföretagande som kan utgöra underlag för affär och skola i Visträsk. Området består idag av barr- och lövskog som varvas med högt gräs. Invid stranden finns ett litet bostadsområde. Vid nyetableringar i området ska dessa ske samlat, i anslutning till eller som förtätning av redan befintligt område. I området finns möjlighet till anslutning till elnätet och kommunens dricksvattennät.

21.4.15 AVATRÄSK 1, OLSTORP - ALTERBÄCK

Området på Avaträskets södra strand pekas ut som lämplig för förtätning, samt för möjliggörande av näringslivs- och turistverksamheter, exempelvis stugverksamhet, tyst turism, fiske och båtliv. Området är i första hand avsett för turistverksamhet. Inom området finns ett par mindre tjärnar, däribland Liltjärn som inte berörs av strandskyddet, men som blir en del av fisketurismen.

21.4.16 AVATRÄSK 2, NORRA

I området bedrivs idag skogsbruk och på platsen växer barr- och blandskog. Det finns redan viss bebyggelse i området som pekas ut som lämpligt för etablering av bostäder och företag. Vid ny byggnation ska denna etableras i anslutning till den befintliga för att skapa en samlad bebyggelse. Längs med strandlinjen ska en kantzon sparas för att ge allmänheten tillgång till friluftsliv och naturupplevelser.

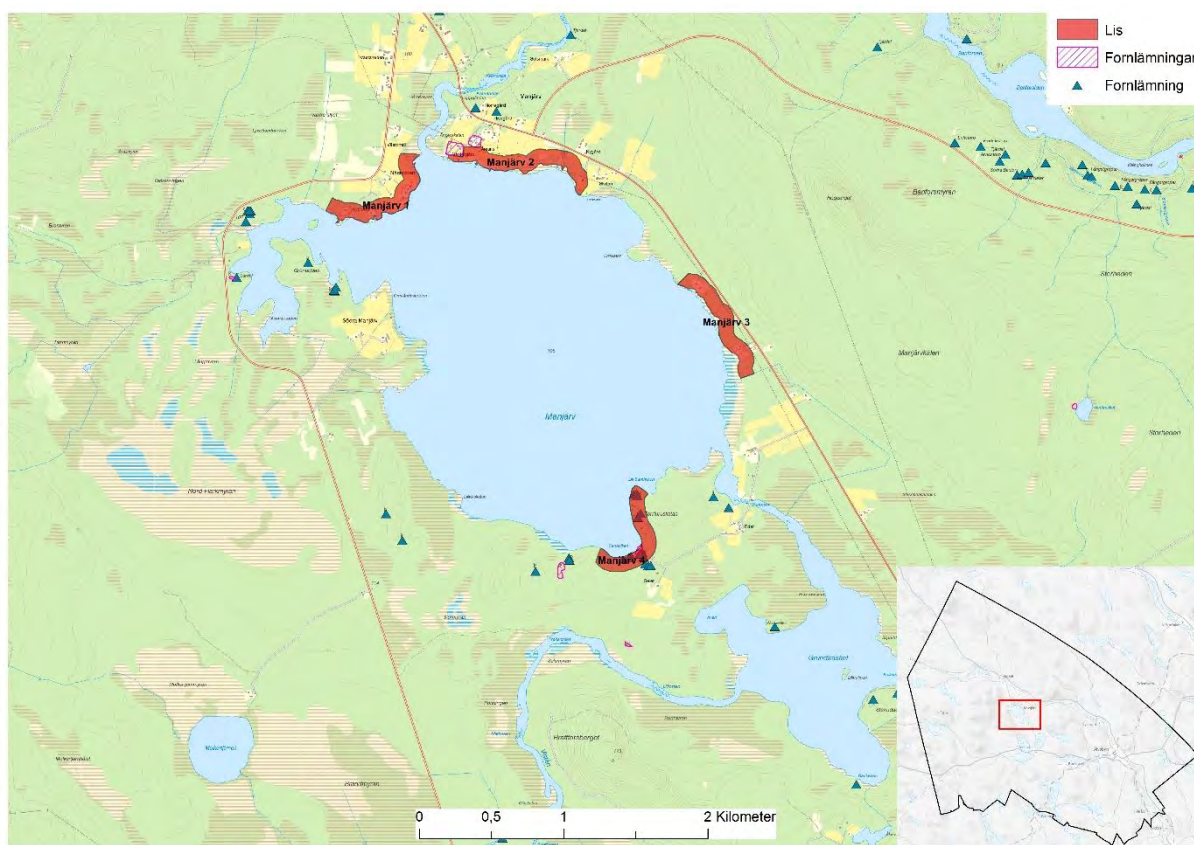

Bild 60 LIS-områden Manjärv.

21.4.17 MANJÄRV 1, NÄSUDDEN

Området omfattar del av byn Manjärv väster om Vistån. Byn är gammal med en lång historia. Området ligger nära vägen och bedöms lämpligt för förtätning. Marken består till största delen av jordbruksmark.

HÄNVISNING

Läs mer om Manjärv i [kapitel 15 Kulturmiljö](#).

21.4.18 MANJÄRV 2, VÄSTERGÅRD

Området omfattar del av byn Manjärv öster om Vistån. Området ligger nära vägen och bedöms lämpligt för förtätning. Marken består till största delen av jordbruksmark. Områdets speciella karaktär bör bibehållas vid planering och förtätning.

21.4.19 MANJÄRV 3, ÖSTRA

Området pekas ut som lämpligt för förtätning. Mellan vägen och sjön Manjärv finns det plats för fler bostäder.

21.4.20 MANJÄRV 4, TORRFURUSKATAN

Marken i området består av skogsmark i strandnära läge. Området pekas ut som lämpligt för förtätning och främst för fritidshusbebyggelse. All bebyggelse i området ger ett ökat underlag för service och företag i Visträsk- och Vidselsområdet. Gemensamhetsanläggningar tillgängliga för allmänheten kan tillåtas inom området.

21.5 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

UTVECKLING AV VISTRÄSKOMRÅDET

- Totalt 20 LIS-områden föreslås i området som inbegriper Visträskan, Muskussjöarna, Häbberträsket, Avaträsk och Manjärv.
- Kommunen ser positivt på vidareutveckling av fordons- och komponenttestverksamheten i Visträsk och Nattberget.
- Kommunen anser att området vid Sjöviken i Visträsk bör utvecklas för allmänt ändamål. En rastplats med tillhörande service bör anläggas i Visträskområdet och Sjöviken bedöms vara en lämplig lokalisering.
- Kommunen ser helst en förtätning i centrala Visträsk och i kringliggande byar där det finns utbyggd infrastruktur med vatten och avlopp samt vägnät och el.
- Då det finns många företag i Visträsk skulle ett verksamhetshus kunna uppföras i syfte att samla dem som behöver kontorslokaler och på så vis kunna samnyttja lokaler och med vad det innebär i avseende kontorsutrustning mm.
- Områdena Skatan och Avaträsk ges möjlighet till utveckling med anläggningar som till exempel golfbana och annat utbud för besöksnäringen med tillhörande camping eller stugby.
- På norra sidan av väg 94, nära korsningen mellan väg 94 och väg 660 föreslås en etablering av industriverksamhet eller liknande. Eftersom platsen fungerar som ett skyltfönster i kommunen ska lokalerna ha god form, färg och materialverkan.
- I Visträsk bör utveckling för handel koncentreras till Köpmangatan. Etablering för handel bör även möjliggöras norr om väg 94 i anslutning till byn inom det område där även industriverksamhet föreslås.
- Muskusbäcken bör återställas till en farbar led. Då Trafikverket aviserat byte av trumma inom projekt 2019 - 2025 föreslås åtgärden utföras i samband med trumbytet.
- Kommunen ser positivt på utveckling av industri inom området där sågverksamhet bedrivits i Nattberg.
- Kommunen ser positivt på etablering av ytterligare ett hotell i kommunen. Då placering är en viktig del av ett hotells attraktivitet bör placering väga tungt i förhållande till andra enskilda och allmänna intressen.

21.6 MILJÖKONSEKVENSER

UTVECKLING AV VISTRÄSKOMRÅDET

En ny detaljplan innebär att nya områden planeras och att tidigare planerat område delvis förändras. I samband med detaljplaneprocessen hanteras miljökonsekvenserna för det planerade området.

Ny mark som tas i anspråk kan leda till att miljömålen biologisk mångfald och levande skogar kommer till korta medan istället en god bebyggd miljö kan uppnås om småskalig industri som idag bedrivs inne bland bostäder på sikt kan flyttas ut från centrum.

Kommunalt vatten och avlopp saknas i vissa av de områden som pekats ut för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Det kan långsiktigt leda till att också miljömålen Ingen övergödning samt Levande sjöar och vattendrag påverkas negativt om bebyggelsen ökar och enskilda avlopp med bristande funktion inte åtgärdas.

22 KORSTRÄSKOMRÅDET

Byn Korsträsk ligger ca 6 km från Älvsbyn. Väster om Korsträsk ligger byarna Svedjan, Hultheden, Älgviksbacken, Boviken, Fleviken och Lillträsk, i öster Lill-Korsträsk, Lillstrand, och Skataudden och i norr Kisträsk. Sydöst om Korsträsk ligger byarna Frostträsk, Petbergsliden och Husavan och i söder ligger byarna Arvidsträsk och Teuger.

Bild 61 Vy över Korsträsk (Foto Bergslagsbild).

22.1 OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET

I Korsträskområdet finns företag inom fordons- och komponenttest, teknik, trävaruhandel samt enskilda näringsverksamheter. I området finns dock ingen dagligvaruhandel. Boende i området utgör underlag för handeln i centrala Älvsbyn och i Visträsk.

Kommunen har i dagsläget inga fastigheter för utveckling av näringslivet i Korsträskområdet tillgängliga.

Ett område där anläggandet av en golfbana kan möjliggöras pekas ut strax söder om Korsträsk, kring byn Petbergsliden.

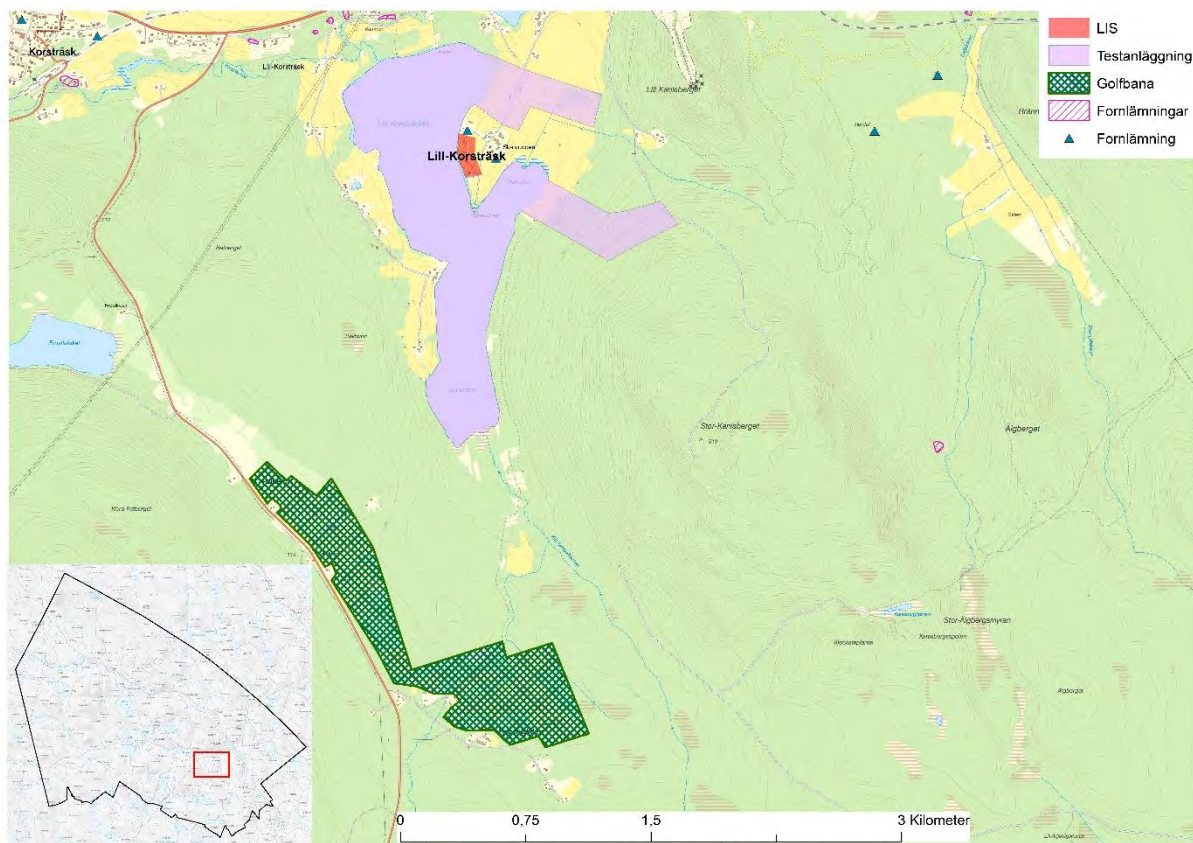

Bild 62 Utpekade område för möjlig anläggning av golfbana.

22.2 OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER

Korsträsket och kringliggande sjöar är attraktiva för bebyggelse av både permanentbostäder och fritidshus.

Det finns enstaka lediga tomter i centrala Korsträsk som är privatägda.

Det finns en del särskilt inrättade seniorbostäder i centrala Korsträsk. I framtiden kan, mot bakgrund av kommunens demografi, behovet av sådana bostäder öka om äldre personer vill bo i byn.

Byarna vid Teugerträsket och Arvidsträsk är kommunens populäraste fritidshusområden och en del av fritidshusen har också övergått till att bli året-runt bostäder. Kommunen ser det som viktigt att utveckla dessa områden ytterligare för att underlaget för olika typer av samhällsservice ska vara långsiktigt.

22.3 SKOLA OCH BARNOMSORG

Det finns en förskola och en grundskola i Korsträsk. Det bedöms inte finnas behov av att utvidga skolområdet trots att det är begränsat av kringliggande bebyggelse och gator. Om stora utbyggnadsbehov skulle uppstå i framtiden behöver en ny detaljplan upprättas för hela samhället.

22.4 LIS-OMRÅDEN – LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

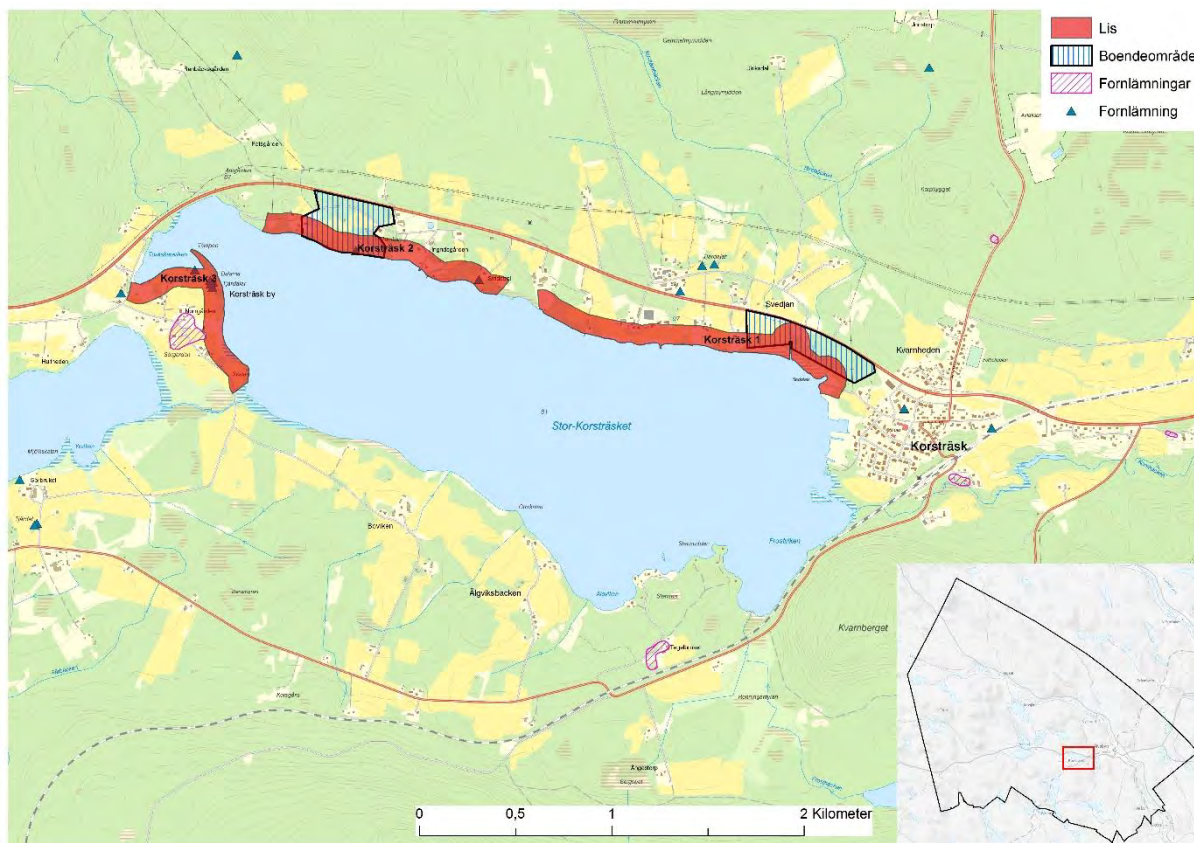

Bild 63 LIS-områden Korsträsk.

22.4.1 KORSTRÄSK 1

Området är idag inte bebyggt men bedöms vara lämpligt för utvidgning av centrala Korsträsk, dock inte området närmast badstranden som ska sparas. I anslutning till badstranden kan det vara lämpligt att etablera turistverksamhet, exempelvis småskalig camping. Norra stranden av Korsträsket ses som lämplig för förtätning. Området ligger nära väg 94 och består huvudsakligen av skogs- och jordbruksmark.

22.4.2 KORSTRÄSK 2, LIKBACKEN

Området är idag delvis bebyggt och bedöms vara lämpligt för förtätning av nuvarande bebyggelse. Området består mestadels av jordbruks- och stenig skogsmark. Exploatering av jordbruksmark som brukas inom området bör tillåtas endast om andra möjligheter för utveckling saknas.

22.4.3 KORSTRÄSK 3, KORSTRÄSK BY

Området ligger vackert vid Korsträsket. Området är sedan tidigare bebyggt och bedöms vara lämpligt för förtätning. Hänsyn måste tas till odlingslandskap enligt bevarandeprogrammet, som finns i området. Exploatering av jordbruksmark som brukas inom området bör tillåtas endast om andra möjligheter för utveckling saknas.

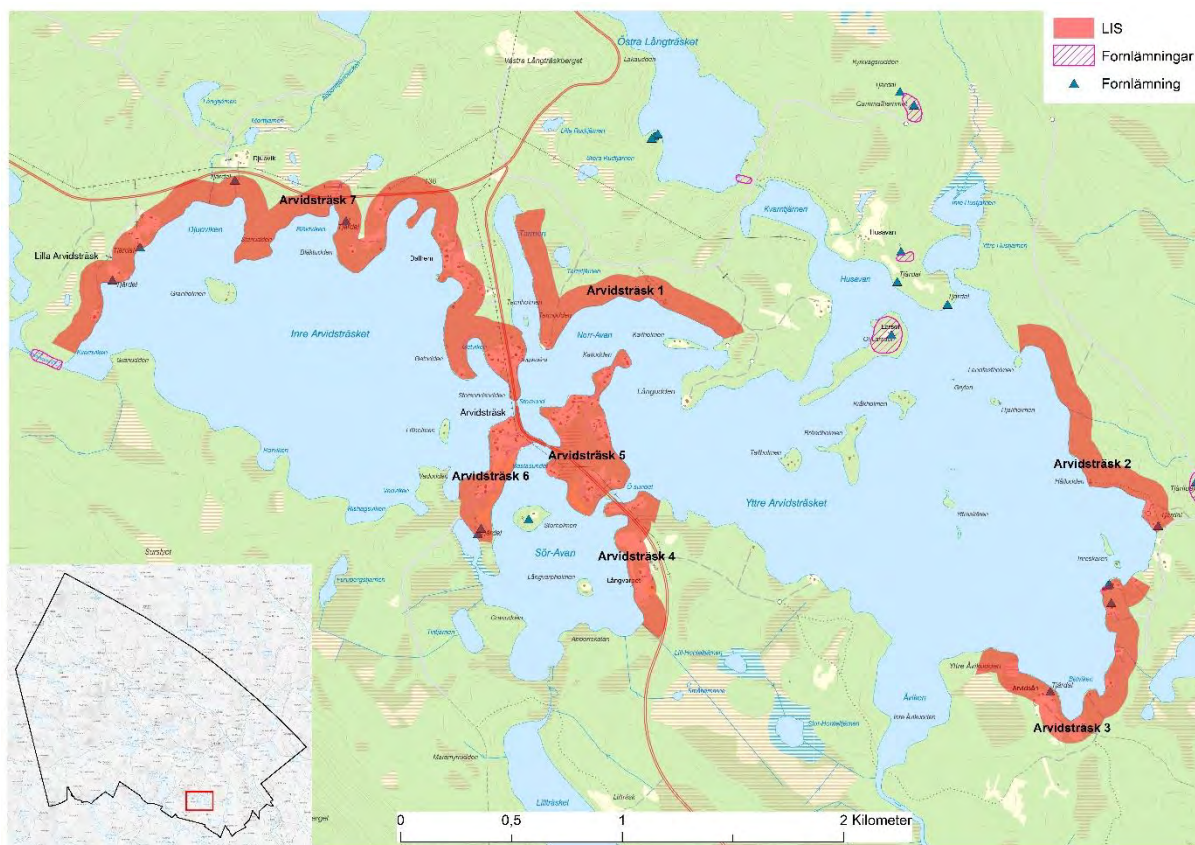

Bild 64 LIS-områden Arvidsträsk.

22.4.4 ARVIDSTRÄSK 1, TARMUDDEN

Arvidsträsksjöarna är ett relativt stort sjösystem och utgör kommunens mest populära fritidshusområde. Området Tarmudden ligger längs en lång strandsträcka som ligger i söderläge, mitt i sjösystemet. Denna strandsträcka är delvis bebyggd och ses som lämplig för förtätning.

22.4.5 ARVIDSTRÄSK 2, HÄLLUDDEN

Området pekas ut som lämpligt för utveckling av turistverksamhet, för att skapa arbetstillfällen och för att skapa underlag för befintlig samhällsservice, men även för boende.

22.4.6 ARVIDSTRÄSK 3, TJÄRLIDEN

Området är ett populärt fritidshusområde och pekas ut som lämpligt för förtätning. Den nuvarande bebyggelsen är spridd fritidshusbebyggelse och vegetationen övervägande barrskog.

22.4.7 ARVIDSTRÄSK 4, LÅNGVARPET

I området finns ett litet område med sex husvagnsplatser. Vid Sör-Avan och vid Yttre Arvidsträsket finns platser för sjösättning av båt. Området pekas ut som lämpligt för förtätning av den befintliga bebyggelsen och utveckling för turistnäringen.

22.4.8 ARVIDSTRÄSK 5, ÖN

På Ön finns ett bebyggelsetryck som inte kunnat lättas på grund av att området inte tidigare varit utpekad som LIS-område. Området pekas ut som lämpligt endast för förtätning av den befintliga bebyggelsen.

22.4.9 ARVIDSTRÄSK 6, HALVÖN

Området ligger mitt i Arvidsträsk, är sedan tidigare bebyggt och bedöms vara lämpligt för förtätning.

22.4.10 ARVIDSTRÄSK 7, INRE ARVIDSTRÄSK GETUDDEN, DALHEM, BLÄKTUDDEN STENUDDEN, KVARNVIKEN

Området pekas ut som lämpligt för ytterligare bebyggelse i form av bostäder och företag. I samband med ny byggnation ska denna etableras i anslutning till redan befintlig bebyggelse för att skapa en samlad bebyggelse.

Området från Dalhem till Borgforsälvens inlopp är lättåtkomligt via Storsundsvägen (väg 545). Området är delvis bebyggt och anses lämpligt för förtätning. Marken är mestadels stenig.

Området från Byastugan (bygård) till Dalhem pekas ut som lämpligt för förtätning. Intill bygården är det möjligt att sjösätta båtar. Norr om Byastugan, på den östra sidan om vägen, finns utrymme för förtätning. Marken är mestadels stenig.

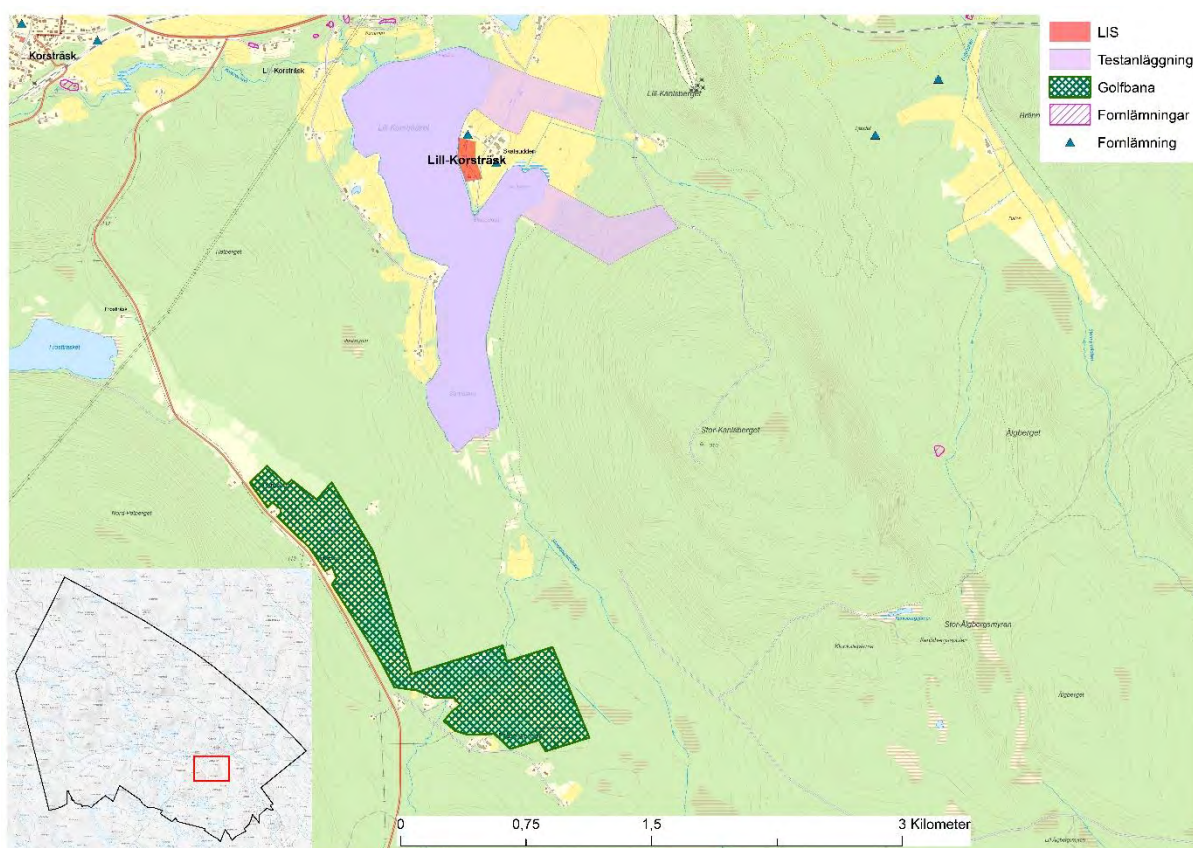

Bild 65 LIS-område Lill-Korsträsk samt område för fordons- och komponenttest och föreslaget område för golfbana.

22.4.11 LILL-KORSTRÄSK, SKATAUDDEN

Området är beläget på Skataudden, ca 5 km sydväst om Älvsbyns samhälle och består idag av en fastighet med ett antal mindre byggnader. En detaljplan för en del av området har antagits under 2018. För att landsbygdsutveckling ska vara möjlig i en by som Lill-Korsträsk måste det finnas möjlighet att bo och verka där. Kommunen bedömer att detaljplanens genomförande sammantaget inte kommer att påverka något av strandskyddets båda syften negativt. Området har kommunalt vatten genom enskild ledning.

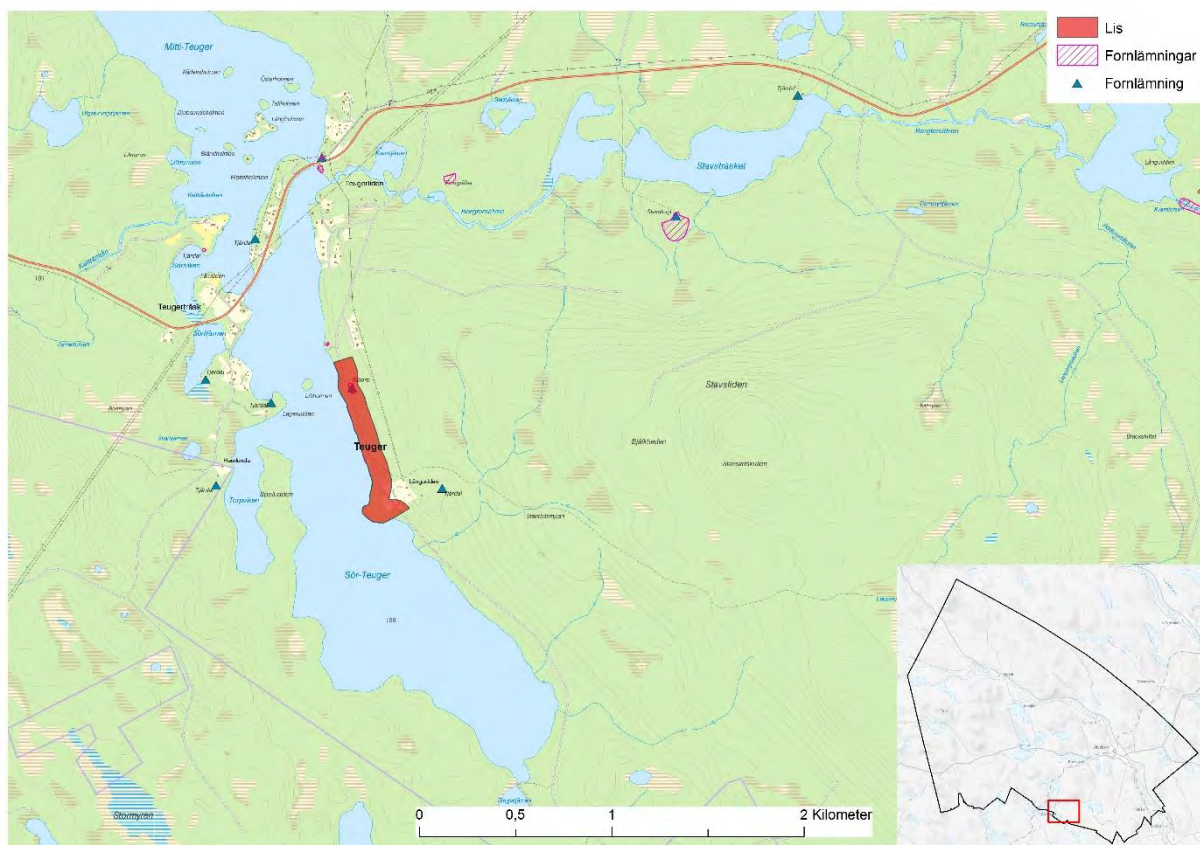

Bild 66 LIS-område Teuger.

22.4.12 TEUGER KILTORP

Teuger Kiltorp är ett av kommunens mest populära områden för fritidshusbebyggelse, och finns i närheten av ett relativt långt sjösystem. Området ligger mellan Teugerdiden och Långudden. Ny fritidsbebyggelse bör anläggas skilt från vägen. Härmed sparas också stranden.

I närheten av det utpekade LIS-området, på Hemholmens södra spets, väster om landsvägen finns en lämplig plats att bygga ut för att möjliggöra sjösättning av fritidsbåtar vilket skulle höja områdets attraktionsvärde. Idag finns det bara privata sjösättningsplatser i området.

22.5 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

UTVECKLING AV KORSTRÄSKOMRÅDET

- Totalt tolv områden har pekats ut som lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i området. Ett av områdena är nytt sedan översiktsplanen 2011, tre av områdena har utökats. Totalt fyra sjöar berörs, dessa är Korsträsk, Lill-Korsträsk, Arvidsträsk, och Teugerträsk.
- En översyn av befintliga detaljplaner ska ske för att förbereda för snabb byggnation av bostäder om efterfrågan på bostäder ökar i stråket mot Laver. Om gruvbrytning återupptas i Laverområdet kan detta innebära att nya arbetstillfällen skapas i närheten och att efterfrågan på bostäder i Korsträskområdet ökar.
- Området Korsträsk 1:110 nära badstranden föreslås detaljplaneläggas för enstaka bostäder i anslutning till befintlig bebyggelse. Bebyggelse får inte ske så att byns badplats privatiseras.
- Det finns också ett par andra utpekade badplatser som inte bör exploateras. Den ena ligger i allra sydligaste Sör-Teuger; i den östligaste bukten, de andra vid Stor-Teugers östra strand och vid kullen Stor-Teugerdidens fot ungefär där vägen slutar.
- De båda områdena vid Teuger och Arvidsträsk är kommunens populäraste fritidshusområden och bör därför möjliggöras för utveckling av boende och näringsliv.

23 PÅLSTRÄSKOMRÅDET

Området ligger öster om Älvsbyn i riktning mot Luleå. I Pålsträskområdet ligger bland andra byarna Pite Altvattnet, Krokträsk, Bergträsk och Laduberg. Det är betydligt närmare till såväl Luleå, Boden och Piteå från Pålsträsk än från Älvsbyn vilket gör det till ett lämpligt område för pendlare till samtliga centralorter i fyrkantområdet.

23.1 OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET

I Pålsträsk finns sedan tidigare ett antal företag etablerade.

Det finns inga särskilt utpekade områden för utveckling av näringslivet men området där byns badplats ligger skulle kunna ha potential att utvecklas för turism. Även inne i byn finns ytor som skulle kunna användas för att utveckla befintliga eller etablera nya företag.

Inte heller i de övriga byarna i området, som samtliga är mindre än Pålsträsk sett till antalet invånare, finns områden planlagda för utveckling av näringslivet. Trots detta bör det vara möjligt att utveckla befintliga eller skapa nya företag i dessa byar.

23.2 OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER

Det finns strandnära tomter med kommunalt vatten och avlopp i Pålsträsk vilket underlättar vid en förtätning av byn. Jordbruk har tidigare bedrivits mitt i byn, vilket gjort Pålsträsk lite "ihåligt". Tanken är att förlägga nya bostäder på den här marken för att förtäta byn och göra den rundare, istället för att leta efter utvecklingsområden utanför byn.

Inte långt från Pålsträskområdet, i Bodens kommun finns ett av Försvarets skjutfält som genom buller har påverkan på närområdet. Planer på utbyggnation av skjutområdet finns, vilket skulle kunna leda till ett byggstopp i Pålsträsk och Altvattnet på grund av höga bullernivåer. För att etablera bostäder i området krävs samråd med Försvarmakten.

På östra sidan om väg 94 i Pålsträsk ser kommunen möjligheter att anlägga ett helt nytt bostadsområde med sjöutsikt men utanför strandskyddat område. Kommunen har som mål att befolkningen ska växa och Pålsträskområdet kan med sin närhet till grannkommunerna tänkas bli attraktivt som bostadsort om efterfrågan på bostäder skulle öka. Närheten till kommunalt vatten och avlopp som finns inne i Pålsträsk gör området lämpligt ur ett kommunaltekniskt perspektiv.

23.3 SKOLA OCH BARNOMSORG

Det saknas idag skola och barnomsorg i samtliga byar i området. Förskolebarn och skolbarn skjutsas till förskolor och skolor på annan ort.

23.4 LIS-OMRÅDEN – LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

Totalt har fyra områden fördelat på två sjöar pekats ut för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i Pålsträskområdet.

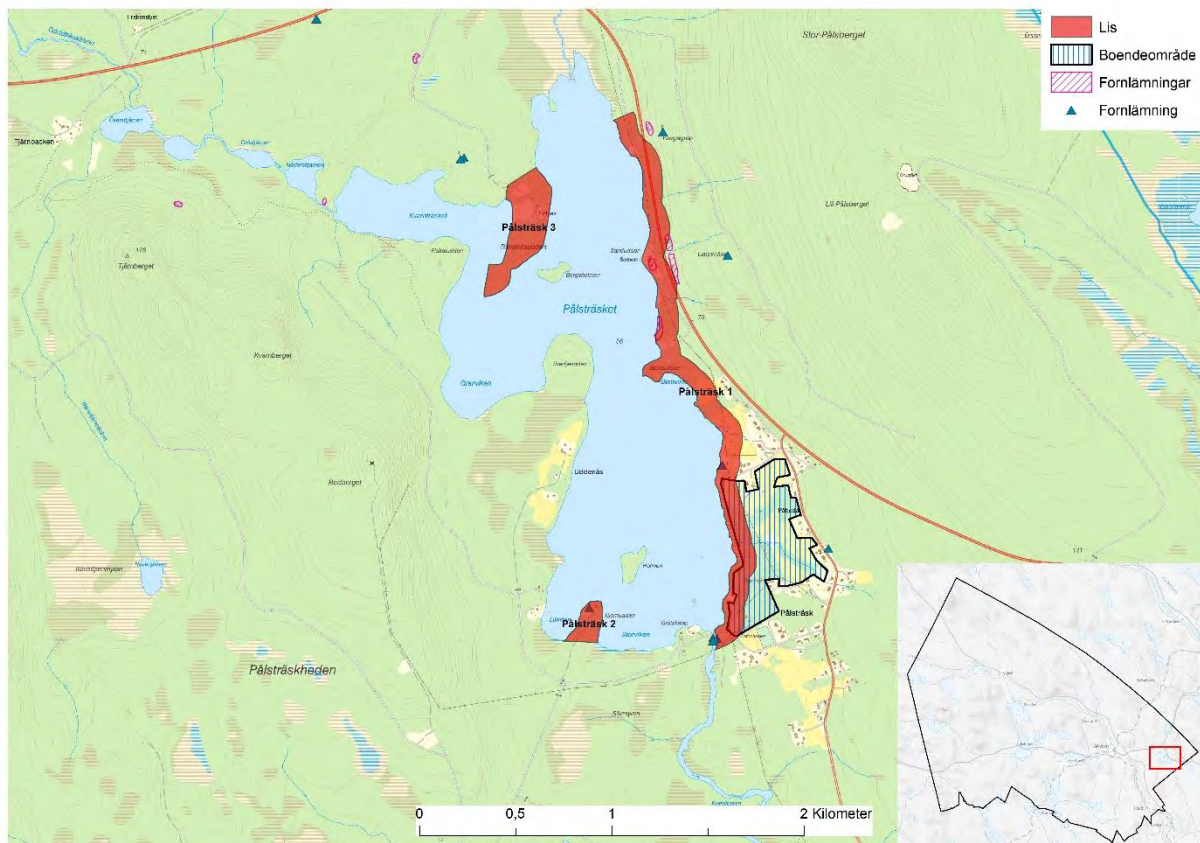

Bild 67 LIS-områden Pålsträsk 1, 2 och 3.

23.4.1 PÅLSTRÄSK 1, ÖSTRA STRANDEN

Området omfattar byn Pålsträsk och en badstrand. Området består av gammal jordbruksmark i strandnära läge mitt i byn.

Några tomter är inritade i området och fler kan inrymmas. Området pekats ut som lämpligt för förtätning samt utvidgning av bebyggelseområdet. Norrut längs med stranden ligger en badplats som är populär för hela kommunen och har potential att utvecklas med en campingplats.

Längre upp längs stranden finns också möjlighet att placera nya tomter i anslutning till befintlig bebyggelse. Ny bebyggelse ska vara samlad i grupper och området bör detaljplaneras. Exploatering av aktivt brukad jordbruksmark inom området bör tillåtas endast om andra möjligheter för utveckling saknas.

23.4.2 PÅLSTRÄSK 2, BJÖRNUDDEN

I dagsläget finns här bara ett par bebyggda fastigheter, men längs med uddens sidor ges möjlighet till ny bebyggelse.

23.4.3 PÅLSTRÄSK 3, RÄVANÄSUDDEN

Området ligger avskilt men med närhet till väg 94 och dess korsning med väg 356 mot Boden. På udden finns bara en fastighet, men det finns utrymme för ny bebyggelse i anslutning till denna.

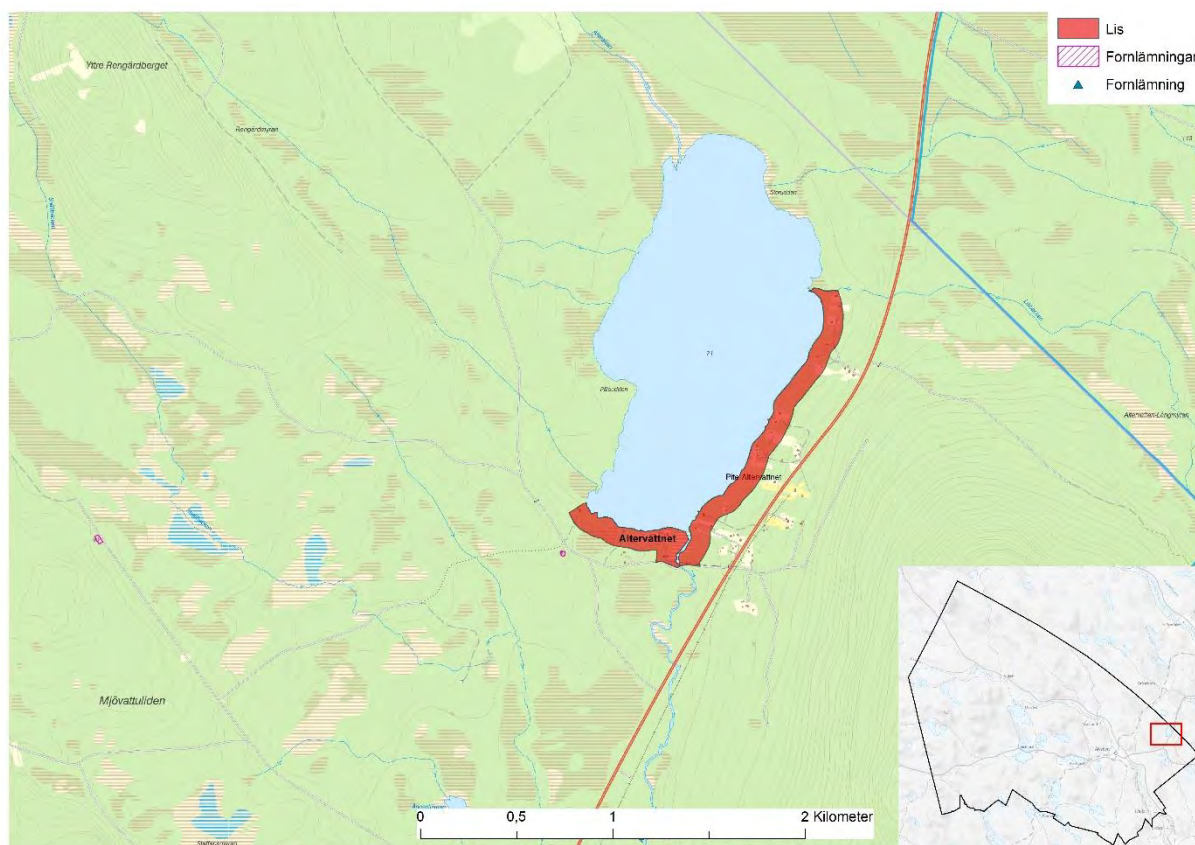

Bild 68 LIS-område Altervattnet.

23.4.4 PITE ALTERVATTNET

Byn pekas ut som lämplig för förtätning. Byn ligger nära kommungränsen till Boden.

23.5 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

UTVECKLING AV PÅLSTRÄSKOMRÅDET

- Fyra LIS-områden är utpekade i Pålsträskområdet vid sjöarna Pålsträsket och Piteå Altervatten. Samtliga områden fanns med i översiktsplanen från 2011.
- Kommunen motsätter sig en utvidgning av skjutfältet om det får till följd att det blir byggstopp i Pålsträskområdet och Altervattnet.
- Detaljplaneläggning av Pålsträsk ska ske.

24 TVÄRÅSELKOMRÅDET

Byn som också kallas Övre Tväråsel, Tväråselet, eller bara Tväråsel är belägen cirka 15 kilometer utanför centrala Älvsbyn, mellan väg 374 och Piteälven. I området, på älvens södra sida ligger byarna Åkermark, Nybyn och Nystrand. Norr om älven ligger Nedre Tväråsel, Stockfors och Riddarhällan. I området ligger även Fällforsen som är en vacker fors och ett populärt besöksmål.

24.1 OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET

Byarna Tväråselet, Stockfors, Åkermark, Nybyn, och Nystrand ligger i en jordbruksbygd. Landskapet hålls öppet genom aktivt jordbruk med djurhållning. Riddarhällan och Nedre Tväråsel har tidigare också varit jordbruksbyar men här tenderar åkrar och ängar nu att växa igen.

Tväråselet är en företagsam by. Detta märks inte minst på de många verksamheter som bedrivs här. Det finns också verksamheter i övriga byar som ligger inom området. Det saknas idag utpekade områden för utveckling av näringslivet. Vid utveckling av befintliga verksamheter och etablering av nya verksamheter är det viktigt att aktivt brukad åkermark skyddas i området. Det finns goda möjligheter att lokalisera företag inom samtliga områden där behov i framtiden uppstår även om specifika områden inte har pekats ut.

Det finns utvecklingsmöjligheter för en badplats i Tväråsel vid älven eller vid Isträskbäcken.

24.2 OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER

Ingen av byarna i området är detaljplanelagd men det finns goda förutsättningar att bygga villor och fritidshus i samtliga byar. I Övre och Nedre Tväråsel, Nybyn och Nystrand finns verksamhetsområden för vatten och avlopp som nya bostäder kan anslutas till.

Länstrafiken har en linje längs väg 374 på norra sidan av älven medan det på södra sidan av Piteälven mellan Manjärv och Nystrand för närvarande saknas kollektivtrafik.

24.3 SKOLA OCH BARNOMSORG

Det saknas idag skola och barnomsorg i samtliga byar i området. Förskolebarn och skolbarn skjutsas till förskolor och skolor i centrala Älvsbyn eller Vidsel.

24.4 LIS-OMRÅDEN – LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

I Övre Tväråsel längs med byn har tre områden pekats ut för landsbygdsutveckling i strandnära läge eftersom det möjliggör att byn förtätas med bostäder och verksamheter på båda sidorna av vägen genom byn. Övriga byar i området bedöms kunna växa utan att strandskyddade områden påverkas. I vissa områden längs Piteälven finns en problematik kring strändernas stabilitet varför bebyggelse i sådana områden bör undvikas. I Övre Tväråsel finns områden med översvämningsrisk varför lågt placerad bebyggelse bör undvikas.

24.4.1 ÖVRE TVÄRÅSEL 1

Området ligger norr om den egentliga byn. Här finns några enstaka villor. Området pekats ut som lämpligt för förtätning samt utvidgning. Området närmast stranden är inte lämpligt för bebyggelse på grund av rasrisken.

24.4.2 ÖVRE TVÄRÅSEL 2, TVÄRÅSELET

Strandremsan ligger nedanför den egentliga byn. Området pekats ut som lämpligt för förtätning samt utvidgning. Bebyggelse ryms i närheten av älven men bör i första hand placeras en bit upp på platån på grund av risken för översvämningsriskar.

24.4.3 ÖVRE TVÄRÅSEL 3

Området består av en bebyggelsegrupp strax söder om den egentliga byn. Området pekats ut som lämpligt för förtätning.

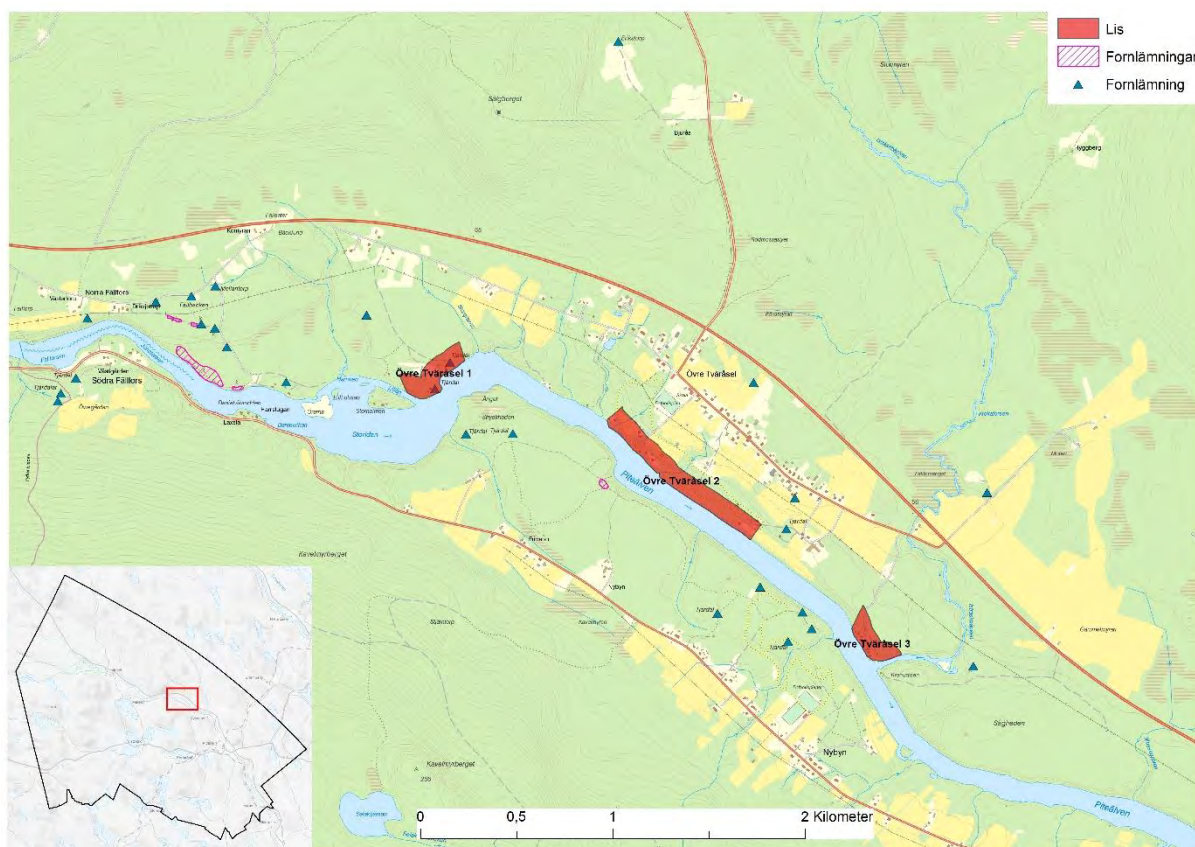

Bild 69 LIS-områden Övre Tväråsel 1, 2 och 3.

24.5 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

UTVECKLING AV TVÄRÅSELSOMRÅDET

- Tre Lis-områden är utpekade i Tväråselområdet vid Piteälven. Samtliga områden fanns med i översiktsplanen från 2011.

25 TVÄRÅOMRÅDET

Byn Tvärån ligger nära gränsen till Piteå kommun, strax söder om Piteälven, vid Borgforsälvens norra strand. I området ligger bland andra byarna Nedre Svedjan, Salberg, Högheden, Granträsk, Småträsk, Tvärsel och Bränna.

25.1 OMRÅDEN FÖR ETABLERING OCH UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET

I byn Tvärån finns företag som gör mark- och grundarbeten. I området ligger också byn Granträsk där det bland annat finns ett expansivt företag, som tillverkar hus efter kundens ritningar.

Byarna Tvärån och Salberg är utpräglade jordbruksbyar där aktivt jordbruk bedrivs. Vid utveckling av befintliga verksamheter och etablering av nya verksamheter är det viktigt att aktivt brukad åkermark skyddas i området. Det finns goda möjligheter att lokalisera företag inom samtliga områden där behov i framtiden uppstår även om specifika områden inte har pekats ut.

Det finns goda möjligheter för invånare i Tvärån och Salberg att pendla med buss både till centrala Älvsbyn och till Piteå. Till Granträsk finns en behovsstyrd busslinje.

Det finns fina möjligheter till paddlingsleder längs med Pite- och Borgforsälven som skulle kunna locka turister till området. Det finns också grottor i Salberget som skulle kunna locka turister.

Det finns en nedlagd tågstation i Tvärån som skulle kunna bli intressant för pendeltrafik mellan Tvärån och Piteå/Älvsbyn i framtiden om Norrbottniabanan kommer till stånd.

25.2 OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER

Tvärån och omkringliggande byar är lämpliga för förtätning.

25.3 SKOLA OCH BARNOMSORG

Det saknas idag skola och barnomsorg i samtliga byar i området. Förskolebarn och skolbarn skjutsas till förskolor och skolor i centrala Älvsbyn eller Sikfors som ligger i Piteå kommun.

25.4 LIS-OMRÅDEN – LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

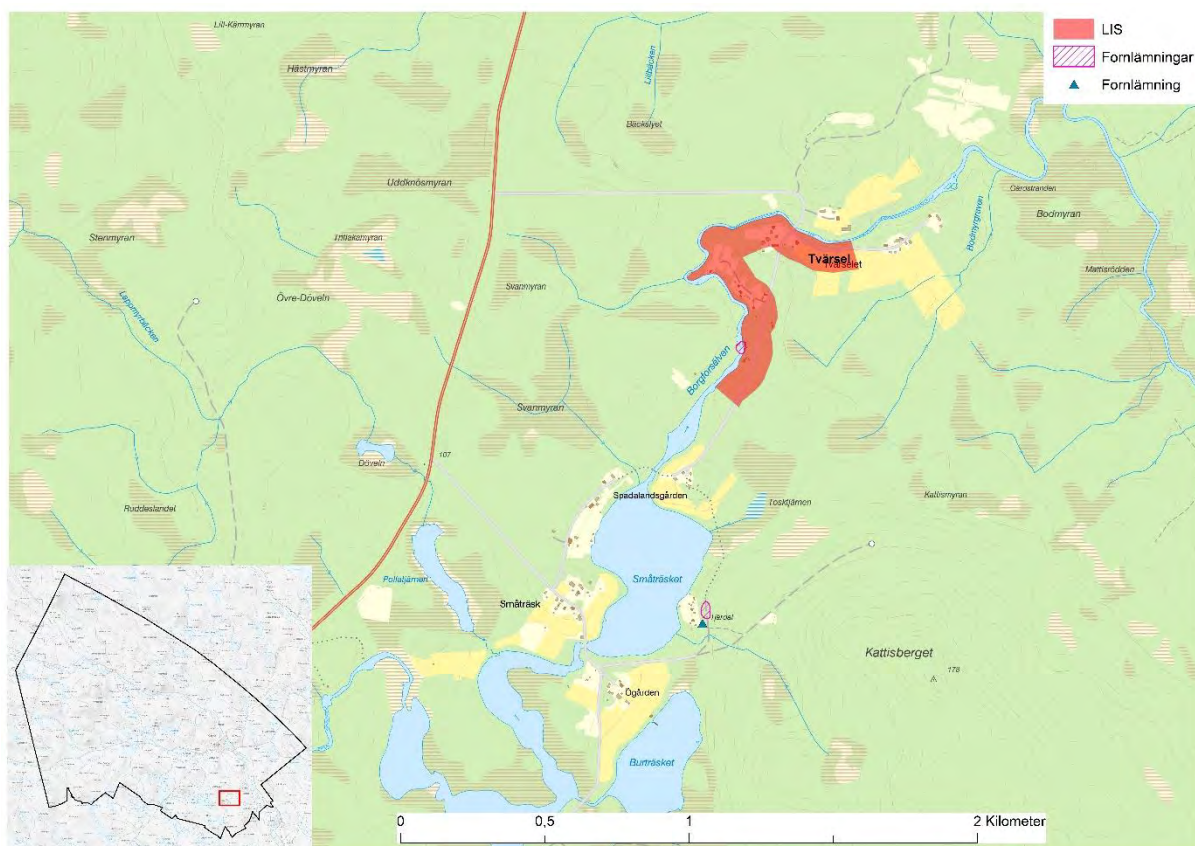

Bild 70 LIS-område Tvärselet.

25.4.1 TVÄRSELET

Området pekas ut som lämpligt för etablering av bostäder, småföretagande och byprojekt inriktat mot kulturmiljö. I området finns idag främst fritidshus och vid en förtätning av bebyggelsen vill kommunen att gamla och nyetablerade hus samlas. Området är attraktivt för friluftsliv och en zon närmast vattnet ska därför lämnas orörd så att allmänheten kan röra sig fritt i området och naturen bevaras.

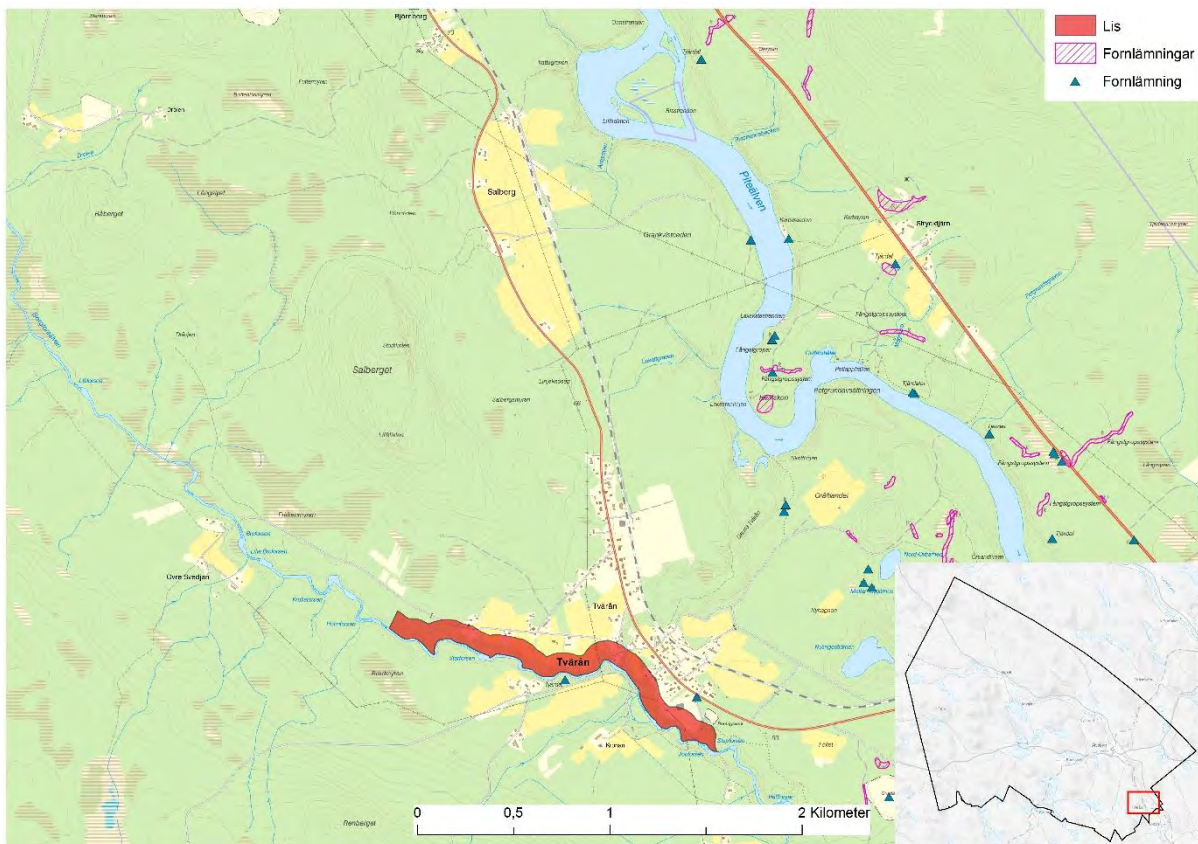

Bild 71 LIS-område Tvärån.

25.4.2 TVÄRÅN

Byn Tvärån ligger längs med Borgforsälven. En stor del av strandremsan pekats ut för förtätning och utvidgning av boende och av verksamheter. Nya bostäder i Tvärån passar perfekt för pendlare. Närmast stranden finns ingen bebyggelse av topologiska skäl. Bebyggelse bör placeras så att minsta möjliga intrång på åkermark sker.

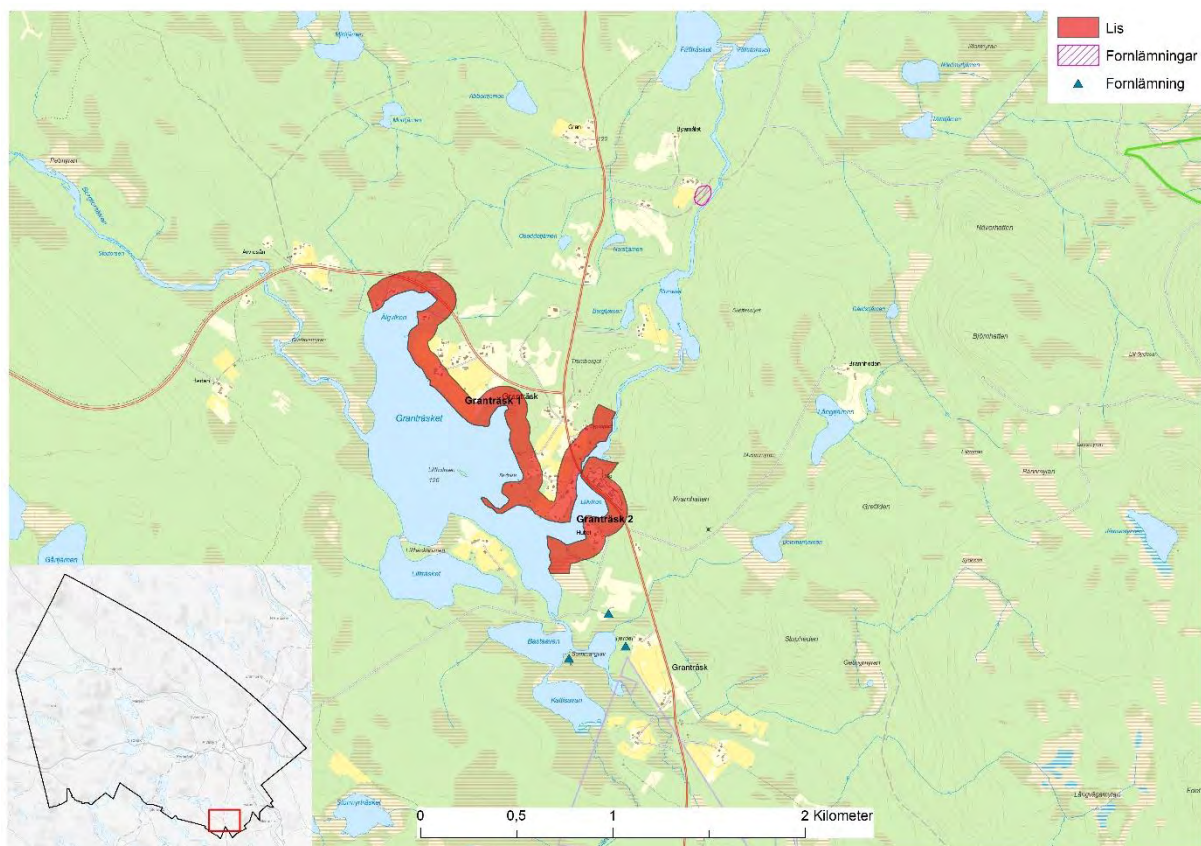

Bild 72 LIS-områden Granträsk 1 och 2.

25.4.3 GRANTRÄSK 1

Området pekats ut som lämpligt för förtätning av den befintliga bebyggelsen och utökning av den befintliga verksamheten. Landskapet är delvis öppet med gammal jordbruksmark.

25.4.4 GRANTRÄSK 2

Området pekats ut som lämpligt för förtätning av den befintliga bebyggelsen och utökning av den befintliga verksamheten. I området ligger också en såg där man också tillverkar och monterar bostadshus och fritidshus.

25.5 KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDE

UTVECKLING AV TVÄRÅOMRÅDET

- Fyra LIS-områden är utpekade i Tväråområdet vid Borgforsälven och i Granträsk. Tre av dessa områden fanns med i översiktsplanen från 2011.
- En pendelstation för tåg kan i framtiden återupptas i Tvärån (Älvsbyn - Tvärån – Piteå).

DEL 5 GENOMFÖRANDE

PLANENS FEMTE OCH AVSLUTANDE DEL VISAR PÅ UTREDNINGAR OCH ÅTGÄRDER SOM KRÄVS AV KOMMUNEN, NÄRINGSLIVET, LÄNSTRAFIKEN, LÄNSSTYRELSEN, TRAFIKVERKET M.FL. FÖR ATT MÖJLIGGÖRA GENOMFÖRANDET AV PLANEN.

26 GENOMFÖRANDEPLAN

Den färdiga översiktsplanen är bara startskottet på planeringen, därefter återstår att förverkliga den. I genomförandeplanen redovisas åtgärdsförslag och vem som har ansvaret för genomförandet.

KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN	ANSVAR
EN HÅLLBAR KOMMUN	
Kommunen ska sträva mot ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.	Kommunstyrelsen
Det är viktigt att hela kommunen aktivt medverkar i att minska utsläppen av växthusgaser.	Kommunstyrelsen
En minskad energianvändning ska vara ett mål i alla kommunala verksamheters vardagliga arbete i enlighet med borgmästaravtalet och kommunens Energi- och klimatstrategi.	Kommunstyrelsen
De kommunala verksamheterna bör föregå med gott exempel när det gäller medvetet miljöarbete.	Kommunstyrelsen
En kommuntäckande bevarandeplan ska upprättas.	Kommunstyrelsen/miljö- och bygg
BEFOLKNINGSUTVECKLING OCH BOSTÄDER	
BEFOLKNINGSUTVECKLING	
2030 ska det finnas bostäder för 10 000 invånare i Älvsbyn. Därför behöver kommunen planera för och skapa förutsättningar för att möta ett ur kommunens perspektiv kraftigt ökat bostadsbehov.	Kommunstyrelsen
BOSTADSMARKNAD OCH TOMTER	
Det är kommunens vilja att lediga tomter synliggörs och marknadsförs.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Fastigheter AB
OMRÅDEN MED DETALJPLAN OCH SAMMANHÅLLEN BEBYGGELSE	
Samtliga föreslagna bostadsområden och föreslagna förtätningsområden i centralorten, inklusive Västermalmshöjden, ska detaljplaneläggas innan exploatering.	Kommunstyrelsen/miljö- och bygg
Vid detaljplanering anser kommunen att enskilt huvudmannaskap för allmän platsmark ska tillämpas i huvudsak för planer som inte angränsar till detaljplanerade områden i vilka kommunalt huvudmannaskap för allmän platsmark råder.	Kommunstyrelsen/miljö- och bygg
De tomter som planeras i framtiden ska vara större än dagens genomsnitt. Storleken på tomter utanför detaljplanelagt område bör tillåtas vara 3 000 m ² eller större för en vanlig tomt, ca 1 ha (10 000 m ²) för småskalig djurhållning och någonstans däremellan för kombinationstomter för boende och företagande.	Kommunstyrelsen/miljö- och bygg
ATTRAKTIVA LÄGEN FÖR NY BEBYGGELSE	
Ny fritidsbebyggelse kan anläggas i nya samlingar, även vid oexploaterade sjöar och vattendrag eftersom det finns gott om sådana områden i kommunen. För att skydda naturmiljön bör dock i första hand förtätning av bebyggda områden göras innan opåverkade områden tas i anspråk.	Enskilda medborgare miljö- och byggnämnden
Kommunen vill skapa möjlighet till etablering av både permanenta bostäder och fritidshus i byarna så att underlaget för lokal service och företagande på landsbygden ökar.	Enskilda medborgare miljö- och byggnämnden

KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN	ANSVAR
Som ett led i utvecklingen av de tätortsnära byarna Övraby och Hällan avser kommunen att anlägga kommunalt vatten och avlopp från Älvbyns tätort till det befintliga VA-nätet i Nystrand. Arbetet har påbörjats under 2018.	Älvbyns Energi AB
STRANDSKYDD OCH LANDSBYGDSTUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN	
LANDSBYGDSTUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGE	
Undantag från byggförbudet ska medges restriktivt vid stränder som anses värdefulla för friluftslivet och/eller för den biologiska mångfalden.	Miljö- och byggnämnden/ se LIS-tabell bilaga 4.
Tomtplatser ska vid dispens eller fastighetsbildning som regel förläggas på sådant avstånd från stranden att passage kan ske utan olägenheter och så att tillgången till stränderna för det rörliga friluftslivet inte hotas.	Miljö- och byggnämnden Lantmäteriet
Kommunen bedömer att det inte finns anledning att öka strandskyddet inom områden som är av riksintresse för naturvård och/eller det rörliga friluftslivet.	Kommunstyrelsen/miljö- och byggnämnden
Kommunen anser att det finns ett värde i att ha orörda sjöar och vattenområden som är tillgängliga för det rörliga friluftslivet och/eller bevaras för natur- och kulturmiljö.	Kommunstyrelsen/miljö- och byggnämnden
För att tillgodose behovet av bostäder som i sin tur kan utgöra underlag för handel och övrig service i området bör byarna tillåtas växa. Många byar ligger strandnära varför LIS är en förutsättning för många byars expansion men även förtätning. I första hand ska en förtätning av redan befintlig bebyggelse ske men även områden som idag inte är exploaterade är intressanta för framtida bostads- och fritidshusbebyggelse.	Kommunstyrelsen/miljö- och byggnämnden
Kommunen har pekat ut totalt sju nya LIS-områden som tillägg till översiktsplanen från 2011.	Kommunstyrelsen
Sex LIS-områden har utökats geografiskt sedan översiktsplanen 2011.	Kommunstyrelsen
SAMHÄLLSSERVICE	
SAMHÄLLSSERVICE I HELA KOMMUNEN	
Kommunen ska verka för att offentlig och kommersiell service bibehålls i byarna.	Kommunstyrelsen
Samverkan och samarbete bör ske i större utsträckning och förbättras mellan Älvbyns kommun och andra kommuner.	Kommunstyrelsen
BARNOMSORG OCH SKOLA	
Skolverksamheten ska bedrivas där det finns ett tillräckligt elevunderlag för att bibehålla en hög kvalitet på undervisningen.	Kommunstyrelsen
VÅRD OCH OMSORG	
Inom 5 - 10 år kommer behovet att vara stort av centralt belägna lägenheter för äldre människor och i framtiden kommer det att behövas fler senior-, trygghets- och särskilda boenden. Kommunen ska verka för att sådana lägenheter ska uppföras.	Kommunstyrelsen Fastighetsägare Näringslivet
Kommunen anser att vårdanläggningar för vårdkrävande personer ska vara lokaliserade i tätorten.	Kommunstyrelsen
I byarna bör äldre som vill bo kvar i byn antingen i den egna bostaden eller i ett anpassat boende med tillgång till service och omvårdnad genom exempelvis kommunal hemtjänst erbjudas detta. Detta bidrar till att de äldre kan stanna kvar i sin by och/eller att flyttkedjor initieras.	Kommunstyrelsen
Det är viktigt att personers behov av vård och omsorg så långt möjligt tillgodoses inom kommunen och det bör därför finnas en väl fungerande hälsocentral i Älvbyns kommun som är anpassad för framtidens behov.	Kommunstyrelsen / Region Norrbotten
NÄRINGSLEV OCH SYSSELSÄTTNING	
NÄRINGSLEV	
Älvbyns kommun ska vara ett attraktivt näringslivsområde där företag, oavsett verksamhetsområde, vill och bör ges likvärdiga förutsättningar att bedriva sin verksamhet.	Kommunstyrelsen/ Näringslivsenheten
Behovet av industritomter med möjlighet till industrietableringar bör tillgodoses i alla byar.	Kommunstyrelsen
Kommunen ska kunna erbjuda verksamhetstomter för dem som vill etablera företag i kommunen.	Kommunstyrelsen/ Älvbyns Fastigheter AB
Näringsverksamhet på den egna tomten bör tillåtas i byarna om det kan ske utan störningar för grannarna.	Miljö- och byggnämnden

KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN	ANSVAR
Det bör finnas ett utbud av färdiga lokaler för dem som vill etablera företag i kommunen men som inte är intresserade av att uppföra egna byggnader. Lokalerna ska i första hand tillgodoses av marknaden.	Näringslivet
TURISM OCH BESÖKSNÄRING	
Kommunen har som mål att bättre marknadsföra sig själv och skapa förutsättningar för befintliga turistföretag att utvecklas och nya turistföretag att etableras. Som ett led i detta arbete har kommunen inrättat ett destinationsråd och deltar aktivt i satsningarna på att marknadsföra Älvsbyns kommun och hela regionen under varumärket Swedish Lapland.	Näringslivsenheten
En stor tillgång för turismen i Älvsbyns kommun är alla vattendrag som omger området. För att det ska vara attraktivt för såväl turister som kommunens invånare att besöka de badplatser som finns i kommunen är det viktigt att dessa är välskötta.	Kommunstyrelsen Byaföreningar Privata aktörer
Campingen Selholmen ska underhållas och vara i gott skick. Det finns dock ingen intention att vidareutveckla anläggningen då den ligger inom ett vattenskyddsområde.	Kommunstyrelsen Verksamhetsutövare
Kommunen ser positivt på ytterligare en hotelletablering i kommunen.	Näringslivet
JORDBRUK	
Det öppna landskapet med åkrar bör bevaras. Ny bebyggelse bör placeras så att öppen jordbruksmark tas i anspråk i så liten omfattning som möjligt.	Miljö- och byggnämnden
För att hålla landskapet öppet på landsbygden och nära tätorten ska kommunen verka för att tomter för småskalig djurhållning får etableras.	Kommunstyrelsen / Miljö- och byggnämnden
Planering för nya bostadsområden, golfbanor, och annat som påverkar jordbruket ska föregås av samråd med berörda i ett tidigt skede i planeringen.	Kommunstyrelsen Miljö- och byggnämnden
SKOGSBRUK	
Kommunens mark ska skötas på ett för miljön skonsamt sätt. Skogs- och parkmark ska vårdas för att öka upplevelsevärdet i tätortsnära områden.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Fastigheter AB
RENNÄRING	
Regelrätta samråd ska alltid hållas med berörda samebyar då kommunen eller privata aktörer planerar någon etablering i de områden som är av intresse för rennäringen eller påverkar rennäringens funktionella samband.	Kommunstyrelsen/miljö- och byggnämnden
ATTRAKTIVA LÄGEN FÖR LOKALISERING AV NÄRINGSLIVET	
Områden för kontor och handel bör i första hand lokaliseras centralt och nära bostadsbebyggelsen. I de mest centrala lägena bör bostadsetablering i bottenplan undvikas för att bibehålla ett levande centrum.	Kommunstyrelsen miljö- och byggnämnden
Kommunen vill skapa möjlighet till etablering av näringsverksamhet i byarna. Kommunen anser att all bebyggelse, såväl näringsverksamhet som bostäder för permanent- eller fritidsboende innebär ett ökat underlag för lokal service och företagande på landsbygden i Älvsbyns kommun	Kommunstyrelsen/ miljö- och byggnämnden
KULTUR, FRITID OCH UTMILJÖER	
SPORT OCH IDROTT	
Kommunen anser att det är viktigt att alla barn och ungdomar ges möjlighet att utöva sport och idrott.	Kommunstyrelsen
Älvsbyns kommun erbjuder en rad möjligheter till utövande av olika aktiviteter och arbetar för att öka möjligheterna ytterligare genom att bygga ett utebad.	Kommunstyrelsen
För att fortsätta utvecklingen av Kanisområdet bör det detaljplaneläggas och på sikt utvecklas som åretruntanläggning.	Kommunstyrelsen/ Miljö- och bygg
LOKALER FÖR MÖTEN OCH KULTUR	
Det är viktigt att det finns ett rikt kulturliv som alla kommuninvånare kan ta del av. Både barn och vuxna ska ha möjlighet att utöva t ex. musik, bild och form, konst, teater och dans.	Kommunstyrelsen, Föreningar, Kultur- och fritid, Region Norrbotten
Det behöver för alla målgrupper finnas tillgängliga, ändamålsenliga lokaler för möten och kultur. Det är främst näringslivet som ska skapa mötesplatser i centralorten och i viss mån även i byarna, exempelvis kvällsöppna restauranger, caféer, uteställen och liknande för alla målgrupper i samhället. Ett visst ansvar vilar även på andra aktörer, däribland kommunen.	Kommunstyrelsen/ Kultur och fritid Näringslivet Föreningar

KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN	ANSVAR
Allt ideellt engagemang för att skapa mötesplatser, t ex via byaföreningar, ideella föreningar med flera har stort värde och bör uppmuntras.	Kommunstyrelsen Föreningar Enskilda aktörer
För våra ungdomars skull är det viktigt med attraktiva aktiviteter för dem. Det behövs en ungdomslokal i centrala Älvsbyn och en attraktiv ungdomslokal i den by där man bor.	Kommunstyrelsen Kultur- och fritid
PARKER OCH GRÖNOMRÅDEN	
Kommunen önskar bevara och vidareutveckla befintliga parker och grönområden som mötesplatser och aktivitetscentra för att upplevelsen av Älvsbyns kommun ska vara en trygg, välvårdad och trivsamt bostadsort.	Kommunstyrelsen, Älvsbyns Fastigheter AB, Miljö- och bygg
FISKE	
Åtgärder som kan underlätta för fiskens reproduktion både i och omkring vattendragen ska uppmuntras.	Pite älvs ekonomiska förening, Kommunstyrelsen Miljö- och bygg
De strömmande vatten är av mycket stort intresse för fritidsfiske och ska behållas tillgängliga för rörligt friluftsliv så långt det är möjligt.	Kommunstyrelsen, Pite älvs ekonomiska förening Miljö- och bygg
INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNIKATIONER	
JÄRNVÄG	
Persontrafiken på järnväg i Luleåregionen bör öka.	Region Norrbotten, Kollektivtrafikmyndighe- ten, Trafikverket, kommunstyrelsen
Kommunen anser det viktigt att Trafikverket vidtar åtgärder mot buller och vibrationer vid fastigheter inom Älvsbyns kommun där det behövs för människors hälsa.	Trafikverket/ Miljö och bygg
GODSTERMINAL	
Det är viktigt att öka godstrafiken på järnväg, samtidigt som godstrafiken via lastbil minskar. Vid behov kan godsterminalen komma att utvecklas.	Kommunstyrelsen Näringslivet, Trafikverket
VÄGAR	
För miljöns och trafiksäkerhetens skull är det viktigt att samåkning på olika sätt uppmuntras.	Kommunstyrelsen Region Norrbotten
Kommunen anser att det är mycket viktigt att alla landsvägar har god framkomlighet som främjar ett effektivt resande och möjlighet att bo på landsbygden.	Trafikverket, Kommunstyrelsen
GÅNG- OCH CYKELVÄGAR	
För att förbättra framkomligheten och knyta samman olika områden föreslås etablering av fler gång- och cykelvägar.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB, Trafikverket
Kommunen anser att det är viktigt att trafiksäkerhetsåtgärder vidtas i syfte att skapa säkra skolvägar.	Kommunstyrelsen Älvsbyns Energi AB miljö- och byggnämnden
Kommunen har för avsikt att anlägga en gång- och cykelväg som förbinder Altuna med Kanisområdet.	Älvsbyns Energi AB, Trafikverket
Det bör anläggas en gång- och cykelväg mellan Nygård och Älvsbyn.	Trafikverket, Miljö och bygg lyfter frågan
Det bör anläggas en gång- och cykelväg mellan Nystrand och Älvsbyn.	Trafikverket, Miljö- och bygg lyfter frågan
I samband med utformningen av kommunens promenadstråk bör belysningen av dessa ses över för att göra stråken säkrare och mer attraktiva genom att t.ex. lyfta fram vattnet och älven.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB, Trafikverket
KOLLEKTIVTRAFIK	
Kollektivtrafiken bör utvecklas så att fler väljer att åka kollektivt. Det är viktigt med snabb- och direktbussar till grannkommunerna.	Länstrafiken i Norrbotten AB, Kommunstyrelsen
Vid planering av nya bostadsområden ska de planeras för en fungerande kollektivtrafik med så litet behov av transporter som möjligt för miljöns skull.	Kommunstyrelsen/ Miljö- och bygg

KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN	ANSVAR
Det behövs fler hållplatser i centrala Älvsbyn för att minska avståndet till närmsta busshållplats och underlätta för resande med kollektivtrafik.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB
Busshållplatser för skolområden ska göras trafiksäkra.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB Miljö- och bygg
Evenemangsbussar till destinationer både inom och utanför kommunen bör införas.	Kommunstyrelsen Privata aktörer
Det är viktigt att det finns hållplatser i de större byarna.	Länstrafiken i Norrbotten AB, Älvsbyns Energi AB
Samtliga busshållplatser bör vara belysta.	Länstrafiken i Norrbotten AB, Älvsbyns Energi AB
En bättre samordning bör på sikt ske mellan olika trafikslag för att kombinera persontrafik, godstrafik, färdtjänst etc. för att verka för en hållbar utveckling.	Region Norrbotten Länstrafiken i Norrbotten AB Regionala Kollektivtrafik Myndigheten (RKM) Kommunstyrelsen
ANPASSNING TILL MILJÖBILSSAMHÄLLET	
Det är viktigt att infrastruktur för miljöbränslen och laddinfrastruktur för elbilar planeras så att framtida behov kan tillgodoses både i centrala Älvsbyn och i byarna.	Kommunstyrelsen/ Miljö och bygg, Näringslivet
Planeringen av infrastruktur för alternativa bränslen bör göras i samarbete med kringliggande kommuner.	Kommunstyrelsen/ Miljö och bygg
Kommunen har som avsikt att uppföra laddinfrastruktur för elbilar på tre platser i tätorten. Utöver detta samt för tankstation för gas avser inte kommunen att uppföra några anläggningar. Kommunen anser att detta ska regleras av marknaden.	Kommunstyrelsen/ Miljö och bygg
ENERGIPRODUKTION OCH TEKNISK FÖRSÖRJNING	
VINDKRAFT	
Det finns inte längre något område av riksintresse för vindkraft utpekade i Älvsbyns kommun. Kommunen har med bakgrund av detta samt med anledning av att etablering av vindkraft i tidigare utpekade områden skulle visa sig komma i konflikt med flera riksintressen, tagit ställning för att någon vindkraftsetablering <i>inte</i> ska ske.	Kommunstyrelsen/Miljö och bygg
SOLENERGI	
Kommunen är positiv till solenergianläggningar.	Kommunstyrelsen/Miljö och bygg
FJÄRRVÄRME	
En behovsutredning bör göra avseende fjärrvärme dels i nya bostadsområden och dels i byarna.	Älvsbyns Energi AB, Miljö och bygg
Fjärrvärmenätet bör vid behov byggas ut om det tillkommer fler bostadsområden kring tätorten.	Älvsbyns Energi AB
Kommunen anser att nytillkommande industrifastigheter och flerbostadshus ska anslutas till fjärrvärmenätet.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB
TELEKOMMUNIKATIONER OCH BREDBAND	
Bredbandsnätet bör utvecklas och förbättras så att det når alla byar och alla delar av centrala Älvsbyn.	Kommunstyrelsen/ IT- avdelningen Privata, statliga aktörer, Älvsbyns Energi AB
Telekommunikationer bör förbättras så att dessa fungerar tillfredsställande i hela kommunen.	Privata, statliga aktörer, Kommunstyrelsen
Vid etableringar som kan verka störande för mottagningen av radiosignaler ska samråd hållas med berörda radiolänkoperatörer.	Kommunstyrelsen miljö- och byggnämnden
RENHÅLLNING OCH AVFALLSHANtering	
Kompostering ska kunna utföras på respektive fastighet, enligt gällande avfallsplan.	Miljö- och byggnämnden/ Älvsbyns Energi AB
Kommunens omhändertagande av komposterbart avfall ska ske med bästa tillgängliga teknik och hanteringen ska vara miljö- och kostnadseffektiv.	Kommunstyrelsen Älvsbyns Energi AB,
Återvinningsstationer bör finnas i de större byarna.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB, FTI

KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN	ANSVAR
VATTEN OCH AVLOPP	
I det nya verksamhetsområdet för vatten och avlopp i Hällan ska ny VA-ledning byggas under 2018 - 2020.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB
I kommunens VA-strategi föreslås att verksamhetsområden för vatten och avlopp senast 2030 ska finnas i områden med sammanhållen bebyggelse eller i andra områden om det behövs för att uppnå god status för vattenförekomsterna. Granträsk, Stockfors och Kolkstrand som idag inte har utpekade verksamhetsområden har bedömts kunna bli aktuella, särskilt om ytterligare bostäder etableras i dessa områden.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB
Allt avfall och avloppsslam bör i första hand tas om hand lokalt i kommunen.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB
VÄRDEFULLA ÄMNEN OCH MINERAL	
MALMFYNDIGHETER	
Kommunen bedömer generellt att riksintresse mineral ska väga tungt vid konflikt med övriga riksintressen enligt 3 kap. 5 - 8 §§ MB, inklusive naturreservat, Natura 2000, kulturmiljö och rennäringsområden.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
Områden som är intressanta för brytning av mineraler bör få exploateras för gruvverksamhet, som exempelvis Laver som är riksintresse och Avaträsket som är ett allmänt intresse.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
GRUSTÄKTER OCH BERGTÄKTER	
Grus är en ändlig resurs vars användning ska begränsas enligt det nationella miljömålet Grundvatten av god kvalitet. I första hand bör därför grus i Älvsbyns kommun framställas ur bergtäkter.	Kommunstyrelsen, kommunala bolag upphandling
OPÅVERKADE OMRÅDEN	
OPÅVERKADE OMRÅDEN	
Kommunen avser att i första hand sträva efter att större industrietableringar lokaliseras i anslutning till redan befintliga industriområden förutsatt att det inte rör sig om en ny gruva eller någon annan verksamhet som på grund av sin karaktär måste finnas på en specifik plats.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
Kommunen avser att i andra hand göra en bedömning av i vilka alternativa lägen en större industrietablering innebär minst påverkan på människors hälsa, miljön och landskapet.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
RIKSINTRESSEN	
VÄRDEFULLA ÄMNEN OCH MINERAL	
Området Laver bör inte exploateras med annan verksamhet som kan hota riksintresset.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
KULTURMILJÖ	
Kommunen vill att kulturområdet Kyrkmalmen bevaras och utvecklas på ett sätt som inte hotar de kulturvärden som finns i området.	Länsstyrelsen, Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
Kommunen vill att Storforsenområdet bevaras och utvecklas för turism med hänsyn till de kulturvärden som finns i området.	Länsstyrelsen, Kommunstyrelsen
TOTALFÖRSVARET	
Hänsyn ska tas till försvarets intressen vid exploatering av mark. Exploatering ska endast ske på mark som anses som säker och inte utger någon risk för allmänheten.	Miljö- och byggnämnden
Kommunen anser att försvarsmakten i framtiden inte bör utöka ytorna för riksintresset utöver dagens ytor inom kommunens geografiska område in mot Boden, Luleå och Piteå.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
RENNÄRING	
Regelrätta samråd ska alltid hållas med berörda samebyar och Sametinget då kommunen eller privata aktörer planerar någon etablering i de områden som är av riksintresse för rennäringsområdena.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
NATURVÄRDEN	
NATURRESERVAT	
Några fler naturreservatsbildningar ska inte ske eftersom det kan komma att hindra skogsbrukets och träindustrins utveckling.	Kommunstyrelsen

KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN	ANSVAR
VATTEN	
Kommunen bedömer det som mycket angeläget att skydda grundvattnet för att bibehålla en hög kvalitet på dricksvattnet. Vid konkurrens med andra intressen med risk för påverkan av vattentäkter ska intresset av att bibehålla god vattenkvalitet väga tungt. Detsamma bör gälla enskilda vattentäkter.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB, miljö- och byggnämnden
Kommunen anser att det är viktigt att beakta hydromorfologiska kvalitetsfaktorer så att miljö kvalitetsnormerna i den berörda vattenförekomsten uppnås efter en etablering inom i något av kommunens LIS-områden.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
KULTURMILJÖ	
KULTURMILJÖ	
Kommunen anser det viktigt att både natur- och kulturmiljöer samt fornlämningar av stort värde bevaras men kommunen anser att det måste ske en rimlig avvägning gentemot andra intressen så att kommunen har möjlighet att utvecklas.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
Restaureringar av flottsleder ska ske med hänsyn till de kulturmiljövärden som flottsledslämningarna utgör.	Kommunstyrelsen, Pite älvs ekonomiska förening, Länsstyrelsen
Kommunen ska ta fram ett bevarandeprogram, kulturmiljöprogram eller motsvarande för kulturmiljö i vilket kulturmiljöerna kring Manjärv kommer att ingå.	Kommunstyrelsen/ Miljö och bygg
VATTENOMRÅDEN	
VATTEN	
Kommunen ska, genom att arbeta enligt åtgärdsplanen för Bottenvikens vattendistrikt, verka för att grund- och ytvattenförekomster i kommunen uppnår god status.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
MILJÖ- OCH RISKFAKTORER	
RADON	
Målsättningen ska vara att en säker strålmiljö kan uppnås varför radonsäkert byggande ska eftersträvas där det kan finnas risk för markradon.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
OMRÅDEN MED RISK FÖR ÖVERSVÄMNING, RAS SKRED ELLER SLAMSTRÖMMAR	
Kommunen vill att det byggs på mark som är attraktiv invid Piteälven. För att undvika eventuella risker för översvämning, ras eller skred måste först grundliga geotekniska utredningar göras i alla berörda områden för att säkerställa att naturolyckor inte skadar människor eller egendom. Ansvaret för geotekniska utredningar i samband med nybyggnad ligger hos exploatören.	Exploator, miljö- och byggnämnden
I områden med risk för slamströmmar klass två får bebyggelse inte etableras innan en djupare utredning av behovet av skyddsåtgärder är utrett och skyddsåtgärder vid behov är vidtagna. I de områden där det föreligger en känd risk för slamströmmar ska kommunen informera markägare, anläggningsägare, boende och andra berörda om åtgärder som de kan vidta på sina fastigheter för att minska risken för naturolyckor.	Exploator, miljö- och byggnämnden
Vid framtagande av detaljplan ska alltid markens lämplighet inklusive de geotekniska säkerhetsfrågorna såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämningar bedömas.	Kommunstyrelsen, Miljö- och bygg
KLIMATFÖRÄNDRINGAR	
Kommunen ska i sin risk- och sårbarhetsanalys belysa klimatiförändringar och hur problem som uppstår till följd av ett förändrat klimat ska förebyggas	Kommunstyrelsen, Räddningstjänsten, Miljö och bygg
UTVECKLING AV ÄLVSBYOMRÅDET	
Det är viktigt att skapa ett attraktivt och levande centrum i Älvsbyn för att öka kommunens attraktionskraft som bostads- och arbetsort. Centrum bör utvecklas till en mer sammanhållen enhet med en kärna för handel, service och servicenära boende.	Kommunstyrelsen, Näringsliv, Miljö- och bygg
Det är viktigt med mer konst och utsmyckning utomhus i Älvsbyn.	Kommunstyrelsen, Kultur och fritid
Åtgärder vidtas för att göra infarten till Älvsbyn från cirkulationsplatsen på Norra byn mer attraktiv.	Kommunstyrelsen, Trafikverket
Konradsparken bör rustas upp och görs mer attraktiv.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Fastigheter AB

KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN	ANSVAR
Ett vandringsstråk bör anläggas längs med Korsträskbäcken i centrala Älvsbyn.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB
Informationscentral med digital information för turister och service bör finnas vid resecentrum.	Kommunstyrelsen/ Näringslivsenheten Regionala kollektivtrafik- myndigheten
Hänsyn ska tas till grönområden i tätorten så att dessa i möjligaste mån sparas eller ersätts med nya grönområden.	Kommunstyrelsen, Älvsbyns Fastigheter AB, Miljö och bygg
Det är viktigt att Storgatan från järnvägen upp till cirkulationsplatsen vid kommunhuset görs mer attraktiv och säker genom exempelvis trädplanteringar, avsmalning och ny beläggning.	Trafikverket, Kommunstyrelsen, Miljö- och bygg, Älvsbyns Energi AB
Korsningen Östermalmsleden/riksväg 94 vid reningsverket bör utredas för att om möjligt ges en ny utformning som bidrar till en säkrare och mer effektiv trafiksituation.	Trafikverket, kommunstyrelsen, Älvsbyns Energi AB, Miljö och bygg
Gång- och cykelvägar bör göras mer sammanhängande och på så sätt uppmuntra till mer gång- och cykeltrafik.	Kommunstyrelsen/ Älvsbyns Energi AB Trafikverket,
En gång- och cykelväg mellan Korsträsk och Älvsbyn, mellan Nystrand och Älvsbyn samt mellan Nygård och Älvsbyn bör anläggas.	Trafikverket, Miljö- och bygg driver frågan
För motionärer samt för arbetspendling behövs cykelvägar anläggas ”broarna runt”. Lilla brorundan centrum, Altuna, gamla järnvägsbron, Strycknäs, väg 374, Norraby, GC-väg längs väg 94, Fluxenvägen, centrum och stora brorundan centrum, Altuna, Nystrand, Väg 374, Norraby, GC-väg längs väg 94, Fluxenvägen, centrum.	Trafikverket, Miljö- och bygg driver frågan
Ställplatser för husbilar bör finnas i centrala Älvsbyn.	Kommunstyrelsen, Miljö och bygg
Industriverksamhet inom centrala Älvsbyn bör koncentreras till Altuna Industriområde samt industriområdet på Norra Nyfors och Sägfors.	Miljö- och byggnämnden
Området Västermalmshöjden prioriteras högt för bostadsbebyggelse. Området bedöms vara lämpligt för att åstadkomma en god bebyggd miljö. Hänsyn bör tas till elljusspåret i området.	Kommunstyrelsen, Miljö- och bygg
Området Timmersvansen är planerat för kombinationstomter som näringslivet efterfrågar. Området bör därför under nästa mandatperiod förberedas för att byggas.	Kommunstyrelsen
Totalt åtta LIS-områden har utpekats i byarna vid Piteälven närmast centrala Älvsbyn. Två av dessa är nya sedan översiktsplanen 2011.	Kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
Detaljplaneläggning av Kamträsket föreslås.	
UTVECKLING AV VIDSELSOMRÅDET	
Områdena kring Storforsen, Gransel och Varjisån ska kunna utvecklas för turism.	Näringsliv, privata aktörer
Befintliga bostadsfastigheter i Vidsele ska i första hand byggas innan detaljplanerade områden släpps för exploatering.	Kommunstyrelsen/ miljö och byggnämnden
Vidseles Test Range ska ges möjlighet för utveckling och expansion. Inom områden för riksintresset rennäring ska samråd med berörda samebyar hållas.	Kommunstyrelsen
Fem områden för landskapsutveckling i strandnära läge har utpekats varav fyra områden vid Piteälven och ett vid Varjisån.	Kommunstyrelsen/ miljö- och byggnämnden
Detaljplaneläggning av ett nytt industriområde i Vidsele ska utföras.	Kommunstyrelsen/ Miljö och bygg
Området vid Norra Storfors omfattas idag av bestämmelser enligt naturskyddslagen §19. Landskapsbildskyddet i Storforsen och dess biflöden ska om möjligt begränsas till området precis invid själva forsens och i övriga delar ska kommunen ansöka om att de upphävs.	Kommunstyrelsen/ Miljö- och bygg
Området vid badstranden i Vidsele är planlagt för friluftsbad och anläggningar som är tillgängliga för allmänheten. Kommunen ska verka för att området utvecklas för detta ändamål.	Kommunstyrelsen, föreningslivet
Kommunen ser positivt på vidareutveckling av fordons- och komponenttestverksamheten i Vidsele.	Kommunstyrelsen, Näringsliv

KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN	ANSVAR
Tillkommande område för testverksamhet i Idafors föreslås främst på platån 30 meter från Varjisån och inåt land.	Arctic Falls, kommunstyrelsen, miljö- och byggnämnden
UTVECKLING AV VISTRÄSKOMRÅDET	
Totalt 20 stycken LIS-områden föreslås i området som inbegriper Visträsksjöarna, Muskussjöarna, Häbbersträsket, Avaträsk och Manjärv.	Kommunstyrelsen
Kommunen ser positivt på vidareutveckling av fordons- och komponenttestverksamheten i Visträsk och Nattberget.	Näringsliv
Kommunen anser att området vid Sjöviken i Visträsk bör utvecklas för allmänt ändamål. En rastplats med tillhörande service bör anläggas i Visträskområdet och Sjöviken bedöms vara en lämplig lokalisering.	Trafikverket, Visträsk byaförening, kommunstyrelsen
Kommunen ser helst en förtätning i centrala Visträsk och i kringliggande byar där det finns utbyggd infrastruktur med vatten och avlopp samt vägnät och el.	Kommunstyrelsen Miljö- och bygg
Då det finns många företag i Visträsk skulle ett verksamhetshus kunna uppföras i syfte att samla dem som behöver kontorslokaler och på så vis kunna samnyttja lokaler och med vad det innebär i avseende kontorsutrustning mm.	Privata aktörer/lokalt näringsliv
Områdena Skatan och Avaträsk ges möjlighet till utveckling med anläggningar som till exempel golfbana och annat utbud för besöksnäringen med tillhörande camping eller stugby.	Näringslivet Privata aktörer
På norra sidan av väg 94, nära korsningen mellan väg 94 och väg 660 föreslås en etablering av industriverksamhet eller liknande. Eftersom platsen fungerar som ett skyltfönster i kommunen ska lokalerna ha god form, färg och materialverkan.	Kommunstyrelsen/ Miljö och bygg
I Visträsk bör utveckling för handel koncentreras till Köpmangatan. Etablering för handel bör även möjliggöras norr om väg 94 i anslutning till byn inom det område där även industriverksamhet föreslås.	Kommunstyrelsen/ Miljö och bygg
Muskusbäcken bör återställas till en farbar led. Då Trafikverket aviserat byte av trumma inom projekt 2019 - 2025 föreslås åtgärden utföras i samband med trumbytet.	Trafikverket/ Miljö och bygg
Kommunen ser positivt på utveckling av industri inom området där sågverksamhet bedrivits i Nattberg.	Kommunstyrelsen Privata aktörer
Kommunen ser positivt på etablering av ytterligare ett hotell i kommunen. Då placering är en viktig del av ett hotells attraktivitet bör placering väga tungt i förhållande till andra enskilda och allmänna intressen.	Privata aktörer Kommunstyrelsen/ Miljö och bygg, Näringslivsavdelningen
UTVECKLING AV KORSTRÄSKOMRÅDET	
Totalt tolv områden har pekats ut som lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i området. Ett av områdena är nytt sedan översiktsplanen 2011, tre av områdena har utökats. Totalt fyra sjöar berörs, dessa är Korsträsk, Lill-Korsträsk, Arvidsträsk, och Teugerträsk.	Kommunstyrelsen
En översyn av befintliga detaljplaner ska ske för att förbereda för snabb byggnation av bostäder om efterfrågan på bostäder ökar i stråket mot Laver. Om gruvbrytning återupptas i Laverområdet kan detta innebära att nya arbetstillfällen skapas i närheten och att efterfrågan på bostäder i Korsträskområdet ökar.	Kommunstyrelsen/ Miljö och bygg
Området Korsträsk 1:110 nära badstranden föreslås detaljplaneläggas för enstaka bostäder i anslutning till befintlig bebyggelse. Bebyggelse får inte ske så att byns badplats privatiseras.	Kommunstyrelsen/ Miljö och bygg
Det finns också ett par andra utpekade badplatser som inte bör exploateras. Den ena ligger i allra sydligaste Sör-Teuger; i den östligaste bukten, de andra vid Stor-Teugers östra strand och vid kullen Stor-Teugerlidens fot ungefär där vägen slutar.	Kommunstyrelsen/ miljö- och byggnämnden
De båda områdena vid Teuger och Arvidsträsk är kommunens populäraste fritidshusområden och bör därför möjliggöras för utveckling av boende och näringsliv.	Kommunstyrelsen/ miljö- och byggnämnden
UTVECKLING AV PÅLSTRÄSKOMRÅDET	
Fyra LIS-områden är utpekade i Pålsträskområdet vid sjöarna Pålsträsket och Piteå Altervatten. Samtliga områden fanns med i översiktsplanen från 2011.	Kommunstyrelsen
Kommunen motsätter sig en utvidgning av skjutfältet om det får till följd att det blir byggstopp i Pålsträskområdet och Altervattnet.	Kommunstyrelsen/Miljö och bygg

KOMMUNENS STÄLLNINGSTAGANDEN	ANSVAR
Detaljplaneläggning av Pålsträsk ska ske.	Kommunstyrelsen/ Miljö- och bygg
UTVECKLING AV TVÄRÅSELSOMRÅDET	
Tre LIS-områden är utpekade i Tväråselområdet vid Piteälven. Samtliga områden fanns med i översiktsplanen från 2011.	Kommunstyrelsen
UTVECKLING AV TVÄRÅOMRÅDET	
Fyra LIS-områden är utpekade i Tväråområdet vid Borgforsälven och i Granträsk. Tre av dessa områden fanns med i översiktsplanen från 2011.	Kommunstyrelsen
En pendelstation för tåg kan i framtiden återupptas i Tvärån (Älvsbyn - Tvärån – Piteå).	Trafikverket, kommunstyrelsen/ Miljö och bygg

26.1 BEHOV AV YTTERLIGARE UTREDNINGAR

FÖRESLAGNA UTREDNINGAR	ANSVAR
Några utvalda LIS-områden ska detaljplaneras i en första etapp för att kunna skapa nya, attraktiva tomter i strandnära lägen.	Kommunstyrelsen/Miljö- och bygg
Alla byaplaner ska ses över. På sikt ska fördjupade översiktsplaner tas fram för de större byarna.	Kommunstyrelsen/Miljö- och bygg
Många detaljplaner, inte minst i centrala Älvsbyn, är väldigt gamla och bör ses över.	Kommunstyrelsen/Miljö- och bygg
En strategi för att göra centrala Älvsbyn tryggare att vistas i behöver tas fram.	Kommunstyrelsen/Miljö- och bygg
Markanvisningsstrategi	Kommunstyrelsen/Miljö- och bygg
Plan för blå och grönstrukturer (tätortsnära vatten och grönområden)	Kommunstyrelsen/Miljö- och bygg

FOTO: BERGSLAGSBILD (2015)

ÄLVSBYNS
KOMMUN